

Naslov Originala
Ann Brashares

THE LAST SUMMER

Niko nikada ne preboli prvu učinjenu mu nepravdu; niko osim Pitera. Često mu je nanošena nepravda, ali on Li to uvek zaboravljao. Pretpostavljam da se po tome, u stvari, razlikovao od drugih.

DŽ. M. BARI

Prvo poglavlje

ČEKANJE

Alis je čekala Pola u pristaništu. Ostavio je pucketavu poruku na telefonskoj sekretarici obaveštavajući je da stiže popodnevnim trajektom. To je ličilo na njega. Jednostavno nije mogao da kaže znači li to u jedan i dvadeset ili u pet do četiri. Dugo je proučavala red plovidbe pokušavajući da mu pogodi misli.

Pomalo mrzeći samu sebe, Alis je prvi put izašla na dok u jedan i dvadeset, iako je znala da on neće biti tamo. Površno je preletala pogledom preko lica ljudi koji su silazili s trajekta i samu sebe uveravala da ništa ne očekuje. Bosih nogu, sela je na klupu na kraju pristaništa i stavila na kolena knjigu kako ne bi morala ni sa kim da razgovara. *Znam da nisi na ovom trajektu, zato ne misli da mislim da jesi,* rekla je onom Polu koji je stanovao u njenoj glavi. Čak je i tamo, gde bi ona trebalo da bude neprikosnovena, on bio nepredvidiv i zadirkirao je.

Za trajekt u pet do četiri namazala je usne grožđanom mašću i očešljala se. Sledeći je po redu vožnje stizao tek u šest i deset, i ako je postojala mogućnost da je Pol zakasnio na popodnevni trajekt, šest i deset svakako nije mogao nazvati popodnevom.

Koliko je samo puta pokušala da mu dokuči misli. Ona je uvek njegova razmišljanja shvatala previše ozbiljno, čak ih je pamtila dugo pošto bi ih i on sam zaboravio.

Ipak, jedno je bilo misliti njegove misli kada je on blizu, kada joj njegove reči daju nagoveštaje, ispravljaju je i potvrđuju iz sata u sat. Međutim, tri godine tišine su ih udaljile. To je sve otežavalo, a opet, s druge strane, i olakšavalo. Ovako je bila slobodnija s njegovim mislima. Prisvojila ih je, mislila ih onako kako se njoj sviđalo.

Nije dolazio dva leta. Nije joj bilo jasno kako je mogao to da joj uradi. Bez njega to nisu bila prava godišnja doba već njihove senke. Osećanja su joj otupela, nije stvarala uspomene. Nije bilo ničeg novog u ovom sedenju na doku, na ovoj ili

onoj drvenoj klupi, čekajući da stigne trajekt, i on. Na neki način, ona ga je uvek čekala.

Kada nije bio tu, nije mu se mogla setiti lica. On se svakog leta vraćao sa istim licem, svojim licem koje ona nije mogla da zapamti.

Odsutno je primećivala kako ljudi dolaze na dok, odlaze i čekaju. Mahala je onima koje poznaje, uglavnom prijateljima svojih roditelja. Osećala je kako joj vetar odnosi vrele sunčeve zrake s ramena. Noktom palca lagano je dubila dasku klupe izlažući se opasnosti da zaradi trn. Umesto toga, samo je pokupila buđ i prljavštinu.

Kada nekoga treba čekati, Rajli je uvek nečim zauzeta. Polje Rajlin najbolji drug. Alis je znala da je on i njoj nedostajao, ali svejedno je rekla kako ne voli da čeka. Ne voli ni Alis. Niko ne voli. Ali Alis je mlađa sestra i ne pada joj na pamet da nešto ne uradi samo zato što joj se to ne sviđa.

Pogledom je tražila trajekt na pucini. On bi se prvo pojavio kao mali beli trougao s druge strane zaliva. Sada, kada ga nije bilo, jedva gaje mogla zamisliti. A on nikako da stigne. Odjednom se pojavi. Brzo je poprimao pravi oblik. Ma uvek stigne.

Ona ustade. Nije se mogla suzdržati. Spustila je knjigu na klupu i korice zalepršale na vetru. Je li to on? Stiže li?

Alis skide gumicu i raspusti kosu. Rastegla je svoju majičicu na bretele preko kukova. Želela je da on istovremeno vidi sve na njoj i da ne vidi ništa. Želela je da ga zaseni detaljima i zaslepi celom pojavom; da je vidi celu a ne pojedinosti na njoj. Gajila je nade koje su teško ostvarljive.

Lupkala je nogama i obgrlila se oko struka. Odjednom ugleda sredovečnu ženu u ružičastom sarongu kako joj se približava. Mamina instruktorka joga.

„Koga čekaš, Alis?”

Tako ranjivu, to obično prijateljsko pitanje pogodi je kao šamar.

„Nikoga”, Alis nespretno šlaga. Ženino preplanulo lice joj je bilo dobro poznato, baš kao i pletena sofa na zastakljenoj verandi, ali to nije značilo da joj Alis zna i ime. Znala je da joj se pudlica zove Albert i da je mantra bila važan deo njenih časova. U mestu kao što je ovo, dete ne mora da pamti imena odraslih, dok odrasli uvek znaju imena dece. Za dete, odnosi s ljudima ovde počinju nesrazmerno i retko se ukaže prilika za uspostavljanje ravnoteže. Ovde zadržavaš isti stav prema nečijim godinama koliko god da odrastaš.

Žena baci pogled na Alisina stopala koja su je odavala. Kad se ukrcavaš na trajekt u pet do četiri, na nogama imaš cipele.

Alis postideno krenu prema skladištu pretvarajući se da tamo ima nekog posla. Nije volela da laže, i pošto je to sada učinila, imala je osećaj da je stvorila neželjenu bliskost. Više je volela da čuva svoje laži za ljude kojima je znala imena.

Nije smela da pogleda trajekt. Sede nazad na klupu, prekrsti ruke i noge i pognu glavu.

To je seoce na malom ostrvu sa sopstvenim običajima i pravilima. „Nema ključeva, novčanika ni cipela” izreka je koja odražava njihov letnji način života. Nema ni automobila niti - barem je nekada davno tako bilo - iko zaključava

kuću. Jedino mesto gde se odvija trgovina jeste prodavnica *Voterbi*, gde se uglavnom prodaju slatkiši i sladoled u kornetu i gde se kupuje na ime, dok se gotovina ne prima. Cipele na nogama znače da dolaziš, odlaziš ili igraš tenis..Čak i u jaht-klubu. I na zabavama. Meštani se ponose tabanima koji su dovoljno čvrsti da izdrže drvena šetališta puna iverja. Naravno da zarade i poneki trn, ali se nikada ne žale. Čak i deca to poštuju. Na kraju svakog leta, Alisina stopala su sva istačkana od starih uboda. Na kraju trnje nestane, a ona nikada nije sasvim sigurna kuda i kako. „Upije ih telo“, jednom joj je rekao sveznajući sedmogodišnjak po imenu Sojer Bojd.

Svi poslovi se obavljaju preko ovog pristaništa uz ritam i hijerarhiju koja ne postoji ni na jednom drugom mestu. Tu se mogu videti ljudi kako dolaze, odlaze i čekaju. Stvari im stoje nagomilane na doku, sve dok ih ne natovare na kolica i ne odguraju kući. Tu se zna čak i ko kupuje koju vrstu toalet-papira. Onaj dvoslojni za Alis i dalje predstavlja veći luksuz nego nekome tašna ili cipele. Zna se da ljudi s *Fervej* torbama i papirnom galanterijom silaze ovde u Voterbiju ili u Solteru. Oni koji silaze u Kismetu uvek nose pivo.

Kolima se prenosi i čuva privatnost. Bez njih, veći deo života živiš napolju, na otvorenom. Kuda ideš, s kim ideš... Koga čekaš na pristaništu... Za koga se češljaš... Ovde si izložen, ali i siguran.

Bezbriznost ovog mesta oduvek je privlačila izvesnu vrstu utopista, čak i one plitkoumne. „Otarasimo se kola i nestaće globalnog zagrevanja, ratova za naftu na Bliskom istoku, gojaznosti, a u mnogome i kriminala“, voleo je da kaže njen otac.

Trajekt daje poseban značaj dolascima i odlascima. Odrasli stalno dolaze i odlaze, ali bilo je mnogo leta kada bi Alis i Rajli došle i otišle samo jednom. Po dolasku, koža im je bila bela, kose očišane tako da im frizure potraju to jedno leto, stopala su im bila nežna a one vrlo stidljive. Sa ostrva su odlazile pocrne-le, s pegicama i ranicama po koži, zamršene kose, s tabanima zadebljanim kao automobilske gume, a postajale su tako neposredne da je to već ličilo na nevaspitanje.

Pamtila je pozdrave na dolasku, a još bolje one na odlasku. Tradicija kojom se ovde obeležava kraj leta nalaže da onaj ko te sezone poslednji napušta ostrvo pozdravi prijatelje koji odlaze tako što skoči u vodu dok se trajekt lagano udaljava.

Sada je već čula kako trajekt valja vodu iza nje. Ona spusti ruke i osloni se dlanovima o klupu. Talasi koje je ostavio iza sebe zapljusnuše stubove ispod pristaništa. Počela je da cupka, lupkajući petom o drvene daske šetališta.

Alis požele da je ona ta koja dolazi, a ne ona koja čeka. Radije bi ona ostavljala, nego da nju neko ostavi. Ali stvari se nikada ne odvijaju tako. Iz nekog razloga, uvek je ona ta koja čeka i ona koja juri u susret.

Trajekt je na neki način nalik vremenskoj kapsuli. Kao svemirska kapsula koja šalje tebe i tvoje saputnike s platnenim putnim torbama kroz rupu u vremenu, i to svaki put jednu te istu.

Pol je stajao na gornjoj palubi na vlažnom vetru i posmatrao čudovišno velike kuće na južnoj obali Long Ajlanda kako se nadvijaju nad mračnu slanu vodu.

Čim se popneš na trajekt, osetiš kako je vazduh tu gust. Svaka površina je lepljiva. Kosa mu je lepršala na vetru, a on je zamišljao Alis kako kopa po rancu i traži gumicu za kosu. Mogao je da zamisli kako ustima pridržava raznorazne predmete dok upliće pletenicu. Iako se divio njenoj veštini da na vetru uplete kosu - a koji dečak nije bio očaran pletenicama? - smatrao je to nepotrebnim. Njemu je kosa nekada bila kratka, a sada je prilično porasla.

Pol prvo ugleda obelisk Roberta Mozesa, a zatim visoki, tanki svetionik. U stvari, uopšte nije bio tako visok, već je on s tim svetionikom poredio sve ostale i oni bi mu tada izgledali previše široki i zdepasti. Ljudi vole ono što poznaju. Tu nema pomoći. Tako je i s njim. Mada, nije reč o tome da nije pokušao.

Ma biće ona tu. Ako je i dalje ona stara Alis, biće tu. Ako je Rajli još uvek Rajli, ona neće. Javio im je da stiže, pa ako Alis ne dođe, to će onda imati svoje značenje. Njen dolazak će takođe nešto značiti. Odjednom mu bi krivo što ih je zvao. Unervozio se zbog tog starog, dobro poznatog scenarija, ali posle toliko vremena nije mogao samo da bane i tek tako joj se prišunja.

Uvek je postojala mogućnost da Alis nije proverila poruke, ali znao je da ona to vrlo revnosno radi. Kao da uvek čeka da čuje nešto dobro i nešto loše.

Najednom se pojavi obala ostrva, još draža nego pre i nešto starija, kao da ju je zaliv izbacio iz sebe baš na vreme da ga dočeka. Prepoznao je široko vijugavo pristanište. Ugleda obrise na njemu. Znao je da će Rajli biti ista. Po pismima koja mu je pisala, bio je uveren da ona izgleda i zvuči isto. Ali pomisao na dvadesetjednogodišnju Alis ga je plašila.

Jesu li im i roditelji tu? Hoće li uspeti da izađe na kraj sa svima njima na tako uzanom parčetu zemlje zaglavljenom ovde između okeana i zaliva?

Oblici kuća su postajali sve veći i oštrij, a lica ljudi na doku - prvo je to bila samo grupica nejasnih obrisa -u iščekivanju su se okretala prema trajektu. On se odlepi od klupe i protegnu noge. Osetio je ledeni znoj među prstima dok je stezao ručke svoje sportske putne torbe.

Počeo je proučavati lica čak i pre nego što je naterao sebe da krene. Oni stariji su mu bili i najpoznatiji. Prepredeni proćelavi igrač dubla - kako se ono zvaše? Tip iskrivljenih ramena koji ide prema vatrogasnim kolima, smeđokosa gospođa sa psom ispod miške. Klupski profesionalac Don Rontano, u uštirkanoj polo majici podignute kragne, koji se tako lepo slaže sa usamljenim damama. Decu je bilo nemoguće prepoznati, a tela onih ni mladih ni starih prosto se plašio da proučava. Je li joj kosa tako potamnela? Je li moguće da joj se telo pretvorilo u... to?

Ne i ne, očigledno. Na ovoj razdaljini, približavajući se ovom brzinom, prepoznaš osobu po držanju, po karakteristikama koje ne možeš tačno da imenuješ a one tamo... ne mogu biti njene. Možda nije ni došla. Možda čak nije ni na ostrvu. Ali šta bi moglo navesti Alis da ne dođe?

On ugleda još jednu osobu - jednu devojkicu koja je sedela napola sklupčana na klupi, na podavijenoj nozi. Bila mu je okrenuta leđima i, za razliku od drugih, nije gledala prema trajektu. On se naljuti kad shvati kako mu pogled grčevito preleće preko te grupice ljudi. Šta ako je ona sada drugačija? Šta ako se njegova predstava o njoj promeni?

Dok je trajekt pristajao, devojka ustade. Vetar joj je nanosio kosu na lice zaklanjajući ga. Možda je zato i dalje zamišljao da je to neko drugi, čak i kad se dovoljno približio da vidi. I izbezumljen i smiren u isto vreme, nekoliko trenutaka ju je pažljivo posmatrao osetivši peckanje u davno zatvorenom kutku svoga uma. Osećao je kako mu neuroni plamte u onom delu mozga zaduženom za opažanje, ali i u onom delu posvećenom sećanju. Možda je zato osećao ovaj čudni teret baš sada, kada je istovremeno i jeste i nije prepoznao. Oseti navalu misli i osećanja koja bi radije, da je ikako mogao, izbegao.

„Hej", reče joj.

Ona ga zagrlila i spusti mu bradu na rame, okrenuvši lice prema svetioniku. Tako nešto nije bio njihov običaj. I nije to uradila zato što je imala potrebu da mu bude blizu. Želela je da izbegne njegov pogled.

U suštini, još nije shvatala šta oseća. Telo joj je obamrlo i bila je zbunjena. U trenutku lucidnosti, uplašila se da će on osetiti kako joj srce lupa, pa se odmakla.

Spusti glavu i pokaza na njegovu torbu. „Je li to sve?" Pitanje je uputila u pravcu torbe.

„Eto." Zvučao je skoro tužno. Požele da mu se zagleda u lice, ali se nije usudila jer je on gledao nju.

Šta joj je? Pa to je samo on! Dobri stari Pol. Ali nije tako. On joj je najveći neznanac od svih neznanaca jer joj je bio jedan od najstarijih prijatelja.

„Je li teška?" začula je sebe.

„Ne. U redu je", reče on, i njoj se učini da čuje prizvuk poruge u njegovom glasu. Da li joj se on to podsmeva? Nekada to jeste radio. Nemilosrdno ju je zadirkivao i smejaio joj se. Ali ako to sada uradi, ona će umreti.

Ovaj put je nameravala da bude hladna prema njemu. Zato što ga tako dugo nije bilo i zato što ju je zaboravio. *Jesi li me zaboravio?* Lako joj je bilo da se ljuti na njega kada nije bio tu, ali u njegovom prisustvu to nikad nije mogla.

Ona pode prva, a on krenu za njom. Gospođa Mekej je otključavala kamionet, a Koni, njihov bivši trener plivanja, sedela je i pecala. Kada bi Alis podigla glavu, videla bi i druge. Svi su oni znali Pola. Hoće li ga prepoznati i sada, sa ovom dugom, raščupanom kosom i zapuštenom bradom?

Sve što je mislila da će osećati, kako je planirala da izgleda i da se drži, prikladne stvari koje je namislila da kaže - ništa od toga se nije desilo.

„Hajde da nađemo Rajli", čula ga je iza sebe i srce joj zadrhta od olakšanja. Baš to treba da urade. To bi imalo smisla.

Ponudila mu je mamin bicikl, a ona se popela na svoj. Namestio je torbu preko korpe na biciklu i vesto je vozio uzanom stazom, kao pravi meštanan. Nekada je vozio i po tri bicikla odjednom. Umeo je da vozi samo na zadnjem točku ili bez ruku. On je bio njen biciklistički heroj.

Uputili su se pravo do okeana, na plažu. On u hodu izu cipele i svuču čarape, tek malo usporivši. Zaustavio se na stepeništu na vrhu dine da bi bacio pogled na okolinu, dok je ona stala nekoliko metara iza, nestrpljiva da vidi kakva je plaža danas.

Dok su bili mali, smišljali su razna imena za plažu, baš kao Eskimi za sneg, i uvek su imali potrebu za novim nazivima. Mirnu plažu s belim peskom i iskričavom tirkiznom vodom zvali su plaža *Tortola*, po karipskom ostrvu na koje je majka jednom odvukla Pola. Prezirali su takvu plažu. Na plaži *Rajli*, poznatoj i kao „borbena plaža“, sitna zrnca peska šibala su kožu kao staklo, a talasi su se divlje razbijali o stene. Plaža *Alis* je bila velika retkost, a podrazumevala je barice koje su ostajale nakon što bi se more povuklo.

Danas je *Alis* želela plažu kakvu je on voleo, plažu *Pol* - oseku, škriptavi pesak, oštar nagib prema vodi i vojsku olujnih zelenih talasa. Želela je ono što on želi i taj osećaj joj je bio dobro poznat. To se bar nije promenilo.

Pol joj je jednom rekao da plaža liči na njega jer se svaki dan menja ali bez ikakvog napretka. Kada je kasnije razmišljala o tome, palo joj je na pamet da bi normalan čovek verovatno rekao da on liči na plažu a ne ona na njega.

Alis skloni kosu s lica pridržavajući je pozadi i pomisli kako je ovo još jedna plaža kojoj treba dati ime. Nervozna plaža. Škriptava plaža. Pesak je bio mekan i gladak, ali more je bilo burno i talasi su dijagonalno udarali o obalu. Upravo je resila da ne pliva, kada se *Pol* sjurio niz oronule stepenice. Ona pogleda prema spasilačkom mestu gde je sedela *Rajli*. Crvena zastavica „zabranjeno plivanje“ vijorila se iznad nje.

Pol ne krenu prema *Rajli*, već pravo prema vodi. *Alis* ga je nemo i s čuđenjem posmatrala dok je ulazio u more potpuno obučen. On zaroni u vodeni maslinasti zid. *Alis* je žudno iščekivala da mu glava izroni iz pene koja se svuda okolo besno razbijala. Pogleda sestru koja je sada već stajala u stanju pripravnosti, s rukama na kukovima.

Polu se glava konačno pojavi dvadesetak metara dalje. Iako se održavao iznad podivljalih talasa, oni su ga svejedno bacali i nosili tamo-amo.

Alis primeti kako *Rajli* nešto govori drugom spasiocu, koji je već spustio nogu na pesak. *Rajli* dva puta dunu u pištaljku. „Izlazi iz vode!“, vikala je i pokazivala na crvenu zastavicu. „Kreten“, promrmlja.

Pol podignu ruku i mahnu joj iz daljine. *Alis* je vrlo precizno mogla odrediti trenutak kada je *Rajli* shvatila ko je čovek u moru. Ona uzviknu radosno i tako glasno da ju je i *Alis* čula. Pogleda preko ramena i ugleda *Alis*.

Tada se potpuno opustila. Ispustila je pištaljku i slegla ramenima, a *Alis* se nasmešila. *Rajli* viknu glasno, da bije *Alis* mogla čuti uprkos snažnom naletu vetra. „Izgleda da se *Pol* vratio.“

„Pusti ga“, reče *Rajli* kolegi spasiocu. „Neće mu biti ništa.“

Ona ponovo sede na svoju stolicu i poče da posmatra *Polovu* glavu koja se naizmenično dizala i spuštala. Nije imala nameru da ide po njega. Neka se udavi. Ma, nikada se taj ne bi udavio.

Pol i ona su, rame uz rame, prošli sve faze spasilačke obuke i on se u svemu trudio da bude bolji od nje. Iako mu to nikada nije otvoreno rekla, smatrala gaje

zaslužnim što je očvrsla. Ne samo da je izdržala sve probe, već je pokušavala i da pobedi Pola. A onda, na dan završnog ispita, koji je u tom trenutku već bio čista formalnost, kada je trebalo da otplivaju svoj pobjednički krug - Pol nije došao. Kada su se kasnije sreli u pristaništu, samo je slegao ramenima. Za nju je to bio najvažniji dan u životu, a on se ponašao kao da je to neka sitnica na koju je jednostavno zaboravio.

Međutim, kada je osvanuo njen prvi radni dan na spasilačkom mestu, kada se osećala kao da će eksplodirati od ponosa u crvenom kupaćem kostimu, Pol se ponovo pojavio. U početku uopšte nije shvatila da je tamnokosi čovek koji se bacakao iznad talasa bio Pol. Žustro je skočila sa stolice, duvala u pištaljku, prikupljala opremu i izvikivala naredbe, dok joj je krv ključala od uzbuđenja.

Kada mu se približila dovoljno da ga prepozna, poželela je da ga zaista udavi. Nazvala ga je debilom i zaplivala prema obali dok su joj obrazi plamteli od besa. Ali tada je ugledala zabrinute građane okupljene na obali i svog šefa, besnog i na samu pomisao da bi ona mogla da napusti žrtvu koja se davi. A Pol je i dalje izvodio svoju tačku. Staje mogla da uradi? Vratila se i „spasila ga“. Dok ga je vukla prema obali, divljački ga je uštinula za vrat. Tada ga je zaista zbolelo.

Kada su bili mali, ona i Pol su bili isti. Razumela ga je bez teškoća. Ponekad su se i tukli. U trećem razredu gaje tako udarila nogom da je pao na zemlju. U petom, on je nju gurnuo na vrata tako da su morali da joj ušiju obrvu sa šest šavova. Posle toga se više nisu upuštali u fizičke obračune. Ona ga je i dalje izazivala, ali on više nije hteo. Verovatno zbog ožiljka. Inače, njoj se ožiljak dopadao.

Nakon što su završili srednju školu, počeo je oko svega da komplikuje. Ponekad je bio veoma tih i zamišljen, a ona uopšte nije znala zašto. Rajli je oduvek smatrala da bi bio srećniji da je položio ispit za spasioca. Zaista je tako mislila. Kasnije se pridružio nekim čudnim političkim grupama s kojima je pokušavao da organizuje berače voća Centralne Amerike. Ali oni su bili dovoljno pametni da ne prihvate sranje koje je pokušavao da im proda.

„Sve moje političke ideje izgledaju nekako jalove usred ove nesreće i siromaštva“, pisao joj je s farme u blizini Bejkersvila. „Sinoć dok sam spavao, neko mi je ukrao novčanik iz pantalona. Ovo što radim je besmisleno.“

Nije mu protivrečila. „Trebalo je da budeš spasilac“, odgovorila mu je.

Ipak ga je volela. Istinski. Mrzela je njegove neuspehe čak i onda kada se nije slagala sa onim što je radio.

„Možeš li preuzeti smenu?“ pitala je Adama Prajsa. On je već šest godina bio njen kolega spasilac i mlađi partner.

Adam pristade i ona skoči sa stolice. Preplavi je dobro poznati osećaj radosti. Sišla je do okeana i zaronila u talase u kojima niko normalan ne bi plivao. Otplivala je do Pola s nekoliko snažnih zamaha.

I tako su njih dvoje plivali zajedno, izbegavali udare talasa i rugali im se, dok ih je Alis posmatrala s plaže.

Drugo poglavlje

BUDI PAŽLJIV ILI ČEŠ POSTATI OBIČAN

Nekada davno, Pol je dolazio kod njih, obučen u pidžamu, da se otimaju za porciju ukusnih pahuljica. Alis je imala utisak da je to bila jedna od retkih borbi gde je njemu bilo svejedno da li će pobediti ili izgubiti. Jedino mu je bilo važno da što ranije dođe kod njih.

On je imao ogromnu kuću koja se nalazila između njihove kuće i okeana. Dve kuće su bile tako blizu da su ponekad noću, kada je okean bio tih, jedni drugima mogli čuti roditelje kako se svađaju. Njegova kuća je imala sedam spavaćih soba i TV, bila je čista, a polica u kuhinji bila je prepuna ukusnih pahuljica. Ali koliko je Alis mogla da se seti, tamo niko nikada nije išao da jede *Frutipeblz*, a kamoli da se za njih otima. Imala je utisak da mala deca instinktivno više vole da žive u malim nego u velikim kućama.

I zaista, Pol se pojavio tog jutra, mada ne u pidžami. Na sebi je imao tako žute i tako tesne pantalone da je Alis skoro prasnu-la u smeh kad ga je videla. Ipak, suzdržala se. Nije bila sigurna kako bi on na to reagovao.

Došao je uobičajenim putem, kroz zadnja vrata njegove kuće do zadnjih vrata njihove. Ako ideš redovnim putem, moraš preći bar sto pedeset stepenica. Da si Alis, bilo bi ih više, a da si Pol i da malo slažeš, bilo bi ih mnogo manje od toga. Ali preko peščanog prolaza kroz trsku ima svega trideset stepenika, a skriven si od tuđih pogleda.

„Jesi li jeo?“, upita ga Alis onako, kao usput.

„Ne.“ Raspoloženje mu splasnu. „Ali nema veze, dobro sam. Ne moraš ti da me hraniš.“

Ona gurnu prema njemu kutiju pirinčanih pahuljica, činiju i kašiku. On nasu sebi pahuljice kao da malopre ništa nije ni rekao.

„Mleka?“, upita ona.

„Hvala.“

Naslonila se na sto, podbočila je bradu i posmatrala Pola kako jede. Njemu to nikada nije smetalo.

„Šta ti je s kosom?“ upita Rajli dok je prolazila kroz kuhinju do perionice.

„Narasla je“, odgovori on dok je zadovoljno hrrkao pahuljice. „Tek tako?“ „Da, tek tako.“

„Moja ne raste tako lako“, dobaci Alis. „Verovatno je pereš i češljaš.“ „Pa naravno.“ „Eto vidiš.“

„Ne izgleda naročito lepo“, reče Rajli Polu dok je stajala s peški-rom smotanim ispod ruke. Iznela je to kao činjenično stanje.

„Znam“, reče Pol. Vrteo je jedan pramen među prstima. „Malo me svrbi. Mislim da ću se ovog leta ošišati.“ Spusti kašiku i pogleda Alis. „Imaš li još uvek one svoje makaze za šišanje?“

Ona protrese kutiju s pahuljicama da proveriti ima li za još jednu činiju. „Da. Hoćeš da ti ih pozajmim?“

„Možeš li ti to uraditi?“ upita on.

Ona spusti kutiju, ispravi se i ugrize za usnu. „Misliš da te ja ošišam?“

„Pa da.“

Ona je pre šišala i njega i Rajli. Povremeno je šišala i drugu decu. Uklanjala im je pramenove ulepljene žvakom ili čičkom. Nije ona to nešto posebno dobro radila, već joj je njen ujka Pej-ton jednom poklonio frizerski komplet s odličnim makazama. Inače, ovde se radi sisanja ide na kopno.

Može li da ga ošiša? Ako ne, zašto ne može?

„Ne treba mi ništa posebno“, reče on.

„Natapiraj ga“, predloži Rajli.

„Pa, možda bih i mogla.“

On ustade i u iščekivanju je pogleda.

„Odmah?“, upita Alis. Bolje bi bilo kasnije, možda bi i zaboravio na tu ideju.

„Da. Može?“

Ona se, nekako mehanički, pope za njim uz stepenice. Imali su samo jedno kupatilo, i Rajli i ona su se stalno raspravljale na koga je red da ga čisti. Pol sede na ivicu kade, baš kao nekada.

Rajli je stala na vrata. Izraz lica joj je govorio da se odlično zabavlja.

Makaze su bile u ormariću. Još uvek ih je čuvala u originalnoj plastičnoj kutiji i bile su kao nove. U stvari, bile su previše očuvane. Oboje su je gledali i njoj bi neprijatno zbog toga.

„Dobro. Pa...“ poče ona. „Samo da...“

„Seci je.“ On skide majicu i njoj postade još neprijatnije. Trudila se da se usredsredi na njegovu glavu. Lice mu je bilo u visini njenih grudi, a obično je bilo obrnuto. On podiže pogled prema njoj. Imala je utisak da su joj nozdrve ogromne.

„Ne treba sve...?“ Stvarno nije želela da ga ošiša do glave.

„Ošišaj dredove, a ostalo oblikuj kako želiš.“

„Čini mi se da ćeš tu pronaći i nešto živo“, dobaci Rajli.

Alis klimnu. Pa šta i da nade? Nije se toga plašila. Uz Rajli je naučila da ne bude cepidlaka.

Njih troje su uvek imali neke čudne teme za razgovor. Često bi pričali o konkretnim stvarima. Ili konkretnim ili metafizičkim. Veoma retko o nečemu između. To im je ostalo još iz detinjstva. Dešavalo se da pričaju o ribi, ali i o bogu. Ali kada odrasteš, zaokuplja te sve ostalo, sve ono što je između toga.

Sinoć su sedeli na podu dnevne sobe, prljavom od peska, i satima pričali dok je kiša dobovala po krovu od šindre. Pričali su o velikim olujama, kućama koje je odnela voda i o starom šetalištu uz plažu koje je sada ležalo duboko ispod talasa. Pričali su o ostrvu koje je ostajalo isto, uprkos tome što stalno menja oblik. Alis je bilo drago što su sedeli sami, bez roditelja, baš kao nekada. To im je omogućilo

da okolišaju i odugovlače; da izostave krupne teme, kao na primer šta su radili protekle tri godine.

Alis podiže makaze i nekoliko puta škljocnu njima u prazno. Spustila mu je ruku na toplo teme. To je odjednom podseti na dečiju igru „ide maca oko tebe". Osetila je pritisak njegove brade na svojoj podlaktici. Grlo joj se skupilo od želje da zaplače. Kako joj je nedostajao. Ponekad, kada te zaborave, rastužiš se tek od olakšanja kad te se ponovo sete.

„Dobro, počinjemo", reče pomalo bojažljivo. Uхватила je jedan busen njegove kose i odsekla ga. Oštre makaze prave divan zvuk dok seku kosu: tiho, mnogostruko fijukanje. To joj se oduvek sviđalo.

Ispod tog gornjeg sloja prljavštine, Polova kosa je bila isto onako lepa kao kada je bio dečak, uprkos tome što nije vodio računa o njoj. Kako bi koji čvor odsekla, tako bi se ostatak pramena ljupko ukovrćao i spustio. Kosa mu je bila pitomija i manje komplikovana od svega ostalog vezanog za njega.

„Kako ti izgleda?" obrati se Alis Rajli.

Rajli je mirovala duže nego što je to za nju uobičajeno. Ona pogleda hrpice odsečene kose razbacane po podu od linoleu-ma. „Ovo će on počistiti." Srdačan ton njenog glasa odavao je odobravanje.

Sišla je niz stepenice i čuli su kada je zalupila vratima s mrežom.

Alis dohvati jedan pramen na njegovom vratu i on zadrž-ta od njenog dodira. Pažljivo mu je skraćivala kosu oko uha i divila se svetlim svilenkastim dlačicama izraslim oko ivice. I, nije to samo sada. Takve stvari su njoj oduvek nešto značile. „Veoma si miran", pohvalila ga je.

Pomisli daje nije čuo iako mu je bila udaljena svega nekoliko centimetara od uha. „Trudim se", konačno reče.

Čelo je ostavila za kraj, sada već ohrabrena, osećajući kako se probudio frizer u njoj. Uхватила ga je za bradu ne bi li na njegovom obrazu malo smirila ruku kojom ga je šišala, mada to možda i nije bilo neophodno. Posmatrala mu je obraz, vilicu, iznova uveravajući samu sebe da zaista stoji pored njega.

Setila se kako ju je posle petog razreda njena baka Rut prvi put učila da plete, čelu zimu je provela pletući Polu kapu. Želela je da održi kakvu-takvu vezu s njim za hladnih meseci kada nisu bili zajedno i kada su ih daljina i neki čudni odnosi među njihovim roditeljima gotovo otuđili. Već sledeće zime mu je isplela šal u zelenoj, sivoj i plavoj boji, da ga podseća na okean. Alis mu gaje poslala za vreme njegove prve godine u internatu, da ga šal dodiruje i greje umesto nje. Da je se seća.

Uljuljkana zvukom makaza, misli joj odlutaše. Ravnala je, seckala, oblikovala i doterivala. Osećala je kako joj se i srce i grlo pune emocijama. Osećala je kako mu napetost u vratu popušta i kako se s poverenjem prepušta njenim rukama.

Koliko dugo već nije imala ovaj čudni osećaj u mišićima? Skoro je i zaboravila kako to izgleda.

Uprkos svemu, ona je imala veliku potrebu da ga brani. Oduvek. Iako je on bio stariji od nje. Patila je za njim čak i kada je bio grub, kada ju je odbacivao i gotovo zaboravio. Možda zbog smrti njegovog oca, a možda i zato što se Lia nikada nije ponašala kao prava majka. Po recima njene rođene majke, Pol se u

retkim trenucima krize, kada je bio mali, obraćao njoj a ne svojoj majci. „Dirnulo me je što Pol traži moju pomoć“, rekla je Džudi, „ali sam se u isto vreme i rastužila. Uz pravu majku dete nema tako velike potrebe, a ni tako duboke.“

„Ona ima težak život“, govorio je Alisin otac za Liu, čak i u trenucima kada bi priznavao da je ona pravi davež.

Lia je odrasla u Italiji. S petnaest godina je ostala siročić. Pola je zvala *Paulo*, ali ona je bila jedina kojoj je to bilo dozvoljeno. Kad god bi Rajli ili Alis to probale, on bi ih udario. Njegova majka je očigledno želela da ga nazove po hrabrom ujaku za koga se verovalo da je bio špijun i koji je poginuo u Drugom svetskom ratu. Ali njegov otac, Robi, želeo je da se on zove po Polu Makartniju. Alis zaista nije znala šta mu piše u krštenici. Njoj je uvek bilo čudno što se Pol pretvara da ne govori italijanski iako su svi savršeno dobro znali da nije tako.

Alis je znala i da roditelji Polovog oca, njegovi baba i deda, ne vole Liu. Krivili su je za sve što se dogodilo Robiju. Lia je bila kriva za mnogo šta, ali upravo te optužbe baš i nije zaslužila, smatrala je Alis.

Pol im je bio jedini unuk i očekivani naslednik ogromne svote novca, koji je Lia trošila što je brže mogla. Sve to je Alis čula od svojih roditelja, jer Pol nikada nije govorio o tome. Jednom je Polova baka nazvala Alisinu majku u nadi da će je prevući na svoju stranu. Rajli se sećala toga. „Trebalo bi da nazovete Liu“, posavetovala ju je Džudi. Ali baka je odbila. Liu su zvali samo njihovi advokati.

Pol se držao dalje od babe i dede. Nije se slagao ni s majkom, ali bio joj je odan. Koliko je Alis razumela, to je bio njegov način da iskaže svoju ljubav.

Otkako je Pol otišao na koledž, Lia je veći deo vremena provodila u Italiji. Kad god bi se vratila u Sjedinjene Države, nalazila im je hiljadu i jednu manu - nije joj odgovarala hrana, tempo života, jezik, muzika. Alis je uvek mislila da je Lia u Italiji srećnija, ali Pol joj je jednom rekao kako se ona i tamo žali.

Alis se nije sećala, Robija, Polovog oca. Imala je svega nekoliko meseci kada je on umro. Rajli se sećala nekih pojedinosti vezanih za njega, njegove brade i gumenih sandala, na primer. Sećala se njegovih veštih prstiju, kojima je umeo da uplete sve vrste čvorova.

Alis se plašila razgovora o Polovom ocu, jer je znala ponešto što nije trebalo da zna. Što nije čula od Pola. On za njih verovatno nije ni znao. Mrzela je to i krivila je majku što joj je uopšte išta i rekla. Njena majka je toliko željna informacija i previše brzo prihvata neutralnost činjenica. „To je novinar u meni“, tvrdila je ona, uspevajući da se pohvali čak i u izvinjenju.

Pol skoro nikada nije pričao o ocu, a kada jeste, pretvarao se da ga se savršeno seća. Ali Alis je primetila da nikada ne priča o sitnicama.

Pitala se da li se on uopšte seća njegovog lika, baš kao što se ona ne seća Polovog lica kada nije pored nje. Možda se to dešava onda kada nekoga želiš više nego išta na svetu.

Alis spusti makaze u umivaonik. Stajala je mirno. Spustila je ruke na njegovu glavu, jednu preko uha, a drugu na potiljak. On nasloni svoju glavu na njene grudi i njoj se u trenutku ote uzdah.

Držala gaje tako, naslonivši svoju glavu na njegovu. Osećala je njegov obraz kroz svoju košulju, neobrijana brada ju je bockala kroz pamuk a dah mu se zavlačio u nabore materijala.

Bio je tu, s njom. Plašila se čak i da diše.

Začu se klepet mrežastih vrata u kuhinji. On podiže glavu. Ona ustuknu. Tek tako, ponovo se udaljio.

Čak i vazduh oko njih kao da se zgusnuo tako da ih razdvoji. On je na trenutak pogleda, ali ne reče ništa. Ona uze makaze i drhtavom rukom ih vrati u plastičnu kutiju.

Stajao je i posmatrao se u ogledalu. „Odlično“, reče joj. I ona shvati da je pred njom ponovo Pol kojeg je poznavala. Uradili su to zajedno. Onaj čudni stranac se pretvorio u njenog starog voljenog Pola.

Ali u jednom trenutku, usred te promene, on joj se prepustio. Taj trenutak ona će čuvati u srcu.

Prvi put posle nekoliko meseci glava mu je udobno počivala na jastuku i nije ga svrbela. Ipak, Pol nije mogao da spava. A za to je bilo krivo šišanje.

Zamišljao je - u stvari, osećao je kako ga Alisin nožni prst bocka u stopalo. Osećao je pritisak njenog dlana na svojoj glavi i njene prste na bradi. Kada se nagnula nad njim, mirisala je nekako drugačije, možda čistije nego pre, ali još uvek prepoznatljivo i duboko uznemirujuće.

To ga je zanelo. Tada je naslonio glavu na nju. Zašto je to uradio? Staje to značilo? To se ne radi odraslim devojkama jer je to nešto što ne možeš povući. Možeš poricati, možeš se pretvarati da se nije dogodilo, ali to ostaje među vama. Ostatak dana su se, hvala bogu (zahvalan je zbog toga, zar ne?), oboje ponašali kao da pate od amnezije.

Osećao je mešavinu bola i zadovoljstva, a takvo stanje je izrodilo nove nedoumice. Možda nije trebalo da se vrati ovamo. A šta mu je drugo preostajalo?

Ali kako sačuvati ono što imaš a da ga ne uništiš? Je li to uopšte moguće? Svaka želja svojim ispunjenjem doživi poraz. Može li se taj krug prekinuti? Može li se svet zaustaviti?

To što on voli Alis, to nije ništa novo. Oduvek ju je voleo, čak i kad je bio zao prema njoj. Nešto je pamtio, a nešto su mu pričali drugi. Voleo ju je čak i pre nego što je ona išta shvatala. Zar nije tako najlakše voleti nekoga? Bilo mu je prijatno s njom čak i dok je bila sasvim mala, debeljuškasta beba. Nosio ju je svuda. Psihijatar njegove majke je izjavio da je Alis njegov prelazni objekat.

Još s četiri godine, kada mu je umro otac, znao je da neće dobiti ni brata ni sestru, barem ne na tradicionalan način. I Rajli je to shvatila.

„Nema veze“, rekla mu je, „delićemo Alis.“

Rajli mu je bila ravna, bila je njegov takmac, njegovo drugo ja i najbolja drugarica. Na neki način, on nikada nije odvajao sebe i nju. Bili su isto godište, godinama su bili čak iste visine. Nosili su iste pantalone. Smatrao je da ju je izneverio kada je ona prestala, a on nastavio da raste.

Alis mu nije bila drugarica, mada je ona to oduvek želela. Bila je nešto drugo, ni više a ni manje od toga, ali ipak drugačije.

Kada bi razmišljao o njoj, naročito dok leži u ovom krevetu, često bi se setio leta kad je njemu i Rajli bilo trinaest. Prijatelji koje su do tada dobro poznavali masovno su postajali sujetni i glupi, i više ih nije zanimalo ono što im je nekada bilo važno. Deca, kao na primer Megan Kuli i Aleks Piterson, počela su da prave žurke u stražnjoj prostoriji seoske biblioteke. Na tim žurkama se okretala boca u igri istine. Rajli je mrzela tu igru, a Pol je se plašio. Ponašanje njihovih roditelja još više ih je učvrstilo u nameri da bezbolno pregrme pubertet. Alis je tada imala deset godina i sledila ih je u njihovom negodovanju.

Njih troje su prostrli svoj magični svet preko ovog majušnog mesta, od okeana pa sve do zaliva. Bilo je tu i dobrih i loših stvorenja, a u čaroliju je spadala moć da zamene strane kad god su to zahtevala pravila igre. On i Rajli su shvatali koliko je krhak bio taj svet. Potonuo bi u more bez traga kada bi oni to dozvolili. Taj svet je zahtevao veru, a sve manje i manje ljudi ju je imalo.

Osećajući gađenje prema spoljnom svetu i strah iznutra, Rajli i on su sklopili jedan prećutan savez. Tela bi im tu i tamo izmakla kontroli, ali brzo bi jedno drugo vraćali na pravi put. Odlučili su da se neće promeniti sve dok budu iskreni jedno prema drugom. Privezaće se za jarbol predpubertetskog blaženstva i tako će ploviti kroz oluju. U to vreme imali su povlasticu da tvrde: *Ovo je istina*. I ako bi neko rekao da nije, znali su da im to đavo šapuće i da je pred njima neprijatelj. Ne bi progovorili. Ne bi se predali. Popili bi i otrovnu pilulu da su morali.

Ali šta će se dogoditi kada izađu iz oluje? Tako daleko nisu razmišljali. Kada jedan deo svog života poveriš nekom drugom, potkopaš sve ostale delove. Nije im to palo na pamet. Ako se saživiš sa svojim ranim Ja, instinktivno ćeš sumnjati u svaku buduću verziju sebe koja će se po nečemu razlikovati.

Bilo je lako pridobiti desetogodišnju Alis. Alis kojoj su u trinaestoj počele da rastu grudi i koja bi se lako prilagodila i drugačijim, širim i suptilnijim, odnosima među ljudima. Nije bila ni svesna čega se odriče.

Rajli i Pol su gledali unazad, pokušavajući da se sete istine umesto da je traže. Bili su sveci koji proriču svetu knjigu, sudije koje tumače svoj ustav. Uvek su se vraćali mirnijem i pravednijem vremenu.

Ali vreme je prolazilo, kao što će uvek prolaziti, a godišnja doba su se smenjivala. Pol nije govorio Rajli i Alis o onome što nije bilo u skladu s njihovim sporazumom. Nije pričao o ambicijama, sitnim brigama kao ni o seksu s kikutavom devojkom s kojom je u trećem razredu pohađao nastavu istorije. Išao je napred, živeo svoj život, ali je sve vreme osećao da je njegov pravi život ovde, na ovoj plaži, leti, s Rajli i Alis.

Ono što nam deluje moćno u trinaestoj ili čak sedamnaestoj godini obično prevaziđemo do dvadeset četvrte, ali njihov savez se očuvao. I dalje postoji. Čak i sada ga oseća. Mogao je da bude odsutan mesecima ili čak godinama, savez je i dalje bio tu. Vezao ga je za sve ono što voli.

Činilo mu se da se Alis nije dala vezati, dok za Rajli to baš i nije bilo pitanje izbora. A za njega?

Za njega su ovo ostrvo, Rajli i Alis bili nešto najbolje i najtrajnije u životu.

by voki

Treće poglavlje

BOCE I KAMENČIĆI

Punih devet godina Pol joj se nije obratio imenom. Zvao ju je „mala" ili „klinka" ili „ti" još od njene dvanaeste. Alis to nije ni primetila sve do njene prve večeri u jaht-klubu gde se zaposlila kao konobarica.

Bio je petak uveče, pa se nije mnogo iznenadila kada su se pojavili njeni roditelji. Otkako su devojke završile srednju školu, Itan i Džudi su ih ostavljali da preko nedelje uživaju na plaži, a oni bi dolazili petkom, bučnim večernjim trajektom prepunim ljudi. Za vreme školske godine Itan je predavao istoriju i bio trener u jednoj privatnoj školi na Menhetnu. U julu i veći deo avgusta predavao je u letnjim školama i držao privatne časove radi dodatne zarade. Njena majka je uređivala i lektorisala udžbenike i s mnogim urednicima koje je poznavala sarađivala je u pisanju članaka o vaspitanju dece i srodnim temama. Džudi je uvek mnogo pričala o tim člancima dok su bili u početnoj fazi. Međutim, kasnije bi se oni nekako izgubili, nedovršeni i nenaplaćeni. „Ja ću hamburger sa slaninom. Koju vrstu piva imate?" Alis je stajala prekrštenih ruku, s olovkom u ustima i blokčićem ispod pazuha. Ništa novo i neobično. Njen prvi dan na poslu i njeni roditelji zauzmu jedan od stolova za koji je bila zadužena.

„Tata, znaš šta ima", rekla je prigušeno. Nekoliko minuta s njima, i već je prevrtala očima. Čak i da se potrudila da to ne radi i da lepo gleda, nije mogla promeniti ton.

„U redu, daj mi *bas*."

Njen otac je imao crnu, bujnu kosu prošaranu sedim vlasima, nalik na glumca u nekoj sapunici. Većina ljudi olako prelazi preko onoga što ima, a uporno se zadržava na onome što nema, ali njen otac se u tom pogledu potpuno razlikovao. On je isto toliko bio opsednut bujnošću svoje kose koliko i ljudi koji ćelave svojim gubitkom. I bio je isto toliko zadovoljan koliko su oni bili nesrećni.

Majka je kosu farbala u plavo, ali osećala se kao prava plavuša jer to i jeste nekada bila njena prirodna boja. Uvek se bunila protiv plavuša koje na tu boju ne polažu prirodno pravo. „Stvarno ne izgleda lepo", govorila bi.

Alis je nasledila plavu kosu, ali njena je pomalo vukla na crveno i bila je talasastija. Boja joj je bila postojana, ali Alis se plašila da će potamneti čim prestane da provodi leta na plaži. Na primer već sledećeg leta, kada bude radila u advokatskoj firmi. Kao i sva naredna leta posle toga, dok Rajli i dalje bude provodio vreme napolju, držeći kurseve za mlade vodiče i obavljajući dužnost

spasioca, Alis će od jutra do mraka raditi u advokatskoj firmi. Već je počela sebe da zamišlja s tamnom kosom.

Rajli nikada nije bila plava, iako je veći deo života provela napolju. Imala je tamnu kosu koja se lako mrsila. Alis se mučila svaki put kada bi je šišala. Čak ni kada je bila mala, Rajli nikada nije dozvoljavala majci da je češlja. Kosu je uvek šišala ravno, na dužinu negde između brade i ramena, i često je sklanjala iza ušiju. Zbog frizure je uvek izgledala mlada nego što je u stvari bila, a pege su je još više podmlađivale.

Negde oko njene trinaeste godine, Alis su sve češće greškom smatrali starijom sestrom. Njoj to nije smetalo, ali zamarala su je negodovanja i neverica kad god bi Alis ispravila grešku. Ponekad joj je bilo i neprijatno zbog toga, ali više zbog Rajli nego zbog sebe. U stvari, nije bila sigurna da li je to Rajli smetalo ili ne.

„Sigurna si da nemate neki specijalitet?“ Mama se vragolasto nasmešila.

„Mama“, obrecnu se Alis. Nisu nju zanimali specijaliteti, samo je htela naterati Alis da ih nabraja. Hrana u jaht-klubu je svake godine bila sve gora. Samo gosti koji prvi put dođu poruče nešto drugo a ne obični hamburger. Alis ode do kuhinje. Što ih pre posluži, pre će ih se resiti.

Iz kuhinje je videla da se popunjava i drugi od njena četiri stola. Bili su to Kimbalovi s nekim njihovim prijateljima koje nije poznavala. Gledali su je u iščekivanju i zadovoljno se smeškali kada im je prišla, baš kao i njeni roditelji.

„Mogu li vam doneti neko piće?“, pitala je pomalo postišeno. Čudno je koliko ljudi u ovom mestu znaju jedni o drugima. Na primer, ona je znala da su Kimbalovi izgubili dete dok je još bilo beba. Šta god da gospođa Kimbal uradi, kaže ili obuče, način na koji servira kada igra tenis ili kako poručuje čašu vina, podsećalo je Alis na njen gubitak.

Znala je i da je gospodin Bardžer, za stolom četiri, napustio svoju ženu istog dana kada im je najmlađe dete, Eli, otišlo na koledž. On sada ima novu kuću na samoj plaži i novu ženu, čiji zubi izgledaju prilično veštački. Svaka domaćica zna koliko je opasno postaviti bivšu gospođu Bardžer da sedi blizu ove nove. Alis je odolevala ljubaznostima te nove supruge iz solidarnosti s Eli, koja ju je istinski mrzela. „Jao, baš si slatka!“ uzviknula je nova gospođa Bardžer. Čim je prihvatila posao, Alis je znala da će morati nositi modru polo majicu i mornarsku kapu, ali nije znala koliko će joj to biti ponižavajuće.

Ali kako drugačije zaraditi novac na ovom ostrvu? Spremala se da uzme ogromne kredite za školarinu, a trebalo joj je novca i za život. Ovde se radi dvostruko duže, jer su zarade slabe.

Većina ovdašnjih porodica je imućna i deca im ne rade novca radi, već iz čiste zabave. Alis je danju radila kao bebisiterka, ali noću... šta joj je preostalo?

Posao u dobrim restoranima, kao na primer u *Fer harburu* ili *Oušn biču*, teško je naći; gosti tamo ostavljaju dobre napojnice. Ne mogu se zaposliti profesionalci, pa se tu uglavnom smenjuju deca s ostrva, koja uglavnom poslužuju svoje roditelje i zabavljaju se dok rade. Druge dve konobarice, koje su radile u smeni s Alis, bile su najluckastije devojke koje je poznavala.

Slična situacija je i s čuvanjem dece porodičnih prijatelja. Oni slabo plaćaju jer smatraju da oni tebi čine uslugu samim tim što te više ne smatraju detetom. S prijateljima ne treba trgovati, smatrala je Alis.

Tek kada je odjurila do bara da preda porudžbinu Kimbalo-vih, shvatila je da je zaboravila piće koje su poručili njeni roditelji. Dobro, napojnica manje ili više.

Alisini roditelji su napustili lokal pre devet i otišli kod nekih prijatelja. Tabani su joj sevali od umora. Prostor oko šanka se punio njenim prijateljima i konačno se pojavi i Pol. Nadala se da će doći, ali se istovremeno i plašila. Trebalo joj je hrabrosti da izađe pred njega s mornarskom kapom na glavi.

„O, Alis“, rekao je.

Nešto u vezi s tim ju je uznemirilo, ali nije znala šta. Pobegla je u kuhinju da malo odahne i tada shvati: izgovorio je njeno ime. S jedne strane, sviđalo joj se što joj godinama smišlja sve te nadimke (mada, bila je tužna kada bi istim nadimcima zvao i drugu decu). S druge strane, pitala se zašto mu je njeno ime bilo problem. Da ga nije možda zaboravio?

Setila se njegovog obraza na svom telu. Kako joj se samo približio. I kako se udaljio. A ona je čekala.

Sada, kada je izgovorio njeno ime, nije bila sigurna da li se razdaljina između njih smanjila ili povećala.

* * *

S pivom u ruci, Pol odšeta do sale za rekreaciju u zadnjem delu jaht-kluba. Koliko je tu znoja prolio kao dečak. Gotovo je mogao da ga namiriše. Pod je bio prekriven patinom od prolivenog soka i lepljivih bosih nogu. Sećao se kako su mu leti, u detinjstvu, stopala bila crna. Sećao se otprilike i trenutka kada je njegova majka to počela primećivati i voditi računa o tome. Kod Rajlinih niko nikoga nije terao da pere noge pre spavanja. Pod jaht-kluba, prekriven debelim slojem poliuretana, nije bio prljav samo po površini - prljavština se zavukla i duboko u njegove slojeve. Boja na zidovima je bila ista. Ovde se površine nisu ni šmirglale ni čistile. Jednostavno bi se nabacio novi sloj.

Njemu se dopadao njihov jaht-klub. Baš takav kakav je, prljav i oronuo. Voleo je taj prljavi, zagušljivi vazduh i veselo lupanje vratima s mrežicom. Sviđao mu se i njegov nivo ekskluzivnosti: ulaze svi koji plaćaju. Bilo mu je drago što tu u stvari nema jahti, jer ova luka je za njih previše plitka.

To je nasledio od svoga oca, pretpostavljao je. Bogati dečko koji neguje slobodoumne ideje. Doduše, njegov otac je sve doživljavao dublje i snažnije, zar ne? Drogirao se, imao dosije u policiji, putovao u Indiju da ovlada svojim umom. Vreme u kome je Robi rastao bilo je povoljnije za radikalizam. Pol je dobro znao da njegov otac nije folirao samouništavanje. Nakon što je nestao na tri dana kada je Polu bilo samo četiri godine, Robi se predozirao i umro sam u bolnici *Belvu*.

Zelena čoja bilijarskog stola kraj prozora bila je sva izgreba-na od dugogodišnjeg igranja malih amatera. Sto za ping-pong na drugoj strani prostorije samo je povremeno služio svojoj svrsi i to kada bi se neko setio da na

kopnu nabavi loptice. Međutim, u roku od nekoliko dana, one bi se opet izgubile, neko bi ih ulubio ili zgnječio. Polje pamtio igre s lopticama za superbol i tenis. Letnji dani bi se tako otegli da je u kišno popodne bilo lako izmisliti svakakve igre. Na primer, na tom istom ping-pong stolu igrali su se pravim teniskim lopticama. Naročito je Rajli volela da izmišlja takve igre. Obožavala je da smišlja scenario. Neka deca se previše vežu za pravila. Često se pridržavaju čak i onih koja pet minuta ranije nisu ni postojala. Rajli nije bila takva. Volela je pravila, ali uvek je težila ka višem cilju.

Pozornica s dronjavom plavom zavesom bila je mesto gde su se održavale predstave. Deca su prikazivala svoj talenat na početku svakog leta i na kraju sezone pravila predstavu za Praznik rada. Pol i Rajli su jedne godine izveli mađioničarski trik, a druge predstavu s bumerangom. Međutim, nije im uspelo ni jedno ni drugo. Posle toga su počeli da preziru takve predstave. Godinama su te priredbe bile prilika za devojčice da se našminkaju, obuku odelo od svetlucave likre i otvaraju usta oponašajući loše pop pesme. Do svoje petnaeste ili šesnaeste godine, Pol i Rajli su već uveliko prestali da nastupaju; čak nisu ni gledali predstave. Pretvarali su se kako su čak zaboravili da se to uopšte dešava. Dok su sedeli na plaži kraj okeana, čuli bi milosrdni aplauz koji kao da je govorio *hvala-Bogu-što-je-gotovo* i samo bi rekli: „O, da.“

Svakog četvrtka uveče ova prostorija se pretvarala u bioskop za decu. Kombinacija pomrčine i galame, i gomila dece ozarenih lica, dovodila ih je u stanje gotovo nepodnošljivog uzbuđenja. Pol se nije sećao radnje ni jednog jedinog filma koji je ovde gledao, ali pamtio je atmosferu. Kada su malo porasli, i dalje su se okupljali u bioskopu, ali ne više zbog filma. Pošto su i roditelji četvrtkom pravili velike zabave, deca bi se, pod izgovorom da gledaju film, potpuno raspustila.

U to vreme Pol je živio s domaćicom, dok je njegova majka putovala po Evropi i posećivala prijatelje. Od njegove dvanaeste do osamnaeste godine majka mu je svakog leta nalazila drugu domaćicu. Plašila se da joj neka od njih ne preotme mesto ukoliko se on previše veže. Ionako je veći deo vremena provodio kod Rajli i Alis.

U odnosu na neka druga mesta, deca ovde mnogo ranije postaju samostalna. Glavna opasnost za decu i jelene su automobili, a pošto njih ovde na ostrvu nema, dece i jelena ima u izobilju. Šugavih i prljavih, ali slobodnih. „Ovo je jedino mesto na svetu gde se ne plašim otmica“, jednom je izjavila Džudi, koja je prosto gutala vesti.

„A šta ako nas otmu vanzemaljci?“ pitala je Rajli. Takve otmice su se dešavale ili se bar njima tako činilo. Na primer, Rozi Njuel. Setio se one kobne noći kada je Rozi uz veliku galamu postavila čitavu grupu dece ukrug. Projektor za filmove je već treću nedelju zaredom bio pokvaren, pa je većina mlađe dece otišla kući. Ostalo je petnaestak dece između jedanaest i četrnaest godina i naravno Alis, kojoj je tada moglo biti deset. Sedeo je između Rajli i Alis. Rajli je na sebi imala majicu kratkih rukava na kojoj su prethodne godine u kampu, u okviru projekta *Uradi sam, vezali* čvorove i tako je ofarbali. Nisu imali predstavu o tome šta se sprema sve dok Rozi, sva važna i okružena čoporom devojčica golih stomaka i sa

žvakama u ustima, iza leđa nije izvadila bocu. Bila je to prava staklena pivska boca. *Korona*, sećao se Pol.

„Ja ću prva“, izjavila je Rozi.

„Prva, šta?“, pitala je Rajli sumnjičavo.

„Zar nije očigledno?“ odgovorila je Rozi, tražeći pogledom podršku svojih drugarica, Beke Fajns i Megan Kuli. Istupila je i zavrtela bocu. „Ako si devojčica i boca se zaustavi na devojčici, vrtiš ponovo“, objasnila je Rozi čitavu stvar. „Ako bocu zavrti dečak i ona se zaustavi na dečaku, isto.“

„A šta ako si Rajli?“, rekla je Beka.

Istog trenutka, čitava grupa drugarica poče da se kikoće i pravi čitavu predstavu pretvarajući se da prikrivaju smeh.

Pol je samo zurio ispred sebe, obuzet stidom i strahom. Pretvarao se kao da ništa nije čuo. Poželeo je da ni Rajli nije čula. Nije smeo čak ni da se okrene daje pogleda. Sećao se kako mu je krv udarala u slepoočnicama. „Umukni, Beka“, procedila je Alis. „Gubi se, Alis“, viknula je Beka na nju.

Polje i dalje nepomično, kao paralizovan, gledao napred dok je boca usporavala, i konačno stala.

„Na Polu je“, objavila je Rozi, iako je bila više okrenuta prema Alis. Rajli je ustala. Ustala je i Rozi. Vragolasto je gledala Pola.

„Mora biti u usta“, viknula je Džesika Lumis.

Tada se Pol trgao iz obamrlosti. Sećao se kako je Rozi kroz sredinu kruga krenula pravo prema njemu. Ustao je i ustuknuo.

„Moraš, Pole. Takva su pravila“, izjavila je Beka. Agresivno je žvakala žvaku.

„On nije ni rekao da igra“, rekla je Rajli trudeći se da ne podigne glas.

„Ja ne igram. Ta igra je glupa“, rekao je Pol. Poželeo je da ima bar pola Rajlinog dostojanstva. „Idemo“, rekao je Rajli. „Kukavice“, podsmevala se Rozi.

Rajli je pogledom potražila njihove prijatelje Aleksa, Majkla, Džereda, Mirandu, koji su sedeli u krugu. Pol je očekivao da će i oni ustati i poći za njima, ali niko se nije ni pomakao. Prave devojčice su oduvek mrzele Rajli jer je bila rođeni vođa i jedina devojčica s kojom su svi dečaci hteli da se igraju. Od njih Pol nije ništa dobro ni očekivao, ali druga deca su ga iznenadila. Samo Alis je išla za njima.

Sećao se da su posle toga provalili u prodavnicu i ukrali tri masketirz čokoladice. U zalivu su bacali kamenčiće da odskaču po vodi i Rajli je oborila sve prethodne rekorde. Otišli su do okeana i tako žustro plivali da se Alis skoro udavila. Ali čak ni to nije bilo dovoljno da zaborave.

U subotu po podne, Alis je čitala na plaži kada joj je prišla Rajli. Spustila se na Alisin peškir i legla pored nje. Poče svojim nožnim prstima lupkati Alis po nozi. Alis je znala da to neće dugo trajati. Rajli nikada nije mirovala na plaži, osim kada je sedela na svom spasilačkom mestu. Stalno je plivala i surfovala kad god su uslovi bili odgovarajući. Bila je prava čarobnica na dasci u plitkoj vodi. Volela je odbojku, a nekada, kada je bila mlađa, obožavala je da pravi dvorce u pesku. Koliko je Alis znala, Rajli ni sad nije padalo na pamet da se sunča, i nikada nije čitala knjige, pa čak ni časopise.

Alis je čitala, ali Rajli nije. Alis se sećala kako je nekada davno sedela preko puta majke za malim kuhinjskim stolom u njihovom stanu u gradu. U to vreme, Džudi je obavljala obiman honorarni korektorski posao za jednog prosvetnog izdavača. Sećala se korekture nagomilane na stolu. Bila je zima i kasno po podne, pa je već bio mrak. Umesto bosa, Alis je po stanu išla u debelim čarapama.

Još od kad je Alis bila beba živeli su u istom dvosobnom stanu u Zapadnoj 98. ulici između avenija Amsterdam i Kolumbo. Stan je bio blizu škole gde je Itan radio kao nastavnik istorije i trener rvanja i gde je posle zabavišta išla i Alis. Tu školu je pohađala i Rajli, ali samo do petog razreda. Bila je to dobra privatna škola, a Džudi i Itan su plaćali pola cene. Verovatno im je zbog toga tako teško palo kada je trebalo da prebace Rajli u specijalnu školu za decu s teškoćama u učenju.

Alis se sećala Božića kada je Rajli ispod jelke našla lepo umotanu knjigu o delfinima. Ostavila ju je na radnom delu kuhinje, a Alis ju je uzela i počela čitati majci. Pravila se važna i posle joj je bilo žao zbog toga. Njen mozak nije brkao redosled slova. Još u prvom razredu je čitala knjige namenjene učenicima četvrtog ili petog. Probijala se kroz sve reči, i teške i lake, sve dok majka, zadivljena, nije prišla stolu. Alis nije primetila da je u sobu ušla Rajli sve dok ona nije krenula prema njoj. Usta su joj bila zgrčena.

Zgrabila je knjigu iz Alisinih ruku takvom žestinom da je Alis ostala u čudu. „To je moja knjiga“, besno je rekla Rajli i izletela iz sobe. Alis se oduvek mnogo lakše nego Rajli mirila s neuspesima.

Rajli se nasloni na Alis. Ruke i ramena su im bili spojeni. Nagnula se da pročita naslov Alisine knjige.

„Midlmarč. Je li dobra?“, upita Rajli, kao da se predomišlja da li da je i sama pročita.

„Neverovatna.“

„Džordž Eliot je bila žena, je li tako?“

„Da“, reče Alis. Bilo joj je prijatno tako uz Rajli. Bez obzira na sve razlike među njima, fizički su bile veoma bliske. Alis nije doživljavala telo svoje sestre kao nešto potpuno odvojeno od sebe. Rajline ruke i noge je osećala gotovo kao svoje, kao da su povezane s njenim centralnim nervnim sistemom, i obrnuto. Činilo joj se, kada bi dovoljno snažno mislila o tome, mogla bi saviti Rajlino koleno. Preplavi je dobro poznati osećaj nežnosti i ona spusti glavu na Rajlino rame. To je često radila kada je bila mala.

„Hoćeš da odšetamo do Oušn Biča?“, upita Rajli. „Danas je tamo takmičenje u pravljenju dvoraca u pesku.“ „Danas?“

„Videla sam letak u prodavnici. U četiri je proglašenje pobednika.“

„Hoću“, reče Alis. Bio je to jedan od glavnih događaja na početku leta. Rajli skoči i pruži Alis ruke.

Nekada su Rajli i Alis zajedno pravile veličanstvene dvorce. Nakon što su počele da se takmiče, već druge godine su pobedile - i to ne na dečjem takmičenju, već na onom pravom. Alis je još čuvala traku prebačenu preko vrata svoje sobe u gradu, kao i fotografiju s takmičenja koju je prikačila na oglasnu tablu.

Rajli je imala veoma smele ideje u pogledu dizajna i veliku ambiciju. Bila je energična graditeljka i prirodno nadarena inženjerka. S druge strane, Alis je strpljivo obavljala posao. Bila je usredsređena i umela je da sluša naredbe. „Alis se nikada ne umori“, hvalila se Rajli jednom od sudija dok je Alis po hiljadi-ti put poravnavala jedan od zidova.

Dvorac koji im je doneo pobjedu bio je nalik vazdušastoj fantaziji, pravi dizajnerski podvig. Nije imao masivnu osnovu kao većina velikih dvoraca. Ali naredne godine, kada je Alis bilo petnaest godina, napravile su nešto još neverovatnije. Oblikovale su Barnakl tauer po uzoru na zgradu *Krajster*. Dvorac je bio veoma visok, pa su devojke prvo izgradile postolje od peska, kako bi se popele i dovršile gornji deo. Spolja su ga prekrile školjkama koje je Rajli prikupila, a Alis brižljivo nanela.

Ali ovaj put dvorac je bio previše izložen suncu. Tako veličanstven po veličini, završnoj obradi i lepoti, zasenio je sve ostale. Sudija ih je, iznerviran i izgoreo od sunca, diskvalifikovao zato što nisu stanovnice Oušn Biča. Umesto njima, prvu nagradu dodelio je braći Podi, koji su napravili uobičajenu srednjovekovnu tvrđavu. Najgore od svega, Barnakl tauer je zagonetno uništen, pre nego što je Itan stigao s fotoaparatom. Tako je on ostao da živi samo u sećanju - i vremenom je postajao sve veći i složeniji.

„Baš me zanima da li će se Podijevi prijaviti“, glasno je razmišljala Alis dok su žurile obalom na istok

„Glupi su“, reče Rajli dok je trčkarala pored sestre. Dok Alis obično hoda pravo, Rajli najčešće trči, kruži i krivuda oko nje.

„Nisu glupi.“

„E baš jesu.“

„Dobro, ali pobedili su nas.“

„Ali nepravedno.“

„Džim Brobard je glup.“

„To je tačno.“

„On nam je srušio Barnakl tauer.“

„Kako znaš da je on?“

„Znam.“

Alis se sagnu i pokupi parče krabinog oklopa i poče da ga proučava. „Je li ti treba?“ pitala je. Nekada su jedna drugoj, dok su se šetale, pomagale u skupljanju. Rajline zbirke su se uvek sastojale od jednostavnih stvari. Skupljala je sve moguće parčiće morskih stvorenja: školjke, račja klešta, ljuške jaja, zvezde i poneku kost ili zub. Jednom je pronašla deo ajkuline vilice i čitavu kuću je zasmrdela time. Rajli nije bila naročito sentimentalna, pa bi na kraju leta sve bacala i sledeće sezone bi počela sa stvaranjem nove kolekcije. Alis je skupljala samo jedno: glatke, poluprovodne kamenčiće vrlo specifične ružičastonarandžaste nijanse. Tražila ih je svakog leta, i nije ni pomišljala da neki od njih baci.

„Ne, hvala.“ Rajli baci parče tamnosmeđeg oklopa nazad u talase.

Približavajući se, ugledali su gomilu ljudi obučenih u kupaće kostime. Bilo je otprilike šest dvoraca za ocenjivanje, i sestre su znalački proučavale svaki od njih.

„Ono tamo je više pećina nego dvorac“, prokomentarisala je Rajli jedan u sredini.

„Onaj tamo je dosta lep. Veoma klasičan.“ Alis pokaza na dvorac koji je podsećao na Panteon.

„Sve mi se čini da će se srušiti.“

Alis pokaza na jednu komplikovanu konstrukciju sa strane. „Vratili su se Podijevi, i očigledno su ponovo gledali *Gospodara prstenova*.“

Rajli se nasmeja. „Gde su? Koji te je ono zvao da idete zajedno na ronjenje?“

Alis zakoluta očima. „Mlađi.“ Imao je hrabrosti da joj to predloži odmah posle incidenta s Tauerom, dok mu je pobednička traka visila oko vrata.

„Hajde, idemo dalje.“ Alis nije želela da je mlađi Podi primeti. Ionako joj je poslednje takmičenje ostavilo gorak ukus u ustima.

Odšetale su do mola. Alis je pažljivo hodala po klizavom kamenju dok je Rajli skakutala okolo kao divokoza. Sele su na ivicu i klatile nogama. Izmaglica ih je obavila kao mreža, a vetar i voda su ih naizmenično zapljuskivali.

Kasnije, na putu kući, Rajli se sagnula da pokupi kamenčić. „Vidi, Alis.“ Oprala gaje u moru i podigla prema suncu, dok su joj se prsti caklili od vode.

„Oh.“ Rajli ga stavi Alis u ruku. Alis ga je pažljivo proučavala.

„Savršen je, zar ne?“

Alis uzbuđeno klimnu. „Jedan od najboljih.“

Bio je to potpuno providan kamenčić u obliku srca, savršene svetle narandžastoružičaste boje. Zaista redak primerak u Alisinoj zbirci.

Četvrto poglavlje

TALENTOVANA DA BUDE DETE

Porodica kojoj je Alis čuvala dete neočekivano je narednog utorka otišla sa ostrva. Umesto da počisti pesak s poda kuće ili odnese na poštu stvari koje joj je majka ostavila na stolu, kupila je u prodavnici sendvič sa slaninom i jajima i odšetala do plaže. Pojela je sendvič sedeći na vrhu stepenica, na dini, jer nije želela da joj Rajli prigovara što jede na plaži. Rajlina sestra mora biti besprekorna.

Alis je sedela i mirno posmatrala okolinu. Videla je spasilačku ekipu okupljenu u *Bejvoč* stilu, u crvenim kupaćim kostimima, kako slušaju vremensku prognozu i druga uputstva vezana za službu. Te njihove procedure su uvek bile nekako previše formalne. Alis se to nije sviđalo, i verovatno zbog toga i nije postala spasilac. Zbog toga i zbog vražjeg leptir-stila.

Kada je pojela svoj masni sendvič, Alis se nagnula da se umije i pod slavinom opere ruke. Tuš bi joj bolje poslužio, ali bio je pokvaren. U stvari, toliko je već dugo bio pokvaren da su ga možda i popravili, ali Alis više nije ni pokušavala da ga koristi.

Nije sišla na pesak kao što je planirala, već je ponovo sela na najviši stepenik i podbočila bradu. Možda je razlog bio Polov povratak, ali svet kao da se pomerio i sve joj je nekako izgledalo udaljenije nego što jeste.

Rajli je stajala u sredini grupe i Alis primeti koliko je ona sitna. Znala je ona da joj je sestra niska - bar deset centimetara niža od nje - ali obično na to nije obraćala pažnju.

Jedino je Rajli u čitavoj porodici bila niska rastom. Majka je tvrdila da je to zbog bolesti koju je preležala kao sasvim mala. Alis se nije sećala naziva te bolesti, ali Rajli je od nje zamalo umrla. Ubrzo zatim, majka je ponovo ostala u drugom stanju i rodila se Alis. Majka je tu bolest krivila i za Rajlinu disleksiju. Upravo tako je govorila: „Rajlina disleksija“, kao da je to nešto što pripada samo njoj, poput džempera ili nekog kućnog ljubimca. Majka je neobično vatreno branila svoje gene. Možda je to bio njen način da s Itanom izravna račune.

Alis je uvek bila ponosna na sestru zbog njene čvrstine i hrabrosti. Ona se nikada nije opterećivala ženskim slabostima kao što su na primer celulit ili zaljublivanje. Za razliku od Alis, nikada se nije smejala ako joj nešto stvarno nije bilo smešno. Nije se plašila vode. Nikada se nije opterećivala učinjenom joj nepravdom.

I danas je Alis ponosna na nju, ali gledajući iz ovog ugla, nešto ju je i rastužilo. Nekada je Rajli bila najmlađi spasilac u istoriji Fajer Ajlenda, a sada je verovatno najstarija. Mali broj dvadesetčetvorogodišnjaka je sebi mogao priuštiti da čitava

leta provodi na plaži. Ostali spasiooci su se doterivali i flertovali između sebe, ali Rajli nije učestvovala u tome. Da li se pre bolje uklapala? Ili joj je Alis možda bila previše bliska da vidi istinu?

Shvatila je da se zaštitnički odnosi prema sestri i taj preokret joj se nije ni najmanje sviđao.

Neki ljudi budu sjajni u detinjstvu. Rajli je kao dete bila izuzetna. Bila je neustrašiva i pravična. Stručnjak za skejtbord, jedrenje, brzo trčanje i pecanje. Sedam godina zaredom bila je bacač pobjedničkog korkbol tima. Od sve dece, prva je naučila da surfuje. Dobro su joj išle i igre u zatvorenom prostoru kao trikovi s kartama i video igrice. Nije verovala u hijerarhiju - čak ni u autoritet majke. Sva deca su želela da se druže s njom, a ona to nikada nije zloupotrebljavala.

Rajli je za njih izmišljala svetove - stara groblja, neviđene grebene, doline, planine, potonula blaga, stvari koje su vrebale skrivene ispod drvenih šetališta a koje su bile previše opasne da bi se o njima pričalo; osim kada bi se povremeno pretvorile u nešto lepo.

Zahvaljujući Rajli, osećali su se kao bogovi u tom svom svetu, ali Alis je znala da je pravi i jedini bog bila upravo Rajli. Ona bi im tek ponekad ustupila mesto.

Njena mašta je bila toliko razvijena da ponekad nije razlikovala stvarnost od jave. Za razliku od nje, ostaloj deci je, kako su rasli, ta razlika postajala sve važnija.

Alis je pamtila prvu sezonu kada je Rajli odvela korkbol tim do pobjede. Igrali su u finalu turnira protiv tima Oušn Biča. Bio je deveti red, vodili su za jedan poen, a za Oušn Bič se pripremio njihov najbolji udarac, jedan razmetljivi lik po imenu Brajan ili tako nešto. Gospodin Piterson, Aleksov tata i u to vreme Rajlin trener, odveo je Rajli u stranu i rekao joj da tog momka pusti neka se prošeta - da baci loptu četiri puta zaredom i pređe na sledećeg udaraca. Rajli se naljutila, u tri bacanja promašila Bra-jana i završila utakmicu. Rajli su na ramenima izneli s terena. Nakon toga trener im je postao Itan, s kojim su osvojili mnoge sezone, sve dok se, nekoliko godina kasnije, tim nije raspao. Itan nikada nije rekao Rajli da nekome dozvoli da se prošeta.

Alis se sećala i dva trofeja koja je Rajli te večeri dobila na ceremoniji dodele nagrada. Kada su krenule na spavanje, Rajli je došla u Alisinu sobu s trofejom za najboljeg igrača i predala ga Alis. „Ovaj neka bude tvoj“, rekla je. Alis je bila oduševljena i stavila ga je na policu gde se izdizao iznad svih njenih malih trofeja za učestvovanje. Očekivala je da će sada i kod nje doći do preobražaja.

Ali to se nije dogodilo. Kako su dani prolazili, Alis se sve više činilo da se taj ogromni trofej podsmeva njenim beznačajnim priznanjima na polici. Početkom sledećeg leta Alis ga je krišom vratila u Rajlinu sobu i postavila nasred njene krcate police. Sestri ništa nije rekla, a nije bila sigurna ni da je Rajli primetila da joj je trofej vraćen. Iako je bila veoma velikodušna, Rajli nije želela da deli stvari koje su joj bile važne.

Kako su odrastale tako su se menjale i osobine koje donose uspeh. Ženstvene devojčice su svi nekako izbegavali sve do let-njeg raspusta nakon završenog

osmog razreda. Ali tada je došlo njihovih pet minuta. Dečaci su se počeli interesovati za devojčice s tek izraslim grudima i sjajem na usnama.

Kako su dalje sazrevali, tako im je sve važnije postajalo obrazovanje - ko konkuriše na koji koledž, ko je primljen a ko nije. Odjednom, svi njihovi prijatelji počeli su razmišljati i pričati o uglednim zanimanjima i novcu.

Alis je bilo krivo što su dečji talenti, a naročito hobiji, postali beznačajni. Bilo joj je žao Rajli. Kao dete, bila je bolja od svih, bila je superstar, a sada te njene osobine nisu vredele ništa. Bila je tako daleko od svega što je ostalima postalo važno.

Alis je preuveličavala sestrinu nadarenost. Obožavala je Rajli i ona je ostala njen dobronamerni i neiskvareni idol, neko ko ju je uvek čuvao i tražio, bez obzira koliko daleko zaostajala za njom. I Pol se na svoj način brinuo o njoj. Alis je za uzvrat ulagala svu svoju energiju i pratila ih u svemu što rade. Volela je ono što su oni voleli i odricala onoga što su mrzeli. Davala je sve od sebe.

Kada je mnogo kasnije shvatila da se zahvaljujući svojim talentima, svojom sposobnosti da razgovara i posmatra, svojim oprezom, empatijom, pa čak i pletenjem, mnogo bolje uklapa u svet odraslih nego Rajli, osećala se kao da ju je izneverila.

A tu je bio i Pol. On se dobro snalazio kao dete, ali se isto tako potpuno prirodno uklopio i među odrasle ljude. Bio je sposoban student i vest pisac. Bio je zgodan, pravi muškarac, s oštromnim smislom za humor. Imao je puno para i ugledno prezime, iako njemu to nije ništa značilo. Bio je stvoren za pobednika, čovek za sva životna doba. Uprkos svemu, činilo se da mu nije najprijetnije u sopstvenoj koži.

Alis je i dalje sedela i posmatrala svoju sestru iako ju je to bolelo. Kao neko koga boli zub, a on ga i dalje dira da proveri koliko daleko može da ide. Strašno je žaliti nekoga koga poštuješ. Još gore je kada ta osoba ne sažaljeva samu sebe. Alis nije želela da vidi ono što Rajli ne vidi.

Ali osećala je da se i ona sama menja i napreduje, kao uostalom i ovi plitki, lakomisleni spasioci, dok Rajli ostaje uvek ista, verna sebi do srži.

„Duva vetar a niko ne jedri“, reče Rajli Alis. Presrela ju je biciklom dok se Alis vraćala od Koenovih, gde je čuvala decu.

„Mogli bismo mi“, reče Alis. Nikada nije bila dobar mornar kao Rajli, ali volela je jedrenje. U spavaćoj sobi je čuvala trake osvojene otkako ju je Rajli uvrstila u posadu.

„Idem po Pola“, reče Rajli.

„Mislim da piše rad.“

Rajli je pogleda s osmehom. „Baš me briga.“

Alis se borila da spusti čamac u vodu kada su stigli njih dvoje. Dva bela viteza na zarđalim biciklima. Onako brzi i vesti u rukovanju jedrima i čvorovima, odmah su preuzeli stvar u svoje ruke. Spretno su porinuli čamac.

„Skoči, Alis“, viknu joj Rajli. Alis kleknu na trambulini, dok se bum jedra silovito okretao. Pol još jednom snažno gurnu čamac, i on i Rajli uskočiše. Voda

je bila uzburkana, i Alis bi drago što je obukla prsluk za spašavanje. Rajli bi na brodu pre obukla hula suknju nego što bi stavila taj prsluk na sebe.

„Uiii“, vikala je Alis u vetar dok su ubrzavali prema otvorenom moru. Čamac se nagnu na jednu stranu i Alis se čvrsto uhvati za suprotnu, dok je Rajli prosto letela po trambulini i nameštala jedra, kao da ona i gravitacija imaju neki poseban dogovor. Čak joj se i Pol sklonio s puta i pustio je da radi ono što najbolje ume.

„Kada bismo bar imali spinaker*“, uzbuđeno reče Rajli. Samo je Rajli mogla priželjkivati veću brzinu od ove.

Plovili su potpuno nagnuti na jednu stranu dok je suprotna bila visoko izdignuta u vazduh.

„Alis, ti upravljaš“, naredi Rajli.

„Pole, dodaj nam malo tereta, molim te.“

Vetar je duvao u naletima i svaki put je postojala opasnost da se prevrnu. Pol se nagnuo što je više mogao preko ivice broda s obzirom da trapezni nosač jedara nije bio podešen kako treba. Pokušavao je da ih drži uspravno.

Kada se brod nagnu tako jako da je voda zapljusnula bum, Rajli radosno uzviknu: „Ha!“ Obožavala je da plovi po najjačem vetru. Išla je do krajnjih granica, a Alis je znala da bi se usudila i preko toga.

„U redu, Alis, otpusti“, viknu Rajli.

Alis na trenutak zaboravi koju stranu treba da popusti i ulete pravo u vetar. Jedro istog trenutka ostade bez vetra i brod se okrenu i baci Pola u more. Alis vrisnu od straha i uzbuđenja. Rajli okrenu jedro prema vetru. Pridržavala je bum da bi Pol mogao da se popne. Smejala se. Njoj jedrenje ionako nije zanimljivo ako niko ne upadne u vodu. Iako sama nikada ne bi napravila takvu grešku, nije se ljutila na Alis.

Ali Pol jeste. „Alis!“ viknuo je. „Znaš li ti šta znači otpusti?“ Videla je da je ljut dok se penjao na brod. Krenuo je prema njoj. Ona vrisnu i ispravi se. Pokušavala je da održi ravnotežu na platnu.

„Izvini!“ Ona pokuša da pobegne, ali kuda? Ustuknula je do ivice cerade i tražila oslonac na pontonu da se pridrži.

„Ideš u more“, rekao joj je dok je stresao vodu sa sebe. On nije voleo da pliva u zalivu.

„Pole!“, vrištala je i smejala se.

Smejao se i on dok ju je obuhvatao mokrim rukama. „Žao mi je, mala.“

„Ne!“ Ona ponovo vrisnu. Mrzela je kada se ponašala kao devojčica. Osetila je kako je njegove ruke prvo nežno, a zatim čvrsto hvataju za kukove.

„Pole, nemoj!“ Jedva je mogla disati od smeha. „Poloooo!“ padala je i vikala.

Rajli je sedela prekrštenih nogu na stolici, na visini od otprilike tri metra iznad peska. Posmatrala je vodu. Sedište je bilo udobno a pogled joj je prijao. Kupača trenutno nije bilo na vidiku. Često je bilo tako za vreme njene smene, ali njoj to nije smetalo. Obožavala je tu slobodu. Puštala je misli da lutaju i lete preko mora

---

* Posebna vrsta jedra. (Prim. prev.).

slobodno i bez zadržavanja, sve do Azora. Tako rano ujutru, u okeanu je obično plivalo samo nekoliko iskusnih plivača. Bez ikakvih teškoća bi otplivali daleko van njene nadležnosti. Ponekad bi došli i surferi, ali za njih se nije brinula kao za obične jahače na talasima. Dobro ih je poznavala, a znali su i oni nju. Ponekad je i sama surfovala s njima. Poštovali su njene sposobnosti i hrabrost i pre bi se udavili nego da nju izlože opasnosti.

Verovatno je to bio neki stari običaj, ali kad god je gledala vodu, deo nje je uvek tražio delfine. Do sada ih je sa ove plaže videla desetak puta i svaki pogled na njih ju je ostavljao bez daha od sreće, ali joj je ostavljao i neko čudno osećanje neispunjenosti. Imala je osećaj da želi nešto više ili drugačije od onoga što ima.

Njen otac tvrdi da je prva reč koju je kao beba izgovorila bila skoči', a druga 'pljus'. Te dve reči je spojila da opiše delfine u akvarijumu na Koni Ajlendu. Stalno je želela da gleda delfine - a o najlepšem paru, Marni i Turku, u njihovoj se kući pričalo kao o članovima porodice. Rajli je obožavala da ih gleda kako skaču i pljuskaju. Sećala se kako je u ve-ce šolju bacala novčiće zamišljajući da su delfini. Nečega se sećala, a nešto su joj pričali drugi. Godinama su svake nedelje odlazili u akvarijum kad god nisu išli na plažu. Najviše joj se sviđalo što je akvarijum bio na otvorenom. „Bila si neumorna“, tim recima je majka opisivala njene neprestane zahteve.

Kupovala je knjige o delfinima, lepila je postere delfina po zidovima, imala je posteljina s dezenom delfina. Otac joj je pronašao dokumentarac o delfinima - kljunastim, dugonosim, atlantskim tačkastim - kako plivaju u svom prirodnom okruženju, skaču i pljuskaju. Jedino je to volela da gleda na TV-u.

Godinama je preklinjala roditelje da je puste samu u podzemnu železnicu. Kada je u jedanaestoj prvi put dobila dozvolu, odvezla se sve do Koni Ajlenda. Otišla je do akvarijuma da gleda Marni i Turka. Oni više nisu izvodili trikove, pa ih je gledala kako plivaju. Šetala je okolo i divila se ajkulama, ražama, kitovima i narvalima. Uživala je i u stvorenjima s krznom, kao što su vidre, foke i morževi, ali njima nije bila toliko opčinjena. Oni su vezani za zemlju, baš kao i ona.

Kada je videla sve što je htela, oduševljena svojom slobodom, otišla je do čuvene plaže i nekadašnjeg vikend-naselja. Duž plaže pružalo se drveno šetalište s napuštenim prčvarnicama. Iza je bio sasvim pust i oronuo zabavni park, kao i brojne sumnjive četvrti, ali i pored svega toga, bila je to jedna od najširih i najlepših prirodnih plaža na svetu.

I kao poklon same prirode, na svoju zaprepašćenost i oduševljenje, ugledala ih je. Bili su tamo, čitavo jato, odmah iza talasa. Skakali su tako visoko da se videlo kako im se voda i sunčevi zraci prelivaju niz leđa. Plivali su gipko i brzo. Došlo joj je da zaplače dok ih je posmatrala. Pitala se znaju li za svoje rođake zatvorene tu blizu, u bazenima. Mogu li da čuju jedni druge, možda noću kada se ceo svet utiša i okean umiri. Šta bi slobodni delfin rekao zarobljenom? Kako bi uopšte mogao da ga razume?

Posle toga, rastužila bi je svaka pomisao na to kako njeni stari prijatelji delfini plivaju zatvoreni u akvarijumu kao u zatvoru. Shvatila je, na svoju žalost, da oni nikada ne skaču niti pljuskaju, osim za potrebe predstava.

Od tada, želela je da ih gleda samo slobodne. by voki

Peto poglavlje

BEZ NAPRETKA

Alis! Alis?" Rajli ju je zgrabila i povukla za nogu. „Šta je bilo?" „Dođi da vidiš svoju plažu." „Šta...?"
„Ustaj iz kreveta. Idemo."

Kada si umoran, prioriteti ti se u potpunosti pomere. Alis je spavala tako duboko da bi prespavala i požar samo kada bi umrla bezbolno.

„Jesi li sigurna?" upita ošamućeno. Njen sat pored kreveta pokazivao je dva i dvadeset jedan ujutru.

„Alis!"

„U redu." Kada je bila previše umorna, zaboravljala je na ono što voli, ali na sreću, tu je bila Rajli da je podseti.

Alis se izvuče iz kreveta pre nego Rajli. Krenula je za njom drhteći, obučena samo u majicu kratkih rukava, muške gaćice i čarape. Rajli je na sebi imala donji deo pidžame i majicu. Alis je naučila da je sledi kada bi je obuzelo nadahnuće.

„O, bože", uzdahnu Alis kada je ugledala mesec kako se odsli-kava u baricama na četiri različita mesta. „Kada su se pojavile?"

„Sinoć s plimom", zadržljivo reče Rajli. Alis je obožavala samo jednu vrstu plaže, za razliku od Rajli koja je volela sve.

„Oh." Alis skide čarape i uđe u vodu. Pesak je bio mek i gladak, neuobičajen za tako mirnu vodu.

„Idem po Pola", reče Rajli i potrča prema njegovoj kući pre nego što je Alis stigla da se pobuni. Rajli nije bilo važno kada će je i u kakvom stanju Pol videti. Nije se doterivala ni za njega niti za bilo koga drugog. Pored ovakve vode, nije joj bilo važno kako izgleda. Nije je bilo briga što joj je kosa raščupana i nakostrešena. Nije imala potrebu da išta na sebi krije, za razliku od Alis koja ponekad poželi da se pokrije od glave do pete.

Čula je kako Rajli bezobzirno lupa na Polova vrata. Šta ako on misli da su prestari za ovo? To bi je rastužilo.

U pubertetu, ljudi poput Alis i Pola zavole spavanje. Ali ne i Rajli. I dalje nije imala veliku potrebu za spavanjem, baš kao ni deca u obdaništu. San bi joj začas odagnala čarobno lepa plaža, narandžasti mesec ili prilika da vidi delfina.

Alis se priseti jedne prilike kada ju je Rajli izvukla iz kreveta u ranu zoru da vidi delfine. Kada je konačno doteturala do plaže, od njihovih peraja i leđa izvijenih u luk nije više bilo ni traga ni glasa.

„Žao mi je", rekla je Rajli neobično zabrinuto.

„Nema veze, drago mi je što sam rano ustala", odgovorila je Alis.

„Ma ne, žao mi je što nisi videla delfine", svečano je izjavila. Pol stiže na plažu u boksericama, sav ošamućen i pospan. „Hej, mala, pa to je tvoja plaža", on veselo doviknu Alis. Alis sede nasred plitke barice, okružena odsjajem punog meseca. Voda odjednom zadrhta i pokvari odraz. Ponovo se primiri, dok se mesečina obavijala i zatvarala krug oko nje. Pol i Rajli sedoše na ivicu kruga i staviše stopala u vodu. „Sedim na mesecu", blaženo reče Alis. (Pol udari nogom i blistave kapljice vode poleteše uvis.

„Pogledaj okean", reče Rajli. Talasi su udarali o obalu kao da je pobesneli okean želeo da mu se vrati voda koja se zadržavala na plaži. Ali mesec je imao drugačije planove.

„Plima se povlači", reče Pol.

„Mogli bismo da plivamo", predloži Rajli.

Toga se Alis i plašila. Nije volela da pliva noću u okeanu, ali bilo ju je sramota da im to prizna.

„Hej, hajde." Rajli je, naravno, već bila na pola puta do vode.

Alis je bila zadovoljna i svojom baricom, ali dok ih je posma-trala kako skidaju majice i ulaze u vodu, ona oseti dobro poznati strah mlađe sestre. Strah da će je izostaviti ako ih ne bude pratila. Toga se plašila više od ajkula, jakih struja i neizrecivih tajni koje je okean noću sakrivao, iako ni na to nije mogla u potpunosti zaboraviti.

Videla je njihove glave nad vodom. Rajli je pričala Polu nešto smešno. Alis ustade vođena strahom da će joj pobeći i da će izgubiti svoje mesto među njima.

Rajli i Pol su u trku prelazili preko svih prepreka u životu, a ona bi se uvek nekako zapetljala u njih. Da skine majicu? Nije imala na sebi kupaći kostim, pa čak ni grudnjak. Plivaće u donjem rublju. Ali onda neće imati ništa suvo da obuče kada izađe. Rajli ništa nije smetalo, a Pol verovatno ne bi ni obratio pažnju na nju, ali jedna sumnja je rađala drugu. Većina ljudi ovde bi bez ikakve muke zbacila odeću sa sebe i skočila u okean, ali Alis je o svemu previše vodila računa. Da otrči do kuće i uzme kupaći? Ali, da li joj je ijedan suv? Setila se smotuljka kupaćih kostima koje je ostavila na mašini za pranje. Je li mama oprala rublje?

Pol i Rajli su zračili energijom plivajući u mirnoj vodi i gledajući zvezde, a ona je mislila na rublje.

Neki ljudi nemaju mašte, Rajli je imala običaj da kaže.

Alis skide majicu i zaroni. Pokušala je da ih stigne, ali oni su se već uputili prema svetioniku. Pravilnim ali pomalo nesigurnim zamasima, ona zapliva za njima. Nikada neće moći da pliva tako lako i bez napora kao oni. U ušima su joj odzvanjali zvuči tamne vode čiju težinu je osećala ispod i oko sebe. Osećala je svoj puls. Srce joj je lupalo u ritmu zamaha nogu.

Plivala je prema svetioniku, ali je osećala kako je struja vuče. Borila se da je ne odvuče nazad na plažu.

Zamahivala je jače, duboko je disala, a kada je podigla pogled, shvatila je da skoro uopšte ne napreduje. Zrak sa sveti-onika osvetli Rajli i Pola i ona shvati da su njih dvoje već izašli iz vode. Umesto da se bore s talasima, šetali su plažom prema kući.

Teško dišući, ona se uputi za njima. Žurila je nekoliko metara iza njih i dok je rukama sakrivala grudi, krstić koji je nosila na lančiću oko vrata poskakivao je i lupkao ju je po grudnoj kosti.

Za razliku od nje, Rajli je ipak imala neki kupaći na sebi, pa Alis postade dvostruko neprijatno. Kad god se oblačila, Rajli je uvek na umu imala plivanje, dok je Alis uvek bila iznenađena i nespremna. Posmatrala je Polova gola leđa i mokre bokserice. Imao je prava muška leđa, prirodno lepo izvajana, a svakako su mu pomogle i sve te godine plivanja.

Rajli je bila nekoliko centimetara niža od Pola, ali je hodala veoma krupnim koracima. Imala je široka ramena i kukove uske kao u dečaka. Svaki njen pokret imao je smisla, čak i način na koji je cedila mokru kosu.

Alis ih sustiže uz dosta napora. Koračala je uz njih ispunjena sumnjom i napetošću. Priželjkivala je da je Pol primeti, ali je isto tako tražila i svoju majicu daje što pre obuče. Želela je da se sve do vrata ogrne mesečinom, da uživa u svojoj barici u pesku i razmišlja o Polu obuzeta željom i nekim čudnim bolom.

Plasila se da je ne ostave iza sebe, ali se isto tako plašila i da ih ne pretekne.

* * *

Sutradan Alis je došla da mu pravi društvo dok je pisao svoj rad. Iznenadio se i nije znao šta da očekuje. Kada ju je sinoć video kako drhti na mesečini, zapanjio se. Još više se zaprepastio time kako je njegovo telo reagovalo na njeno. Sada, jutro posle, bilo ga je sramota koliko su mu zadovoljstva prethodne noći doneli snovi.

Ali šta ako se ona odjednom probudi iz amnezije koja ih je oboje obuzela nakon sisanja? Bio je na ivici da joj kaže da ode. Spremao se da odbije svako pitanje koje bi eventualno postavila u vezi s njegovim radom. Ali na njegovo razočaranje, ona ništa nije pitala, samo je zevnula kao mačka i sklupčala se na nenamještenom krevetu gledajući kroz prozor prema okeanu.

„Nema više plaže *Alis*“, promrmljala je.

„Nikada ne traje dugo“, reče on. Ona ga pogleda preko ramena.

„Ali se vraća.“

„Valjda.“

On se vrati svojim beleškama, ili je bar tako izgledalo. U stvari, mislio je na nju, na to kako je izgledala sinoć na plaži dok je rukama sakrivala grudi. A sada je tu. Leži na istom tom krevetu na kome ju je sanjao. To su iste ruke, njene ruke, ista leđa, samo malo manje izazovna ovako prekrivena izbledelom smeđom pamučnom majicom.

Sunčevi zraci su udarali u prozor. Ona mu se približi. Bila je tako lepa dok ga je posmatrala da nije mogao skinuti pogled s nje.

„Bolje idi, Alis. Moram da radim.“ Razdraživala ga je, oseti-lo mu se u glasu. *Ne mogu da radim dok si tu. Ne mogu uopšte da se usredsredim.*

Otišla je povređena. Oči su joj se caklile od suza i on oseti grizu savesti.

Čak i pošto je otišla, on nije razmišljao o Kantu. I dalje je mislio na nju. Najlepše na njoj bile su mu boje: crvenkastozlatna kosa, zelenožute oči, ružičaste pegice, crne trepavice. *Sva je u bojama. Četka kosu. Liči na dugu.* Uživao je da je gleda još dok ju je kao sasvim malu svuda nosio.

Odjednom se setio krstića na njenom vratu. Već je i zaboravio na njega sve do sinoć, kada ga je ponovo ugledao na njenom golom telu. Setio se, uz grižnju savesti, koliko je žarko verovala kao mala, a on je pokušavao da je od toga odgovori.

Jedne noći, ležali su zajedno u njenom krevetu. Njoj je moglo biti osam godina, a njemu jedanaest. Iskrao se iz kuće na uobičajen način i iz uobičajenih razloga. Nije joj se spavalo. Kada se zavukao pod njen pokrivač, video je da drži brojanicu. To ga je, ni sam ne zna zašto, razljutilo, i rekao joj je da bog ne postoji.

„A đavo?" pitala je ona.

Dugo su ćutali i on je pretpostavio da je odavno zaspala, kada ju je čuo kako se ponovo meškolji. Sećao se njenog malog lica i radoznalih sjajnih okica. „A da li postoji Isus?" pitala je.

Zlobno joj se nasmejao. „Alis. Jedno bez drugog ne postoji."

Sada, kad god bi pogledao unazad, toga se najviše stideo: umeo je da bude namerno i proračunato zloban prema Alis. Zbog tih trenutaka, a bilo ih je mnogo, smatrao je da nije dobar čovek. Ljutio se na nju zbog svega i svačega, a u stvari, razlog je uvek bio isti: posedovala je njegovu ljubav i on više nije mogao da je vrati.

Nije to zaslužila. U stvari, zaslužila je nešto mnogo bolje.

Prethodnih sezona, kada je na plaži bilo mirno, Rajli mu je dozvoljavala da sedi pored nje na stolici. Pol joj je sledećeg dana bio neizmerno zahvalan kada se pomerila da mu napravi mesta.

„Šta je s tobom?" upita ona.

„Kako to misliš?"

„Ne znam."

On pokuša da se opusti i povrati uobičajen izraz lica, ali nije mu bilo lako. Svaki mišić mu je bio napet. Pored Rajli se ne možeš ponašati neprirodno, ali ponekad joj se ne može reći ni istina.

Osećao je krivicu zbog Alis, ali i nešto gore od toga. Kamo sreće da je krivica jedino što oseća. To bi značilo da vlada sobom, a nije tako. Samo se pretvara.

Čudan način da nekoga voliš.

Sta se to dešava s njim? Zašto jednostavno ne može da je zaboravi? Ili bar da bude pristojan prema njoj. To predugo traje. Naizmenično je voli i kažnjava zbog te ljubavi. „Trevor je jutros primetio ajkulu."

Pa, jedan razlog za takvo ponašanje upravo sedi pored njega i lupka nogama. Pol klimnu. „Stvarno? Kakvu?" Pretvarao se da je zainteresovan. Njih dvoje su bili opčinjeni ajkulama. Možda ne baš kao Rajli delfinima, ali ipak prilično. „Verovatno jednu od manjih."

On klimnu. Uvek su maštali o velikoj ajkuli.

„U stvari, baš i nije tako mala.“

„Uh.“

Bilo mu je drago što je pored nje, jer ona je bila orijentir za njega, ali i za Alis. Njena shvatanja su jednostavna. I svet, posmatran njenim očima, takođe je veoma jednostavan. Kao slike *magično oko* koje gledaš i gledaš, a onda se sasvim iznenada, i kao nekim čudom, potpuno haotično razbacani, mali pljo-snati oblici pretvore u trodimenzionalnu sliku. Ali čim trepneš ili skreneš pogled, te slike ponovo nestane.

Rajli je pouzdana, uvek onakva kakva jeste, i dok se ostatak sveta oko nje menja i pomera, ona ostaje čvrsta. Nekada je mislio da i on može biti takav. Ona je odbacila sve životne ciljeve kojim su ostali bili opsjednuti. Ona ne muči ljude koje voli, niti žudi za njima. Sve je kod nje jednostavno, jer ona čuva ono što ima.

Rajli je verovala da je i Pol i dalje takav, i nije ni slutila koliko se on udaljio, a njemu bi drago što ona ne može da mu čita misli.

„Sećaš li se kada smo Krofordovim brodom išli u ribolov na otvoreno more?“ upita on. „Kada?“

„Bio je to naš prvi izlet. Mislim da nam je bilo dvanaest godina, kada si uhvatila tigrastu ajkulu?“

Izgledala je zainteresovano, ali još uvek se nije jasno sećala. „Je li to bila tigrasta ajkula?“

„Ne sećaš se?“

„Pričaj mi. Setiću se.“

„Bacakala se po palubi kao luda. Sećaš se? Kroford se prestravio i vikao je na nas. Ajkula je bila veća od tebe.“

„Šta se desilo?“ upita ona. Volela je takve priče.

„Našla si čekić ispod palube i razmrskala si sirotoj ajkuli glavu.“

„To je upalilo, zar ne?“ upita.

„Kao čarolija“, reče on. „Kako se ne sećaš?“

Čudno je to bilo s njom. Obožavala je takve priče, naročito one o svojim podvizima, ali nije ih se baš najbolje sećala. Valjda zato što ih je bilo tako mnogo.

On joj pogleda u stopala. Imala je isti lančić oko članka još otkad je bila devojčica. Isti kupaći kostim. I kosu je na potpuno isti način stavljala iza ušiju.

Ta epizoda s tigrastom ajkulom za njega je bila prošlost -uzbudljiva, doduše, ali ipak prošlost koja se nikada neće ponoviti. To je za njega predstavljalo posebno vreme i to su bila posebna osećanja. Ipak, on ih je proživio i nastavio dalje. Ali Rajli ne, ona je još uvek bila tamo.

„Mogli bismo ići ponovo“, reče ona. „Kroford i dalje organi-zuje izlete na otvoreno more.“

I mada se Pol odmah složio, to ga je pomalo i rastužilo. Nije mogao ići ponovo. On više nije ista osoba. Samo bi se pretvarao da jeste, a ne želi da je razočara.

Šesto poglavlje

BOG JE STVORIO ALIS DA BUDE ALIS

Alis prosto nije mogla doći sebi sledećeg jutra kada je videla sestru u krevetu. „Šta radiš?“ . „Boli me grlo.“ Alis sede na Rajlin krevet. Ova se zamotala u svoj stari, s godinama istanjeni pokrivač osnovnih boja. Alis se nije mogla setiti da je Rajli ikada bila unutra kada sija sunce. Zato joj dodirnu rukom čelo.

„Vruća si. Ne mogu da verujem da si ti u krevetu.“ Rajli se nikada nije obazirala na bolest, naročito kada je ona sama bila u pitanju. Plivala bi u ledenom okeanu usred septembra, prehladila bi se, i sutra bi ponovo uradila isto.

„Eto.“ Alis vide da njoj i ta kratka reč predstavlja napor. „Jesi li već popila nešto? Doneću ti jedan ibuprofen i sok“, predloži Alis.

„Dosta će mi biti i sok“, reče Rajli.

Ona nikada nije pila lekove. Alis je pretpostavljala kako ne voli da guta pilule.

Kada se Alis vratila sa sokom od narandže, Rajli se još dublje ušuška pod pokrivač.

„Tako je fino kada je toplo“, reče Rajli. Pegice su joj se isticale po koži. „Stalno sanjam.“ „Nešto lepo?“

„Svašta. Svakakve snove. Ne bih mogla da izdvojim one Icpe.“

„Hoćeš da ostanem s tobom?“ Da je na njenom mestu, Alis bi sigurno želela da Rajli ostane kod kuće s njom ili da joj mama pravi čaj, ali Rajli nije volela da se prema njoj ponašaju kao prema detetu.

„Ne. Dobro sam. Sutra ću već izaći.“

„Misliš? Da ne zovemo doktora Boba?“

„Ne.“

„Hoćeš tost?“ „Ne, hvala.“

„Činiju pirinčanih pahuljica?“ „Ne.“

„Paradajz čorbu?“

„Alis, odlazi već jednom.“

Tog dana je Alis čuvala decu Koenovih. Kada se vratila, nije zatekla Rajli u krevetu, pa oseti olakšanje. Sigurno se vratila na svoje spasilačko mesto. Alis odšeta do Polove kuće.

„Halo!“

„Dođi gore“, pozvao ju je iz spavaće sobe. Sedeo je za stolom, s beleškama raširenim oko sebe i ugašenim laptopom. Primetila je da mu jedan pramen kose štrči, ali nije se ponudila da to popravi.

„Hoćeš da se prošetamo do svetionika?“ upita ga.

On odmahnu glavom.

„Hoćeš li sendvič sa salamom?"

„Primamljivo, ali ne, hvala. Moram ovo da završim."

Ponekad je imala utisak da ljudima uvek nudi pogrešne stvari. „Na kojoj si strani?"

„Sinoć sam bio na sedmoj. Sada sam na trećoj." „Izgleda da se krećeš u pogrešnom pravcu."

„Bilo je loše ono što sam napisao, pa sam izbrisao."

„Znači, ne želiš sendvič."

„Hoćeš li mi doneti jedan?"

Ona ga uvređeno pogleda.

„Dobro. Nema veze."

Alis pogleda kroz prozor u pravcu tamne vode i primeti na plaži obris osobe umotane u pokrivač. Odmah prepozna Rajlin izbleđeli jorgan. To je mogla biti samo ona.

Alis izađe iz Polove sobe i siđe do plaže. Rajli je sedela sklupčana na dini, okrenuta prema vodi. Kada se približila svojoj sestri, Alis primeti da ona žmuri i to je uplaši. Ali Rajli otvori oči i nasmeši joj se.

„Kako se osećaš?" upita je Alis.

„Dobro." Ispravila se, stežući pokrivač čvrsto oko sebe. Po njenim očima i obrazima, Alis shvati da Rajli još uvek ima temperaturu. „Jesi li sigurna?"

Ona pogleda oko sebe. „Ovo su prelepi snovi."

„Onda, Pole, kako je u Kaliforniji?", radoznalo upita Džudi.

Alis je sekla paradajz za salatu koju je majka svake subote pravila za večeru. Bi joj pomalo žao Pola.

„Otišao sam odande."

„Zauvek?"

„Verovatno", reče on.

„Stvarno?"

„Verovatno."

Večera s roditeljima je imala svoju cenu. Oni su postavljali pitanja. Ali ovaj put Alis je pomalo uživala u tome, jer ju je mnogo šta zanimalo, ali nije smela da pita. Baš kao u srednjoj školi. Nikada nijednog prijatelja nije pitala koji koledž upisuje, čak ni kada ju je to stvarno interesovalo. Grizla ju je savest što je sada taj prljavi posao prepustila majci.

„Rajli nam je rekla da si radio na farmi."

Pol se zamišljeno osmehnu. „Na mnogo farmi."

„O?"

„Radio sam na jednom projektu - nešto u vezi s državnim referendumom - ali nije se završilo glasanjem."

„Žao mi je što to čujem. Znaš, mi zaista cenimo tvoj idealizam", reče majka i nasmeši se. Na zubima je imala tragove narandžastog ruža.

Alis se strese od nelagode.

„Pa, dobro."

„Podsećaš me na svog oca", reče Itan. „U pozitivnom smislu."

Polovo lice ostade mirno. „Da. I on je bio stručnjak za političke promašaje.“

Alis primeti da je ovo dirnulo njenog oca. Njemu je zaista bilo žao Robija, i voleo je Pola. Rajli se ponekad šalila kako je ona sin koga otac nikada nije imao, ali je u stvari taj sin bio Pol. Alis po ko zna koji put primeti kako je Pol hladan prema njemu.

Nekada je i Pol voleo Itana. Lepio se za njega kao čičak, oponašao njegove pokrete i mišljenja. Ali kasnije se povukao. Alis nije mogla precizno odrediti trenutak u kom se to desilo. Pripisivala je to pubertetskoj drskosti. Pretpostavljala je da je to jedna od mnogih Polovih pobuna.

Ali to je trajalo čak i sada, a ona nije znala zašto. Gledala je naizmenično jednog pa drugog.

„Hoće li nam se Rajli pridružiti na večeri?“, upita Džudi.

Alis otrča do njene sobe. Zatekla ju je u krevetu kako radi nešto na laptopu. Rajli se često povlačila kada su im roditelji bili tu. Alis je znala da ona nije ni rekla Džudi daje bolesna. „Hoćeš li jesti s nama?“, upita Alis.

„Ne“, reče Rajli.

„Kako si?“

„Dobro“, odgovori Rajli, a da nije ni podigla pogled. Dok se vraćala za kuhinjski sto, Alis pokuša da vidi stvari Polovim očima. Kad god je bila u njegovoj blizini, njen pogled na svet se menjao, a ona nije bila sigurna da li nabolje ili nagore. U stvari, nije bila sigurna da li jasna i precizna slika nužno predstavlja pomak nabolje.

Za kuhinjskim stolom niko nije imao svoje stalno mesto. Bio je to okrugli sto prirodne tople boje drveta, s potpuno izgre-banom i oštećenom pločom. Stolice su bile reprodukcija vindzor stila i bile su kupljene na rasprodaji u *Mejsiju* pre više od deset godina. Alis je pamtila tu kupovinu. Kako je samo trčkarala gore-dole po odeljenjima ogromne robne kuće u 34. ulici. Oduševljavala se nameštenim sobama s maketama televizora i lažnim biljkama. U jednoj je sedela na kauču, a u drugoj je ležala na krevetu, i u svakoj je zamišljala neki drugačiji život. Čudila se kako toliko različitih soba postoji u jednoj ogromnoj prostoriji a da nisu odvojene zidovima. Koliko se ona sećala, to je bio jedini put kada su kupovali nameštaj.

Prozor iznad sudopera je bio velik ali kroz njega su se videle samo stabljike trske i delovi Polove kuće. Kuhinjski elementi i radni deo bili su napravljeni od izgrebanog belog medijapana koji se mestimično iskrivio, pa se ispod njega nazirala naduve-na i omekšala drvena ploča. Majka je toliko želela novu, glatku i sjajnu kuhinju i aparate od nerđajućeg čelika kakve su imali njihovi prijatelji. Ali otac joj je uvek govorio, „Džudi: to je plaža“, kao da je to bio jedini razlog.

Ljudi umeju veoma vatreno da pravdaju stvari koje poseduju, čak i kada ih nisu sami izabrali. U stvari, naročito tada. Njen otac je razvio čitavu filozofiju i držao drugima predavanja o jednostavnoj kući na plaži i kritikovao je prostaštvo ekstravagancije. Alis se pitala da li bi mislio isto kada bi imao milion dolara.

Pol se zalagao za potpuno istu filozofiju, iako je on verovatno imao i više od milion dolara. Ali Pol je bio čovek od principa, dok je njen otac bio emotivac. Zajednički im je bio samo ponos.

Njihova kuća je sagrađena sedamdesetih i bila je veoma oskudna u pogledu materijala i dizajna. Drvo najslabijeg kvaliteta, najodvratniji linoleum, najjeftiniji uređaji. Kvae na vratima su bile klimave. Čak su i prozori od aluminijuma glupavo štrcali kao da se zbog nečega izvinjavaju. Alis se često glasno pitala da li ju je projektant namerno napravio tako ružnu, ali Rajli nije htela da čuje nijednu reč protiv njihove kuće. Iako ju je veoma oštro kritikovala, i za Alis je ona bila omiljeno mesto. Kad god je bila odsutna, jedva je čekala da se tu vrati.

Na spratu su se nalazile tri male spavaće sobe, a postojala je i jedna stvarno mala soba u prizemlju. Nekada je to bila mračna komora, zatim slikarski atelje, muzički studio, a nakratko je tu bio smešten i razboj za tkanje. Soba je menjala namenu onako kako je njen otac, zavaravajući samog sebe, menjao hobije. Samo, te njegove samoobmane su zahtevale daleko radikalnija ulaganja i skuplju opremu nego neki običan hobi. Trenutno, u sobi su se nalazili zaostaci svih prethodnih aktivnosti uključujući i plastičnu kutiju s tegovima. Sada je to skladište i arhiva.

Da je u proleće 1981. mamin otac umro i ostavio im sto hiljada dolara, ta sobica bi verovatno postala soba za goste, radna soba ili još verovatnije njen lični kutak za pisanje. Kao profesor u privatnoj školi i trener, Alisin otac nije mnogo zarađivao, ali njegov otac je nekada bio uspešan advokat. I mada je deda Džo-zef bio okoreli kockar na konjskim trkama, on im je omogućio da kupe ovu kuću i na taj način ih uveo u ovaj bogati svet gde inače nikako nisu pripadali.

Jedini pravi luksuz na kući bila je puzavica koja je rasla oko senice i ograde ukrašena prelepim narandžastim cvetovima u obliku trubica i nastanjena raspevanim kolibrima. Ta puzavica je za sve bila velika zagonetka. Paradajz u saksijama im je žuteo, zimzelen trulila, a bosiljak venuo. Ono što su brižljivo gajili nije uspevalo, a napredovali su slučajni izdanci, kao na primer ta puzavica.

Ponekad bi se puzavica toliko razbokorila da je ggrada pod njom jedva izdržavala pritisak, pa su Alis i njen otac morali ogromnim makazama obuzdavati taj jedini ponos svoje porodice. Ali cveće se vraćalo još bujnije, poput razočarane dece ili potisnutih želja.

Svi prozori na drugom spratu s južne strane, uključujući i dva na Alisinoj sobi, gledali su pravo na Polovu ogromnu porodičnu trospratnu kuću prekrivenu sindrom. Kad god je upo-ređivala njenu platonsku lepotu s jednostavnošću svoje kuće, setila bi se Tolstoja. Veoma dobro je poznavala njegovu kuću spolja, ali njena unutrašnjost joj je bila skoro potpuno nepoznata. Noću su prozori uvek bili mračni, pa se unutra ništa nije videlo. Za nju je njegova kuća pre bila pojam nego stvarno mesto. Na svakih hiljadu sati koje je Pol proveo kod njih, ona je provela jedan kod njega. Ta prazna kuća je imala pogled na okean, a njihova na nju.

Ljudi su se na ovom ostrvu otimali za pogled na more, pa bi neko mogao pomisliti daje Polova kuća sagrađena posle njihove. Ali, u stvari, ona je podignuta još negde 1920, mada je neposredno posle uragana 1938. morala biti premeštena. Onaj ko je gradio Alisinu kuću namerno je izabrao da u senci i zaklonu Polove ogromne i jake kuće podigne njihovu skromnu kućicu. Za Alis, to je bio samo još jedan dokaz nedostatka graditeljevog samopoštovanja.

„Dakle, Pole“, nastavi Džudi da ga bombarduje pitanjima dok su jeli svinjske šnicle koje je Itan pripremio na roštilju. Bile su tvrde kao crep. „Šta planiraš da radiš ove jeseni?“

Pol nije bacio tanjir na pod niti je na bilo koji drugi način stavio Džudi do znanja da ga ostavi na miru. Oduvek je imao više strpljenja za nju nego njene sopstvene ćerke.

„Moram ovog leta da završim započeti rad na Berkliju, a posle toga ću verovatno upisati postdiplomske iz filozofije i političkih nauka.“

Džudi klimnu sa očiglednim odobravanjem. Uvek je vero-vala u Pola.

„Kuda nameravaš da ideš?“, upita Itan oprezno.

Alis je gledala levo-desno kao na teniskom meču. Mada, ovo je više ličilo na kanadski dubi, dvoje na jednog, a ona je navijala za tog jednog.

„Imam provizorni pristanak Njujorškog univerziteta. Jedan od mojih profesora je s Kalifornijskog prešao tamo i mislim da će mi pomoći“, reče on. „Tako da ću, izgleda, tamo.“

Alis htjede nešto da kaže, ali majka ju je preduhitрила.

„Divno!“ skoro uzviknu Džudi. „Pa ti i Alis ćete biti zajedno. Stalno ćete se viđati.“ Majka ponosno pogleda Alis. „Samo Alis će imati prilično gust raspored. Znaš već kako je na prvoj godini prava.“

„Upisuješ prava?“ Pol je gotovo izvuče iz kuće čim su završili s večerom.

Ona samo trepnu nesposobna da bilo šta kaže. Iznenadila ju je neposrednost i žustrina tog pitanja, a i tema je daleko prevazilazila njihove uobičajene okvire.

„Zašto mi to nisi rekla?“ zahtevao je da zna.

Zašto mu nije rekla? Zašto nije pitao? Od kada se to od nje očekivalo da mu priča o svom životu ili, bože sačuvaj, da ga ispituje o njegovom? Bar da je smela to da mu kaže glasno.

„Pole“, negodovala je. Šta on to radi?

„Pravni fakultet?“, ponovio je.

„Da. Šta ima loše u tome?“

On odmahnu glavom kao da je to toliko loše da o tome ne vredi ni pričati. Prvo se uputiše u pravcu plaže, ali on se iznenada okrenu i povede je prema selu. Ovakav razgovor se ne vodi na svetoj zemlji.

„Planiraš da postaneš advokat?“

„Zvučiš kao da ću pljačkati banke.“

„Više bih voleo da pljačkaš banke.“ On steže vilicu i namršti se. Njegova žestina je mnoge plašila.

„Uostalom, koliko njih završi pravni fakultet pa ne postanu advokati.“

„Kakvo sranje. Čuješ li ti uopšte sebe?“ Ona se okrenu i pođe kući. Neće se on više tako ponašati prema njoj.

On je povuče za ruku i pokuša da je zadrži. „Alis. Čekaj. Molim te. Izvini.“

I protiv sopstvene volje, zbolelo ju je u grudima. Šta je njega briga? Odakle mu pravo da joj se meša u život? I ako mu je baš tako stalo, zašto ga toliko dugo nije bilo?

„Mnogo njih studira prava, znaš. To je sasvim normalno.“

„Ali to nije za tebe.“

„Zašto?“

„Zato!“

Osećala se kao da joj je gurnuo prst u oko. Jedva se suzdržavala da ne zaplače. Najgore od svega je bilo to što je želela da ga zadivi. Želela je da je on smatra pametnom, a sada se osećala tako glupo.

„Ti nisi potpuno normalna.“

„Hvala.“

Pa nisi. Uostalom, normalno je loše. Zašto bi želela da se tako upropastiš?“

„Da se upropastim?“ Lice joj poprimi izraz neverice. „Znaš li ti koliko je teško upisati dobar pravni fakultet? Nemaš pojma koliko sam se trudila.“

„U pravu si. Nemaš.“ Još uvek ju je držao za ruku u znak pomirenja, ali ju je stezao malo jače nego što bi trebalo. Prođoše pored pošte i gradske kuće. Još uvek se plašio da bi mogla da se okrene i ode.

„Šta ako želim da budem uspešna? Šta ako želim da dobro zarađujem?“

„Glupost.“ Čak i kada se trudio da bude dobar, bio je grub. Ona istrže ruku.

„Možda je tebi to glupost, ali drugima treba novac. I ti bi ga više voleo da ga imaš manje.“

„Pristao bih da ga imam manje, ali ne i da ga više volim.“ Sada je on nju pratio prema šetalištu u zalivu i pistaništu.

„Slušaj“, reče ona. Hodala je žustro, ne gledajući u njega. „Ne rade svi advokati za tvog dedu i babu. Ponašaš se kao da svi ispisuju tvoje čekove i maltretiraju tvoju majku.“

Ćutao je. „Znam. Znam da ti nećeš biti takva.“

Ona iznenađeno klimnu glavom. Retko je od njega mogla dobiti iskren odgovor.

„Ali probaće da te uvuku. I ti to znaš. Na kraju ćeš i ti nositi one kostime i cipele, i nikada se više nećeš živa izvući.“

„Pole.“

„Ozbiljno. Davaće ti novac da se svađaš s ljudima. Svakodnevno ćeš sumnjati u ljude i stalno ćeš iščekivati nešto loše. Ti si optimista. To će te smrviti.“

„Neće“, branila se. „Nisam ja tako osetljiva.“

Ponovo je uhvati za ruku pokušavajući da je zaustavi. „Svako je osetljiv. Sve što je lepo jeste i osetljivo.“

Ona se ugrize za obraz i spusti pogled ka svojim stopalima. Pokušala je da sakrije suze pre nego što ponovo podigne pogled prema njemu. „Hoćeš da lovimo krabe?“

Alis se uputi do ulične svetiljke na kraju doka i pokaza mu mesto gde su se okupljala ta dugonoga stvorenja. Krabe su tako glupe. Obožavaju svetlo pa ih je noću lako uhvatiti.

„Dobro“, reče on. Ona primeti da se njemu ovaj razgovor ne prekida ma koliko bio napet i čudan. Ali istovremeno, na licu mu se videlo i olakšanje što se vraćaju na staro. „Ostavio sam svoju mrežu kod tebe.“

„Pre tri godine?“

„Da. Idem po Rajli.“

„Nemoj. Ceo dan ima temperaturu. Treba je pustiti da spava.“

Alis je držala svoju ljubičastu kofu. Ah, te njene preplanule noge. Posmatrao ju je kako se naginje držeći se jednom rukom za stub svetiljke, spremna da zabaci svoju, odnosno njegovu mrežu u vodu. I ubrzo su glupe krabe čangrljale u njenoj kanti.

Koliko toga srne da joj kaže?

Da veruje u nju? Da je ona posebna i da ne treba to tek tako da uništi? Da je zna od kada se rodila i da veruje u nju? Ona je njegov avatar, njegov dobri anđeo. Znao je da traži previše.

„Oni su monogamni, čini mi se“, promrmlja on sebi u ruku pokazujući na kantu.

„Ti misliš na jastoge“, reče ona. Kao da je imala natprirodan sluh. Uvek je čula sve što on kaže. „Kakav si ti slabić.“

I bio je slabić. Rajli je, na primer, mogla očistiti ribu a da posle zaboravi čak i ruke da opere. Alis je golom petom mogla zgnječiti bubu dugačku čitav centimetar. Stideo se zbog toga, ali stvarno je mrzeo ubijanje.

„Nikada više neću pojesti nijednu Itanovu ćuftu od krabe. Hej , eno jedne.“ Pretvarao se da prati i osmatra, a u stvari uop-šte nije bio zainteresovan.

„Ta je baš sićušna.“

Bilo mu je žao kraba, ali bio je presrećan zbog sebe. Sedeo je tu na doku, u tihom zalivu, i bezbrižno klatio nogama. Posma-trao je Alis. Dok je tim svojim velikim sjajnozlatnim očima prečešljavala pristanište, imala je izraz lovca. Nije imao ništa protiv što traži krabe, samo kada ih više ne bi lovila. Eto, zato on ne vodi neki bolji život.

„Znači, vraćaš se u Njujork“, reče on. Sada, kada je srušio taj zid iza koga se krila druga strana njenog života, predstavljalo mu je pravo mučenje da dalje istražuje. Moraće što pre popraviti tu pukotinu.

„Da. Jesi video onu? Ogromna je.“

„Da li već znaš gde ćeš živeti?“

Ona zaškilji svojim lisičjim očima. „Dvoje mojih prijatelja iz srednje škole iznajmili su stan u Grinpointu. Rekli su mi da ima mesta za još jednu osobu.“

„Koji prijatelji?“ Postajalo mu je udobno u tom njenom svetu. Probao je da je zamisli u stvarnom životu. Nosi li tamo cipele? by voki

„Olivija Baskin i Džonatan Dvajer. Ne poznaješ ih.“

Tačno. Ne poznaje Džonatana, ali ga svejedno već mrzi. U nastupu licemerja, mrzeo je i samu pomisao da neki muškarac tvrdi kako joj je prijatelj i čak planira da živi s njom. Ne izgleda mu u redu. Uostalom, koliko je on puta proveo noć u istoj sobi s Alis? Kako on, potpuno svestan svojih osećanja, i dalje tvrdi da joj je prijatelj? Možda baš zbog ovakvih stvari nisu pričali o svojim životima van ovog ostrva.

Odakle njemu pravo da je odgovara od pravnog fakulteta i života s Džonatanom? Ne može podneti da ona radi takve stvari tu, u blizini, i da on zna za to. Možda bi mu bilo bolje da ode u Kaliforniju.

Jednom je sanjao kako mu se duša pretvara u sćušni prošarani mesec koga je ona prvo podigla prema nebu, a zatim stavila na jezik kao hostiju. Posle toga, video je mesec kako joj svetluca u očima.

Ona se odvoji od svetiljke. Izgleda da se umorila od borbe s krabama. Spustila je ruku kojom je držala mrežu. Pogleda ga, nesigurna kako da se postavi. Je li to u redu, njih dvoje ovde, ovako zajedno?

„A ti? Gde ćeš ti živeti?”

Kada daš sebi slobodu da postavljaš pitanja, onda bi bilo pošteno da i sam na njih odgovaraš. „Prvo moram biti zvanič-no primljen na postdiplomske studije. Treba mi ocena iz još jednog predmeta da diplomiram. Na fakultetu umeju da se zakače za tako nešto.”

„Zato pišeš onaj rad.”

„Da.”

Predala mu je mrežu i sela pored njega.

„A zatim... naći ću neko mesto. Možda Bruklin”, nastavi on. Nije ni pomislio na Bruklin sve do ovog trenutka. U stvari, uop-šte nije razmišljao o tome gde će živeti.

Miris kraba iz njene kante ga je obmanuo. Naveo ga je da pomisli kako vreme stoji i kako se ništa nije promenilo. Ali ova osoba pored njega, sa svojim planovima i namerama, nije više ista. Način na koji razgovaraju nije isti. Otkrivali su budućnost koja se pre nikad nije spominjala. Imao je utisak da istovremeno proživljava prošlost, sadašnjost i budućnost.

Zurila je u kantu punu kraba. Pažljivo ju je posmatrao. Stajala je na ivici doka, nožnih prstiju presavijenih preko samog ruba. Odjednom, ona podignu kantu, skloni belu ručku u stranu i izvrnu zarobljene krabe u vodu. One istog trenutka pojuriše nazad prema svetlu.

Sedmo poglavlje

CRVENO, CRVENO VINO

Alis je imala otprilike osam godina kada je saznala da njen otac ima ljubavnicu. Čula je to od majke. Shvatila je šta to znači tek nekoliko godina kasnije, kada je sve već verovatno bilo gotovo. U svakom slučaju, i da nije, majka joj više o tome nije pričala.

To saznanje kod Alis nije probudilo ni osećaj za pravičnost ali ni bes. Tako je sa stvarima koje saznaš kao malo dete. Prosto ih svrstaš u niz životnih slučajnosti i nastaviš dalje.

Ali jedan detalj iz cele te priče urezao se Alis u pamćenje - činjenica daje ta žena, očeva ljubavnica, bila sa ostrva, upravo iz ovog mesta. „Pred mojim nosom“, bile su reči njene majke. Ali Alis nije znala ko je ta žena. I iako u suštini nije ni želela da zna, nekako je, u određenim trenucima, ipak pokušavala to da otkrije.

Kao sada na primer kada, toliko godina kasnije, dok sedi ispred prodavnice u nedelju ujutro i posmatra ljude kako ulaze i izlaze s kafom, novinama, pecivom ili krofnama, uhvati sebe kako proučava svaku ženu. *Jesi li ti ona?*, pitala se, dok je u znak pozdrava mahala Kori Fjuri obučenju u trenerku. *A ti?*, upita u sebi gospođu Tojer koja je čitala *Vol strit žurnal*. Doduše, ona je sada prilično izborna, ali u ono vreme mogla je biti privlačna. Razmišljala je o Sju Krozbi koja je upravo parkirala bicikl. Ne, nije ona. Itan za nju kaže „ona ogromna žena“.

Da nije neko koga dobro poznaje? Kao na primer gospođa Kuli? Alis se strese od same pomisli. Možda je to neko koga poznaje površno, ili opet neko potpuno nepoznat? Kao na primer gospođa koja pravi bižuteriju i prodaje je ispred svoje kuće na šetalištu Mango? Ona nosi ružičastu prozračnu odeću i zvecka dok hoda i, nažalost, tip je lažno egzotične žene koja bi se Itanu verovatno dopala.

Ponekad je Alis proučavala način na koji žene gledaju nju. Da lije gledaju kao ćerku čoveka s kojim su zgrešile? Jesu li krive? Izbegavaju li njen pogled? Pomalo su nervozne? Ponašala se kao detektiv-amater, ali bez stvarne namere da reši tu zagonetku. To njeno posmatranje je bilo samo neobična vrsta sporta.

Nedugo nakon što je saznala, pokušala je da razgovara s Rajli o tome. „Jesi li čula za tatu?“, pitala ju je jedne noći. Rajli je ležala u svom krevetu. Samo je klimnula glavom, ali nije ništa rekla.

„Misliš da će se mama i tata razvesti?“ upitala ju je Alis. Rajli je slegla ramenima. Izgledala je zabrinuto. „Šta je mama rekla?“

„Rekla je da pokušavaju da reše problem.“ „Šta je tata rekao?“

„Naljutio se na mamu što mi je rekla.“

Roditelji im se, naravno, nisu razveli. Ali ni problem nisu resili do kraja. Majka je ostala večno uvredena, a otac je postao večiti pokajnik. Otac se i inače uvek zbog nečega osećao krivim, a majka je prirodno bila sklona durenju, pa je izgleda takva situacija oboma odgovarala. Sada su bar imali dobar razlog.

Rajli se okrenula prema zidu i nije kazala više ništa.

I otac i majka su imali neku čudnu teoriju o odnosu prema deci i njihovom odgajanju. Kada bi majku spopala želja da nešto sazna ili saopšti, Alis je čas bila tema čas publika. Kako je rasla, postajalo je još gore. Kada je bila u šestom razredu osnovne škole, njen otac je počeo da predaje upravo njenoj generaciji, i to predmet o pubertetu. Alis je, na sreću, dodeljen drugi nastavnik, ali svejedno joj je to sve bilo užasno neprijatno. Tek kasnije joj je postalo smešno. Mnogo kasnije. Njen otac nije imao pojma o problemima dece njenog uzrasta i ona je to znala, a trebalo je da im predstavlja autoritet. Potpuno besmisleno. Pokušala je da na osnovu toga ne izvlači zaključke o znanju. Za razliku od Pola, ona nije bila sklona sumnji u stvari u koje je trebalo verovati.

Alis se protegnu, ustade od stola i uđe u prodavnicu po još kafe. Čim je izašla, ugleda oca baš kao da ga je prizvala. Na sebi je imao svoj uobičajeni svileni šorts koji mu je bio prekratak. On verovatno nije bio ni svestan toga. Pre će biti to, nego njegova sujeta. Mada, s Itanom se nikad ne zna. Neki ljudi veruju da svakoj osobi prirodno odgovara određeno životno doba, a Alis je verovala da svako ima svoj modni trenutak. Njen otac je, što se toga tiče, ostao u kasnim sedamdesetim.

„Hej, A-lisice“, mahnu joj on dok je na drvenoj ogradi istezao listove nogu.

Otac je subotom i nedeljom trčao po ostrvu, otpozdravljao prijateljima i na kraju bi ceremonijalno skočio u okean. Svaki put bi istrčao potpuno isti krug, ni brže ni sporije, ni duže ni kraće. S druge strane, majka je uvek imala potrebu da uradi više, da napreduje.

Alis se činilo daje otac čitave godine podjednako preplanuo. U jednom trenutku je čak pomislila da odlazi u solarijum, ali ga nikada nije uhvatila na delu. „To je beta-karoten“ rekao joj je prilično nejasno, kada ju je jednom otkrio kako ga prati niz Aveniju Kolumbo. Mesecima ju je zadirkivao zbog toga, a za Božić joj je kupio poklon-kupon za solarijum *Portofino san*. Umeo je on tako da te nasmeje i da situaciju okrene u svoju korist.

„Tvoj otac previše uživa u sebi“, govorila je majka, a Alis nije shvatala zašto je to loše. Sve dok nije saznala za preljubu.

* * *

U ponedeljak ujutru, Alis je sedela u čekaonici doktora Boba. Tek kada je Rajli dva puta za redom propustila svoju spasilačku smenu, Alis je shvatala da je ona ozbiljno bolesna, pa ju je naterala da odu lekaru. Nije ušla s njom u ordinaciju, jer joj je Rajli jasno stavila do znanja da je tamo nepoželjna.

„Imam bakterijsku upalu grla“, objavila je Rajli kada je izašla, mašući receptom.

„To si već imala, zar ne?“

„A ko nije?“

„Moraćeš da gutaš pilule.“

„Tako kaže doktor Bob.“

„Jesi li tražila one što se žvaću?“

„Što je smešno...“ reče Rajli, ali Alis primeti kako nema snage za svađu.

„Ja ću otići trajektom po njih. Vрати se ti u krevet.“ „Jesi li mi ti mama?“

Alis se uvredila, ne zbog Rajline grubosti, već zato što su njene reči bile prilično istinite. Alis je želela da bude kao Rajli, a plašila se da sve više liči na majku.

„Izvini. Nisi ti mama.“

Rajli je i jedna majka bila previše, kamoli dve. Alis se trudila da ne bude mrzovoljna, jer Rajli to nikada nije bila. Ona bi u trenutku planula, i isto tako bi je bes odmah prošao. Posle ga se uopšte nije ni sećala.

„Bilo bi sjajno da ih doneses“, reče Rajli velikodušno.

„Dobro. U deset do jedanaest?“

Alis je strpljivo čekala trajekt u deset do jedanaest, ali bila je nekako neraspložena. Preksinoć je Pol podigao veo između dva sveta i otada duva neki veoma čudan vetar, noseći tamo--amo neke neočekivane stvari. Mislila je da su veo ponovo spustili, ali sada više nije sigurna. Vetar i dalje duva, a ona je počela da brka stvari. Povezala je Pola i Njujork. Njujork i ovo mesto. Pomešala je prošlost i budućnost.

Pokušala je da se oslobodi tog osećaja radeći neke uobičajene stvari koje nemaju veze s Polom. Prethodnu noć je izašla s društvom u kafe *Aut* u Kismetu i pokušala je da flertuje s Maj-klom Hantom, ali nije mogla.

Iako se trudila, taj osećaj je prevladao. Zbog njega se osećala kao da nije tu, na ovom pristaništu. Kao da je samo napola vidljiva za ljude koji čekaju pored nje. Grizla ju je savest što nije tu da nabavi pilule za Rajli, premda zapravo jeste tu i premda ih je kupila.

Pol se naredne večeri pojavio u jaht-klubu. Bilo je čudno videti njegovo sada odraslo lice na ovom mestu boje karamela, između čvornovate borovine i lažne jedriličarske opreme. Umesto da sedne za sto, on se smestio pored šanka. Kad god je išla u kuhinju, morala je proći pored njega, pa mu je tako, sasvim nenamer-no, davala priliku da je zadirkuje zbog mornarske kape.

Nije bila nervozna, isuviše ga je dobro poznavala, ali njegovo prisustvo je svakako u njoj izazivalo nešto slično nervози. Možda zato što on pije crveno vino. Možda zato što Rajli još leži bolesna. Ili zato što vidi da on ispija čašu za čašom, a jede samo grickalice i kokice iz činija na šanku.

Kako joj se smena bližila kraju a on i dalje bio tu, strepela je od onoga što nosi noć. Da je Rajli tu, oni bi stajali čvrsto na zemlji. Ali nije, i Alis se plašila kuda će ih to odvesti.

Setila se kako je, pre mnogo godina, on isto tako pio crveno vino. Popio je skoro punu bocu. Imala je petnaest godina i poslala je za njim na plažu jer se brinula. Njegova majka je bila u kući s tadašnjim ljubavnikom, pa je Pol bio nesmotren i ljut više nego obično. U početku je izbegavao Alis, ali onda joj je rekao da se gubi.

„Nikoga ne diram“, rekla je Alis i sela kraj same vode. „Uostalom, nije ovo tvoja plaža.“

Konačno je i on seo pored nje. Nije bila sigurna da li plače. Sedeli su tako u tišini i mraku, dugo nije bilo čak ni mesečine.

Njoj se činilo satima. Kada se umorila, legla je na pesak, a on joj je stavio glavu na stomak. Iznenadila se, ali ga nije odgurnula.

Bio je pijan, umoran, tužan, a pomalo mu je bilo i muka. Čak i sada pamti taj težak, topao osećaj njegove glave na svom stomaku, kako se diže i spušta sa svakim njenim uzdahom. „Jedino ti vrediš na ovom svetu“, rekao joj je.

„Ne želim da budem jedina koja vredi“, rekla je konačno, ali reči su joj odletele u prazno. On je tada verovatno već bio zaspao.

Šta on to čeka? Zašto to radi? Šta namerava? On ne bi dopustio sebi da pokaže šta misli. Ne bi bio neiskren prema sebi. On bi, očigledno, bio dvosmislen.

Alis i taj njen mornarski šeširić ga ubijaju.

Loša je konobarica, ali ne zbog sujete ili dosade kao druge dve. Vredna je i velikodušna kao i uvek, a ako je grešila, to je uvek bilo u korist drugih.

On sebi ovde stvara nevolje. Trebalo bi odmah da ode kući i nastavi s brisanjem svog rada.

Ipak, odluči da ostane. Poručio je još jednu čašu vina. Slatka devojka za barom napunila mu je činiju kokicama bar pedeseti put. Bila je suviše mlada i nije ga poznavala.

U Alisinom delu kluba ostao je popunjen još samo jedan sto, a činilo se da ni oni neće dugo. Kuhinja se zatvarala, a za barom je bilo sve više ljudi. To je bio uobičajeni ritam ovog mesta. Prvo dolaze porodice s decom. Kada oni odu, pristižu stariji parovi čija su deca već odrasla. Posle njih, stiže treći talas - ista ta odrasla deca ukradu od svojih roditelja knjižicu s kuponima i piju za barom sve do zore. On je nekada spadao u prvu kategoriju, a zatim i u treću. Teško je čak i zamisliti da će ikada biti u drugoj.

Ali Alis. Šta će ona postati? Samo ne advokat. Ima li ona dečka u svom običnom životu? Možda je to onaj Džonatan? Želi li da se uda? Da li želi da ima decu?

Ne, ne veruje da ima dečka. On bi to već nekako saznao. Mada, šta se to njega tiče.

Sećao se kako je bio neprijatan prema njoj kada je imala šesnaest-sedamnaest godina.

Obukla bi se za igranku u jaht-klubu ili našminkala za žurku na plaži, a on bi je zadirkivao i mučio zbog toga. Želeo je da je navede da pomisli kako izgleda glupo ili nezgrapno, a u stvari je bilo potpuno suprotno. Zato je to i radio. Pretvarao se da joj čini uslugu time što je spušta na zemlju.

Bio je nemilosrdan prema momcima koji su se vrzmali oko nje. Video je samo njihove najgore namere, jer ih je prepoznavao u sebi. Pokušao je svoje postupke da objasni plemenitošću, da ih izdigne iznad obične ljubomore. Nikada nije pokušao da je poljubi.

Primetio je da ga je Alis pogledala dok je predavala pazar za to veče. O čemu on to razmišlja? Treba li da je pusti da ode kući? Da, upravo bi to trebalo da uradi. Da je pusti da ode kući i da sam uradi isto.

On pomisli na svoju kuću i ono što ga tamo čeka. Blistava kuhinja u kojoj niko nikada ne kuva. Savršeno namešteni trosedi na kojima niko ne sedi.

Samo za jednu sobu u celoj kući bi se moglo reći da ima dušu. Soba sa starim stvarima, sva u neredu, puna starih LP ploča, postera i fotografija, s dragim, prilično ofucanim tepihom i stolicom udobnom za sedenje. To je soba u kojoj čuvaju očeve stare stvari. Uspela je da izbegne sterilizaciju samo zato što niko nije imao srca da je isprazni, pa čak ni da je dira. Postala je oltar njegovom ocu koji niko ne posećuje, ali tu je i to je dovoljno.

Kada bi Pol namazao pete mastilom, videlo bi se koliko je njegovo kretanje po kući ograničeno. Pokazale bi se dve staze. Jedna koja vodi od zadnjih vrata kuće pa uz stepenice sve do njegove sobe, i druga do kupatila. Čak i to mu je bilo mnogo. Najradije bi spavao kod Alis i Rajli kao nekada, ali sada mu je dvadeset četiri i teško da bi se za to našlo razumno objašnjenje.

Sada mu je to što je bukvalno hiljadu puta spavao na podu i Alisine i Rajline sobe bilo baš čudno. Nekada davno, spavao je i u njihovim krevetima uprkos tome što se Rajli rita u snu, a Alis ima noćne more.

Kako može da misli na devojkicu u čijem krevetu je spavao još pre nego što je dobio Adamovu jabučicu? Zamrzio je pubertet od samog početka, čim je shvatio da mora da spava na podu ili, još gore, na kauču. Kasnije je shvatio da ga mrzi zato što mu je doneo snažnu želju da spava u Alisinom krevetu, ali iz razloga zbog kojih se stideo. Što je želja bila jača, on je sve više shvatao da ne može da je ispuni.

Ne možeš tek tako preći s jedne vrste spavanja na drugu. Ne možeš. Moraš na neko vreme da se udaljiš. Možda čak i na nekoliko godina.

„Idem kući”, rekla je, a u očima joj je pročitao: Čekaš li mene? Sta radiš ovde sve ovo vreme?

Alis okači kecelju i skide cipele. Odvojila je svoje napojnice. Oprala je ruke, umila se u kupatilu i stavila nešto na usne, ako ga oči ne varaju.

A šta on radi? Kopile jedno. Namerno ignoriše njena pitanja. Prvo joj pruži nadu, a onda se pravi lud.

„Dobro”, reče on. „Vidimo se kasnije.”

„Važi”, reče ona. On vide kako ona okleva. Idi, samo idi, želeo je da joj kaže. Na neki uvrnut način bio je ponosan na nju kada je izašla iz jaht-kluba. Mornarsku kapu je držala smotanu u ruci.

Bila je prelepa i zato ju je voleo. I mrzeo. Voleo je kada stavlja sjaj na usne za njega, i proklinjao ju je zbog toga. Želeo je da ide kući sama, ali i da potrči za njom, da je zgrabi pre nego što uspe da napravi još jedan korak.

Pusti me da te volim, ali ti mene nemoj voleti. Voli me i pusti me da te bar malo mrzim. Pusti da se osećam kao da imam kontrolu, zato što dobro znam daje nemam.

* * *

Dok je hodala plažom te noći, ubedivala je samu sebe kako se ničemu nije ni nadala. Ljutila se na njega, kao i obično, ali ovaj put nije imala čvrste dokaze. Kakav će ona to biti advokat?

Zašto se zbog njega ovako oseća? Premotavala je film unazad, ali nije shvatala kako je uopšte došlo do ovoga. Kako to da ga i dalje želi, uprkos svemu? Zašto provodi toliko vremena pokušavajući da shvati šta on oseća? Toliko o gubljenju vremena. Kakvo gubljenje, to je pravo rasipanje.

Ona sede na pesak taman tako da talasi ne mogu daje dosegnu. Oseti kako joj se vlaga iz peska zavlači u pantalone, ali nije je bilo briga.

Mesec je bio sakriven iza oblaka. Čak ni sada, u ovim godinama, Alis ga ne doživljava kao krug. Za nju, on ima oblik svetla.

Legla je na pesak s rukama ispod glave. Ako se večeras ne istušira, krevet će joj biti pun peska. Posmatrala je nebo razočarana što ne prepoznaje nijedno sazvežđe. Potajno je sumnjala da ljudi koji tvrde da ih vide samo izmišljaju.

Pol se pojavi u trenutku kada se mesec potpuno izgubio iza oblaka. Ili se to možda pojavilo crveno vino.

Ona je bila previše umorna, a on previše pijan da bi glumili iznenađenje. On sede pored nje.

„Bilo je zadovoljstvo gledati konobaricu u akciji“, reče.

Nije imala volje da analizira njegove reči, da odmerava koliko u njima ima podsmeha a koliko ljubavi.

„Mrzim taj posao“, reče ona.

„Meni se dopada.“

„Kad ga ti ne radiš.“

„Ali sviđa mi se da gledam tebe“, reče on. „Verovatno misliš: bolje konobarica nego advokat.“ „Tako je.“

„Dobro. Ne ide mi ni jedno ni drugo“, reče ona. On uzdahnu. „Bar se trudiš.“

Njoj to zazvuča kao uvreda, ali on je to rekao nekako lepo i ona pređe preko toga. „Alis.“ „Molim?“ „Ništa.“

Ona zatvori oči. Čula ga je kako diše. Talas joj dodirnu prste na nogama. Nailazila je plima, a ona je bila previše umorna da se pomeri. Nije imala ništa protiv da je more proguta.

On se spusti pored nje. Njoj bi drago, ali ga svejedno nije ni pogledala.

Već je skoro zaspala kada je osetila da joj se približio i tada, on spusti glavu na njen stomak. To je ono što ona želi, zar ne? Spuštao se polako, kao da na svoj način traži njenu dozvolu.

Da li joj se predaje ili se sprema da je još malo muči? Možda i jedno i drugo.

Osećala je kako joj san izmiče, a toliko joj je trebao. Ovo baš liči na njega. Čekao je sve dok ona nije odustala. Oseti kako joj srce brže kuca. Ako postoji neposlušni organ u ljudskom telu, onda je to upravo srce. Znala je da ga i on čuje.

Osećala je pritisak njegove glave baš kao pre toliko godina. Glava je teška. Svojim disanjem ju je podizala i spuštala. Ona izvuce ruku ispod svoje glave i spusti je njemu na uvo, čelo, a zatim i obraz. Nije bila sigurna šta on želi od nje. Manje ili više od toga?

Možda i jedno i drugo. Uvek i jedno i drugo.

Kad se u šest sati Rajlina smena završila, Adam Prajs je došao na ideju da uz zalazak sunca s još nekoliko spasilaca trče do obeliska. „Možeš li, Rajli?“ upitao ju je.

Ako pre nije mogla, sada može. Skoro se u potpunosti oporavila od upale grla.

Kada se vratila s trčanja, mrak je već skoro pao a kuća je bila prazna. Setila se da Alis radi u jaht-klubu. Palo joj je na pamet da ode tamo i malo zavitlava Alis, ali bila je gladna i umorna.

Već je bilo prilično kasno i skoro je zaspala kada se setila da je zaboravila torbu na plaži. Naterala se da ustane i da se obuče. Otišla je do šetališta i spustila se niz dinu. Plaža je bila prelepa, a noć mirna. Nebo je bilo plavičastocrno, s mesecom mestimič-no zaklonjenim iza oblaka. Videla je obris spasilačke stolice i potražila je pogledom svoju torbu u mraku. Ali dok se spuštala prema vodi, primetila je dve osobe ispred sebe. Istog trenutka se zaustavila zbog intimnosti njihovog položaja. Često je nailazila na ljubavnike na plaži. Ali nešto u vezi s ovo dvoje je pogodi. Okrenula se od njih, ostavljajući ih same dok se penjala lagano prema stolici po mekom izdignutom pesku. U glavi je polako i prilično nerado obrađivala prizor koji je videla, ali zaboraviti ga nije mogla. Zato se još jednom okrenu da ih pogleda.

To je gotovo sigurno bila Alis. Drugu osobu nije mogla dobro videti, ali nekako je znala da je to Pol.

Zaustavila se. Nije želela da im se približi, ali ako se popne uz dinu, naći će se na uzvišici i imaće još bolji pogled.

Iznenadila se gotovo fizički. Iako zaprepašćena, na neki način je i znala. Ima mnogo takvih stvari u životu. Ne možeš nešto ni da zamisliš, a kada se desi, shvatiš da nije ni moglo biti drugačije.

Okrenula se i otišla prema kući. Imala je utisak da se sve oko nje okreće. Osećala je kako vetar podiže i nosi pesak kao da se svet preraspoređuje da prihvati ovo otkriće. Rajli odbi tu pomisao. Čekaće da se oluja smiri.

Šta to uostalom znači? Zašto to uopšte mora nešto da znači? Ona nagonski reaguje uvek na isti način: štiti prošlost da bi zaštitila budućnost. Kada bi mogla, ona ništa ne bi menjala.

Pokušala je da se suzdrži, da smiri srce. Da ne oseća i ne razmišlja previše. Ona ne voli kada ljudi imaju tajne. Ne voli da otkriva ono što ne treba da zna.

Jednom je, na početku petog razreda, otišla kod školskog psihologa. Bila je to zamisao njenog oca. Ta žena joj je objasnila kako se um bori s tugom. „On ima neki svoj odbrambeni mehanizam“, rekla joj je. „Okruži problem kao klicu i spreči njegovo širenje.“ by voki

„Nemam pojma zašto me teraš da ovo radim“, besno je rekla ocu čim je izašla napolje.

„Upravo zbog ovoga“, odgovorio joj je.

Bila je umorna. Počele su da je bole noge. Nije više osećala pesak pod nogama. Nije više videla nebo. Dok je ulazila u kuću i penjala se uz stepenice do svoje sobe, gledala je samo pravo preda se.

Prijao joj je njen tihi prazan krevet. Nije ona želela to što oni imaju. Ali nije želela ni da se oseća odvojeno od njih. Ona voli da bude sama, ali iznenada se oseti odbačenom.

Zažmurila je. Trebao joj je san. Razmišljala je o ukupnom vremenu koje je postigla večeras na trčanju. Nosila je štopericu. Podelila je stazu na šest kilometara da izračuna prosek. Do sekunde za svaki kilometar.

Pokušala je da izvede taj složeni račun sve dok nije utonula u san.

Sutradan ujutru, probudila se rano. Pomisao na plažu je nije toliko podsetila na ono što je videla, već na razlog zašto je u stvari bila tamo. Zaboravila je torbu, a u njoj su bile njene pilule, njen penicilin.

Obukla je kupaći kostim i preko njega trenerku. Krenula je prema unutrašnjosti ostrva i džogirala duž glavnog šetališta do ulaza na plažu. Još je bilo rano, pa je plaža bila prazna. Odmah je krenula prema spasilačkoj stolici, ali torba nije bila tamo gde ju je ostavila. Imala je neprijatan osećaj dok je proučavala tragove u pesku. Te noći je duvao jak vetar koji je pomerao pesak. I plima je bila prilično visoka.

Ona sede na pesak. Setila se senke koju su sinoć napravili Alis i Pol. Pomisli na svoju torbu, kako je bacaju talasi i odvlače na pučinu. Kako se natapa vodom, postaje teška i tone do dna. Zamislila je svoj peškir, rezervni kupaći, naočare za ronjenje, pilule. Je li zatvorila rajsferšlus na torbi ili su joj se stvari rasule pod vodom?

Lako je moguće da je nije odnela plima. Možda ju je neko našao. Ili je voda odnela dalje niz plažu. Proveriće u birou za izgubljeno-nađeno. Ona na svaki kupaći napiše svoje ime vodo-otpornim flomasterom. Možda ga neko nađe i javi.

Moglo bi lako da se desi, ponovila je sebi nekoliko puta tog dana. Ali svaki put kada bi pomislila na torbu, zamišljala ju je na dnu okeana.

Osmo poglavlje

OSOBA KAKVA BI TREBALO BITI

Onda, kako je vratiti se?" Polje sedeo za stolom ispred prodavnice rano ujutru, pio kafu i čekao Rajli, ali umesto nje pojavio se Itan. „Dobro je", reče Pol. Pogledao je u svoju šoljicu. „Prošlo je dosta vremena, zar ne?" Itan sede na kraj stola iako ga Pol uopšte nije pozvao. Bio je preplanuo i samouveren, ali samo na površini. „Nekoliko godina." „To je mnogo u tvojim godinama." Šta to Itan pokušava da kaže? „I jeste i nije", vrdao je Pol. Itan je bio jedina odrasla osoba prema kojoj je Pol namerno bio neprijatan, a sada mu je to već prešlo i u naviku. Bilo mu je čudno kada je s deset godina počeo da otkriva slabosti i greške odraslih iz svog okruženja. I Rajli ih je primećivala, ali i brzo zaboravljala, dok je Pol sve pamtio. Kao dete, i voleo je i mrzeo osećaj moći. Zloupotrebljavao ju je, ali je nije želeo. „Rajli reče da ćete vas dvoje danas na pecanje." Pol klimnu glavom. Činilo mu se da Itan verovatno očekuje da i njega pozove.

Itan je bio zgodan i smešan. Umeo je da oponaša razne naglaske. Po čitav dan bi pričao kao Rus, a već narednog dana bi izgovarao škotsko r. Rajli, on i Alis bi vikali u znak negodovanja, ali u stvari su to obožavali. Loše je kuvao, ali se svejedno razmetao svojim kulinarskim sposobnostima. Lako bi zaplakao i zaboravljao je stvari. Kada Džudi nije bila kod kuće, on bi im dao i treću kuglu sladoleda. On je svoje ćerke učio da voze skejtbord, pecaju i jedre na dasci.

Nekada se Pol gledao u ogledalu i pitao hoće li mu, kada poraste, kosa izgledati kao Itanova. Kada je bio sam u sobi, vežbao je njegove akcente. Kada je razmišljao kako to izgleda biti odrastao čovek, trudio se da zamisli svog oca, ali nekako bi uvek pomislio na Itana.

Itan je umeo da uživa u životu, ali kada ga bolje upoznaš, shvatiš da nije baš tip kome bi se neko divio. Želeo je da bude više od onoga što u stvari jeste. Pol je to prepoznao kod njega. Mrtvi su mnogo bolji idoli od živih.

Ali uprkos svojim principima, Polu je bilo teško da ne voli Itana. Ali što se Polove majke tiče, situacija je bila potpuno obrnuta.

Pol pomisli na plažu i prethodnu noć. Seti se Alis i bi ga sramota. Nije želeo tako da razmišlja. Ta slabost ga može navesti da bolje razume ljude koje u životu pokreće želja, ljude kao Itan, a to nikako nije želeo.

Itan ga pogleda u nadi da bi sada mogli razgovarati kao muškarac s muškarcem. Mislio je da bi mogli biti prijatelji.

Nešto u vezi s njegovom sobom natera Alis da to uradi. Bar je tako rekla sebi narednog jutra. Ne sam krevet, mada je i tu nečeg bilo. Možda je u pitanju bila nepoznanica; proteklih leta uopšte nisu boravili tamo. Njegova kuća na ostrvu je bila kao ambasada, smeštena na teritoriji jedne države a pripada nekoj drugoj.

Deo nje, prilično veliki deo, želeo je da zna. Nije joj bilo važno kakav će biti odgovor, samo je morala da zna.

Konačno ju je pred njegova vrata doveo osećaj za pravdu. Kada je on kucao na njihova vrata ili uopšte čekao da ga puste unutra?

„Pole?”

„Gore sam.”

Ona vlažnim prstima skloni kosu. Naježila se iako je sigurno bilo 27 stepeni Celzijusa. Polako se pope uz stepenice. „Ćao”, reče i odjednom se na njegovim vratima zastide. On se okrenu od stola. Ne celim telom, samo glavom. „Kako ti ide?”, upita ona.

On se nasloni na stolicu. „Pokušavam da pišem o Kantovoj *Kritici čistog uma*. Trenutno sam usredsređen na deo dugačak oko stranu i po, i čini mi se da ga razumem isto koliko i pas moje majke razume *Njujork tajms*.”

Ona se oprezno nasmeja. Nekada joj je njegova samokritičnost bila beskrajno šarmantna, ali počela je shvatati da je to njegov način izražavanja samozadovoljstva. Žalio se na neke svoje osobine, a u stvari je u njima uživao. Nikada nije spominjao istinski osetljive stvari.

„Dakle, pišeš ili brišeš?” upita ona.

„Pišem. Brišem noću.”

Ona ga pažljivo pogleda. Nije pokazivao da se seća preksinoćnih događaja s plaže. „Brišeš ti i danju, sve mi se čini”, reče ona.

Lice mu poprimi oprezan izgled. Želeo je da se sruše sve prepreke među njima, ali to je on morao da uradi. Ona bi samo trebalo da ga prati bez pitanja, da istražuje onda kada on to želi i zaboravi kada on to od nje očekuje. „Ne možeš izbrisati ono čega nema”, reče on.

Ona zadrhta. Trebalo je da čuti. „Nema ničega?”, upita.

On je posmatrao ekran kompjutera. Polako odmahnu glavom dok se okretao da je pogleda. „Ničeg novog.”

Ona ga besno pogleda, osećajući navalu dobro poznate osujećenosti. Ponekad bi u njegovom prisustvu osetila duboku međusobnu bliskost, a ponekad se osećala tako usamljenom - kao da je bilo kakva veza s njim samo plod njene mašte.

„Onda ćeš se morati pomiriti s tim da nešto nisi završio, zar ne?”

Čelo mu se nabora. „Možda.”

„Uostalom, fakultetske diplome su za sitne duše.”

„Alis, prestani.”

Htela je da prestane. Otišla bi ona, pobegla bi i izbegavala ga do kraja života samo kad bi mogla. Ali nije se mogla naterati da krene. „Šta je ono značilo?”

On ispravi leđa. Delovao je nesigurno. Neverovatno. Ona je došla ovamo s idejom da ga zavede. „Šta je šta značilo?”

„Ti ne znaš?”

„Što mi ti ne kažeš?”, reče on, dok mu se na licu videlo da ne želi ništa da zna.

Da li je on namerno muči? Prezire li je? I ako je tako, zbog čega?

Bila je na ivici da podigne ulog. Mora videti kuda ovo vodi. „Jesmo li to ti i ja bili sinoć na plaži? Ili samo ja?”

Bi mu neprijatno. Da nisu u njegovoj kući, već bi otišao. Izgleda da je otkrila njegovu podvalu. U tuđoj kući je lako postaviti scenu.

On sleže ramenima. „Popio sam previše vina. Pogrešio sam ako sam ti dao povoda za neke ideje.”

„Ideje?”

„Da.”

Došlo joj je da ga gađa kompjuterom. Ako se razljuti, samo će pogoršati stvari. Znala je to savršeno dobro. Ali ponekad, koliko god da si svestan svega, to te ipak ne zaustavi.

„Ti si kreten, Pole. Ili to, ili si glup, a ne verujem da si glup.” Ona zalupi iza sebe vratima, setivši se da su bila otvorena kada je ušla.

* * *

Kada sledeće večeri Pol začu buku u prizemlju, srce mu poskoči i rasprsnu se u zaslepljujućem vatrometu. Mučio se oko svog rada, mrzeo ga i umirao od želje da se Alis ponovo pojavi. Želeo je da je vidi na svojim vratima u onom odsečenom šortsu koji je ponekad nosila. Samo kada bi se opet onako mačkasto protegnula tu na njegovom prekrivaču kao pre nekoliko dana. Makar sve vreme gledala kroz prozor. Ne bi mu smetalo ni da postavlja pitanja. Na sve bi joj odgovorio - i to iskreno ovaj put. Ne bi mu smetalo ni da čuti. Samo kada bi mogli da se vrate na ono što je bilo.

Bio bi srećan, samo kad bi došla. Šta god da mu kaže, ovaj put bi reagovao drugačije. Samo kad bi došla. A onda, začu kako se otvaraju vrata i kroz kuću dunu vetar. „Paulo?”

Baš kao vatromet, i njegovo srce se spusti na zemlju kao istrošena žeravica pretvorena u pepeo. Ona uvek dođe bez upozorenja. Zato on i ne voli ovu kuću; nevolja uvek stiže bez upozorenja.

Kada je sišao u prizemlje, video je daje došla sama. To je najbolje što može da kaže u vezi s njenim dolaskom.

„Paulo.” Poljubila ga je dva puta u jedan i tri puta u drugi obraz.

„Kako si?” reče on, nadajući se da ona ne primećuje koliko je napet.

„Saobraćaj je bio užasan. Na autoputu prema Long Ajlendu takva je gužva da se vozila uopšte ne pomeraju. A vodeni taksi je prvo stao u Fer Harburu a zatim u Solteru pre nego što je stigao ovamo. Skupo ti naplate kartu, a onda te ne odvezu tamo kud im kažeš.”

„Dobro.”

„Vidi ga samo.” Uspela je da ga poljubi i po šesti put. Bila je zadovoljna. Poslednji put kada ga je videla u Fresnu, u Kaliforniji, bio je sav zarastao u kosu i bradu. „Tako si mi zgodan, *ciaro*.”

Dok joj je nosio stvari na sprat, čuo je njen mobilni kako zuji i zvoni. Pokušao je da zamisli kako bi joj izgledala kosa kada bi je ona ostavila na miru. Nekada je bila tamna i kovrdžava, sećao se. Ta njena duga divlja kosa, između ostalog, bila je jedna od stvari koje su njeni svekar i svekrva mrzeli u vezi s njom. Kako bi se iznenadili da je sada vide, ofarbanu u plavo i ošišanu na paž kao i ostale dame s Park avenije. Mogla bi lako da se uklopi na ručku s gospođama iz kruga njegove bake. Da su samo malo imali vere. Ali sada je za to prekasno. Sada je mrze više nego ikada pre. Ali do sada im je već dala i povoda.

Koliko ostaje? Jedino gaje to interesovalo. Ona ne voli plažu, ne voli više ni ovo mesto, pa čak ni ljude koji tu žive. Ne voli miris mora, ni plesan, ni so u vazduhu koja sve nagriza. Stalno je gundala zbog toga. Nigde se ne može pristojno ručati. Nigde ne može kupiti cipele. Sve što on voli ona mrzi, i on to zna. Ipak, uvek se oseća odgovornim za njena zadovoljstva.

„*Come sono le regazzi*“* upita ona gledajući kroz prozor prema Rajlinoj i Alisinoj kući. „Još su ovde?“

„Da. Tu su.“

„*La madre? Il padre?*“**

Pol baci pogled prema prozoru. Pogled kroz prozor na veličanstvene talase izgledao je kao uramljeni morski pejzaž na zidu. „Dobro su. Isti su kao pre.“

„Video si ih?“

„Naravno. Upravo su tu.“

„Baš bih volela da vidim kako izgleda tvoja mala“, reče ona. „*La bella*.“ Majka se oduvek zanimala za lepo. Ne bi se razočarala u Alis, pomisli s tugom i ponosom.

Posmatrao ju je kako zveckea okolo tražeći nešto na kuhinjskoj polici.

Odlično je obučena, primetio je. Svuda po sebi je imala nešto pričvršćeno ili okačeno. Ogrlice, zihalice, narukvice, marame, bogato izrađene minđuše, velike dragulje na prstima. Ali koliki značaj ona pridaje svemu tome. Upadljivo je isticala na sebi i oko sebe sve svoje povlastice i svoje samozadovoljstvo.

A opet, malo toga ju je dublje doticalo. Za nju je takva površnost bila trijumf, a za njega gubitak. Ona se ukrašava, ali se ne hrani. Njena briga o sebi svodi se isključivo na spoljašnjost.

„Paulo, telefonski imenik? Da li ga još imamo?“

Tačno je znao šta joj treba. Broj prodavnice, tačnije odeljenje gde se prodaje alkohol.

„Treba ti broj prodavnice?“ upita je.

„Otkud znaš?“, počeo ona da se prenemaže.

„Ne brini. Otići ću ja da ti donesem šta ti treba. Svejedno moram da idem tamo.“ Nije morao, ali to mu je bio dobar izgovor da malo pobegne.

Ona sastavi spisak, ali mogao je on u kupovinu i bez toga.

„Treba mi i broj vodenog taksija. Hoću da ih pozovem da dođu po mene.“

„Mogla bi ići trajektom.“

„Sutra je subota. Subotom je prevelika gužva.“

---

* Ital.: Kako su devojke? (Prim. prev.)

** Ital.: Majka? Otac? (Prim. prev.)

„Ti sutra odlaziš?“

Ta vest ga je obradovala, ali pomalo i naljutila. Nije se ni ras-pakovala a već planira odlazak. Ali ona je takva. Uvek se silno trudi da ga nađe, ma gde on bio na kugli zemaljskoj, ali čim ga pronade, odmah počne da razmišlja o odlasku.

Hodao je šetalištem, okrenut leđima okeanu. Žudeo je da vidi Alis. Prošlo je više od jednog dana. Kada je bio na drugoj strani kontinenta, mogao je da izdrži bez nje godinama, ali ovde nije mogao preživeti ni jedan jedini dan. Naročito ne s majkom u kući.

Njegova majka se više ne uklapa ovde. Čak i kad stoji tu ispred njega, teško može da je zamisli na ovom mestu. Nekada se uklapala. Nekada se trudila.

I u Njujorku sada provodi malo vremena. Kupila je stan u Rimu, ali tamo joj smeta buka. Obilazi mnoga mesta, ali sve se kraće zadržava na njima. Odgovaraju joj samo mesta na kojima još nije bila.

Na neki način, ona nigde ne pripada. Polu se činilo da je naj-srećnija u prolazu, gde je prošlost van domašaja, a sadašnjost nebitna. I biće joj dobro dok god bude verovala da će budućnost biti bolja.

„Paulo, to su takvi kreteni.“

Noć posle prve boce. Tako to treba nazvati.

Više se i ne seća da li su ti kreteni bili njeni ljubavnici, deda i baba ili osoblje hotela u kome je nedavno odsela. A možda se to odnosilo na sve njih zajedno. Kada je Lia u pitanju, mogao je to biti bilo ko na svetu.

Osim oca. Njegov otac je jedina osoba koja se ne nalazi na njenom spisku kretena. Izgleda da moraš umreti da bi se iskupio.

Nekada je pričala na engleskom sve dok se ne razbesni ili previše ne napije, a tada bi prešla na italijanski. Sada je obrnuto. Pitao se da li ona to primećuje.

„Mislim, Paulo, ti ne znaš. Nemaš pojma? Uopšte? Zašto nikada ne urade ono što kažu?“

On odmahnu. Zaista ne zna.

„Kreteni“, negodovala je.

Kako ga samo nerviraju te njene slabosti: ta njena krhkost, njen bes, oholost, bezvoljno sećanje, njen strah. Sklonost ka previše vina. Sve mu je to isuviše dobro poznato.

„Paulo, mislim na tvog oca. On to ne bi radio. Bio je dobar čovek i voleo me je.“

Pol je znao da sada slede suze. Njeno besno pijanstvo se predvidljivo pretvaralo u tužno pijanstvo. A on nikada nije potpuno spreman za to. I sada je mogao da se pripremi, ali nije.

„Ja samo - samo želim...“

„Znam, mama“, reče on.

„Da je samo mogao...“

„Znam.“

„U ovoj kući, znaš. Mislim na njega.“ „I ja, isto tako.“

„Bili smo srećni tada. Imali smo jedno drugo i tebe. I nije nas bilo briga za ostalo. Sećaš li se uopšte?"

„Pomalo", reče on. Toliko se toga naslušao, da je i ono malo pravog sećanja gotovo nestalo.

Stalno je sebi postavljao ista pitanja, ali nije bio siguran želi li zaista da zna odgovore na njih. *Ako smo bili toliko srećni, zašto se to završilo? Šta mu se dogodilo? Kako je dozvolio da se to dogodi?*

A što se majke tiče: Ako si tada umela da budeš tako sretna, zašto sada nikada nisi?

Kada je bio dete, Pol je verovao u ono što mu se kaže. Ali, verovao je i u ono što je video. Šta je drugo mogao? I šta da radi neko - dete, na primer - kada se dve stvari nikako ne uklapaju?

Majka je ležala na trosedu. Bradom je pritiskala vrat. Suze su joj tekle niz lice noseći sa sobom i crnu maškaru. Ruž joj se razmazao i skupio u uglovima usana. Lice joj je izgledalo umorno, mlitavo i staro. Curio joj je nos, a ona nije bila dovoljno pri sebi da ga obriše. Zaspao je tu na trosedu. Očekivao je da, tako ošamućena, u jednom trenutku upali televizor, pa će on morati da ga sluša čitavu noć.

„Zašto mu je dozvolila da to radi?" Pol je jednom pitao Džudi, misleći pri tom na očevo drogiranje.

„Mislim da je i ona to radila", odgovorila je Džudi.

Mrzeo je kada se Lia ovako ponaša, mada je znao da će se to dogoditi. Gadila mu se i stideo je se. A stideo se i svog gađenja.

Najgore je što se oseća odgovornim za nju. Možda bi se mogao više brinuti o njoj. Šta bi otac rekao?

Pokušao je da se sažali na nju. To bi bilo velikodušno, jer je znao da je ona žrtva. Postala je udovica u dvadeset devetoj, a porodica njenog pokojnog muža ju je mrzela i odbacila. Nije imala nikog svog, niko joj nije pružao podršku. Samo on to može. Ali ona je, po njegovom mišljenju, sama sebi donela nevolje. Kada ona ne bi samu sebe tako uspešno sažaljevala, možda bi on prema njoj bio bolji. Ali ovako mu nije ostavljala prostora.

Lia ne bi morala trošiti baš toliko novca. Sam novac njemu nije toliko važan, svejedno mu je da li pristiže ili odlazi, ali mrzeo je način na koji ga ona traci. Krpice, automobili, piće, baš ga razbacuje. Koliko samo odlazi na banje, apartmane i avionske karte.

Polov otac je poticao iz neverovatno bogate porodice i činjenica da su svi ti milioni dolara završili u njenim rukama, babu i dedu je umalo dovela do ludila. Toliku energiju su utrošili ne bi li joj oduzeli taj novac. Sve što su mogli odvajali su u ogromne fondove za Pola. Ali ono što je za života pripadalo Robiju - koji je nasledio gomilu novca kada mu je umro deda 1980. - posle njegove smrti pripalo je Lii. Polovi baba i deda su slali čitave odrede advokata u borbu s Liom, i to s najokrutnijim uputstvi-ma. A Lia je uzvraćala trošenjem.

Njega je to delimično nerviralo, jer je to neprijateljstvo bilo čisto traćenje energije, ali on ga je doživljavao i kao izdaju prema svom ocu. Otac je možda bio u zabludi, ali bio je idealista. Bio je slobodnog duha - onoliko koliko može biti slobodan onaj ko dolazi iz *Svetog Pola*. Robi je mrzeo kulturu novca, pa čak i sam

novac. Prihvatao je gubitnike, izgladnele umetnike i beznadežne slučajeve. Nikada nije podržavao pobedničkog političkog kandidata. Nosio je iste sandale svaki dan, zimi, u proleće, leti i u jesen.

Veći deo ovoga Pol je čuo od Itana a ne od majke, ali sandala se i sam sećao. Kao ljutiti adolescent, raspravljao se s majkom u vezi sa ovim kao i nekim drugim problemima. Sada više nije pokušavao.

Uostalom, šta da se radi? Novac je sve što Lia ima. Novac i Pol. I mada je novac bio poslušniji od Pola, ona ih je oboje uspešno koristila u borbi protiv njegovih babe i dede.

Lia zahrka. Pol joj uze čašu iz rke i odnese je u kuhinju. Našao je cebe i prebacio ga prekore. Kakav su oni jadan par.

Ne treba da bude razočaran. Zna on kakva je ona. Ali njegova sposobnost da se nada, baš kaci njena, bila je nerazumna i beskrajna. Zato je on njen sin. Ali kada bi pogledao istini u oči, više joj uopšte ne bi pripadao. by voki

Deveto poglavlje

LA BELLA

Čim je svanulo Pol izađe iz kuće, ostavivši majku da spava ispred televizora, i provuče se kroz trsku. Mogao je da glumi sam pred sobom da nije sve unapred smislio, ali u stvari je vrlo dobro znao da Rajli kreće na svoju smenu još pre šest. Ipak, nije baš sve isplanirao dok je ulazio u kuhinju kroz vrata s mrežicom i penjao se uz stepenice. Nije znao šta će uraditi kada uđe u Alisinu sobu, ali isto tako ni na trenutak nije zastao da odluči. Otvorio je vrata i ušao, iako je znao da nema pravo na to.

„Nisam ja tvoje vlasništvo“, rekla mu je jednom kada je imala otprilike dvanaest godina. Spremala se da uđe u motorni čamac s jednom drugaricom čiji je otac, koji je inače trebalo da ih vozi, očigledno bio pijan, i Pol joj je zabranio da ide.

„Nisam ni rekao da jesi“, obrecnuo se strogo. Ali dok su se udaljavali od čamca, ni jedno ni drugo nisu verovali u ono što su rekli.

Spavala je. Kosa joj je bila razasuta na sve strane. Bila je okrenuta licem prema zidu. Delimično je sa sebe zbacila pokrivače i leva noga joj je bila otkrivena.

La bella. Ne bi želeo da je Lia vidi.

On sede na ivicu njenog kreveta, a ona je i dalje spavala. Tako je usamljen kada se ljuti na njega. Tako je nesrećan.

„Zao mi je“, on se nagnu i šapnu joj u uvo. Dah mu se još uvek osećao na vino. Dodirnuo je vrh pramena njene kose. „Znam šta si htela da kažeš“, reče on. „Ne znam zašto sam se pretvarao da ne razumem.“

Osetio je potrebu daje dodirne, baš kao kada je bio dete. Šta će ona uraditi? Nije bio siguran šta želi niti šta je spreman da ponudi. Ali on je voli. Sme li to da joj kaže? Nju je jednostavno voleti, ali još je jednostavnije ne dozvoliti joj da to sazna.

Čak i posle svega što je uradio, znao je da ona neće biti gruba prema njemu. Zavukao joj se u krevet i ispružio se pored nje. Navukao je čaršav preko njih. Primakao se bliže, veoma pažljivo, da oseti toplinu njenog tela. Oprezno spusti svoju ruku preko njenog struka jedva je dodirujući, iako je čeznuo za njenim zagrljajem. Kada je prebacila svoju nogu preko njegove, on gotovo glasno zaječa. Bila je topla od pokrivača, ali pretpostavljao je da je iznutra greje i njena dobrotu. Požele da joj zagnjuri lice u vrat i da isprepliče svoje udove s njenim.

„Volim te“, prošaputa u njenu kosu. Usudio se da to izgovori, sada kada zna da ga ona ne čuje.

Ležao je tako pored nje i polako se opuštao. Njegovor srce je usporavalo ritam i on ponovo poče normalno da diše. Misli mu se smiriše.

Zamišljao je kako će sve biti drugačije nego pre, u detinjstvu, ako ikada uspe da se uvuče u Alisin krevet kao odrastao muškarac. I zaista, ovaj put ju je doživljavao drugačije. Njen dodir i miris pogodiše delove njegovog tela za koje je pre jedva znao i da ih ima. Kada bi dozvolio svojim mislima da se razmašu, otvorile bi se mogućnosti koje nije mogao ni da nasluti. Ali ne želi da ih oslobodi, uprkos tome što su one poput neobučenog psa koji zateže povodac i otima se. Radije će pustiti da ga vuku, pa neka mu na trenutak-dva i pobegnu, ali osloboditi ih neće.

Jedna misao mu se motala po glavi kao neki košmar koji se stalno ponavlja u polusnu. *Postoji li večita ljubav? Može li se ljubav potpuno neoštećena preneti od detinjstva do odraslog doba kroz vrleti i zamke mladosti? Može li stići na drugu obalu potpuno ista, samo izražena na drugi način? Ili su te dve vrste ljubavi razdvojene i različite?*

Možda uopšte nije problem u odgovoru. Možda je pitanje pogrešno. Možda i ne postoje dve vrste ljubavi. Možda postoji milijardu vrsta. Ili pak samo jedna.

Ali sada ju je grlio. Nije više brinuo hoće li je probuditi. Ona se okrenula prema njemu, zatvorenih očiju, i obmotala se oko njega. Svoj obraz je naslonila na njegove grudi i on oseti kako ga njena kosa golica po vratu i ispod nosa. Iako je bio prevelik za taj krevet, ona ga je nekako smestila.

Poverenje i ljubav idu zajedno. Jasno mu je to. Ali gde je tu želja? Kako se ona uklapa? Kako je uopšte obuzdati?

Nije bio siguran da li ona spava ili je budna, ali osećao je otkucaje njenog srca i damare u rukama dok ih je držao. Osećao je njenu cevanicu uz svoju, mekoću njene butine. Nije bio siguran šta to znači, ali njena koža, njena toplota i način na koji ga je ona uvek prihvatala pružiše mu neku duboku utehu.

Možda ovo i nije ništa novo, ništa drugačije. Čak i s naraslim grudima i dugim, lepo oblikovanim nogama, ona je još uvek ista, njegova Alis. Možda je kod Alis pronašao sve ono što je oduvek voleo. Kraj samoće. Spokojstvo. Dodir tela kojem veruje.

Alis se iz jednog sna probudila u drugi. Nije bila sigurna da li sanja ili je budna, ali to i nije bilo bitno, sve dok se san nastavlja.

Sinoć je zaspala veoma ljuta na njega, a sada je njegovo drago telo pripijeno uz nju i bes je u potpunosti nestao. Kada je Pol u pitanju, ona uvek zaboravi gde se zagubila njena ljutnja, iako je često obećavala sebi da će je kasnije ipak potražiti.

Nije otvarala oči. Ostavila mu je tu mogućnost da posle sve porekne. Pa šta ako već do podneva on sve ovo izbriše? Sada se nešto dešava, i ona želi da se to nastavi, i to je sve. Što se nje tiče, neka je ovo u njenom krevetu i Don Rontano, teniski trener, ali... njoj je tako lepo.

I dalje žmureći, ona pronađe donji deo njegove majice i povuče mu je preko glave. Neka je odbije ako hoće, ali ona želi dodir njegove kože. Priljubila se jače uz njegove grudi. Dodirnula mu je toplo mesto ispod lopatice.

Sme li da ga poljubi? Da li bi joj dozvolio? Bi li se i tada pretvarao da se ništa nije dogodilo? A kada bi vodili ljubav? Šta ako jednostavno raširi noge i uvuče

ga u sebe, dobije od njega sve što želi, i kasnije se složi kako se ništa nije dogodilo?

Primakla se još bliže. Ona hrabro prisloni svoju karlicu uz njegovu. Razdvajao ih je samo njegov šorts i njeno donje rublje. Možda njegova gornja polovina to nije želela, ali donja svakako jeste. Ona ga blago dodirnu telom. Koje telo na to ne bi reagovalo? Žmurila je i dalje.

Spavao sam, mogao je da kaže. Zar se nešto dogodilo? Mislio sam da si i ti spavala.

Želi li ona da ga ima na ovakav način? Vredi li to? Bože, što bi se glupo osećala da je ovo stvarno Don Ron, i da s njim izgubi nevinost.

Ona otvori oči i krišom ga pogleda. Nije Don Ron a ni oči mu nisu zatvorene. Nije pošteno. On sve vreme gleda.

On joj uhvati pogled i ona oseti kako njegov zagrljaj popušta. Telo mu se odvoji od njenog.

Odjednom je prepoznala trag sinoćnog besa. Tu je, vidi ga prilično jasno, u pregibu njegovog ukočenog lakta.

On sede, i ona isto. Izgledao je kao da je iznenađen što je tu vidi.

Ti si se ušunjao u moj krevet, a ne ja u tvoji, u sebi je vikala na njega. Ali nije želela da uništi ovaj osećaj. Još se nije ugasio, zar ne?

Gledala ga je ovde, u svom krevetu, bez majice, zapetljanog u njenu posteljinu, s tom svojom nejednako ošišanom kosom i izmučenim licem. Barem je izgledalo kao da su to uradili. Nekako uvrnuto, ona požele da joj roditelji sada uđu u sobu. Šta bi onda rekao?

On spusti noge na zemlju. Proklet bio, već je počeo s brisanjem.

Ne možeš izbrisati ono čega nema, rekao bi. „Došla mi je mama“, rekao je. Osetila je miris vina u njegovom dahu.

Ona klimnu glavom. To ponešto objašnjava. Opet se pretvorila u Alis, njegov zaštitni pokrivač, ali više joj taj posao ne ide tako dobro od ruke. I njene potrebe su narasle, a to je problem, zar ne?

„Na koliko dugo?“

„Samo danas.“

„O.“ Alis odjednom bi malo neprijatno da u majušnom donjem rublju i pretesnoj majici priča o njegovoj majci. „Kako je ona?“

„Isto.“

Ona opet klimnu, zatim prekrsti ruke na grudima. „Hoćeš da odem da je pozdravim?“ „Ne“, brzo reče on. „Mislim, možeš ako hoćeš.“ On ustade.

Bože, on opet odlazi i oni će se opet vratiti na početak. San je nestao. Osećanje je umrlo.

Posmatrala je kako uzima majicu ispod pokrivača i navlači je. Ona u očajanju izusti: „Zar stvarno nema ničega?“

Gledala ga je netremice, izazivajući ga da potvrdi. Da to uradi, ona bi ga, tako joj boga, udarila.

Bio je na mukama, ali nije se izmigoljio. „Alis. Ne znači da nema ničega.“

Šta to sada znači? Trudila se da izbroji negacije ne bi li shvatila.

„Ima nečega?“

„Uvek je bilo nečega, zar ne?“

Ona čvrsto stisnu zube. On može biti neiskren i kukavica koliko god želi, ali ona više neće igrati njegove igre. Ona uperi pogled u njega.

„Znaš šta?”

„Šta?”

„Želim da budem s tobom. Ti se pretvaraš kako među nama nema ničega, ali ja znam da ima. Može slobodno reći da je to sve u mojoj glavi." Iznenadila je samu sebe. Nakašljala se. „Hoćeš to da kažeš?”

Sledio se. Nije odgovorio ništa.

Sad ili nikad, naterala je sebe. „Ja to nikada pre nisam radila. Želim da mi ti budeš prvi, ali samo ako i ti to želiš.”

Zabezeknuo se. Nije znao na šta pre da odgovori. „Ti to još nisi radila?” reče konačno.

Naravno da nisam! Celog života čekam tebe, ti glupi idiote. Ali nije to rekla. Umesto toga odbrusi jedno *ne* i tako preseče svako dalje pitanje. „Ja...”

„Ne moraš odmah da odgovoriš”, reče ona. „Ako želiš, dođi večeras u ponoć na zapadnu plažu.” Ni sama nije mogla da poveruje šta govori, ali bila je ponosna na sebe. „Ako ne želiš, nemoj.”

„Alis.” Ni on nije mogao da veruje.

„Ako ne želiš, razumeću, i možeš smatrati da će ti biti oprošteno.” Rekla je to svečanije nego što je mislila. *Ali onda nemoj više da mi se zavlaciš u krevet.*

„Alis.”

„Ozbiljna sam”, reče ona, iako je bilo teško biti ozbiljan u ljubicastom donjem rublju i majušnoj majici. „Ali ako dođeš, dovedi Pola. I očekuj da ja budem Alis, u redu?”

On klimnu.

„I nemoj doći pijan.”

E, kada bi sad mogla da se okrene na peti i pobednički odmarširaju svojoj svojoj slavi. Ali ovo je njena soba i preostaje joj samo da sedi i posmatra njega kako odlazi.

* * *

Nikada pre nije to radila.

Je li on zaista mislio da jeste?

U stvari, nikada nije mnogo razmišljao o tome. Da jeste, verovatno bi mislio da je to odradila brzo i bez mnogo smisla. Baš kao on.

On je to radio mnogo puta, beznačajno i bez obaveza. Nekada brzo, nekada polako. Uživao je, ponekad veoma. On se seti kako se punačka Meksikanka Marija Rosa usred belog dana iskradala s njim na prazno polje. Ali to mu nikada nije nešto mnogo značilo. Nikada nije bilo očekivanja. Čak nikada nijednoj devojci nije obećao ni da će je zvati.

A ona to uopšte nije radila. *Čeka tebe. O bože.*

Pa naravno. Bio bi očajan da je drugačije.

Čitavo telo mu je pulsiralo kada je ispratio majku na vodeni taksi. Misli su mu bile isuviše zauzete da bi se gnušao ičega što je rekla, a to je za njega potpuno novo iskustvo. Uzbuđenje, želja, naslućivanje, i snažna potreba da sve povuče nazad.

„Jesi li dobro?“ upita ga majka u jednom od retkih trenutaka kada je ona nešto primećivala, dok je tapkala pored njega na doku.

„Da.“ Glas mu je bio prigušen, kao da dolazi odnekud iz dubina njegove unutrašnjosti.

Može li on uopšte da se nađe s Alis na plaži kada zna šta ona očekuje? Može li on slobodno i otvoreno priznati da i sam želi to isto? Zar oni nisu iznad toga? Barem on?

Nakon što je majka otišla, šetao je. Otišao je do Lonlivila i dalje. Šetao je od Oušn Biča, Sivjua, Point O'Vudsa, sve do San-ken Forista odakle su ga na kraju oterali komarči.

Zabolela su ga stopala, a ramena su mu pocrvenela na suncu.

Alis nešto traži od njega. Nudi mu poklon. Zahteva i poklanja. Nije se snalazio najbolje ni s jednim ni s drugim.

Može li on uopšte da se sretne s njom u ponoć?

Može li uopšte da izdrži bez nje do ponoći? Šta ako sada ode do nje? Sme li? 104

EN BREŠERS

Odjednom oseti nešto čudno, kao daje ona njegova nevesta, pa mora čekati venčanje da bi je video.

Kakva je to pomisao! U kom pravcu njegove misli lutaju!

Zar nije upravo ovo oduvek želeo? Konačno će zaroniti u sopstveni život, onaj o kome sanja ali ga ne zaslužuje.

Pokreni se! Preuzmi svoj život. On te čeka!, govorio mu je deo njegovog mozga.

Ali kako će? Šta ako sve uništi? Šta ako uništi ono najbolje što ima?

Za ovo živi. Radije bi to štitio čitav život, kao što upravnik muzeja štiti predmet neprocenjive vrednosti, nego da stavi sve "na kocku i to izgubi.

Neće otići do nje. Čak i ne želi. Kako da izdrži do ponoći?

Deseto poglavlje

PREUZMI SOPSTVENI ŽIVOT

Čekala je. Ponovo. Zašto je ovo ovako osmislila? Mrzi li ona sebe isto kao što je on mrzi? Ona i Pol, praktičan tandem. Kao udarac, jedan-dva. Ona pogleda mesec. Maštala je kako će biti pun, a sada je sve nestalo. „Čija je ovo glupa ideja?“, upita jednu dagnju pre nego što ju je bacila u vodu.

Nije ponela sat. Nije ni mislila da će joj biti potreban. *Daću mu još pet minuta*, odluči ona.

Baš je luda. Čeka ga s najlepšim grudnjakom na sebi, u lepršavim gaćicama i jedinoj lepoj letnjoj haljini koju ima, potpuno izložena i ponižena. Osećala se kao mlada koju je budući mladoženja poručio poštom, ali se onda nije pojavio u pošti da je pokupi. Zašto je dovela sebe u ovakvu situaciju?

Sad je već sigurno prošla ponoć. On ne dolazi. Ispala je pravo smeće. Prava gubitnica. Kada se osećaš potpuno odbačenom, lako digneš ruke i od same sebe.

Gledala je raznovrsne kamenčiće koje je plima donela pred nju. Mogla bi, kao Virdžinija Vulf, natrpati pune džepove kamenja i ući u more.

Ali džepovi na njenoj letnjoj haljini su bili samo imitacija i isuviše slabi da bi se u njih mogao natrpati teret dovoljan za samoubistvo. Bar daje obukla veliki stari kišni mantil i pecaroške čizme. Njen pokušaj da izgleda seksi bio je uzaludan. „Umreću“, rekla je vodi.

„Alis?“ Njena sopstvena nesreća joj je odzvanjala u glavi, pa nije ni čula korake iza sebe. Već se potpuno predala. „Hej. Alis.“

Ni sama ne zna kada se okrenula. Predala se.

„Kasnim li? Izvini“, reče osoba iza njenih leđa.

Zaista se okrenula. Nije želela, ali se nije mogla ni suzdržati.

„Tako mi je drago što nisi otišla“, reče ta osoba.

Da li joj to Pol nešto govori? Liči na Pola, ali ne zvuči kao on. Obuzdavala je nadu.

„Upravo sam nameravala da odem“, mehanički reče.

„Molim te nemoj. Evo došao sam“, reče on.

Očekivala je oklevanje i uvijanje. Očekivala je izgovore. Zašto je tako opušten? Je li to stvarno Pol?

Približio se, ali nije pokušao ni da je dodirne niti da je poljubi u znak pozdrava. Kako da njih dvoje to urade opušteno, onako kako bi trebalo.

„Pretpostavljam da će nam ovo trebati“, reče on. „Trebalo je da se toga ranije setim.“ Držao je u ruci malo plastično četvrtasto pakovanje.

Doneo je kondome. Ona istog trena pocrvene. Nije bila tako pragmatična kao on. Nije stvarno ni verovala da će se ovo dogoditi. Tako se iznenadila da se već počela pitati da ovaj njen izazov nije možda bio najobičniji blef. Da li on sada nju izaziva?

„Znaš, prodavnica je bila zatvorena. Hteo sam da ih poručim s kopna pa da ih preuzmem s trajekta, ali i oni su bili zatvoreni. Bar da sam se ranije setio.“

„Pa kako si ih onda nabavio?“, upita ona zbunjeno. „Od Dona Rona iz jaht-kluba.“

„Nisi valjda.“ Ona odjednom poče da se kikoće kao da joj je dvanaest godina.

„Jesam. Zašto da ne?“

Ona se ponovo zakikota. „Onako, bez razloga.“

„Doneo sam još nešto“, reče on. Glas mu je bio smiren ali odlučan, odlučan ali blag. Je li ovo stvarno Pol?

On spusti svoj naramak na plažu. Odmotao je ćebe. „Evo, doneo sam ovo“, reče on. „Da legnemo na to.“ Očekivala je da bude tajnovit, ali pogled mu je bio nepokolebljiv.

„Dobra ideja“, reče ona kao bez daha. Da li on to stvarno misli? Ima li zaista nameru da to ostvari, ili samo lukavo koristi neku vrstu obrnute psihologije? Proučavala mu je lice ne bi li primetila tragove neke strategije, ali ih nije videla.

„I ovo“, reče on. „za posle.“ Bilo je to pakovanje skupog keksa s čokoladom.

Za posle. Ostala je bez teksta. Nije mogla reći ni reč.

„I ovo“, reče on, „za tebe, ne za mene.“ On izvadi bocu vina.

Bila je dirnuta. Oseti potrebu da plače.

„Jesi li nervozna? Hoćeš malo? Poneo sam i vadičep.“

Ona prstima obrisa oči. „Dobro sam“, promrmljala je.

On joj dodirnu rame. Naslonio se licem na njeno uvo. „Nakon svega, moramo ovo da uradimo kako treba. Zar ne?“

On neuobičajeno lako raširi ćebe, jer je veće bilo mirno i bez vetra. Napravio je kutak samo za njih dvoje, na ničijoj zemlji između dva sela, ušuškan između dve dine. Tu ih niko neće uznemiravati.

Sada je ona uplašena. Sada je on siguran. Ipak, nije želeo da je njegova odlučnost otera.

On poreda njihove stvari i sede. „Dođi, sedi“, reče, i ona sede pored njega. Obasjana mesečinom, izgledala je divno u pripijenoj haljini na sićušne ljubičaste cvetiće i cvetove boje vode. Ličila mu je na poklon upakovan da se dopadne, a on je mislio samo na ono što je unutra.

Dopustio je sebi da uživa i da se njenoj lepoti raduje, umesto da mu ona nanosi bol. Znao je da ima blagotvornu moć, iako mu je bilo teško da joj se prepusti.

„Ako si nervozna, ne brini“, reče tiho. „Bez žurbe.“

„Ko si ti, i šta si uradio s Polom?“ prošaputa Alis.

„Doveo sam ga“, reče on. „Ovde je, pored Alis.“

I zaista jeste. Konačno je ovde. Vratila ga je njegova sopstvena rešenost, jer sada je siguran. Dovoljno siguran za oboje i za sve ostale. Ovo on želi. Sada kada je konačno odlučio, budućnost mu nije bila dovoljno blizu. Čuvaj se moći preobraćenika, pomisli on.

U isto vreme, znao je da je na dohvrat ogromnog i retkog zadovoljstva. Zadovoljstva koje se dobija jednom u životu. Glup je svako ko takvu priliku ne iskoristi na najbolji mogući način, a on se od sopstvene gluposti prilično umorio.

„Jesi li spremna?“, reče on. Bilo je tako mračno da je jedva video njene oči boje zlata. A želeo je da vidi. Želeo je i da ona vidi njega. Sad kad je tako odlučan.

„Da li te ja prisiljavam na ovo?“ upita ona stidljivo.

„Da li ti ja tako izgledam?“

„Ne. Ali zaista. Ne moraš to da radiš. Neću se ljutiti. Moći ćeš i dalje da spavaš u mom krevetu.“

„Želim da spavam u tvom krevetu“, reče on. On se nagnu napred i poljubi je. Prvo obraz, a zatim i bradu. „Želim ja mnogo toga.“

Toliko dugo je već voli, a nikada je pre nije poljubio. Možda se plašio onoga što bi otkrio.

On je poljubi u vrat ijedno mesto s leve strane njenog krstića na lančiću. Zatim u ključnu kost i uvo. To je Alis! Sva ta mesta su mu tako dobro poznata, mada ih nikada ranije nije dodirnuo.

Pre nego što ju je poljubio u usta, sačekao je. Jer kada je to konačno uradio, srce je jedva izdržalo. Kao što je i očekivao.

Ona mu uzvratila poljubac i prisnost postade gotovo nepodnošljiva. Izgubio se i nije više ni želeo da se pronađe. Ljubio ju je kao da mu je prvi put. Na neki način i jeste. Nevin je, kao i ona.

Želeo je da joj to kaže, kao i mnoge druge važne stvari, ali poljupci su ga zaneli, i nije želeo da prestanu.

Prstima i usnama je istraživao mesta koja je do tada upoznao samo očima. Koliko je toga još ostalo da se otkrije?

A onda, tu je i ova haljina. Ispod nje su mesta koja još nije video. Srce mu je tuklo kao ludo i osećao se kao četrnaestogodišnjak. Drugačije je kada ti znači. Ostavlja posledice na budućnost i prošlost, zauvek. Ali kada je svukla haljinu preko kukova i zbacila je sa stopala, i budućnost i prošlost spojiše se u jedno, u sada.

Njeni uzbuđeni, odlučni prsti rešiše se njegove košulje i uputiše se ka dugmetu na njegovim farmericama. Iako se obukao s velikom pažnjom, svukla ga je za tren oka.

Povukao ju je na sebe osećajući kako se pesak oblikuje pod njegovim leđima. Nije trebalo da budu na plaži, a opet, moralo se dogoditi upravo tu. I ona je to, naravno, znala.

Dok se privijala uz njega, osećao je kako postaje sve tvrđi. Želeo ju je, radosno i očajnički. Bilo je to bolno zadovoljstvo. Zelja koja povređuje. Dotakla mu je sva mesta na širokom potesu od agonije do utehe.

Oči su joj bile širom otvorene, baš kao i njegove. Njihovoj uobičajenoj stidljivosti tu više nije bilo mesta. On je poljubi u koren nosa i njena dva oka se stopiše u jedno, kiklopsko. Nisu želeli da im išta promakne.

Obuhvatila ga je nogama. Bila je snažna, što je on dobro znao. Jurili su napred brzinom pri kojoj više nema zaustavljanja. Put ostaje iza, a ti moraš da letiš, bez obzira na sve, makar ostao bez oba motora.

Drhtala je. Ili je to bio on? „Možemo mi i da čekamo“, reče on, delom i zato što je znao da to nije istina. Plašio se zaborava, a možda i ona, jer je rekla, ili je bar on mislio da je rekla: „Ovo nije jedini put. Samo prvi.“

Dok je ulazio u nju, osećao je kao da mu se telo deli i sastavlja u isto vreme. Stegao ju je, možda čak i previše snažno. Oči mu se napuniše suzama drugačijim od svih koje je do tada isplakao.

Dok je prodirao dublje u nju, poljubio ju je u usta i ona mu uzvratila poljubac. To nikada pre nije radio.

„Ti si Alis“, rekao joj je kada je podigao glavu. Da ne pove-ruješ.

Nakon toliko vremena, ona i on zajedno. Ima li veće radosti? Ovo nije samo vođenje ljubavi s Alis, mada je već i zbog toga dovoljno ushićen. Ovo je mirenje sa samim sobom.

Kasnije je ležala pored njega. Glavu je naslonila na njegove grudi. Možda je čak i odspavala. Toliko osećanja se probudilo u njoj da ih više nije mogla ni pratiti.

Prebacio je cebe preko njih. Bili su goli jedno za drugo, ali ne i za ostatak sveta. Bilo joj je toplo dok mu je zadovoljno ležala između nogu. Oznojene ruke bile su im isprepletene.

Cutala je i nije se pomerala iz straha da se od iznenadnog pokreta ili izgovorene reči ova osetljiva situacija ne rasprsne kao balon. Nije čak htela ni da misli previše. Tako je slatko postojati, biti prihvaćen i voljen.

Možda ih niko ne primeti. Možda bi mogli ostati ovako. Ali po udaranju talasa mogla je pratiti kretanje meseca dok se pomaljao iza gustih oblaka. Svet se i dalje okreće, a oni su još uvek na njemu. Jutro će svanuti, ali nastupiće jedan sasvim drugačiji dan. Ako je ovo stvarno, ako je istina - ako im ovo ne ugrabi neka nevidljiva sila, ako ovaj čovek u njenom zagrljaju ne pokuša sve da izbriše - sutra neće biti samo drugačiji dan, biće to drugačiji život.

Jeli su kolačiće. Alis oseti kako joj zrnca peska krčkaju među zubima. Taj osećaj joj je bio blizak i nije joj smetao. Pamtila je da joj je majka govorila kako pesak nema hranljivu vrednost, ali joj je svejedno bio glavna hrana u detinjstvu.

Kad god bi pogledala Pola, očekivala je da će on nestati ili da će makar izbegavati njen pogled, ali nije. Ostajao je uz nju. Pratio ju je, kolačić po kolačić.

Nakratko su zaspali. Probudile su je njegove usne na njenim grudima. I ponovo su vodili ljubav, duže i nekako još nežnije. Nebo je bilo svetlo i ona mu je mogla videti lice dok se nadvijao nad nju. Videla je njegov užitak, nesumnjiv i potpuno otvoren. Nikada pre nije ga tako videla.

„Volim te“, reče ona, kada mu se na kraju glava spusti do njene i oni se spojiše, od glave do pete, obraz uz obraz. Nožni prsti su joj dopirali do njegovih članaka. „Oduvek. I uvek ću te voleti.“

Znala je da previše žuri, i možda previše govori, ali tako je. To je istina i ona tu ništa ne može.

Alis je želela da legne u krevet pre nego što Rajli primeti da je nema, a to je značilo da treba požuriti. Nijedno nije želelo da ih tu zateknu prvi surferi i džogeri. Njoj bi drago što su joj roditelji u gradu.

Sve je tako uzbudljivo i čudno. Oblačila se pred njim, kao i on pred njom, i osećala je da sada nekako polaže pravo na njega. Ne samo da ona pripada njemu, kao što nekako oduvek i jeste, već i on pripada njoj. Držali su se za ruke dok su prelazili ničiju zemlju i deo šetališta do njihovih kuća. On je bio taj koji je potražio njenu ruku.

Pre nego što su se razišli, još jednom se poljubiše. Nije želela da ga posmatra kako odlazi, ali nije mogla odoleti. Gledala ga je s molbom u srcu. *Ne ostavljaj me, pomisli. Ostani ovde.*

Sela je na krevet u svojoj sobi i zurila u zid dok su joj se pred očima ponavljala sećanja na proteklu noć.

Pamćenje je nešto zaista moćno. Ono već uređuje, ponovo slaže, stvara priču od još uvek svežih osećanja. Tako je to išlo kod nje. A kod njega?, pitala se.

Nije joj se tuširalo, jer se plašila da ne spere ono što je doživela. Ali ipak se istuširala. Plašila se da zaspi i pruži priliku svojoj podsvesti da sve izokrene. Ali ipak je zaspala.

Kada se konačno probudila, sećanje je dočeka. Radosno sećanje. Obično je pokušavala da shvati kako je njen san povezan s javom, ali sada je bilo obrnuto. Stvarno se dogodilo, zar ne? Svi ovi osećaji na njenom telu govore joj da jeste.

Umirala je od gladi. Gotovo u jednom dahu pojede tri pune činije pahuljica. Obukla se s nekim čudnim osećajem ispod donjeg rublja, zatim zastade na vratima. Plašila se da će stvaran svet raspršiti njenu čaroliju. Ali ako ne rizikuje, kako će doći do sendviča s jajima?

Prodavnica je, hvala bogu, bila prazna. Kamp je bio u punom jeku, a ona je tek posle podne imala obaveze oko čuvanja dece. Pojela je pola sendviča relativno mirno, ali pogledom je na sve strane tražila Pola. Gledala je čak i tamo odakle nikako nije mogao doći.

Želela je da ga vidi, ali se plašila. Htela je što duže da zadrži svoje viđenje događaja. Nije želela da mu pruži priliku da se on seća drugačije, da sve sakrije i zaboravi.

Dok je lagano prilazila svojoj kući, ugleda ga kako stoji pred vratima. Bila je nervozna, ali presrećna što ga vidi. Plašila se da previše dugo zadrži pogled na njegovom licu. *Da li se stvarno dogodilo?*

Zašto traži odgovorna njegovom licu? Ona zna da jeste! Zar to nije dovoljno?

Ali, u stvari, i nije. Najveća muka romantične ljubavi jeste što ne može trajati jednostrano.

On je pokretom pozva da ga sledi što ona i učini - preko skrivene staze do njegove kuće, pa uza zadnje stepenice. Prozori njegove sobe su bili širom otvoreni. Imala je utisak da se okean ulio unutra. Vetar je duvao u sobu.

Ona mu ponudi ostatak sendviča s jajima i on ga proguta. Zgužvao je foliju i bacio je u visokom luku u kantu za smeće.

„Lepo“, reče ona. Ona je njegova navijačica. Ona mu je done-la harmoniju.

Sedeli su jedno pored drugog na njegovom stolu. Noge im nisu dodirivale pod. Ništa nisu govorili, ali su se gledali. *Hej. Da li se to stvarno dogodilo?*

Konačno, ona glasno postavi pitanje. Pripremila se. Stegla je šake. *Nemoj reći: „Šta?“ Nemoj izvodavati. Nemoj reći nešto pogrešno ovaj put, molim te, nemo gaje preklinjala.*

Nasmejao se na njoj potpuno nepoznat način. Skliznuo je sa stola i pružio ruke prema njoj. Jednom rukom ju je obgrlio oko ramena a drugu joj je provukao ispod kolena. Podigao ju je i odneo do kreveta. Položio ju je na zgužvanu posteljinu. Ruke mu istog trenutka dograbiše pojas njenog šortsa.

„Hajde da se uverimo“, reče on.

Dve noći kasnije, Alis se vraćala iz svoje smene u jaht-klubu sva uzbuđena i nestrpljiva. Imala je osećaj da prosto guta život ogromnim zalogajima, tako proždrljivo da nije stizala ni da žvaće. Pre nego što se odjavila, u kupatilu se umila i malo se našminkala. Imala je nameru da ode pravo do Pola. Pravice se da je iznenađen, a u stvari je znala da je čeka.

Dok je hodala šetalištem, zaliv je bio miran. Večeras nije bilo velikih brodova na kojima su se odvijale žurke. Ugleda jednog kajakaša kako je presekao mesečev trag na vodi, i ona pomisli na Rajli. Raspoloženje joj se promeni i kao da joj krv sporije poteče venama.

Alis se osvrnu prema jaht-klubu. Bar je još bio osvetljen zbog preostalih pijanica. Setila se večeri od pre šest godina na istom ovom šetalištu. Bilo je to veće godišnjeg pomena poginulima.

„Mi ne želimo da idemo“, Rajli je rekla Džudi rano te večeri. Smatrala je da može govoriti i u svoje i u Alisino ime, jer obično je tako i bilo. Alis se uglavnom slagala. One bi umesto toga radile nešto zajedno, samo njih dve, kao što je, na primer, noćna vožnja brodićem. Alis je bila naučena da bude srećna kada dobije Rajli samo za sebe.

Ali tada je Alis imala petnaest godina. Prethodnu zimu je konačno skinula zubnu protezu, a otkrila je i neki gel koji joj je krotio kosu i potpuno je izravnavao kao i kod drugih devojčica. Dobila je nove farmerke i bila je vrlo ponosna na njih. Međutim, nije želela da sve ovo prizna Rajli.

„Ja bih išla“, stidljivo je rekla majci.

Rajli ju je zapanjeno pogledala. „Ti želiš da ideš?“

Alis se stidela zbog toga, ali zaista je želela da ide. „Možda samo nakratko. Samo da vidim neke ljude.“ Alis je imala još jednu tajnu. Saznala je da se dopada Šonu Rendalu. To joj je rekla Džena Grin već prvo veče na trajektu. Alis nije bila

sigurna da li se i on njoj dopada, ali uzbuđljivo je kada vas neko posmatra na takav način.

Pola sata kasnije, kada je Alis sišla u novim farmericama, Rajli ju je gledala u čudu. Alis je u torbicu spakovala ajlajner i sjaj za usne da se našminka kada stigne tamo. Uvek se doterivala tajno.

„Ako postane dosadno, otići ćemo na vožnju kajakom“, predložila joj je Rajli. Te reči su je porazile više od bilo kakve kritike ili osuđivanja. Alis se sećala kako joj je bilo žao što Pol nije tu, jer njegova majka je retko otvarala kuću pre četvrtog jula. Spasioci s kojima se Rajli družila uglavnom su bili lokalni klinci iz Bej Šora ili Brajtvotersa. Ni oni nisu dolazili sve do kraja juna, i mada je nekolicina živela u barakama u gradu, većina se noću vraćala trajektom kući.

Po tome kako ju je Rajli pogledala, Alis je znala da se njenoj sestri uopšte ne ide na to druženje. Ni na kraj pameti joj nije bilo zbog čega Alis želi da ide. To što želi da izgleda lepo i nađe dečka, Alis je smatrala svojom slabošću. Rajli je tada imala osamnaest godina i koliko je Alis znala, nikada, ni tada a ni sada, ni s kim nije izlazila niti se s nekim poljubila, bilo momkom ili devojkom. *Rajli je čudna, a ne ja, zar ne?*, razmišljala je tada braneći se, dok ju je sopstvena izdaja bolela, a uteha bila hladnija od leda.

Alis se jasno sećala kako je šetala ovim istim šetalištem, oseća-jući svoje nove tesne farmerke, stid i neko potajno uzbuđenje. by voki

jedanaesto poglavlje,

POGLEDAJ ŠTA BI MOGAO IMATI

Pole! Hajde! Šta, do đavola, radiš tamo gore?" Rajli je narednog dana dozivala Pola sa zadnjih vrata njegove kuće. Bila je plima i nešto ranije su se dogovorili da će ići da surfuju ako tako ostane. Rajli je bila nestrpljiva jer je znala da se kvali-tet talasa može u trenutku promeniti. U poslednje vreme nije imala strpljenja za Pola. „Uđi. Silazim za trenutak!" viknuo joj je. „Ne. Biću na plaži", reče ona i zalupi vratima za sobom. Nije volela tu kuću. Nikada nije ulazila.

Takve kuće ne samo da joj se nisu dopadale već ih je doživljavala kao pretnju. Činilo joj se da su kuće nekada bile pune peska, prozori i vrata su ostajali otvoreni, pahuljice bi se uple-snivile u kutiji, i osećao se miris mora. Čak je i ova kuća nekada bila takva. Sada kuće čiste specijalizovane službe, a prozori i vrata se hermetički zatvaraju. Klima-uređaji rade u prozorima ili iza garaže, a aparati za smanjivanje vlage u vazduhu zuje i podrhtavaju. Kao da se neki virus širi po ostrvu i prenosi zarazu s jednog domaćinstva na drugo. Renoviranja, mašine za pranje sudova, prvoklasan nameštaj i elegantne zavese da čuvaju privatnost. Kao scene na pozornici, smatrala je Rajli, gde ljudi poziraju i veruju, ali ne žive. Samo njena kuća je još uvek ona stara.

Lia, Polova majka, lepa je na isti način kao i njena kuća: nemilosrdno.

Rajli je gajila nepoverenje prema prelepim ženama, a to je verovatno i počelo s Liom, pretpostavljala je, jer ona je tip žene koja svoju lepotu koristi protiv ljudi.

Jedini izuzetak za Rajli je Alis. Nekako se nadala da Alis neće postati prava lepotica, ali činilo se da ipak jeste i to bez imalo truda. Njena lepota nije tiranska, iako bi i ona mogla nekoga da povredi. Ali ona je Alis, njoj oprašta.

Dok je s plaže posmatrala Polovu kuću, ponovo joj se javi osećaj nelagodnosti. Alis izlazi noću. U kuću se ušunja tako rano ujutru da misli kako to niko ne primećuje. Pol više ne dolazi u uobičajeno vreme da jede ili igra poker. Rajli nije želela sebi da prizna o čemu se radi. A u stvari je znala. Oni su u Polovoj kući. U Liinoj kući.

Pol se više nije služio smicalicama da bi boravio u njihovoj kući i Rajli zbog toga bese tužna. Nije se uveče pretvarao kako je zaspao na kauču samo da ga ne bi poslali kući. Sada je ostajao u toj velikoj, tuđoj kući. Čekao je Alis.

Te noći Alis je sanjala kako je zatvorena u svojoj kući i, kao što to biva u snu, znala je da ne može izaći iako nije ni probala da otvori vrata. Imala je čudan

osećaj da temelji kuće nisu ukopani u zemlju. Želela je da vidi nebo, ali kroz prozore se ništa nije videlo. U stvari, nije ni bilo prozora. Umesto njih, na zidovima su visile slike na kojima je bilo ono što bi se inače videlo kroz prozor - nebo i trska, čak i Polova kuća.

Odjednom više nije gledala slike, već je shvatila da pretura po gomilama rublja tražeći Rajlin crveni spasilački kupaći kostim. Znala je da je Rajli potreban, a u njenom snu to joj je bio jedini.

Ujutru se Alis probudila oblivena hladnim znojem, s osećajem jeze od glave do pete. Pokušala je da opere zube i umije se, hodala je tamo-amo po sobi, ali nikako nije mogla da se otrese tog sna.

Bez mnogo razmišljanja, navukla je šorts i majicu i bosonoga otrčala glavnom ulicom do Rajline plaže.

Laknulo joj je kada je ugledala Rajli u njenom crvenom kupaćem kako pažljivo motri sa svoje stolice, posmatra okean baš kao uvek. Alis pokuša da je dozove. Nije imala ništa važno da joj kaže, samo da je pozdravi. Ali vetar joj vrati reči i činilo se da je Rajli nije čula.

Kada je narednog jutra na vratima pozvonila žena iz *Fedeksa*, Pol je imao osećaj kao da mu je uručen poziv na sud. Pošto je stajao na vratima, nije se mogao pretvarati kako nije kod kuće.

Moralo je biti nešto iz advokatske kancelarije. Znao je i pre nego što je otvorio. Bez sumnje nešto hitno što zahteva barem tri potpisa, a on će to najverovatnije baciti u kantu i neće više ni razmišljati o tome. Baba i deda su svoj prljavi posao prepuštali advokatima, a on ga je bacao u smeće. Potpisa se kao Pol Mekartni i preuze paket.

Uvek ga pronađu. Jednom se uniformisani kurir dovezao za njim pravo u nacionalni park Kings Kenjon. Ponekad, kad bi ga uhvatila paranoja, sumnjao je da su mu baba i deda, dok je spavao, u gležnjaču hirurški ugradili uređaj za praćenje.

On ode do pisaoćeg stola i spusti paket na gomilu papira. Zurio je u ekran kompjutera i mislio na Alis sve dok se ona stvarno ne pojavi na vratima, nečujno i sva razbarušena od vetra. „Jesi li video plažu?“ „Samo s prozora.“ „Danas bi ti se dopala.“

„Dođi ovamo“, reče on. Problem u njihovim novonastalim odnosima bio je u tome što je on neprestano želeo da je dodiruje.

Kada mu se dovoljno približila, on je povuče sebi u krilo. Usne im se istog trenutka spojiše i on joj zavuče ruku ispod majice. „Jesi li završila s poslom?“ upita je pun nade. „Do dva.“

„Nedostajala si mi.“ O, kakve reči u poslednje vreme izgovara. Nekada je mislio da ljudi na silu izgovaraju takve stvari kada su zaljubljeni samo da bi se razmetali svojim osećanjima. Nije ni pomislio da tako nešto može da izleti i pre nego što uspeš da se zaustaviš.

„Obožavam te tvoje kratke suknjice“, reče dok je podizao onu koju je imala na sebi. U džepu je imao kondom. Imao ih je svuda ovih dana. Čak i u cipeli. Kada se niko ne bi protivio, vodio bi ljubav s njom i među policama u prodavnici. Za nešto više od nedelju dana skoro neprekidnog vođenja ljubavi, počeo se odlično

snalaziti s najsloženijim kopčama na njenim grudnjacima i gornjim delovima bikinija, dok je ona postala pravi šampion u skidanju njegovih pantalona. Gotovo da im nije trebao odmor, pa čak ni promena položaja. Još uvek na njegovom krilu i gledajući u njega, ona mu obavi ruke oko vrata. Pomogla mu je da uđe u nju. On zastenja od zadovoljstva. Nekada je ispuštao zvuke zadovoljstva samo da bi udovoljio svojoj partnerki, ali sa Alis se nije mogao suzdržati.

Šta ako ne bude mogao raditi ništa drugo u životu osim da vodi ljubav sa Alis? Jer samo na to misli i samo to želi da radi. Možda će, kada se strasti malo stišaju, moći i svoj rad pisati u ovom položaju. A ona? Možda bi mogla da čita ili piše, ili oce-njuje radove. Moraće isprobati ovu ideju s njom. Mogli bi da postanu prvi par koji je ostvario uspešnu karijeru vodeći ljubav. Ne bi mogli držati predavanja ili odlaziti na sastanke, ali mogli bi održavati grupne telefonske razgovore. Najbolje od svega je što advokatska karijera ne bi došla u obzir.

Poljubio joj je kosu, uvo, oko. Bio je srećan.

Nakon što su oboje svršili, klonuli su i dugo ostali tako zajedno.

Kada je došlo vreme da se krene, posmatrao ju je kako sedi na njegovom radnom stolu, zakopčava grudnjak i upliće kosu. Ona to tako vesto radi.

Pričala mu je o četvorogodišnjem Gabrijelu, koji je pokušao da baci električni vozić svog starijeg brata u ve-ce školjku, a Pol ju je slušao, zaista jeste, ali joj se i divio. Zbog ljubavi se oduševljavamo smešnim stvarima vezanim za neku osobu, na primer, kako uvek zapamti da vrati knjige u biblioteku ili ume da iseče krastavce na veoma tanke kriške. Ona je, na primer, neverovat-no dobro izvlačila trnje iz stopala.

Kako se možeš ovako osećati? Kako možeš dozvoliti da ti se život odvija bez ikakvih drugih planova osim vođenja ljubavi? To jednostavno nije moguće. Nedopustivo je.

Jesu li oni to upali u neku egzistencijalnu prazninu, gde možeš stalno biti srećan?

Znao je da je to nemoguće, ali on ionako više ništa ne zna?

Neverovatno je. Nemoguće. Misli su mu se oslobodile svih stega.

Verovao je da u svetu postoji neverovatna količina patnje, ali ne i ovakva. Ovako nešto nije predvideo. Osećao se kao zamor-će naviknuto na patnju i zbunjeno, koje samo delimično želi da pobjegne.

Alis ustade i nežno ga lupnu po prstima na nozi. Ne, on ne želi da pobjegne.

„Staje ovo?“, upita ona.

„Nešto od babinih i dedinih advokata.“ Ni to ga čak nije moglo oneraspoložiti. Paket je baš lepo izgledao u njenim rukama. „Nisi ga otvorio.“

„Znam. To je sigurno dokument koji treba da potpišem da bi se nešto novca prebacilo s mame na mene.“ On slegnu ramenima. „Gladan sam. Imamo li vremena da napravimo kajganu?“

„Možda na brzaka. Hoćeš li potpisati?“

„Ne. Nikada to ne radim.“

„Imamo vremena za kajganu, ali ne za specijalnu kajganu.“

Izgledao je razočarano. Poslednji put kada su pravili kajganu, vodili su ljubav u ostavi i izgoreo im je tost. „Možemo li, molim te. Ja volim baš takvu.“

Ona pogleda na sat u hodniku. „O, dobro.“

Posmatrao ju je kako razbija jaja (savršeno genijalno) i on ponovo uzdahnu. Nije se mogao suzdržati. Pade mu nešto na pamet. Kada bi se njihova priča završila upravo ovde, to bi bila veoma srećna priča.

„Čujem da je Lia bila ovde“, reče Džudi.

„Tačno. Jeste.“ Njegov život je otada doživeo takav preokret da je skoro i zaboravio na to, sve do danas.

„Kako je ona?“ Džudi je imala svoj ljubopitljivi izraz lica i radoznali ton, ali Pol se trudio da ga to ne iznervira. On je uviđao njene mane jasno kao da joj je rođeno dete, ali ih je opraštao baš kao prvi komšija.

Pol pogleda Itana. „Isto.“

Alis sede preko puta stola i podiže jednu nogu na stolicu. Trudio se da mu misli ne odlutaju pod njenu suknju, ali kada ti je nešto zabranjeno, sve te na to navodi. Umesto da mu bude bolje, njemu je postajalo sve gore.

„Nisam je videla“, reče Rajli. „Nisam ni znala da je bila.“

Zato što te izbegavam, pomisli Pol, ali ne reče to glasno.

„Je li bilo dovoljno paste?“, upita Itan i, ustavši od stola, poče da raščišćava.

„Da, hvala“, reče Pol. Pojeo je pastu, ali još uvek je bio gladan Alis. Iako je upravo ona zahtevala da on dođe na večeru, nijednom ga nije pogledala.

„Biće čudno ako ne dođeš“, rekla mu je dok se vrtela po njegovoj sobi pre večere, ali nije mu dozvolila da joj skine nijedan komad odeće.

„Zar ne misliš da će biti čudno ako dođem?“, pitao je on. „Kada si ti propustio da dođeš kada mi kuvamo?“ pitala je, i bila je u pravu. Nos mu je tako naviknut na njihovu kuhinju da uspeva da nanjuši čak i hranu spremljenu u mikrotalasnoj, čak i kada vetar duva u suprotnom pravcu.

„Očekuješ li da se sve vreme držim dalje od tebe i da te nijednom ne dodirnem?“ pitao je.

„Osim ako ne želiš da saznaju.“

„Možda i želim“, rekao je.

Ona ga pogleda kao da je poludeo. Pa, na neki način i jeste. Više ne zna šta da misli. Principi su mu se izduvali i otupeli. Zamišljao ih je na nekom drugom mestu, na primer u *Rolodek-su* ispod radnog stola, i morao bi prvo pročešljati kroz njih da vidi šta on to u stvari misli.

„Kako joj je bilo kada se vratila ovamo?“, bila je uporna Džudi.

Pol se seti pisma iz *Fedeksa* na svom stolu. Ipak, prema njima je uvek bio iskren. „Ništa bolje nego prošli put.“

Čuo je Itana kako pevuši uz pesmu Brusa Springstina na radiju i bučno pere sudove. „Hoće li zadržati kuću?“

Džudi nije nikako mogla da se pomiri s tim. Sve je mogla razumeti: njenog pokojnog muža, zategnute porodične odnose, to što nigde na svetu ne može da se skrasi. Ali to što Lia ima kuću na ovom ostrvu, kuću mnogo vredniju od njene, a niti je koristi, niti izdaje, niti prodaje, e tu je Džudina sposobnost raz-umevanja njenih postupaka prestajala.

„Pa, izgleda da neće.“

Na trenutak, Alisino lice ih je odalo. „Šta?“

Rajli se ispravi i sve četiri noge stolice na kojoj se ljuljala lupiše o pod. „Prodaje je?“

„Pa dobro.“ Alis ga je probadala pogledom. „Daje je meni.“

„Daje je tebi?“, ponovi Džudi.

„Nisam siguran zašto. Ali potpisala je papire. Mislio sam da to ne može bez mog potpisa, ali očigledno može. Nemam nikakvog izbora.“

Alis ga je gledala poput neke kafanske svađalice koja želi da ga izvuče napolje na parking i premlati ga. Trebalo je da joj kaže, ali radila je skoro celo posle podne.

„Tvoji baba i deda mora da su srećni“, reče Džudi. Ona ponekad zaista nema takta, naročito kada je u pitanju jedna od njenih omiljenih tema.

„Zar je ti ne želiš?“ upita Alis.

„Uzeću je ja“, ponudi Rajli.

„Ja bih radije uzeo tvoju“, reče Pol bez razmišljanja. „Tvoja vredi deset puta više od ove“, praktično napomenu Alis.

„Ne. Ne vredi“, reče Pol. Mnogo vremena je proveo razmišljajući o novcu i tome šta se s njim može a šta ne. Zna on šta novac ne može da kupi.

„Šta ćeš uraditi?“ upita Džudi.

„Ne znam“, reče on. „Tek sam danas saznao.“ U stvari, znao je da će je prodati. Bar jedan od njegovih principa nije nestao. On nije čovek kome treba kuća na plaži vredna više miliona dolara, bez obzira na to što mu je u ovoj bilo tako lepo.

„Znači ipak si otvorio pismo“, reče mu Alis dok ga je pratila kući.

„Kad si ti otišla. Ni sam ne znam zašto.“

„Dobio si odličnu kuću.“ Ona pogleda trospratnicu koja se pomaljalo iza trske.

„Hvala.“

„Moram nazad da dovršim pranje sudova“, reče ona. On je zgrabi i povuče sa staze u senku. Poljubio ju je. „Dobićemo krpelje“, blago je negodovala.

„Pregledaću te kasnije.“ „Ooh.“

„Molim te dodi večeras.“

„Ne znam. Moja mama ima neverovatan sluh.“

„Pa šta onda? Svejedno dođi.“ On je razvio naviku da ljudima nešto odbije samo zato što to jako žele. Na svu sreću, Alis nije takva.

„U redu.“

* * *

I zaista, pojavila mu se u sobi pre ponoći.

„Prati li te Džudi?“, upita on, dižući pogled s kompjutera. „Ne, izvukla sam se neopaženo.“ „Dobra si ti devojčica.“

Alis sede na krevet. „Uostalom, možda bi ona bila srećna kada bi znala da se nalazim s nekim.“ „Misliš?“

„Ona mrzi kada smo nezavisne, ali isto tako mrzi i kada nismo.“

„Zar misli da niste?“

„Čini mi se da brine. Uglavnom zbog Rajli.“ Ovo je opasna teritorija. Pol je znao zašto se Džudi brine, ali nije želeo to da prizna ni sebi, a kamoli Alis. On Rajli doživljava kao rođenu sestru i neprijatno mu je da razmišlja o njenoj seksualnosti. Ima li Rajli homoseksualne sklonosti? Razmišlja li ona uopšte o seksu? Je li usamljena? Sitne duše raspravljaju o tome, zna on to, i ne želi da im se pridruži. Bila bi to izdaja. Još jedna izdaja.

„A ti? Zašto brine zbog tebe?“

„Da ne izlazim s momcima.“

On se nasmeši. „Izlaziš li?“

„Samo s jednim.“

Vodili su ljubav na njegovom krevetu, a kasnije su, goli, napravili vruću čokoladu u kuhinji. Činilo mu se da ta mešavina za čokoladu stoji još od osamdesetih. Alis u svojoj torbi pronađe jabuku i oni se, oboje izglednili, pootimaše za nju. Otimali su je jedno drugom iz ruku dok se na kraju ne dogovoriše da je podele.

Šta bi radio sa svim ovim stvarima u kući kada bi je prodao? Kako bi se suočio s očevim stvarima? Šta da uradi s njima? Možda je došlo vreme da se neko za to pobrine.

Posmatrao je Alis kako sedi na radnom delu kuhinje i pije vruću čokoladu. Svetio iz ostave je padalo na njeno lepo telo.

On oseti uzbuđenje. Želeo ju je, naravno, ali bilo je tu još nečega. Kako da proda kuću? Zar ovu kuhinju na kojoj je sedela Ali-sina guza? Sudoper gde je bacila sredinu jabuke? Čokoladnu mešavinu iz osamdesetih?

Kasnije, dok ju je posmatrao kako spava u njegovom krevetu, on ponovo oseti isto. Osećaj u vezi sa budućnošću. Davala mu je znak da je pogleda. *Pogledaj šta bi mogao da imaš.*

Iz principa se uvek opirao budućnosti. Opirao se svemu što je želeo ili što mu je prijalo. U takvim stvarima je uvek ležala neka podvala. Nije se dao podmititi.

A sada? Sada želi Alis u svom krevetu. To mu se sviđa. Želi Alis u ovom krevetu u ovoj kući s njim zauvek. Osećao se kao da je skočio s jednog trapeza, okrenuo se u vazduhu, i uhvatio za drugi koji je leteo isto tako brzo, ali u suprotnom pravcu.

Šta ako zadrži kuću? To je nezamislivo, ali šta ako? Šta da je ovo Alisina kuća? Ako je sačuva za nju? Mogli bi živeti zajedno u njoj i izmišljati imena za plažu kada ostare. Ili da sede na plaži u onim stolicama za starce i po čitav dan čitaju detektivske romane. Šta bi bilo kada bi imali decu koja bi plivala u okeanu i lovila školjke, ribu i krabe?

A kada bi naučio da voli ono što ima? Možda bi mogao naučiti da voli i samog sebe? Šta ako počne u svemu da uživa? Kakve opasne misli, ali nije ih mogao izbiti iz glave. Šta kada bi ostao tu da živi s Alis?

Dvanaesto poglavlje

ZASLUŽENA KAZNA

Oko pet sati ujutro Alis je čula zvuk sirene za hitne slučajeve. Nekoliko dugih i nekoliko kratkih tonova. Bila je previše pospana da ih broji, a ionako nikad nije naučila značenje različitih šema. Rajli ih sve zna.

Još zamagljenog pogleda, ona kroz prozor potraži znake uragana ili cunamija, ali nije videla ništa od toga. Mora daje nekog matorca udarila prava ili možda čak i izmišljena kap. I jedno i drugo se ovde dosta često dešavalo. Dok je osluškivala da li će se čuti zvuk medicinskog helikoptera, šćućurila se bliže Polovom toplom telu i ponovo čvrsto zaspala.

Kada se ušunjala u kuću da legne pre nego što roditelji ili sestra primete da je nema, ona zapazi neki čudan nered u kuhinji. Svetio za poruke na telefonu zatrepta dva puta. Rajlin krevet je bio prazan kao što je i očekivala, ali prazan je bio i krevet njenih roditelja. Kako to da su izašli pre nje? Prvo se zabrinula jer je mislila da su otkrili njeno odsustvo, ali onda ugleda nered u maminom plakaru, brdo odeće na podu, i shvati daje u pitanju nešto drugo. Nešto nije u redu.

„Halo?“, dozivala je niz stepenice. „Halo?“ vikala je svuda po njihovoj maloj kući. Nije bilo nikoga u kupatilu. Niko ne odgovara.

Sa grozničavim osećajem u grudima, otrča nazad do kuhinje i upali svetio. Ovaj put, odmah ugleda naškrabanu poruku ostavljenu na radnom delu.

*Alis - U Dobrom Samarićaninu s Rajli. Pokušali da te
nađemo.*

Nazovi me na mobilni.

Ona dograbi telefon u kuhinji. Prsti su joj nespretno pritiskali brojeve. Setila se kako je sanjala kako hitno mora da obavi telefonski poziv, ali stalno okreće pogrešan broj.

Dobri Samarićanin. Dobri Sem, kako ljudi kažu. Nadimak za bolnicu. Rajli je. Je li Rajli? Da nije tata? Telefon joj zazvoni pravo u uvo.

„Alis?“, čula je majčin glas.

„Mama? Šta se dešava?“ U pozadini se čula buka i veza je krčala.

„Alis?“

„Da!“ praktično je viknula u slušalicu. „Ja sam! Šta se dogodilo?“

„Rajli, zlato. Ona je...“ Prekide je telefonsko obaveštenje i neka galama.

„Ona je šta? Šta?“

„Sinoć je imala teškoća s disanjem. Mislili smo da je upala pluća ili astma, ali oni izgleda misle da je nešto sa srcem.“

Alis se odjednom seti sirene usred noći. Setila se svoje smirenosti, golotinje, zadovoljnog Polovog tela. Oseti jezu, kao kaznu koja iz najmračnije dubine izbija da je proganja. Kaznu kakvu zaslužuje, zbog koje se čak i sudbini narugala.

Majčin glas beše promukao i slabašan. „Lekari su otkrili neku vrstu oštećenja na srčanom zalisku. Pokušavaju da pronađu šta ga je prouzrokovalo.”

„Kako neko tako mlad može imati problema sa srcem?“, htela je Alis da zna.

„Ne znam. To pokušavamo da saznamo.”

„Šta ona radi? Je li budna? Je li joj loše?”

„Budna je. Kaže da joj je sada dobro.”

Alis nije mogla ni zamisliti da bi Rajli u svesnom stanju rekla nešto drugo.

„Može li se to izlečiti?”

„Ne znamo. Uskoro ćemo saznati.”

Mama je upotrebila jedno neprijatno „mi”. Džudi je obično sebe odvajala od Itana, i iako je Alis to inače nerviralo, sada bi joj bilo tako utešno. To bi značilo da majka samo igra na kartu nesreće i da su joj bračne nesuglasice i dalje najgora briga.

„Onda dolazim”, reče Alis.

Želela je da joj majka kaže: *Nemoj dolaziti, Alis, uskoro ćemo svi biti kod kuće. Nema razloga da dolaziš.* Ali nije kazala. Rekla je: „Broj sobe je šeststo devedeset četiri.”

Alis je pomišljala da kaže Polu pre nego što krene na trajekt. On bi se na brzinu obukao i pošao s njom. Ništa ga ne bi sprečilo. Bio bi zabrinut za Rajli.

Ali, iz nekog razloga, nije mu rekla. Kišica je rominjala i kvasila joj gole ruke, a talasi u zalivu su se razbijali o obalu i prskali je. Pognula je glavu i nastavila prema trajektu koji je bio prilično daleko.

Sela je na plažu i čekala. Nije znala ni koliko sati ima, niti koji trajekt čeka. Mogla je samo da sedi dok ne dođe sledeći.

Ovo je njena pokora. Setila se dugih i kratkih tonova usred noći. Ili, radije, preskakala je po sećanju kao po vreloj površini na koju bi bilo previše bolno stati. Izbacila je tu tragediju iz glave jer je mislila da se ona dešava nekom drugom. Gotovo da je slavila zato što ne narušava njenu sreću. Kako je mogla biti tako bestidna?

Čekala je. To je bila jedina kazna koja joj je trenutno padala na pamet. Kazna za to što je bila srećna s Polom dok je Rajli bila u helikopteru na putu za bolnicu.

* * *

Alis je sedela na krevetu hrabre pacijentkinje i pokušavala da shvati šta je to preplašilo njene roditelje.

„Sanjala sam da sam pod vodom i da mi ponestaje vazduha. Konačno, otvorila sam usta da udahnem i progutala sam vodu. Jesi li ikada sanjala tako nešto? Tada sam se probudila, ali osećaj je ostao. I dalje sam se osećala kao da pokušavam disati pod vodom, a voda mi puni pluća.”

„Bože.”

Rajli je slegla ramenima. „Mama me je čula u hodniku i kada sam pokušala da joj objasnim, počela je da panici i zvala je službu obezbeđenja.“

Alis klimnu glavom. Prebacila je svoje noge preko Rajlinih kolena i napravila most. Rajli joj dopusti da joj ugrije hladne prste.

„Sve ovo s helikopterom je bilo preterano, ali šta sad da se radi.“

Da li je preterano? Alis je htela da zna. „Je li ti sada sve u redu s disanjem?“ upita Alis. „Uglavnom. Da.“ Malo se pridigla u krevetu. „Šta si rekla Džimu?“

„Ostavila sam poruku u spasilačkoj kućici. Napisala sam da si danas bolesna. U redu?“ Alis nije želela da deluje previše zabrinuto, jer bi onda izgledalo kao da se dešava nešto ozbiljno.

„Nisi pričala s njim?“

„Ne. Nije bio tamo. Je li trebalo?“

„Ma u redu je. Nazvaću ga ja kasnije.“ Rajli zabaci kosu unazad. Lice joj nije imalo sasvim prirodnu boju. „Ako budeš razgovarala s njim... nemoj mu ništa reći, važi?“

„O tome da si ovde?“ upita Alis.

„Da. Zvučaće strašno ako mu ti kažeš.“

Možda i jeste strašno, brinula se Alis. *Možda i treba tako da zvuči.* „Kada se doktor vraća?“ upita Alis.

„Koji?“ Rajli slegnu ramenima. „Ima ih čitava gomila.“

„Ne znam. Onaj za srčane bolesti.“

Rajli je gledala u svoja stopala. „Nadam se da ću izaći odavde na vreme za trajekt u pet do dva. Trebalo bi da održim posled-nji čas plivanja po podne u četiri.“

„Hoćeš da im javim?“ upita Alis.

„Ne. Možda još i stignem. U svakom slučaju, pobrinuću se za to.“ Pokazala je platnenu torbu na stolici u uglu. „Hoćeš pogledati da li mi je telefon tamo?“

Alis je podiže. „Gde je tvoja stara torba?“ Rajli ne odgovori, pa se Alis okrete da je pogleda.

„Izgubila sam je.“

Alis je iznenadio oprezan izraz sestrinog lica. Nije imala nameru da je izaziva.

„Ne vidim tvoj telefon. Pitaću mamu, dobro?“ Jedva je čekala da izađe iz sobe i sazna još neke pojedinosti.

Majka je sedela u čekaonici. Glavu je naslonila na ruku. „Hoće li Rajli izaći odavde danas po podne?“ upita Alis.

Majka je pogleda kao da joj je pljunula na cipelu. „Rajli je danas ukazana hitna medicinska pomoć, Alis.“

Alis se trudila da ne primeti njenu zabrinutost. Želela je da se drži Rajline strane priče. „Šta to znači?“

„To znači da ne izlazi odavde danas po podne.“

Majka je obično od svega pravila dramu, čak groznu dramu. Sada je izgledala samo ogorčeno i umorno. „Lekari pokušavaju da otkriju šta se desilo. Uradili su gomilu testova danas.“

„Gde je tata?“

„Pokušava da nazove osiguravajući zavod.“

Kako je brzo i u potpunosti Rajli ponovo postala njihovo dete. Kako su brzo roditelji preuzeli potpunu odgovornost za njihove živote. Rajli ima dvadeset četiri godine, a odnose se prema njoj kao da je dete koje nije u stanju da donosi odluke, čak ni kada je u pitanju njeno lično zdravstveno stanje. Ko je za to kriv?

„Hoće li joj biti dobro?”

Džudi je vrlo retko trpela ovakva pitanja. „To pokušavamo da saznamo.”

„Vratiću se sutra ujutro”, reče Alis Rajli.

Tog dana i iste večeri medicinske sestre su izvadile Rajli bočice i bočice krvi, urađen joj je EKG i neka vrsta skenera. Alis i Rajli su uglavnom buljile u TV, gledale su ženu kako pravi trem u beskonačnoj emisiji o uređenju doma.

Alis je uporno posmatrala bolničarke i njihove izraze lica, kao što putnici posmatraju stjuardesu kada avion počne da propada. Znaju li one više o tvojoj sudbini nego ti sam?

Napolju se smračilo. Alis će biti srećna ako uspe da stigne na poslednji trajekt. Otac je hrkao na stolici u uglu.

„Važi.” Rajli je bila zamišljena, i Alis je znala da je to zato što se ona vraća na plažu. Ponekad kada nije tamo, čini joj se kao da je Fajer Ajlend nestvaran. Teško je zamisliti da on postoji tu negde, u blizini ovakvog mesta, gde ljudi moraju da obavljaju ozbiljne poslove.

Poduprta jastucima, Rajli je izgledala kao dete. U trenutku kada se Alis spremala da pođe, ona se ispravi u krevetu.

„Hej, Al. Mogu li te zamoliti za uslugu?”, upita.

Alis se okrete kao pogođena. „Naravno.” Razvedrila se na samu pomisao da može nešto da učini za nju. „Samo reci.”

„Kada vidiš Pola. Nemoj mu reći za... ovo. Važi?”

Alis spusti pogled na umrljani linoleum, a raspoloženje joj splasnu. „Ali, Rajli...”

„Ozbiljno to mislim, Alis. Molim te. Ne želim da svi brbljaju o tome dok ne saznam šta se dešava.”

„Pol ne bi brbljao. Znaš da on nije takav.”

Rajlino lice poprimi, potpuno neuobičajeno, bezvoljan i nedokučiv izraz. „Znam, ali nemoj, u redu? Obećavaš?”

Alis je bila očajna. Osećala se tako krivom. Opirala se jedinoj stvari koju joj je Rajli tražila. „Rajli”, poče ona. Rajli ne razmišlja ispravno. Verovala je da će poslepodne provesti podučavajući plivanje.

Ali tada se Rajlino lice na trenutak otvori i Alis shvati da Rajli nije ni otupela niti je u zabludi. Kao daje pogodila zašto se Alis ustručava i koji je njen jedini izgovor, pa je resila da ga pobije.

„Ako je nešto ozbiljno, želim da mu sama kažem. Mislim da bi to bilo pošteno”, reče Rajli.

Alis klimnu glavom. Rajlini razlozi baš i nisu bili ubedljivi za jednu tako ozbiljnu molbu, ali kako bi Alis mogla da je odbije? „Pa šta onda da kažem? Šta hoćeš da kažem ljudima?”

„U ponedjeljak je Praznik rada. Nazvaću Džima da preraspodeli mojih poslednjih nekoliko smena. Ionako svi posle toga odlaze. Ako te neko pita, samo reci da sam morala da se vratim u grad nekoliko dana ranije.“

Alis ponovo klimnu glavom.

„Obećavaš?“, reče Rajli. Oblizala je usne.

„Obećavam“, reče Alis. Šta je drugo mogla reći?

„Alis.“

Pol ju je čekao u njenoj kuhinji. Imao je čudan izraz lica, jedva ga je prepoznala.

„Gde si bila?“

Razmišljala je o ovome. Pokušala je da se pripremi. Propustila je poslednji trajekt pa je morala ići pešice celim putem, tako daje imala dovoljno vremena. Možda i previše. Hodajući nekoliko kilometara po pesku i razmišljajući o svemu, shvatila je da joj neće biti lako da slaže.

Proučavala je svoje prste na nogama. „Jutros sam otišla sa ostrva“, rekla je gledajući u pod. Nije mu prišla kao što bi to inače uradila. Da nije svega ovoga, sada bi mu već sedela u krilu. Verovatno bi već skinuli i odeću. Osećala se kao da joj je telo potpuno raštimovano, a ona nad pojedinim delovima nema nikakvu vlast. I njegovo je telo delovalo isto.

Prišla mu je bliže. Osećala je kako joj naviru suze. Osećala se slabom, ali nije želela da se sruši na njega.

Trenutak od prethodne noći, kada je odjeknula sirena a ona je ležala u njegovom zagrljaju, stalno joj se vrteo po glavi. Ne postoji trenutak koji se ne može izmeniti i drugačije tumačiti u budućnosti i nema te sreće koja se samo nekoliko sati kasnije ne može pretvoriti u tvoj propust da nešto učiniš.

„Svi? Svi ste išli na kopno? Gde su ostali?“

Alis shvati da će joj biti lakše da laže ako pokrije rukama lice. Uzela je maramicu da izduva nos. „Vratili su se u grad nekoliko dana ranije“, ponovi ono što je uvežbavala u sebi.

„Rajli je ranije otišla? Zašto?“

„Uf. Hm, ima neki intervju, mislim. Došli su ljudi iz Nacionalne škole u prirodi, mislim.“ O čemu ona to uopšte priča? On skeptično nakrivi glavu. „A ti?“

Šta će on pomisliti? Želela je da ga zaštiti, da neutrališe njegova pitanja. Šta da izmisli da bude dovoljno razumno, a da ne bude istina? Bila je umorna i zbunjena. Uopšte ne zna da laže, a nije dovoljno ni disciplinovana niti dosledna da osmisli tako veliku prevaru.

Već je jednom izneverila Rajli. Oboje su. Ne može joj to ponovo učiniti.

Ne može mu ništa reći. Jednu laž još i može da izgovori, ali više od toga ne. Ne bi se usudila. Pol je uporan i odlučan. Kome od njih bi više ležao posao advokata?

Izraz lica mu otvrdnu. „Reci, Alis.“

Ovo je prerastalo u inkviziciju. Pretvarali su se u dve suprotstavljene strane. Između njih se pojavila linija razdvajanja jer joj on ne veruje. Ne veruje joj zato što laže.

Pored svega što su ona i Pol radili jedno drugom i osećali jedno prema drugom svih ovih godina, iskrenost nikada nije dolazila u pitanje. Čak ni okrutna iskrenost. Naročito okrutna iskrenost.

Tako želi da mu kaže istinu. Ali što joj je više potreban i što ga više želi, više je grize savest, i još više zaslužuje da bude kažnjena. Ovo je njena kazna. U glavi joj je i dalje odzvanjala sirena za hitne slučajeve. Ovo je bila sasvim odgovarajuća kazna, skoro genijalno smišljena.

Samo je trebala da ode u sobu i zatvori vrata. „Išla sam malo u kupovinu i tako to“, mrmljala je u maramicu.

„Nešto nije u redu? Šta se dešava?“ On je nestrpljivo pogleda. „Zašto si se toliko odmakla od mene?“

Ona obgrli telo rukama. „Zato što sam umorna. Idem na spavanje.“

Svaka crta na njegovom licu pokazivala je ogorčenost. Videla je kako se zatvara u sebe.

Kako može ovako da ga gura od sebe? Znala je koliko je to opasno. Ali kako da posle svega bude s njim?

„Vidimo se sutra.“ Glas joj je bio tako piskav i čudan da ona kašljucnu i ponovi pozdrav. Brzo se okrenula da ne vidi kako je gleda.

U jedno je sigurna. Ona ne zaslužuje ni zadovoljstvo ni utehu. Upropastiće i sopstveno srce.

Pol je šetao po praznom pristaništu. Svetiljke su mu iznad glave širile hladnu, plavu svetlost čistilišta. Vetar se sablasno kovitlao povijajući travu i noseći srebrno lišće. Ne spava mu se. Ne može otići do Alis. A čitav svemir mu se sveo na to dvoje.

Pokušao je da ubedi sebe da postoji neko objašnjenje, neki jednostavan odgovor, ali znao je.

Naravno da je znao. Zašto se toliko dugo suzdržavao da joj se otvori? Pokušavao je da se seti razloga, ali sada je već možda i kasno. Previše je tražio od nje. Videla je šta mu je potrebno, koliko su velike njegove želje. Videla je koliko malo on nudi. Ko bi to mogao voleti? Nije trebalo da joj dozvoli da vidi.

Odšetao je do plaže u zalivu, odmah kod pristaništa za trajekte. Bila je sva prekrivena konopcima i mrežama. Nazvali su je *bebi* plaža, još dok su bili sasvim mali, tek što su i sami prestali biti bebe. Čitavu površinu je prekrila zelena prljavština. Setio se svih časova plivanja i takmičenja koja su imali ovde. Osećali su se gasovi s trajekta, po vodi su plutali tragovi lepljivog benzina prelivajući se u duginim bojama. Sećao se da je beskonačno dugo stajao pod tušem posle svakog časa plivanja, i treneri su samo smenjivali decu pod ledenim mlazom da ne bi otišli kući s morskim vašima na sebi.

Okrenu se prema crnom obrisu prazne spasilačke stolice. Rajli je vrlo kratko sedela na njoj. Nije mogla dočekati da prođe fazu sedenja u zalivu i gorela je od želje da dokaže svoju hrabrost u okeanu. To je za nju bila prava stvar. Pamtio je dan njenog polaganja, kada su se zakleli da više nikada neće plivati u zalivu.

Mnoga deca su prezirala zaliv u želji da što pre odrastu. Okean je divlji i neukrotiv i zato je Rajli čeznula za njim.

Pol zakorači na dok koji je bio tako pust da mu se ispod nogu čulo pucketanje drveta i zapljuskivanje vode. Potražio je glupe krabe pod svetlošću lampe. Setio se kako je Alis bila nemilosrdna prema njima dok su one očajnički žudele za svetlom.

Trinaesto poglavlje

ODLAZAK NA RUŽAN NAČIN

Nakon tri dana, Alis je mrzela bolnicu *Dobri Samarićanin*, a Rajli ju je mrzela još i više. „Dobro mi je“, izjavila je kada joj je Alis rano ujutru stigla u posetu. Uprkos naređenju medicinskog osoblja, Rajli je prkosno sedela na krevetu u svojoj uobičajenoj odeći - sivoj majici na bretele i smeđezelenom šortsu. Alis primeti da se Rajli naježila po rukama. „Gde su mama i tata?“

„Oterala sam ih. Rekla sam im da se vrate u Njujork.“ Alis klimnu glavom, ali je sumnjala da su oni na to pristali. „Pa, kakve su vesti?“ „Šta?“ pogleda je Rajli iznervirano. „Jesi li razgovarala ponovo s doktorom?“ „Još analiza. Još jedan skener danas. Moraću ponovo da pijem onu odvratnu tečnost.“ „Ali nema ništa novo?“

Rajli je besno menjala televizijske kanale. Kako je vreme prolazilo, sve se kraće zadržavala na bilo kom programu. „Nešto nije u redu s mojim srcem.“ I dalje je gledala TV.

„To smo već znali.“

„Pa, to je ono glavno. Bože, što mrzim ove zabavne emisije s plesom.“

Alis ode do kantine da donese Rajli toplu čokoladu. Nije se iznenadila kada tamo ugleda roditelje.

„Nema ništa novo?“, rekla im je prilazeći njihovom stolu.

Roditelji je sumorno pogledaše. Izgledali su kao treneri koji su izgubili utakmicu.

„To ti je Rajli rekla?“ Džudi je žestoko cupkala zanokticu na palcu.

„Bila je neodređena.“

Itan spusti šoljicu s kafom. „Doktor Tirni veruje da ona ima reumatsko srčano oboljenje.“ „Šta je to?“

„Infekcija koja počinje upalom grla. Ako se ne leci“, reče Džudi.

Alis oseti kako joj vruća čokolada peče prste kroz papirnu čašu. „Rajli je imala upalu grla, ali se lečila. Lično sam išla trajektom na kopno da joj donesem lek.“

„Očigledno se nije dovoljno lečila“, reče Džudi.

„Kako to misliš?“, upita Alis.

„Moraš ispoštovati terapiju do kraja. Ne možeš prestati čim osetiš da ti je malo bolje.“

„Je li Rajli to uradila?“, upita Alis.

„Izgleda. Nadam se da Rajli doktoru daje jasnije odgovore nego nama“, iscrpljeno reče Džudi.

Itan se zavalio na naslon stolice. „Lekari su gotovo sigurni da je i ranije postojao problem zbog koga je ta nedavna infekcija bila tako ozbiljna. Mislimo daje Rajli možda imala reumatsku groznicu kada je bila beba, ali je pogrešno dijagnostikovana. A kada se desi drugi put, onda je sve mnogo gore.“

Reči teške i nesvarljive. Pogađale su je u glavu kao klikeri. „Mogu li lekari to da izleče?“

„Doktor Tirni spominje operaciju mitralnog zaliska.“

„Ali srce neće biti u potpunosti izlečeno“, reče Džudi. „On kaže da će ako bude pažljiva, moći da živi s tim.“ „Da li Rajli zna sve ovo?“ upita Alis. Umesto da joj odgovori, Džudi je samo pogleda. „Jer ona kaže da se dobro oseća.“ „Rajli ima teško srčano oboljenje, Alis. Ona nije dobro.“

Alis ga izbegava. Odlazi ujutru, i nemoguće ju je po ceo dan pronaći. Mora je videti.

Pol odšeta do jaht-kluba. Pecaće i u buretu ako bude morao. Našao je mesto za šankom odakle je mogao da je vidi. Mornarska kapa joj je bila zadenuća za pojas.

Dok je prolazila, pogledi im se sretoše. Prošla je tako blizu njega da su im se ruke skoro dodirnule, ali nije stala da razgovaraju. Da li on to vidi sažaljenje u njenim očima? Ne želi da ga povredi, ali ne želi ni da mu bude blizu.

Želeo je da je nasmeje, da promeni raspoloženje među njima, ali zaustavi ga oprezan izraz njenog lica. Delovala je izmučeno, ispijeno. Na bledom licu su joj se pojavila dve ružičaste mrlje.

Za dva dana, leto će se završiti. Da se njegov svet nije tako smanjio, požurio bi da završi rad i počne sa školom. O tome bi trebalo da razmišlja. Za nedelju dana ima sastanak sa svojim budućim savetnikom. Planirao je da krene za Njujork u pone-deljak posle podne. Zamišljao je kako će otići s Alis.

Tolike godine je odlazio s ostrva praznih ruku i sa zavišću posmatrao Rajli i Alis kako se odvoze s parkirališta u starom pretrpanom AMC gremlinu.* Itan je vozio, a Džudi se raspravljala s njim da li da krenu južnim, severnim ili putem 495. Pol se oduševljeno nadao da ove godine, najvažnije od svih godina, on neće otići sam. Otići će s Alis.

---

* Vrsta automobila. (Prim. prev.)

Pogrešio je stoje svoje želje razradio do detalja. Isplanirao je kako će u stanu u 72. ulici biti tek nekoliko noći dok ne pronađe stan blizu škole. Znao je da je Vilidž besmisleno skup i stideo se što će mu ovaj put njegov novac dobro doći - ali očigledno se nije stideo dovoljno. Svako veče posle časova namamiće Alis da mu dođe. Vodice ljubav po ceo dan i noć. Vrlo brzo, na njegovom umivaoniku će se naći i njena četkica za zube. Njen čipkani grudnjak će biti prebačen preko ivice kade. Zajedno će okrečiti stan u boje koje sami izaberu, ili bolje reći koje ona izabere. Kako će biti srećan kada preotme Alis onom vražjem Džonatanu Dvajeru, celom Bruklinu u stvari.

A sada se plašio da je želeo previše. Ruke su mu ponovo prazne.

Vino mu se učini kiselo u ustima. Jedva da je prepoznavao simpatično lice devojke za šankom koja ga je uvek nudila činijama punim slanah ribica.

Alis će jednom morati da razgovara s njim. Ako ništa drugo, moraće da se pozdravi na odlasku.

Njoj je tek dvadeset jedna. Do pre dve nedelje bila je devica, a on je hteo da se za nju veže fizički, mentalno, emocionalno svakog minuta svakog dana, sada i zauvek. Naravno da joj je to previše. S pravom sada sumnja u sebe. Znao je da će, kada joj se konačno otvori, eksplodirati kao vatrogasno crevo, uništavajući sve pred sobom: svaku iskru, svaku nežnost.

Video je kako Alis prima porudžbinu od nekog mladog para koji nije poznavao. Ruka joj zadrhta nad notesom. Je li svesna da je on posmatra?

Alis ga odbacuje, a tako mu nedostaje. Želeo je da je prekli-nje za milost. Deo njega je tako nepromišljen da bi sve učinio samo da joj se približi. Ali u tome i jeste nevolja, zar ne? Počeo je da zavisi od njenog sažaljenja.

Kada je zastao na vratima pri odlasku, ona mu uputi nežan, gotovo čežnjiv pogled, kao da želi nešto da mu kaže. Je li joj žao što on odlazi? Razmišljao je o tome dok je išao kući.

Možda će doći kod njega večeras. Možda i on njoj nedostaje. Možda je i njoj krevet nepodnošljivo prazan. Možda će mu ipak pružiti još jednu priliku.

A možda bi on mogao već jednom i da se opusti. Samo da bude s njom, i da ne očekuje previše.

I tako je ležao u krevetu gde je na nezamislivo mnogo načina vodio ljubav s Alis. Sati su prolazili, a ona se nije pojavljivala. Do jutra je znao koliko je besmisleno da se nada.

Alis je spakovala najvažnije stvari u jednu platnenu torbu. Tiho je napustila kuću. Pognula je glavu, jer odlazila je na ružan način.

Rajli ju je čekala u bolnici. Alis je dozvoljavala svojim mislima da putuju samo u tom pravcu. Zamišljala je Rajli kako je čeka na parking, nestrpljiva da ode. Taksijem će se odvesti do železničke stanice, a zatim nazad u grad. Rajli su, hvala bogu, otpustili na vanbolničko lečenje i poverili na brigu timu kardiologa iz bolnice *Kolumbija prezviterijan*. Roditelji su otišli do Bej Šora da pakupe auto, a Rajli je odbila da čeka i da se vozi kući s njima. Želela je da ide kući sa Alis.

Alis je žustro hodala prema prvom trajektu tog dana, a pratili su je vetar, kiša i Pol. Zadrhtala je kada ga je primetila. Ustao je neobično rano.

Nije se zaustavila da ga pozdravi. Nije pokazala ni da ga je primetila. Nije znala šta bi rekla. Tako joj je teško da ga laže. On će želeti da zna kud ona to ide, i šta da mu kaže? Samo je htela da se što pre ukrca na trajekt i napusti ostrvo. Kada bi izdržala još nekoliko minuta i uspela da pobegne, praveći se da ga ne vidi, ovo užasno leto bi se konačno završilo. A posle toga, smisliće nešto.

Znala je kakvu pustoš ostavlja iza sebe. A ovo što ne može ili ne želi da se okrene da ga pogleda, napraviće još veću štetu. Njena najveća nada je polako umirala pred njenim očima, a misli su joj bile tako daleko da je jedva osećala svoju nesreću. Kao da sedi na vrhu brda i posmatra grad kako gori.

Noge su joj drhtale. Sinoć ništa nije jela. I ne seća se kada je poslednji put sela i nešto pojela.

Juče po podne su ona i Rajli izmenile svoje planove za budućnost. Veoma nerado, Rajli je pozvala Nacionalnu školu u prirodi i otkazala svoje mesto predvodnika na kursu na Stenovitim planinama. Alis je, s nešto više odlučnosti, odložila svoj upis na pravni fakultet. Pokazalo se da nešto što planiraš ceo život može da se otkaže za manje od pet minuta. Rajlino srce je bilo pravi uzrok promene planova, ali one su zamišljale kako su to uradile svojevolejno.

Kako se namučila da navede Pola da je voli. Uradila je ona i više od toga. Praktično je zahtevala to od njega. Možda je pogrešila što je uložila toliko truda. A opet, znala je koliko bi ga brzo i lako bilo oterati. On joj ne veruje dovoljno da bi podneo sumnju, a ona mu je davala gomilu razloga da sumnja u nju.

Želela je da mu se baci u naručje. Žudela je za utehom koju je njegovo telo pružalo. Ali nije to smela dozvoliti. U glavi joj se, ponovo i ponovo, vrtelo zavijanje sirene dok je ona ležala sklupčana u Polovom krevetu, u njegovom zagrljaju.

Najgore od svega je to što nije rekla Rajli za sebe i Pola. A nije joj rekla jer se oseća krivom. Zato što zna da to nije u redu. Ako ne može da kaže Rajli, znači da to ne treba ni da radi.

Je li moguće da Rajli već zna? Bože, šta ako zna? Šta će misliti? Alis i Pol su dvoje ljudi kojima je najviše verovala.

Spustili su se gusti oblaci i Alis se činilo da su joj tik iznad glave. Plaže u zalivu su bile puste i od trajekta nije bilo ni traga ni glasa.

Pod suncem, sve se šarenelo od boja: mornarski plava u zalivu, bledozelena trava na dini, jarkocrvena boja vagoneta, čamci u svim duginim bojama odmaraju se na pesku. Ali kada nestane sunca, nestaju boje i nestaju ljudi. Neverovatno brzo i masovno. Sve je delovalo napušteno i bilo je teško zamisliti da su tu ikada boravile čitave porodice. Voda, nebo, biljke, kuće, šetališta, sve se pod uticajem vremena menjalo u nemilosrdnu, jednoličnu sivu.

Kada je bila srećna, Alis se uvek osećala sitnom i nemoćnom, ali u svojoj krivici samoj sebi se činila svemoćnom, kao da je ona lično oterala sunce. Možda su ona i Pol sami sebe lišili njegove milosti i sve oko sebe pretvorili u crno-belo. Napustili su svu udobnost za koju su znali, i učinili su to namerno. Mislili su da mogu imati sve dobro ovog sveta, i to odjednom.

Alis je i dalje nesigurno hodala napred. Ostalo joj je još malo. Tešila je samu sebe. Kada bi uspela još samo malo da izbegne njegova pitanja i njegove zahteve, sve bi izgledalo drugačije kada odu sa ovog ostrva. Nazvala bi ga u gradu za nedelju ili dve. Možda bi bilo previše kasno i ne bi uspela da spase ono što imaju. Možda to i ne želi. Ali barem bi mu Rajli do tada objasnila šta se dogodilo i on bi razumeo.

Nije valjda da odlazi. Nemoguće. Nije mogao zamisliti da bi ona otišla a da mu se ne javi.

Obula je cipele. Ipak odlazi. Trebalo bi da je ostavi na miru i pusti je da ode ako to želi, ali bio je besan. Šta joj je? Zar ga zaista nije videla? Ili beži od njega? Šta ona to misli da bi on uradio?

Da li ona stvarno namerava da nestane sa ovog ostrva i iz njegovog života? Da li to želi?

Požurio je da je stigne. Videla ga je. Znao je to po nervozi u njenim koracima i izveštačenom položaju njenog vrata.

Kada je stupila na pristanište, on je sustiže i zakorača upo-redo s njom.

„Alis, kuda ideš?“, upita je. Ona se nakratko okrete, ali nije se zaustavila. Lice joj je odavalo tugu.

„Na trajekt.“

„To sam shvatio. Odlaziš zauvek?“ Majica mu je bila skroz mokra. Danima se već nije brijao i bilo mu je neprijatno zbog toga.

„Ne zauvek.“

„Onda, preko leta?“ Nije ni pokušao da prikrije bes. „Nisi imala nameru da mi se javiš?“

„Nisam... dobro. Htela sam... ali...“

„Htela si? Bože, Alis, o čemu se radi?“

Nije izgledala kao da joj je žao, ali lice joj je imalo molećiv izraz. „Pole. Ja samo... Ja bih... Ne razumeš, a ne mogu sada ni da ti objašnjavam. Ali htela sam da te nazovem u gradu i...“

„Htela si da me nazoveš?“ Ova hladnoća njegovog glasa joj je bila dobro poznata. Trenutno je mrzi više nego ikoga i išta pre. Mrzeo je ovaj njen nemušti, glupi pokušaj da zaustavi njegov pad.

„Mislim da trenutno“, rekla je, „mi... ne možemo nastaviti... ne možemo i dalje raditi ono što smo radili.“

„Šta ne možemo?“ On uhvati njen pogled. „Ne možemo se jebati pet puta na dan?“

Ona posrnu i stade. Pogledala ga je kao da ju je ošamario. Nastavila je da hoda. Video je kako briše oči prstima. Sagnula je glavu.

„Da li se o tome radi?“

Ona povuče torbu na rame. Želela je da pobegne od njega, a on je zbog toga imao želju da je prati sve do Njujorka. „Kuda ideš, Alis?“ Odbila je da ga pogleda.

Pratio ju je do kraja pristaništa. Bilo je hladno i on prekrsti ruke da se zaštiti. Ona je drhtala.

„Ti si kukavica, znaš“, rekao joj je. „Nisam to znao.“

Alis preko njegovog ramena ugleda trajekt. Nije mogla prestati da drhti. Nije želela da plače. Šta ako krene za njom na brod? Šta ako pokuša da je prati sve do bolnice? Kada bi saznao, to bi joj na neki način donelo ogromno olakšanje.

Ali šta bi Rajli mislila? Ne bi mogla podneti da ponovo izne-veri sestru. Alis se uplaši više nego ikada.

Čvrsto se obgrlila rukama ne bi li prestala da drhti. Čim je trajekt pristao uz obalu, ona se ukrca. Popela se na gornju palubu i ukočeno stala. U sebi ga je

požurivala da krene i prekine ovo mučenje. Radije bi završila sa svojim životom nego ostala ovde.

Kada kasniš i trčiš na brod, on uvek krene efikasno i na vreme. Sada se nešto trzao i kretao vrlo nespretno, kao da je kompletna posada nova i neiskusna. Konačno jedan od njih baci konopac. Ona ču kako se motori pale i trajekt najzad krenu.

Videla ga je kako stoji na doku i posmatra trajekt kako odlazi. Očekivala je olakšanje i zaista, bi joj lakše, ali pokazalo se, bilo je to samo prolazno osećanje.

Nešto joj je vikao, i iako bi više volela da ga nije čula, reči su se ipak probile do njenih ušiju.

„Trebalo je da me ostaviš na miru!“, doviknuo joj je.

Trajekt je ubrzavao i ona zaplaka. Kamo sreće da ga je ostavila na miru. Zbunjeno ga je posmatrala dok je krupnim koracima išao prema ivici pristaništa. Podigao je ruke iznad glave i skočio u tamnu vodu.

Četrnaesto poglavlje

ZATVARANJE

Iako jako, jesenje sunce je izašlo prilično beživotno i bezbojno. Alis je ponovo krivila sebe. Krivila je svoje oči iz kojih je poslednjih nedelja nestalo živosti. „Pogledaj plac Džefrisovih. Završili su kuću." Prošlo je sedam nedelja otkako je otišla sa ostrva. Vreme zidanja je uveliko teklo. Jedni su rušili, drugi popravljali. Rajli je to mrzela, dok su oca takve stvari opčinjavale.

Alis učtivo klimnu na očeve reči, ali je u stvari nije mnogo zanimalo. Sve promene se dešavaju van sezone. Svakog juna kada se vrate, ostrvo izgleda drugačije nego kada su odlazili. Kao školski drugovi preko leta. Prihvatiš da su se u školu vratili drugačiji i ne pitaš se previše kako i zašto.

Prebacio joj je ruku preko ramena. Malo joj je smetalo dok su hodali, ali nije se izmakla. Znala je da on zna koliko joj je žao što ona danas nije Rajli.

Obično je Rajli pomagala ocu da zatvori kuću na kraju sezone. Rajli je naučila kako da ispusti vodu iz cevi. Uživala je da navuče nepromočive čizme na stari kupaći kostim i da se zavlači ispod kuće, čak i u oktobru, kad ti se vetar podsmeva što si samo sezonac. Rajli je upravo zbog toga čuvala svoje izbledele spasilačke kupaće. Nije volela da ih baca.

Nisu o ovome razgovarali s Rajli tog jutra u stanu, jer su se već nekoliko puta svađali oko svega i svačega. Za njeno stanje, hladna voda je bila neprihvatljiva. Noge su joj još bile otečene i svaki napor bi za nju bio opasan. To jutro, otac i Alis su samo pojeli svoje pahuljice i izleteli iz stana. Džudi je ostala kod kuće da pravi Rajli društvo i da joj odvrća pažnju, mada je Alis sumnjala da će joj išta od toga poći za rukom.

Samo jednom, pre nekoliko godina, Alis i Rajli su probile plafon porodičnog života i kroz tu rupu se izmigoljile napolje. Rajli se upisala u Nacionalnu školu u prirodi. Ceo januar je provela u rupi u snegu. Alis je otišla na koledž. Zivele su na različitim mestima i upoznavale su ljude. Same su kuvale i prale svoju odeću - Rajli ju je uglavnom prala u barkama u zaleđu, a Alis nikada nije odvajala tamnu od svetle.

A sada su obe ponovo kod kuće. Rupa na plafonu se iznad njihovih glava zatvorila neverovatnom brzinom. Nije ostao ni najmanji trag da se vidi mesto gde je nekada postojala.

Srastanje nije uvek najbolje. Nekada je bolje da rupa ostane otvorena. Nekada bi srasla previše čvrsto i dobro, i pojedinačni delovi bi se stopili i postali neupotrebljivi. A nakon toga ju je još teže otvoriti.

Otac je ispod kuće mrmljao i psovao, a Alis je radila one ne previše stručne stvari, kao čišćenje kuće i izbacivanje plesnivih stvari iz frižidera.

Teško je ne razmišljati o budućnosti dok stojiš ispred otvorenog frižidera. Ako zamrzne sok od narandže, da li će potrajati do Dana pomena poginulima? A šta da radi s tostom?

A staje s njima - njenom porodicom? Da li bi oni duže potrajali u zamrznutom stanju? Hoće li se moći vratiti na ono što su nekada bili? Hoće li Rajli moći da pliva i trči kao što je uvek radila?

Kada bi samo mogla Pola nekako sakriti zajedno s njima. Ali on je topao i pun života. On je išao napred, u svet, i ostavio ju je iza sebe.

Napunila je zamrzivač, jedini aparat koji će ostati uključen u hladnim mesecima. Baš je čudno trošiti struju na zamrzavanje kada će napolju ionako biti ledeno.

Osećala se neprijatno kad god bi pomislila na zimu u kući. Zamišljala je kako hladnoća osvaja sobe, i kuću kako živi na toj nenormalnoj temperaturi. Iz nekog razloga ju je to podsećalo na brod koji tone, kabinu koja se polako puni morskom vodom.

Čula je kako otac ispod poda lupa i grebe ključem. Pade joj na pamet kako Rajli sve radi sitnim pokretima i precizno. Šteta kako ljudi kada odrastu postanu veliki, nespretni i lako se nerviraju.

Alis složi letnju odeću koja je ostala u sušilici i poreda je u odgovarajuće gomile dok ne dođe vreme da se vrate i ponovo je nose. Mada, nije bila ubeđena da će se vratiti. Leti je teško verovati da postoji zima, ili se setiti zdravlja u bolesti.

Hoće li se zaista vratiti ovamo? Hoće li i oni nastaviti da se okreću zajedno sa Zemljom? Teško je misliti na sledeće leto iznad zamrznutog soka od narandže.

Naišla je na suknju koju je poslednji put nosila kada je bila s Polom. Imala ju je na sebi dok mu je sedela u krilu, osećaju-ći tkaninu kako je steže oko struka. Čula je žalosno cviljenje u svojim grudima dok se njeno telo izdajnički sećalo onoga što je njen razum uporno potiskivao. Da li je njeno telo zaista radilo sve ono s Polom? Baš ovo ovde telo? Kako je to teško zamisliti. Osećala se kao da ju je neko odrezao od vrata nadole, pa je ponovo ušio, ali loše, ostavljajući pojedine delove nepovezane.

Dok je gurala bicikle u šupu, ruke su joj bile hladne i vlažne. Trebalo je da prekrije nameštaj starim čaršavima, ali odustala je. To je obično bio mamin posao, i njoj se to nije radilo. Nije želela da ostavi kuću u tako sablasnom izdanju.

Sela je na ogradu na tremu i pogledala prema Polovoj kući. Da li ju je on zatvorio, sada kada je njegova? Nije mogla to da zamisli. Je li se vraćao ove jeseni? Nekako je sumnjala u to.

Ostavio ju je iza sebe. To mu zaista dobro ide. Ona i njena porodica su uvek bili iza njega, zar ne?

Podigla je kamenčić iz bašte i bacila ga prema njegovoj kući. Ma kako ciljao, dobro ili loše, nju je nemoguće promašiti.

„Gotova?“, upita je otac pojavivši se iz podruma. Izgledao je kao da se valjao u blatu. Podsetio ju je na svinju, ali nije ništa rekla. Njen otac je bio ponosan, bio je sujetan. Ona strpljivo sačeka da se on istušira i obuče.

„Hoćeš li da odeš do plaže na minut?“ upita je dok je zaključavao kuću. To je bio njihov ritual. Kada se pozdrave od kuće, idu da se pozdrave i od okeana. Ali trenutno su rituale obustavili, ili su ih delimično stavili na led.

„Hladno mi je“, reče ona. „Hajdemo kući.“ Dok su čekali trajekt, ruku zabijenih duboko u prednje džepove, ona začu kako dve žene koje je jedva poznavala razgovaraju o nekretninama. Ta tema je privlačila pažnju svih koji ovde poseduju kuću ili se bar tome nadaju.

Nije imala nameru da sluša, ali nije se ni potrudila da se odmakne. U stvari, očekivala je jedno određeno ime i, na sreću ili na žalost, čula ga je istog trena.

„Jesi li čula da se prodaje Murova kuća?“ reče tamnokosa. „Bobi mi je rekao da se već pojavio i kupac.“

„Stvarno?“

„Tako on kaže.“

„Cenu nisi čula?“

U baru gde se prodaju školjke i rakovi, na parkiralištu, otac joj je kupio dve krofne posute šećerom i pola litre čorbe. Čorbu je preuzeo od nje kada je video da se ohladila a da je ona nije ni pipnula.

Zaustavili su auto ispred pruge i otac je na trenutak uhvati za ruku. Bilo mu je žao nje, znala je. Nije ni znao zašto treba da je žali, ali ipak ju je njegova briga bar malo utešila.

Rajli ju je obaveštavala o Polu. Iako to nije bilo ništa novo, ipak je nekako bilo ironično. Pol i Rajli su se oduvek dopisivali i to je cele godine održavalo njihovo prijateljstvo. Alis nikada nije tako održavala vezu s njim. A sada se mora pretvarati da se njena glad za vestima o Polu ne razlikuje od prethodnih godina.

„Onda, gde mu je novi stan?“ Sela je nasuprot Rajli za maleni kuhinjski sto gde su nekada njih dve svako jutro doručkovale sve dok Rajli nije otišla u Školu u prirodi. Alis je polako shvatala kako je čudno to što su ponovo svi zajedno. Delom je bila srećna zbog toga, a delom joj je sve izgledalo kao košmar.

„U Zapadnoj jedanaestoj ulici. Kaže da je uzeo potkrovlje.“

„Verovatno mu se nije dopao Bruklin.“ Alis se udubila u sec-kanje noktiju na nogama.

„Verovatno.“ Rajli ponovo poče da krpi rupu na starom šort-su. „Poludeću ako ne budem smela da plivam. Tata kaže da je voda u bazenima na Vest Sajdu previše hladna. Možeš li ti to da poveruješ? Poneo je specijalni kuhinjski termometar da proveri.“

Alis nije bila sigurna da li da odgovori s da ili ne. Iskreno ju je zanimala Rajlina nedoumica, ali želela je još malo da razgovara o Polu. „Je li Pol rekao kako mu ide fakultet?“ Bilo je kasno i Alis je znala da bi trebalo da ide na spavanje. Ako nastavi ovaj razgovor, posle satima neće moći zaspati.

„Kaže da je počeo postdiplomske, pa pretpostavljam da je završio onaj rad.“

Alis se ugrize za obraz. Završila je s nogama, pa je počela da secka nokte na rukama. Da li mu je Rajli išta pisala o Alis? Je li on pitao za nju? Zna li da nije upisala prava? Ako zna, da li mu je uopšte stalo? Bilo bi previše čudno da ona postavi Rajli sva ta pitanja. Uostalom, sva su bila manje važna od onog najvažnijeg, glavnog pitanja.

Alis složi odsečene nokte u beli krug na stolu. „Jesi li mu rekla šta ti je?“

„Šta?“

„Mislim, jesi li mu rekla za svoje srce?“ Alis oseti kako njeno nervozno lupa.

Rajli ponovo spusti pogled na šorts. „Još nisam.“

Rajli je o svom stanju obavestila nekoliko članova šire porodice i stare porodične prijatelje. Međutim, stalno je umanjivala ozbiljnost situacije, nadzirala je protok informacija i iznerviralo bi je svako bučno i preterano iskazivanje brige. Njihova baka, koja je živela u Boka Ratonu, zvala je da im izdiktira broj pejdžera svog lekara i poslala s Floride četiri ogromna sanduka narandži.

Alis se trudila da joj glas ne zvuči prigušeno kao kod neke poremećene osobe.

„Zašto nisi?“

„Nisam htela da mu to kažem preko pisma ili imejla.“ „Hoćeš li mu reći lično?“

„Hoću. Jednom.“

„Zašto čekaš? On ti je najbolji prijatelj. Zar ne treba da zna?“ Alis se iznervirala više nego što je imala nameru da to pokaže.

Alis sagnu glavu pod Rajlinim pogledom. Alis je bila ta koja je želela da on zna. Njoj je to bilo potrebno. Osećaj krivice je brzo ugušio njen bes.

„On je moj najbolji prijatelj. Zato ću ja odlučiti kako i kada ću mu reći, Alis.“

Kasnije, dok je ležala u krevetu, nije mogla zaspati i mislila je na Pola. Bilo je noći kada nije mogla da ne misli na njega.

Nekada, noću, srce joj je tako neujednačeno i nedelotvorno tuklo u grudima da joj se činilo da je ona ta koja ima Rajlino bolesno srce. Činilo joj se da joj se krv skuplja na pogrešnim mestima. Pitala se je li medicinski moguće daje i nju snašla ista nevolja. Možda je to nešto zarazno. Ili ona možda ima onu vrstu oštećenja koju sam sebi prouzrokuješ.

U subotu ujutru, Alis je obukla kombinezon, uniformu osoblja parka. Zakopčala se sve do vrata, preko vunениh pantalona, dva džempera i majice s kapuljačom. Ličila je na kobasicu. Kosu je uplela visoko, da se ne uhvati u rajsferšlus dok radi. Ličila je na kobasicu kojoj se s jedne strane skinuo omot. Pogledala se u ogledalo da vidi je li joj kosa već potamnela.

Ako je istina da svako ogledalo prikazuje drugačiji odraz nečije ličnosti, onda je ogledalo iznad Alisinog starog izgredanog viktorijanskog toaletnog stočića pokazivalo njenu najstariju i najpoznatiju varijantu. To staklo kao da sadrži svako njeno *ja*, još od vremena kada je bila visoka taman toliko da može u njemu da se ogleda. Nekada se u njemu ogledala i Rajli, sve do svoje petnaeste godine, kada se dobrovoljno prijavila da se iseli iz njihove zajedničke sobe i pređe u sobicu pored kuhinje.

Posle toga, Rajlina nova sobica je bila veličine većeg plakara. Svojevremeno je verovatno bila namenjena služavki, jer je sagrađena u vreme kada su služavke imali čak i ljudi koji su iznajmljivali skućene, mračne stanove. Rajli je u nju jedva ugurala svoj francuski ležaj, ali tvrdila je da joj se sviđa. Njene police s trofejima nisu mogle stati unutra, pa je ona trofeje potrerala u kutiju i izbacila zajedno sa

smećem. Alis se sećala kako je ona bila užasnuta time, dok Rajli uopšte nije bilo briga.

Rajli je verovatno mislila da čini Alis uslugu time što joj prepušta sobu, i zaista - bilo je stvari u kojima je Alis uživala. Odmah je obložila celu sobu užasnim nalepnicama s dugom i posterima dečaćkih bendova. Kasnije je sve to zamenila foto kolažima, uspomenu s Fajer Ajlenda i posterima sa staromodnim filmovima. Ipak, nedostajala joj je Rajli u sobi. Čežnjivo se sećala vremena kada su ona i Rajli delile francuski krevet, imale jednaku posteljinu na kojoj su bile naslikane divlje životinje i u mraku pričale dok ne zaspu.

„Radiš danas?“ upita majka kada se Alis dovukla u kuhinju i nasula sebi činiju pirinčanih pahuljica. „Mislila sam da se vikendom obično ne kosi.“ Majka izgovori reč „kositi“ s takvom količinom odbojnosti kao da govori o pušenju kreka ili pljačkanju dece.

„Grabuljamo. Nastala je hitna potreba za grabuljanjem.“

Majka klimnu glavom. Alis je zurila u kutiju pahuljica. Udubila se u proučavanje Snepa, Krekla i Popa,* nadajući se da će izbeći trenutak kada njena majka naglas počne da se čudi kako je neverovatno skupa diploma koju je stekla na odseku za istoriju jednog prestižnog koledža dovela Alis do košenja Velikog travnjaka u Central parku.

„Hoćeš li se vratiti do večere?“

Alis iz principa nije želela da odgovori. Ako popustiš pred prvim talasom napada, ubrzo će uslediti i drugi. Neće dozvoliti nepodnošljive presedane u ovoj novoj fazi života kod kuće. S druge strane, kad živiš s roditeljima a ne plaćaš kiriju, neke stvari moraš prihvatiti.

„Ne znam još.“

„Znaš, volela bih da se izjasniš, jer ću danas pre podne ići u Fervju.“

„Dobro onda. Ne.“

Majka je oštro pogleda i Alis shvati da mora biti pažljivija inače će čuđenje oko fakultetske diplome ponovo početi. Delikatno je podešavala svoje raspoloženje, umela je da bude razorna i odvratna a da majka to i ne primeti. Alis se tim veštinama služila za vreme gotovo čitavih studija na koledžu, a sada kada ponovo živi kod kuće, obnovila je staro znanje.

Planirala je da deo kredita za studije prava potroši na opremanje stana, ali zajedno sa školovanjem odložila je i kredit. Volela bi da zarađuje dovoljno da može živeti s prijateljima, ali nije bila ni blizu. To je dobro poznato prokletstvo onih koji odrastu u Njujorku: ako želiš da se vratiš u svoj rodni grad, gotovo bez izuzetka moraš živeti u roditeljskoj kući. Ono što uštediš na stanarini, izgubiš na samopoštovanju i ličnom sazrevanju.

U novembru u Njujorku vreme može biti svakakvo, a tog dana vazduh je bio čist i hladan. Alis navuče rukavice i skrenu u park kod 96. ulice.

---

* Likovi iz reklame za pirinčane pahuljice. (Prim.prev.)

Išla je putem prema jugu. Taj put nije bio baš najlepší, ali je najkraći, i vikendom je zatvoren za saobraćaj, na radost šetača, trkača i biciklista.

Nekako joj je bilo žao što je pozvana na dužnost u subotu. Zaboravila je kako park, ovako sunčanim vikendom, može biti prepun ljudi koje možda i poznaje, i kako glupo će se osećati među njima u ovom kombinezonu.

Pogledom je tražila Rajli. Kada joj se sestra dobro osećala i članci i stopala joj nisu bili sasvim otečeni, lekari su joj dozvoljavali da se šeta. I Rajli se šetala, nekada i kilometrima, čak iako bi posle toga bila potpuno iscrpljena.

Alis podiže pogled prema kulama modernih zgrada duž zapadne strane Central parka. Uglavnom, u svetu su stvari napravljene ljudskom rukom okružene visokim drvećem. Kada je Central park u pitanju, situacija je obrnuta, božje tvorevine su okružene visokim zgradama.

Pogled joj pade na leđa čoveka u dugačkom zelenom ogrtaču i smeđoj vunenoj kapi. Pored njega se šetala plavuša u šiljatim cipelama. Šetali su se ruku pod ruku, i to rastuži Alis. Ona ubrza korak. Kada prođe pored rezervoara, zavući će se u unutrašnjost parka, pa joj sopstvena samoća neće toliko smetati.

Kada se približila tom paru, odjednom je uhvati panika. Postepeno joj postade jasno da taj čovek hoda kao Pol. I iako je retko viđala Pola slojevito obučenog i pod zimskim svetlom, ona posumnja da se sličnost između ovog čoveka i Pola zaustavlja samo na hodu. Pogleda čovekovu ruku, onu kojom nije držao ruku plavuše, i prepozna je. Poznavala je te prste. Telo bi joj sigurno zacvilelo da ga nije na vreme sprečila. Dah joj se zaledio. Srce poče da joj preskače.

Da pobegne ili da proba nekako da ih zaobiđe? Potpuno nestati ne može, osim ako se popne na onu malu stenu, ali to bi bilo veoma sumnjivo. Ne samo da nije želela daje ovaj mogući Pol i njegova prijateljica u šiljatim cipelama vide ovakvu, nalik na kobasicu, već nije želela čak ni da zna je li to zaista on. Želela je da joj ostane dovoljno sumnje da bi mogla ubeđivati sebe, danima i nedeljama ako treba, da ovo nije bio Pol i da Pol nema devojkicu. Ima dosta ljudi u Njujorku koji su mu slični i imaju njegov hod i njegove ruke. Dala bi se ubediti.

Ona uspori, skoro je stala, a u sebi ih je proklinjala što malo ne ubrzaju i ne udalje se od nje. Polako obično šetaju oni koji previše uživaju zajedno. Ona nikada i nikud nije išla s Polom polako. Ili ju je vukao za sobom, ili je trčala da uhvati korak s njim. Znači, ovo verovatno nije Pol.

Taman joj je laknulo, kada se on okrete i... Bio je to Pol. Još uvek je smišljala kako da pobegne kad joj se on zagleda pravo u lice.

Neko ko vam je bio blizak prijatelj od najranijeg detinjstva možda bi se i pretvarao da mu je drago što vas vidi, ali ne i Pol. Stao je i pogledao ju je kao da ga je nazvala pogrđnim imenom.

„Alis?”

Bila je u iskušenju da se okrene i pobegne u suprotnom pravcu. „Ćao”, reče ona.

On krenu prema njoj, oslobađajući ruku ženinog stiska. „Zašto si tako obučena?”, upita je.

„Zato što radim ovde.”

„Radiš u parku.”

„Obično kosim travu i grabuljam”, reče ona. *Zašto da laže?*

„A fakultet?

„Odustala sam."

Ovo ga je iskreno iznenadilo, ali nije imao hrabrosti da pita zašto. Izgledao joj je nekako uznemireno, kao da ga sopstvena koža svrbi. Za sve ove nedelje, njegov bes se očigledno ohladio, i sada je bio leden. Usne su mu bile stisnute i iste boje kao i lice. Nije mogla verovati da su to ista usta koja su je ljubila. „Jesu li ostali dobro?"

Oklevala je trenutak, pa klimnu glavom. Kako je moguće da on ne zna istinu? Kako može da mu ne kaže? Bila je ljuta na njega što ne zna, i ljuta na Rajli što ne želi da mu kaže. Alis je malo nedostajalo da se slomi, i želela je da ode pre nego što se to desi.

Pol se odjednom seti svoje pratilje s kojom je onako polako šetao. „Ovo je Monik", reče nekako grubo. Nije se potrudio da predstavi drugu stranu.

„Ja sam Alis", reče Alis.

„Zdravo", reče Monik Usne su joj se savršeno sjajile. Previše sjajne za poljupce, pomisli Alis. Nije ličila na osobu koja bi se družila s radnicima iz parka.

„Pozdravi svoje", reče Pol i ponovo se okrete. Završio je s njom. Nastavio je sa svojom šetnjom, ali ovaj put je spustio ruku.

Gotovo da je čula Monik kako komentariše njen kombinezon. Gotovo da je čula Pola kako se nasmejao na to. Gotovo da ih je videla kako odlaze zajedno u kafić, držeći se za ruke i slaveći činjenicu što nikada nisu, niti će ikada morati, nositi radničke kombinezone.

„Ko je to bio?" upita Monik.

Pol više nije bio raspoložen za razgovor. Bio je uznemiren i osećao se neprijatno. „Stara prijateljica. U stvari, njena sestra mi je prijateljica."

„Kakva odeća", prezrivo reče Monik.

„Šta ti to znači?" Lice mu beše tvrdo i on nije imao nameru da ga smekša.

„Ništa." Ona se brzo povuče.

„Nešto si ipak mislila time", bio je uporan Pol, iako je znao da bi trebalo da pređe preko toga. Bio je besan na Alis, zašto bi je branio?

„Stvarno nisam ništa mislila. Pusti me na miru", reče ona. Jasno joj je stavio do znanja da na Alisin račun neće zaraditi nijedan poen.

Kako to da Alis uvek nade posao koji zahteva oblačenje uniforme?, pitao se. Činilo mu se da ona uvek pronalazi poslove koji su ispod njenog nivoa. S druge strane, zavideo joj je, jer tako žudno i potpuno pristupa svom životu. Ponosna je, ali u širokom smislu. Nju ponos ne sputava kao druge ljude.

On pogleda Monik u elegantnoj i privlačnoj odeći. Onako ljut na Alis, Pol iznenada oseti kako bi samo takvu ženu želeo u svom životu. Ženu u tamnozelenom radničkom kombinezonu. by voki

Petnaesto poglavlje

KO JE KRIV?

Mislim da će ti ovo lepo stajati", predloži Alis već pomalo obeshrabreno. „To bi pre lepo stajalo tetki Mildred." „Ma hajde", reče Alis, ali ipak brzo vrati haljinu odakle ju je i uzela.

Rajli izvuče drugu haljinu, od zelenkaste likre. „Pogledaj ovo. Čini mi se da ti se slaže s očima."

„Previše šljašti." Alis proveri cenu. „ A i košta dvesta dolara."

„Dobro, onda. Uzimam ovu."

Alis poče da se smeje. Bila je to jarkocrvena karirana haljina, od struka do poruba duga svega oko dvadeset pet centimetara. „Ovo bi mi pokrilo samo pola dupeta." „Megan bi je nosila."

Alis razmisli. Zaista bi. Megan im je bila bliska dok su bile deca, a njeni roditelji su bili najbolji prijatelji njihovih roditelja. Ali pubertet je u potpunosti udario Megan u glavu, i do njene četrnaeste već su je smatrali seoskom kurvom. Do njene sedamnaeste, Polje bio jedini dečak s kojim nije spavala, a Alis i Rajli jedine devojčice koje se na nju nisu ljutile. Ostale su njene jedine prijateljice. 158

EN BREŠERS

„Pitam se kako će izgledati njena venčаница."

„I ja se pitam", zamišljeno reče Alis. „Kada malo bolje razmislim, teško je poverovati da će Megan do kraja života pušiti samo jednom muškarcu."

Rajli klimnu glavom. „Istina."

„Pitam se dokle će trajati", reče Alis.

„Brak?"

„Da."

„Možda i potraje. Ljudi se menjaju. Dobro, a šta je sa ovom?" Rajli izvuče jednu upradljivu haljinu sašivenu od gužvane svile boje vina, koja je pratila liniju tela od ramena do stopala.

„Lepo. Ali mislim da će mi biti prekratka."

Rajli se na trenutak postide. „Mislila sam za mene?"

Alis se trudila da bude oprezna. „Stvarno?"

„Da li ti se sviđa?"

Alis podiže haljinu sestri do brade. „Da. Veoma mi se sviđa. Odmah je probaj."

Alis, veoma iznenađena, krenu za sestrom do kabine.

Kada ih je Džudi poslala u *Blumingdejs* da kupe haljine za elegantno venčanje Megan Kuli, Alis nije ni pomislila da će se kući vratiti s dve. Rajli je uvek izbegavala haljine. Volela je kratku kosu i oblačila se kao dečak, čak je nosila i muške kupaće sve do svoje osme ili devete godine. I uvek je pronalazila neki način da izbegne haljine. Kada se prethodne godine oženio Dejvid, njen prijatelj iz Škole u prirodi, ona je obukla smoking i stajala je pored njegovih drugova. Alis se smejala kada je videla slike, ali dobro je zapamtila majčin napet izraz lica. Majka je želela da zna je li Rajli lezbijka, i tragala je za znacima koji bi joj to potvrdili ili pak za nečim što bi dokazalo da nije.

„Možeš ući ako želiš“, reče Rajli na putu do kabine.

Alis se obradova. Rajli nikada nije dozvoljavala Džudi da uđe u garderobu. Nije dozvoljavala da je Džudi oblači još od vremena kada je naučila da kaže reč „ne“.

Alis je uvek bila popustljivija prema majčinoj brizi, ali Alis je oduvek znala da i sama želi jednog dana da postane majka.

Sela je na klupu. Pravila se da ne primećuje promene na Rajli. Dah joj je postao tako kratak. Okrenula je glavu na drugu stranu, a njeno srce već iz navike počeo da oponaša Rajlino.

Rajli se malo borila s haljinom. Prevukla ju je preko glave. Haljina joj uredno i ravno pade do stopala. Ispod nje su joj virili samo vrhovi prstiju na nogama.

„Opa“, reče Alis. Iznenadila se kada je videla Rajli u takvom izdanju, ali nije htela da diže galamu oko toga.

Rajli joj uputi nekoliko brzih pogleda.

„Divno izgledaš, znaš.“

„Misliš?“

„Da.“

Rajli se okrenu da se pogleda od nazad, baš kao što sve devoj-ke rade, i Alis se nasmeši. Rajli je imala telo kakvo su devojke priželjkivale, a dečaci nisu ni primećivali. Bila je ravna i vitka. Na njoj nije bilo ničega ružnog što štrči. Nije bilo rupica, niti celulita, ništa na njoj nije bilo mlitavo. Usne su joj bile uzane kao u dečaka, a grudi male.

Kada se Alis našla usred pubertetskih muka, činilo joj se da joj grudi i kukovi rastu na sve strane. Sve bi tada dala da je bila na Rajlinom mestu. A kada su počeli da je zadirkuju i muče i povlače za bretelu grudnjaka, žalila je još i više. Čak i sada ponekad to želi.

„Hajde da je kupimo“, reče Alis.

Rajli je delovala zadovoljno. „Pošto je?“

„Nemoj ni da gledaš. Možeš uzeti i moj deo, a ja ću obući nešto mamino.“

„Ne, Alis.“

„Stvarno. Hajde.“ Ona uze haljinu i odlučno se uputi prema kasi. „Uzećemo je“, svečano reče prodavačici i izvadi svoju karticu.

Dok su polako išle kući, jer videlo se da je Rajli umorna, Alis shvati da prvi put ne strepi od venčanja. Iako je veći deo njene odeće neprikladan i moraće nositi jednu od maminih groznih haljina, shvatila je da neočekivano ne mora uvek biti loše.

* * *

„Želite li račun?“ Alis je razradila poseban karakter za svoj noćni posao u *Dvejn Ridu* na Jedanaestoj aveniji. Na sebi je imala plavu bluzu i pločicu na kojoj je pisalo *Zdravo, ja sam Alis*, ali u stvari je samo deo nje učestvovao u tom poslu.

„Ma baci ga“, reče krupna mušterija, koja verovatno nije želela dokaz da je kupila dve velike snikers čokolade i pitu od višanja.

Možda ovo i nije neki posao, ali primili su je smesta. Nije joj se radilo u kancelariji, niti je bila raspoložena da čeka da joj se jave iz nekog od restorana gde je konkurisala. Ovo mesto nije prometno, i ovakav posao uvek bez mnogo grize savesti možeš ostaviti.

Nosila je lepe cipele, ali neudobne za dugo stajanje. Mora se setiti da s bluzom u torbu spakuje i patike. Tih noći kada je radila ovde, govorila je Rajli i roditeljima da izlazi s prijateljima, pa se trudila da tako i izgleda. Novac joj je bio potrebniji od društvenog života, ali im to nije rekla. Ona je na neki način bila njihov predstavnik. Zahvaljujući njoj, mogli su da se pretvaraju da žive normalnim životom.

Nekoliko puta je izašla s prijateljima. „Zašto si odložila studije? Šta radiš sada dok pauziraš? Šta ćeš raditi sledeće godine? Viđaš li se s nekim? Trebalo bi da upoznaš tog i tog. Šta Rajli namerava?“

Kada neko ima ovoliko godina koliko ona, i tek je završio koledž, budućnost je bila poput kiseonika. Bez nje nema ničega. A ona nije želela da prizna: naišla je na prepreku i čeka.

Na odeljku sa šamponima, videla je nekoliko devojaka koje je znala iz viđenja s Fajer Ajlanda. Ne iz njenog mesta već možda iz Soltera ili Fer Harbura.

Znala je da je neće prepoznati, iako je jedna od njih istresla pregršt proizvoda za kosu upravo na njenu kasu. Plava bluza *Dvejn Rida* imala je čudesnu moć da te učini nevidljivom, naročito za onu vrstu devojaka koje su diplomirale istoriju umetnosti i posle fakulteta počele da stažiraju kod *Kristija* ili u časopisu *Dekor*. Alis jeste odrasla s takvim devojka, ali nimalo im nije slična.

Alis je velikim delom želela da studira prava upravo zato da bi mogla i dalje da se druži s njima. Ako nemaš načina da im ugodiš i tvoja porodica nema novca, upišeš se na prava. To je zaista tužna verzija ambicije, kada želiš da se uklopiš, a ne da štrčiš. Mislila je da bi vremenom uspela da prikrije dokaze. Posle pet godina rada u uglednoj advokatskoj firmi niko ne bi ni znao da ona tu ne pripada.

Imala je osećaj da su niti kojima je njena porodica vezana za svet belih okovratnika i otmenih vikend kuća veoma tanke, i kada bi samo nešto zabrljali, čak bi i čitava pokolenja njihovih potomaka odatle bila prognana. Zato je morala da igra svoju ulogu.

Pa zašto je onda ovde? Zašto nije tamo? Ili zašto nije makar na obuci u nekoj banci ili u velikoj korporaciji? Diplomirala je s posebnim odlikovanjem, s nagradom katedre za istoriju. Mogla se držati svoje slave. Mogla je dobiti jedan od tih poslova. Pa zašto onda nije?

Zato što su zahtevali apsolutnu posvećenost. Zato što bi im se morala potpuno predati, a to trenutno nije u stanju. Ne može da gleda unapred. Mora ostati blizu Rajli. Sve što joj je potrebno jeste da im srca i dalje kucaju i da dani prolaze.

Koliko god se trudila da udovolji drugima, Alis je imala neke čudne napade samoporicanja. Buntovništvu se naučila od dva majstora, ali vrsta koju je ona primenjivala nije bila ni romantična niti stvar principa. Uglavnom je samo potkopavala samu sebe, a to je obično bilo povezano s grizom savesti.

Nije se ljutila na Pola što ju je mučio zbog studija prava. Nije ga smatrala odgovornim što je odlučila da ne studira, iako je tu bilo i njegove zasluge.

Ali ljutila se što nije znao koliko je nesrećna i zabrinuta, što nastavlja sa svojim životom i šeta se sa ženama u šiljatim cipelama dok je Rajli bolesna. Alis se ljutila na njega iako mu ništa nisu rekly i on ništa ne zna. Uspevala je da ga krivi samo za ono što ne zasluđuje.

Sišla je u pola jedanaest i otišla peške do Avenije Kolumbo i modernog sportskog centra u 68. ulici koji je dokasno ostajao otvoren. Prišla je čoveku za pultom. „Da li bih mogla da pogledam vaš bazen?“, pitala ga je.

Pol je znao zašto mu je majka prepisala kuću. Dok se vrteo na očevoj staroj stolici, jasno je prepoznao razlog među hiljadu dvesta vinilnih LP ploča, i nabacanoj i pomalo natrujoj gomili časopisa, papira, fotografija i postera.

Prodaja se dogodila brže nego što je očekivao. Prepustio je stvar brokeru, Barbari Vajnstin, nekadašnjoj majčinoj prijateljici, s čijom decom je on odrastao na ostrvu.

Barbara je smesta formirala cenu i u roku od dve nedelje Polu pokazala kupoprodajni ugovor. Sada su kupci, jedan bračni par direktora osiguravajuće kompanije s troje dece, želeli da do Dana zahvalnosti zaključe ugovor.

Učinio je to u besu. Učinio je to jer nikada više nije želeo da vidi to mesto. Ali besa se svejedno nije mogao osloboditi, i on ga je i dalje izjedao. Shvatio je da se sada za kuću vezao još više nego pre.

Nastavio je da se okreće prelazeći pogledom preko piramide praznih kartonskih kutija koju je sam složio u jednom uglu prostorije. Mrzeo je kako je majka prihvatila obaveze a zatim bežala od njih, ali i on je bio spreman na svaku vrstu licemerja samo da neko drugi obavi ovaj posao.

Što više odlažeš neki posao, sve teže ga je obaviti. To bi moglo i naučno da se dokaže. Ne samo da je morao da savlada sve svoje propuštene prilike da taj posao obavi, već i daleko brojnije prilike koje je propustila njegova majka. Za njega je to samo još jedno sumnjivo nasledstvo.

Možda bi taj par direktora bio spreman da kuću preuzme nameštenu. „Eklektički nameštenu“, moglo bi se reći. Uključujući i komplet dela *Džeferson erplejn* i *Staršip*. Bilo je tu dovoljno rekvizita da se otvori sopstvena prodavnica.

Možda bi mogao početi s odlaganjem stvari u kutije. Neće ih razvrstavati, samo odložiti. Sve će skloniti, zapečatiti, poslati u skladište i završiti s tim poslom.

Na tu misao on prestade da se okreće i ustade sa stolice. Uzeo je prvu kutiju.

Pogled mu pade na fotografiju na vrhu neuredne gomile. Bila je to slika njegovog oca, neposredno pred smrt, kako sedi na radnom delu kuhinje u staroj kući u Bruklin Hajtsu. Pol skrenu pogled. Ne može početi sa slikama.

On podiže prvu gomilu ploča i spusti je u kutiju. Kada je uzeo drugu gomilu, morao je pročitati naslov albuma: *Their Satanic Majesties Request*. Okrenuo je zadnju stranu i video da mu je na manžetama tamne košulje ostao trag svetlosmeđe prašine. Godina 1967.

Bez razmišljanja priđe starom gramofonu i uključi ga. Podigao je plastični poklopac da proveriti stanje ručice i igle. Dunuo je na iglu. Pažljivo izvadi album iz korica. Ploča izađe u svom savršeno očuvanom papirnom omotaču. Otac je uvek poštovao svoju muziku.

Stavio je album na gramofon i iglu podesio na početak. Sećao se ovog NLO svetla, samo što ga je onda posmatrao odozdo. Nekada gaje zamišljao kao trodimenzionalno mesto u koje bi se mogao popeti. Nije ni znao da ga je zapamtio, sve do sada.

Setio se kako je, kada je bio dete, pokušavao da podesi iglu na ivicu ploče, a igla bi svaki put skliznula praveći groznu buku dok je prelazila preko žlebova. Ali nije želeo da spusti iglu na sigurno mesto usred pesme. Pesma se mora čuti od početka. Mora se namestiti baš onako kako treba.

On pažljivo spusti iglu, a mišići šake mu izazvaše novu eksploziju sećanja. Njegova ruka mu se učini kao ruka njegovog oca. Mogao je zamisliti očevu ruku.

Seo je na pod i slušao. Slušao je sve do *She's a Rainbow*. Tada, on zari lice u ruke i spusti se na tepih. Dozvolio je da ga tuga savlada.

Zbog ove kuće i svega što se ovde dogodilo. Zbog svakog minuta kada je sebi dozvolio da poželi da zadrži ovu kuću za Alis.

Bar da nije dozvolio sebi da mu tako nešto padne na pamet. Znao je da je to varka. I tada je znao, ali svejedno je to uradio. Ceo život se borio da ne nasedne na takvu smicalicu, a upao je pravo u zamku.

Ona je okrutna, ali on je glup. Krivi je što se udaljila od njega, ali krivi sebe još i više. On je voli. Previše je voli. U tome je problem.

Deo njega je želeo da je nazove telefonom i pošteno izgrdi. Pretpostavljao je da bi ona pokušala da primeni taktiku smek-šavanja nudeći mu prijateljstvo. Već ga je iskidala na komade; neće joj još dozvoliti da kopa po delovima i bira koji želi. Neće joj pružiti priliku da ublaži krivicu time što mu nudi svoje prijateljstvo. Ali ne može da je izgrdi kada ona ne zove.

Kada se sledećeg jutra probudio, na licu mu se urezao trag neuredne gomile. Stvari su bile svude oko njega kao i piramida od kutija. Nedostajala je samo ona s vrha.

Ovaj poduhvat zahteva više snage nego što je on ima. Dok je išao prema trajektu, bio je svestan daje upravo dodao još jedan sloj neobavljenog posla između sebe i potrebe da se on obavi.

„Tako, evo ga." Alis otvori vrata rekreativnog centra i uvede Rajli unutra.

„Šta?"

„Ovde je nešto što sam želela da ti pokažem.“

„U ovom rekreativnom centru?“

„Da“, reče Alis. Izvadila je karticu i provukla je pored senzo-ra, i obrtna vrata se okrenuše da ih propuste.

„Ti si ovde član?“ Rajli ju je pratila do lifta i Alis pritisnu dugme za poslednji sprat.

„Pa, i ne baš. Pođi za mnom.“ Kada su izašle iz lifta, Alis je povede kroz vlažnu svlačionicu do ogromnog zastakljenog paviljona. Sve je bilo obloženo morski plavim pločicama i na sve strane su rasle biljke u saksijama. Ali najveličanstveniji je bio pogled na reku Hadson s jedne strane i na Central park s druge. Kada bi se neko sasvim priljubio uza zid, video bi sve do njujorške luke na jugu.

„O bože.“

„Prelepo, zar ne?“

„Nisam uopšte znala da ovo postoji.“

Alis kleknu i zamoči ruku u vodu. „Najtoplija u Njujorku.“

„Stvarno?“

„Probaj. Bogataši ne vole hladnu vodu.“ „Zaista je topla.“ U Rajlinim očima se pojavi pitanje. Alis izvuče karticu i pruži je Rajli. „Ta-da. Tvoja plivačka članska karta.“ „Šališ se.“

„Ne mogu priuštiti punu članarinu.“ „Kako si ovo mogla priuštiti?“ „Jeftina mi je stanarina.“ Rajli se nasmeja. „Ne mogu da verujem, Al.“ „Želiš da plivaš. Evo ti mogućnosti.“ „Ne mogu verovati da mogu ovde da plivam.“ „Kad god želiš.“

Alis se učini da su Rajli oči pune suza, i ona se iznenada zabri-nu za nju. To tako nije ličilo na Rajli da se Alis uplašila. Ali Rajli tad poče petljati nešto oko svojih cipela, i, bez neke prethodne pripreme, ona podiže ruke u vazduh i skoči u toplu vodu sa sve odelom na sebi.

Tada Alisine oči zasuziše dok je Rajli veselo plivala, i svet ponovo poče pravilno da se okreće.

Kući su išle peške, dvadeset blokova uz Aveniju Amsterdam; Rajli je posrtala u Alisinom džemperu, kaputu i predugim pan-talonama, a Alis hodala pored nje u dva ogrtača za kupanje obučena jedan preko drugog, noseći u ruci plastičnu torbu s mokrom odećom.

Šesnaesto poglavlje

NEČIJE VENČANJE

Pol nije imao nijedan dobar razlog da ide na svečano venčanje Megan Kuli. Obukao je raspareni sako i pantalone i smeđe cipele. Kravata mu je bila morski plava. Bilo je i jednostavnijih načina da vidi Alis. Mogao je, na primer, da se muva po njenoj zgradi, ili da je zove telefonom. Ali ni na jedan od tih načina ne bi postigao svoj cilj.

„Ovo je Dajana“, rekao je gospođi Kuli, predstavljajući ispred crkve svoju pratilju nakon čestitanja. Kako je naročito srećno izgledala ova naročita majka što je udala svoju naročitu ćerku.

Video je i pozdravio još nekoliko porodica s Fajer Ajlenda. Grinblatovi, Mekdermotovi i Rozenhajmovi. Sa svakom od tih porodica nešto ga je povezivalo. Bicikl koji je ukrao, kuća u koju se ušunjao, toalet koji je zapušio, zvučnik koji je uništio. Opraštali su mu jer je bio bogat i zato što mu je umro otac.

Neobavezno je preleteo pogledom preko okupljenih ljudi, sklanjajući kosu sa očiju. Kosa mu je bila malo duža i razbarušena, jer se nije šišao još od Alisinog amaterskog poduhvata. Na izrasloj kosi se uvek najbolje vidi kvalitet poslednjeg sisanja, a njeno je bilo očajno. Ali on ništa nije učinio da to popravi, zar ne? Ma koliko noći da je proveo budan mrzeći je, i dalje je bio vezan za nju. Stalno je mrzi, stalno misli na nju, stalno iz istog razloga.

Osim kratke pauze kad ju je voleo na sav glas. Da li se ona uopšte toga seća? Pomisli li ona na njega barem jednom na svaki milioniti put kada on pomisli na nju? Alis je njega optuživala za amneziju, ali sada očigledno ona pati od nje i to radi mnogo bolje od njega.

Njihova sedišta u crkvi su bila pozadi, na strani Kulijevih. On pogleda prema prednjim redovima. Itan i Džudi su im bliski prijatelji. Oni će biti negde napred. Pogledom potraži Alisi-nu kosu.

Šta ako ne dođe? Ako ne dođe, onda je on uzalud potrošio mnogo već uveliko iscrpljene energije.

Nije ga bilo briga za sopstveni izgled, ali je još jednom proverio Dajanin. Bila je lepša nego Monik i manje izazovna. Potpuno je zaboravio da tu negde postoji mlada, sve dok svi odjednom ne poustajaše, a ona, šepureći se, krenu prolazom do oltara.

Sada je trenutak. Svi su stajali okrenuti prema ulazu u crkvu. On izvi vrat. Verovatno je bio jedina osoba koja gleda u suprotnom pravcu. I tada je ugleda. Rajli joj je stajala s jedne strane, a otac s druge. Ili se bar njemu tako učinilo. Video ih je samo delimično. Džudi se malo nagnula prema prolazu s malim srebrnim fotoaparatom. Pol je pretpostavljao kakvo mučenje je ovo moralo biti za Alisinu majku. Ali čim je kod sebe prepoznao taj tračak sažaljenja, istog trenutka ga je potisnuo.

Želeo je da veruje kako je Dajana lepša od Alis. Zaista se trudio. Možda je zaista i bila, nekom objektivnom oku. Ali sebe nije mogao uveriti i to ga je nerviralo. Kako privoleti sebe da ti se nešto sviđi više od nečeg drugog? Kako promeniti svoj ukus? Sećao se kako je Džudi jednom pričala da je kao tinejdžerka otkrila kako joj se od čokolade pojavljuju bubuljice po licu, pa je naučila sebe da je ne voli. O tome je sasvim slučajno i, bogzna zašto, veoma često razmišljao.

Rajli ga ugleda i mahnu mu. Njen osmeh je bio dovoljan da ga oraspoloži. Na trenutak se ponovo pretvorio u ljudsko biće. Mahnuo je i on njoj i iskreno joj se osmehnuo. Hteo je ponovo da bude onaj stari Pol, njen prijatelj, u svom najboljem izdanju, a ne ova trula ogorčena verzija sebe.

Šta će Rajli pomisliti o Dajani? Misliće daje folirantkinja na kvadrat. Pre pet, ili čak tri godine, ona bi mu to i rekla, ravno u lice, ali sada više ne. Bilo mu je žao zbog toga.

Rajli je na sebi imala haljinu. Nije odmah ni primetio. Izgledala je sitno i nekako dečaćki u haljini, ali i lepo. Da li je on nju uopšte ikada video u haljini? Je li to Rajli konačno pristupila stvarnom svetu gde ostali ljudi žive i greše? Nije je takvu mogao ni zamisliti.

Rajli gurnu Alis. Kada je to video, Polu zastade dah. Rajli pokaza prema Polu. Da li ona zna nešto? Znači, sada Alis mora da se okrene. Znači, mora mu mahnuti. Želeo je da joj uputi jedan mrki pogled, ali uhvatio je sebe kako joj otpozdravlja, obeshrabren, neutralizovan i razočaran u samog sebe. Smisao njegovog dolaska ovamo bio je da preuzme kontrolu. Zagrlio je Dajanu. Alis je pogleda. U tom trenutku, nije ga bilo briga za Imanuela Kanta, kao ni razliku između izgleda i suštine stvari. Bi mu drago što je Dajana pored njega.

Rajli je stajala u dvorištu, među pušačima. Prijem se dosta nejasno raspoznavao kroz prozore i staklena vrata. Ali njoj je, tako uramljen i iza stakla, nekako imao više smisla. Ono što je malo jasnije videla bile su boje i oblici. Većinu ljudi nije raspoznavala, a njihove reči i pokreti stopili su se u jedan opšti razgovor, tako da joj je sve ličilo na jednu interaktivnu ploču.

Uglavnom, ako se neko izdvajao iz te gomile, bio je to Pol. Sve do sada, kada ga je videla, činilo joj se u redu to što mu nije rekla za svoje srce. A sada, iznenada, nije bilo u redu. Nije ni pretpostavila da će ga videti ovde. Baš se iznenadila. Zabrinula se. Zašto mu nije rekla?

Šta ako mu kaže neko drugi? Mrzela je i samu pomisao na to. Osećala bi se kao žrtva, a to je nešto što zaista ne podnosi. Kuli-jevi znaju, a i mnogi drugi, takođe.

I njeni roditelji mogu pretpostaviti da Pol zna. Nije navikla da smišljeno obmanjuje ljude. Prva laž uvek vodi ka sledećoj. Je li tako došlo do ovoga?

S Polom je uvek bila ona najbolja Rajli. S njim je provela svoje najsrećnije trenutke. Kada bi Polu ostala ista, njeno pravo „ja“ bilo bi sačuvano i barem bi negde postojalo. Kada je bila s njim, čak i sada, osećala se kao ona stara.

Ali tu je i Alis. Na početku, Rajli nije imala nameru da ugura tajnu između Alis i Pola, ali upravo to je uradila. Možda i jeste namerno. Možda se upravo tome nadala. Jer ako nije, zašto nije ispravila grešku?

Sada su ona i Alis zajedno. Ponovo žive kod kuće. Kao da se vreme vraća unazad, a budućnost je uglavnom zaboravljena. Zar je to ono što je želela?

Razmišljala je o tome kako je Pol gledao Alis u crkvi. Ona nikoga nikada nije tako gledala. Niti je nju neko tako gledao. Interesovali su se i za nju nekada, ali sve njene romantične veze bile su kratke i površne i, ili se upustila u njih iz radoznalosti, ili ih je izbegavala. Nikoga nije volela onako kao što Pol voli njenu sestru. Je li ljubomorna? Ljubomorna na Pola? Ljubomorna na sestru? Naježila se od same pomisli. Nikada ne bi mogla na taj način razmišljati o Polu.

„To je efekat kibuca“, rekla joj je jednom Kejti Mine, njena drugarica iz Škole u prirodi, kada joj je opisala svoje prijateljstvo s Polom.

„Šta to znači?“

„Deca koja zajedno odrastu u kibucu ponašaju se kao braća i sestre. Gotovo nikada se ne zaljube jedni u druge.“

Rajli je znala da to nije jedini razlog, ali možda je to objašnjavalo činjenicu što je Pol uvek držao Alis na udaljenosti, bio joj strog kritičar, i ignorisao je onda kada je najviše želela njegovu pažnju. Znao je da će jednog dana poželeti da je voli.

Rajli nije mogla podneti pomisao da je Alis i Pol sažalje-vaju. U svojim snovima, svuda oko sebe je osećala opasnost da će postati deo njihove prošlosti. Plašila se da su oni na vrhuncu života koji ne uključuje nju, i da će je, baš kao prošlog leta, namerno držati u neznanju. Oni su počeli da stvaraju tajne.

Kroz vitraž je ugledala tirkizno-zelenu Polovu kravatu i, odjednom, on se nađe pored nje. „Jesi li počela da pušiš?“ upita je.

„Ne volim da budem unutra u takvoj gužvi. Ali sada je i napolju isto. Bar da ovi pušači odu.“

„Nisam te nikada video u haljini.“

„Ja tebe nisam nikada videla s devojkom.“

„Eto.“

„Eto.“

Rajli pogleda dole. Mora mu reći. Mora smisliti pravi način da mu kaže.

„Hej, sutra bi trebalo da ceo dan pada sneg. Ako bude tako, hoćeš da iznajmimo kros skije u *Paragonu* posle podne? Sećaš se kada smo se skijali po Petoj aveniji?“

Ona se nasmeja. To je bila poslednja zima srednje škole. Pol se za Božić vratio iz internata. Pokušala je da se prikači za zadnji deo autobusa i tako skija, ali on umalo da je pregazi.

„Šta kažeš?“ Njegovo lice je i dalje bilo ono isto, njoj tako drago.

Roditelji će joj svisnuti. Srce će joj eksplodirati. Alis će je ubiti ako već pre toga sama ne umre. Ne može da mu kaže. „Važi, hoću“, rekla je.

Alis je ukočeno sedela u društvu činije pune mešane salate dok je trgovac s njene leve strane ispijao svoju treću votku s tonikom i usput je udario u cevanicu. Trenutno joj ćaskanje nije polazilo za rukom, iako je preko puta za stolom sedeo njen otac. Osećala se tako neprijatno da nije mogla naterati sebe da ustane i razgovara s poznanicima.

Kako je Pol mogao doći ovamo sa ženom koja tako izgleda? To je tako ružno od njega. Bilo ju je sramota što je on ovde s pre-lepom modernom ženom, a ona na sebi ima maminu haljinu sa zlatnim kaišem i naramenicama. Bolje bi izgledala u svom kombinezonu za košenje trave. Zašto je to uradila? To je bila neka njena tvrdoglavost, taj samorazarajući osećaj krivice. Ona zaslužuje samo loše. Kada je loša, onda zaslužuje i da loše izgleda.

„Jesi li upoznala Polovu devojkicu?“ pitala ju je Rozi Njuel prešavši na njenu stranu stola. Alis je ubeđivala sebe da Rozi nije imala nameru da bude okrutna. Rozi je i sama već godinama zaljubljena u Pola.

„Nisam još“, reče Alis.

„Zar nije prelepa?“

„Jeste“, složi se Alis kiselo. Bila je srećna kada je Rozi otišla da pleše s trgovcem. Neka sada malo nju šutira.

Pol je plesao sa svojom prelepom devojkicom na neku latino melodiju. Alis bi tako volela da je on loš plesač, ali nije. Svi ljudi za njenim stolom su ustali da igraju, uključujući i njene roditelje.

Alis ostade sama sa svojom mešanom salatom, grickajući zelene listove i pitajući se koje će joj se tamno parčence lista zaglaviti između prednjih zuba.

Pol je plesao kao san. Zaljubljeno je gledao Dajanu. On nastavlja da živi. Sve ih je zaboravio. Ostavio ih je za sobom. Dobro mu to ide. Mogao bi godinama tako.

I odmah, kao da hoće da je porekne, Pol napravi kratku pauzu sa svojom prelepom partnerkom i zamoli Rajli za ples. Alis je po njegovom izrazu lica videla da Pol i ne sluti da nešto nije u redu. Rajli je izgledala srećno i zdravo, i Alis oseti olakšanje što makar na nekoliko minuta učestvuje u ideji da je sve u redu.

Kada otpoče sledeća pesma, Pol od oca preuze Džudi. Štos već pomalo otrcan, ali Džudi je obožavala takve stvari. Nasred pesme, Pol presavi Džudi unazad i ona vrisnu u znak veselog negodovanja. Dobro, nije ih sve zaboravio. Zaboravio je samo nju, Alis.

Alis ugleda oca kako joj prilazi. Valjda je iz sažaljenja hteo da je pozove na ples. Ali onda bi ona morala ustati i pokazati svoju haljinu iz 1991. u njenom punom sjaju. Ne. Složila je facu još pre nego što je stigao da je išta pita. „Ne pokušavaj da me nate-raš“, promrmljala je krajičkom usana u stilu Klinta Istvuda.

Bila je gladna, ali nije se mogla naterati da jede. Osećala se jadno.

U čitavom svom životu, imala je tu jednu stvar, i iako joj je ponekad bila i teret, takođe je bila i najveći poklon. Pol ju je voleo. Zbog njegove ljubavi osećala se posebno. Od samog početka je bila deo njenog identiteta. A sada... sada ju je izgubila.

Kako pesma kaže, ljubav je ruža i ne treba je brati. Pa, ona ju je ubrala, i sada su joj ruke ostale pune trnja. Ružu je dobila Dajana. Rozi je pripao pijani trgovac. Alis je ostala s naramenicama i zlatnim kaišem.

Čim je otišao po šestu (sedmu?) čašu vina, Pol je znao da će uraditi nešto glupo. Željno ju je ispio i u pravi trenutak produžio dalje, da izbegne privlačno društvo svoje privlačne pratilje. Otišao je do stola za kojim je sedela Alis. „Hoćeš da igraš?“, upitao ju je.

Nije želela. Bilo mu je potpuno jasno. „Lepa haljina“, reče on gotovo je izazivajući.

Ona ustade. Znao je da mrzi da se povlači pred drugima. Pošla je za njim do plesnog podijuma.

Ovlaš ju je dodirnuo i vodio ju je kroz džez melodiju neznatno se njišući. Obrazi su joj se ljupko zarumeneli od nelagode. „Kako ide?“, upita ona.

„Prodao sam kuću“, rekao joj je malo previše ishitreno. Do koje mere je to uradio samo zato da bi joj to mogao saopštiti?

Nema budućnosti, Alis. Nema nade. Naši životi se više ne prepliću. Sada je sve i zvanično prošlost. Tako nestrpljivo je očekivao njenu reakciju da je njegovim recima bilo teško pripisati bilo kakvu ozbiljnost.

Ona klimnu. „Čula sam.“

Grr. Već je čula. Šta da uradi pa da joj zada svezu ranu? „Dobro je što sam konačno završio s tim mestom.“ Ona klimnu.

Šta bi još mogao reći? *Oženiću se. Nikada te nisam ni voleo. Kako se ti ono zoveš?* Bio je nemilosrdan i stideo se sebe. I jedno i drugo u isto vreme.

Kako bi bilo dobro kada bi izgubila pribranost. Kada bi se ona ponašala kao beba, možda onda on ne bi morao. Kada bi bar viknula na njega i optužila ga za nešto, kakvo bi to olakšanje bilo! Ali naravno da neće. Ona to nikada ne radi. Da je takva, on se ne bi ni nalazio u ovako zamršenoj situaciji, zar ne?

Tako je očajnički želeo da uzme svoju ljubav nazad od nje. Stare tehnike više ne pomažu. U stvari, nikada nisu ni pomagale. Kako prestaneš da voliš nekoga? To je jedna od najsurovijih svetskih zagonetki. Što se više trudiš, manje uspevaš.

Ako ova haljina na njoj ne pomogne, onda ništa neće.

Muzika uspori. Trebalo je da je pusti da ode. Umesto toga, on je privuče bliže. Osećao je njen miris i privio se uz nju. Mrzeo ju je. Mrzeo je sebe. Sada mu je bilo još teže jer ju je, na svoju nesreću, poznavao i ispod haljine. On joj spusti ruku niz leđa i zagrli je čvršće nego što je trebalo. Tako je jadno i bedno osećao glad za njom. Zašto? Šta to ona ima što njemu treba?

Video je njene oči, sjajne i okrugle. Gledala mu je preko ramena, pravo pored njegove glave, ali je on ipak uspeo da uhvati tačkicu u njenom oku.

On je pusti i ode do svog stola, uzbuđen, osujećen i nesrećan. Kakva čudna noć. Ma ceo ovaj njegov poduhvat je čudan. Zašto je uopšte došao na ovo glupo venčanje? Koga je tačno imao nameru da muči? by voki

Sedamnaesto poglavlje

KRIOGENIKA

Neko vreme su mislili da će Rajli biti operisana da bi se ispravili srasli listići njenog mitralnog zaliska. Još sredinom novembra to je bila loša vest, da bi se na kraju pretvorila samo u slabašnu nadu. I aortni zalistak je bio gotovo isto toliko oštećen. Mislili su da njenu aritmiju mogu popraviti pejsmejkerom. Međutim, čak i ta nada je izgubljena kada su doktori otkrili dalja oštećenja. Neka su bila ostaci od pre, a neka su nastala napredovanjem bolesti.

Svaki put kada bi se vratila od lekara, rekla bi: „Izgleda da je u redu“, i nestala bi na nekoliko sati. I svaki put, kasno noću, mama bi Alis ispričala pravu verziju, uključujući i svoje strahove. Poredala bi nove bočice lekova: beta-blokatore, antikoagulan-te, antibiotike. I to sve za devojkicu koja mrzi da guta pilule.

Ponekad se Alis činilo da su Džudina pacijentkinja i njena sestra Rajli dve potpuno različite osobe. „Svaki put kada je pregledaju, nađu nova oštećenja“, rekla je Džudi na kraju te godine. „Operacija ovog ili onog zaliska neće rešiti problem.“

Januar su proveli kao zaleđeni, ali na oprezu i čekajući. Rajli je redovno odlazila u centar za transplantaciju, a zbog njenih godina i napredovanja bolesti bila je pri vrhu liste. Kao što je doktor objasnio, kada njeno ime dođe na prvo mesto i pronade se odgovarajuće srce, sve će se resiti u roku od nekoliko sati.

Rajli je sve vreme morala nositi biper zakačen za pantalone. Možda su u pitanju dani a možda i meseci, rekao je njen doktor. I tako, čekali su. Dok je Rajli išla tamo-amo, i Alis i njeni roditelji su stalno pratili biper.

Jedno jutro, kada ga je Rajli ostavila na radnom delu u kuhinji, njih troje su zastali i zagledali se u njega kao da će im skočiti u ruke. „Nije to srce“, našalila se Rajli.

Kasnije, kada je Rajli otišla, Alis je sedela sama u kuhinji i posmatrala stvari koje jedva da je više i primećivala, na primer stalak za začine koji je Rajli napravila u stolarskoj radionici u osnovnoj školi. Gledala je grozan ćup koji je ona lično u trećem razredu napravila od gline, uglačala, ispekla i donela kući, a Džudi u njemu i sada drži so. Bile su tu i dve puzavice koje su zajedno boravile u prozoru, prikupljajući ono malo svetla koje je dolazilo s parčeta neba što se videlo kroz otvor za vazduh. Te biljke su Alis i Rajli pre mnogo godina donele kući s prolećnog sajma, a Džudi ih je zahvala i održavala sve ovo vreme. Ljubav se pokazuje na mestima na koja obično i zaboravimo da pogledamo.

Naredni dani i nedelje su se raspali na razdoblja čekanja. Otac je za vreme odmora u školi dolazio kući. Majka je radila više u stanu a manje u biblioteci. Poslove je primala jedan po jedan. Stari planovi su isparili, a novi se nisu ni pravili. Kada bi roditelji uveče izašli, nalazili su glupe razloge da zovu kući.

Alis se plašila da razmišlja makar i dan unapred. Kao malo dete, živela je u sadašnjosti i nije sledila svoje misli dalje iza ugla. Prelazila je s jednog posla na drugi a da nije ni razmišljala o nekom napredovanju.

Svi se krećemo unazad, pomisli Alis.

Krajem januara, Alis je shvatila da čekanje neće moći još dugo trajati, i da se ne može mesecima živeti u stanju krajnje uzbune i pripravnosti. To nadilazi ljudske sposobnosti.

„Mislím da ne želim novo srce“, jednom je rekla Rajli dok su se šetale po parku. Kad god bi temperatura prešla četiri stepena, išle su u šetnju.

„To će postati tvoje srce čim se nađe u tvom telu“, rekla je Alis.

Motрили su je previše brižno. Alis je i protiv svoje volje zamišljala Rajlino izmučeno srce, sanjala je te stravične ugruške krvi i kako ih uništava. Svi su postavljali previše pitanja o lekovima, unosu soli i zadržavanju tečnosti. Rajli je samo želela da pobeg-ne od njih.

„Gde si bila?“ upita je Alis, kao usput, kada se Rajli jedne olujne večeri u februaru vratila kući. Alis nije želela da prizna da je od ručka bar deset puta proveravala temperaturu.

„Išla sam do centra da se nađem s Polom.“

Alis se zagrcnula na sopstvenu pljuvačku. „Nadam se da ste bili negde unutra.“

Rajli je pogleda popreko.

„I, kako je on? Jesi li mu rekla?“ Glas joj je ispao malo preglasan.

Rajli skide sa sebe gornje slojeve odeće. „Dobro je. Lepo smo se proveli“, reče, takođe malo glasnije nego što bi trebalo. „I ne, nisam mu rekla. Trenutno mi je dobro. Mnogo je zabavnije biti s ljudima koji ne znaju da sam bolesna.“

„Mnogo ti hvala.“

„Ozbiljno, Al. Znam koliko brineš zbog mene, ali gnjaviš me.“

Kada ljudi ulaze u vodu, mnogo toga ostave iza sebe. Svoju odeću, stvari, šminku, lepo nameštenu frizuru, svoje glasove, sluh, vid - bar u onom normalnom obliku. „Ljudi izgledaju prilično isto pod vodom“, rekao je Rajli jednom prilikom njen instruktor ronjenja. Neki ljudi u vodi izgube svoju posebnost, ali ne i Rajli. U vodi je uvek bila najviše svoja. Voda treba da simbolizuje preporod, ali kada je Rajli plivala - smanjena, sama i neuhvatljiva - uvek je osećala dublju vezu sa samom sobom, onakvom kakva je zaista bila.

Najbolje mesto je naravno okean. To je volela najviše od svega. Ništa drugo joj nije pružalo takav osećaj slobode, ali istovremeno i povezanosti sa svim mestima i stvorenjima koje voda dodiruje. Okean je najbolji, ali može da posluži i pregrejani bazen na vrhu zgrade u Zapadnoj 68. ulici.

Rajli se pod vodom odgurnu od zida u jedan dugi zamah i zapliva prsnim stilom. Zamahivala je sporim ritmom. Prvih osamsto metara je menjala slobodni

i prsni stil, a drugih osam-sto slobodni i leđni. Na početku je obećala sebi da će prestati nakon prvih kilometar i po. Pokreti koje su njeni udovi ponavljali delovali su na nju kao meditacija, a istezanje mišića kao droga. Čula je svoje disanje, pa čak i srce. Postepeno je zaboravila na nekoliko drugih ljudi u bazenu, na ono što se dešavalo oko njega, zvuke grada iza stakla.

Uobičajene stvari ne mogu ovde da te prate. Tu možeš pobeći od zahteva i obaveza. Čak i zahtevi koje nametneš sam sebi, ovde, ispod vode, nestanu i preokrenu se. Ne možeš da čuješ i ne možeš da govoriš. Uši su ti pune, ali je bar tiho.

Krug za krugom, Rajli je polako pojačavala tempo, da bi ga na kraju ponovo smanjila. Izdržala je i poslednji, šezdeset četvrti krug.

Nevolja s plivanjem je u tome što na kraju ipak moraš izaći. Moraš se osušiti i ponovo obući svoje stvari. Ponovo postaješ onaj stari, ili u njenom slučaju, gubiš deo sebe. A obaveze su i dalje tu, čekaju.

Svetlo za poruke je besno treptalo u kuhinji, i Alis se uplaši kada ga ugleda po povratku iz parka. Prsti su joj bili zgrčeni i ukočeni kada ga je pritisnula.

„Ovde kancelarija doktorke Brejden iz centra za transplantaciju. Pokušavamo da dobijemo Rajli“, čulo se u poruci. Glas je nastavio sa izričitim i hitnim uputstvom da ih nazovu. I sledeća poruka je stigla od istog uzbuđenog službenika, a treća od same doktorke Brejden. Sve tri su pristigle u poslednjih četrdeset minuta.

Alis oseti navalu očekivane panike. Ona je ovu paniku planirala, čak ju je i isprobala nekoliko puta pre ovoga. Zgrčenim prstima, nalik veštičjim, okrenula je broj Rajlinog bipera a zatim i broj mobilnog, ali odgovora nije bilo. Rajli je ili mrtva ili nemarna.

Alis je čekala i brinula. Upravo u ove dve aktivnosti je uložila svu svoju energiju poslednjih nekoliko meseci, ali nije postajala ništa bolja u njima. Ovaj put praksa nije pomagala.

Zvala je ponovo, i ponovo, i ponovo. Kada je telefon zazvonio i šesti put, Rajli odgovori. „Šta je tebi?“

„Jesi razgovarala s doktorkom Brejden?“

„Ne. Zašto?“ Alis ču kako Rajli teško diše.

„Proven biper.“

Nastade pauza. „Nazvaću te“, reče Rajli.

Kasnije su se svi našli u stanu. Bili su tu i Džudi i Itan.

Rajli je bila u čarapama i podigla je noge na kuhinjski sto. Ljuljala se na stolici.

„Sigurna si da je prekasno“, reče Džudi. Iskočile su joj žile na vratu.

„Sigurna sam. Sigurna je i doktorka Brejden.“ „Dobio gaje neko drugi?“ bila je uporna Džudi. „Da“, reče Rajli. „Večeras se nekom pacijentu posrećilo. Dobio je srce.“

„Ali to nismo mi“, reče njena majka. „Nisam ja“, reče Rajli.

„Dušo, zašto se nisi javila?“ upita Itan. Stezao je naslon prazne stolice. „Ne razumem šta se dogodilo.“

Alis se zabrinula da će se Rajli odgurnuti unazad tako jako da će se stolica prevrnuti i srušiti na pod. Kakva bi to bila ironija da Rajli nakon svega polomi vrat.

„Samo nam objasni, molim te“, čvrsto reče Džudi. „Ove sisteme smo postavili s razlogom.“

Rajli uz tresak spusti stolicu na sve četiri noge. „Plivala sam“, reče, a glas joj je bio nepopustljiv. „To sam radila.“

Rajli se nekako osmelila. Narednih dana, zabranila im je da više govore o listi. Nisu smeli da razgovaraju o temperaturi napolju, unosu soli ili pilulama, kao ni o prognozama. „Kunem se bogom da ću se inače odseliti“, pretila je Rajli. Prestala ih je oba-veštavati o svojim pregledima i zabranila je majci da ide s njom. Nije im prenosila novosti kada bi se vratila.

„Prestani da buljiš u biper“, obrecnula se jedno jutro na Džudi koja gaje ugledala ostavljenog na stočiću.

Te iste nedelje, kasno noću, Alis je načula razgovor između Rajli i oca. „Ne želim da se pretvorim u tu bolest“, čula je sestru kako govori. „Osećam da će me u potpunosti preuzeti i od mene neće ništa ostati.“

Pod neprijatnim svetlom apoteke Rajli na trenutak nije prepoznala sestru. Samo okruženje je bilo čudno i neprijatno, ali još gori je bio Alisin izraz lica. Rajli se oseti pogođena njegovom bezizražajnošću, odsustvom toplote i živosti kakvu je Alis uvek pokazivala pred njom. Bilo je neobično videti nekoga koga voliš a da on ne vidi tebe. Sa Alis je to bilo naročito retko izvodljivo.

Rajli se zaklonila iza naslagane kule antiperspiranata i neobavezno je razgledala četkice za zube. Alis je radila za kasom. Ostale tri u nizu su bile prazne. Pošto nije bilo mušterija, Alis je neodređeno zurila u odeljak sa šamponima. Jedna pognuta žena je došla da kupi loto listić. Umešao se neki čovek, pokazujući na nešto što visi iza pulta - možda na baterije.

Ovo mesto nije imalo nikakve veze sa spoljnim svetom. To je, na neki način, Rajlina noćna mora. Nema prozora kroz kojem bi se moglo gledati napolje. Nekoliko slojeva vrata da ne dozvole vazduhu da uđe. A vazduh na Jedanaestoj aveniji i nije tako svež. Svetio unutra je bilo lepljivo žuto; muzika se beskrajno vrtela ukруг. U *Dvejn Ridu* niko ne izgleda lepo, ali ona nikada svoju sestru nije videla u tako neuglednom izdanju. Nekada je teško imati lepu sestru, ali još je manje prijatno ako je ružna.

Rajli nije želela da ostane, ali nije mogla ni da ode. Mogla je razumeti da Alis radi u parku za minimalnu platu, ali nije uopšte mogla razumeti zašto radi ovde. Za bilo kakvu platu. Da li odavde potiče novac za njenu plivačku člansku kartu?

Šta to radiš, Alis?

Alis je uveče nekud odlazila, a njima je govorila da izlazi s prijateljima. Njeni roditelji su u tome nalazili gotovo izopačenu utehu. Bar neko iz porodice mora živeti. Šta bi pomislili kada bi videli kuda to Alis u stvari ide?

Alis bi trebalo da pohađa pravni fakultet, a ne da prodaje loto listiće. Svi u porodici imali su neke svoje uloge. Alis je trebalo da upiše neki prestižan

univerzitet, nadali su se da će postati uspešna. Međutim, nije ispunila svoju dužnost.

Rajli se sećala dana kada je Alis primila pisma s fakulteta na koje je konkurisala. Rajli je tada, te zime, živela u Džekson Holu, u Vajomingu. U proleće je došla kući na nekoliko nedelja, pre nego što je krenula na Fajer Ajlend da pripremi kuću. Roditelji su posmatrali Alis kako s nestrpljivim oduševljenjem otvara kovertu. Slavili su kada su saznali da je primljena na šest od osam mesta, uključujući i Darmut, gde je na kraju i trebalo da ode. Te noći, roditelji su organizovali svečanu večeru u *Mun pelisu* na Brodveju. Rajli se radovala zbog Alis. Uglavnom. Bar je imala takvu nameru. Ali u poslednjem trenutku, Rajli se izvukla s večere, tvrdeći da ima neke druge obaveze. Trčala je oko rezervoara u Central parku, kilometar za kilometrom, po mrklom mraku. Posle joj je bilo žao kada bi se toga setila. Nije želela da zavidi Alis na njenom uspehu.

Na Alis se i ne možeš mnogo naljutiti. „Biću srećna ako upadnem makar na jedan fakultet“, rekla je. Ona bi podelila sve svoje bogatstvo kada bi ga imala.

Rajli se sećala i dana od pre tri godine, takođe u aprilu, kada su stigla njena pisma. Kovertu je otvorila u tajnosti svoje sobe, tako tajno kao što je popunila i aplikacije. Mislila je, ako sva pisma budu tanka i svi odgovori negativni, moći će da kaže: *Želim da se prijavim na obuku za instruktore u Školi u prirodi. To sam sve vreme želela.* Možda i jeste bilo tako.

„Ja sam ovo izabrala“, želela je da može da kaže. „Uvek sam birala.“

Utrnulim prstima u debelim baštenskim rukavicama, Alis je raščišćavala leje duž jahačke staze. To joj je bio novi zadatak i novi predeo, zbog čega je Alis bila zahvalna. Onaj stari pejzaž je upio previše njenih briga. Vremenom će i ovaj tako.

Posla nije bilo mnogo, ali bilo je malo i ljudi koji bi ga obavljali. Svi vole da rade u parku u proleće i leto. Volonteri bi se skoro svi razišli do februara, a i plaćena radna snaga je malobrojna. Alis je u februaru mnogo vremena provodila sama, a vazduh je bio tako hladan da su joj i misli stajale na mrtvoj tač-ki. To joj je i odgovaralo.

Neko je projahao. Ona nikada nije jahala konja. Videla je ljude i njihove pse. Ljudi su izgledali smrznuto, a psi srećno. Videla je majušnog psa kako vuče velikog odrpanog plišanog medu, i iako nije volela male pse, pomisli kako su slatki kada vuku stvari veće od sebe.

Ugleda trkača kako prolazi gipkim i gracioznim korakom koji je podseti na Rajli. Korak joj je bio tako poznat, ali takav već dugo nije videla. Zamislila je Rajli kako trči plažom, zatim šetalištem, kao i 97. ulicom. Teže ju je bilo zamisliti kako hoda. Dok Alis pretrči kilometar i po, Rajli za to vreme pretrči tri.

Odjednom, Alis zastade. Strese sa sebe velike komade hladne prljavštine i pođe do staze, dok joj je srce haotično lupalo u grudima. Videla je kako trkač brzo napreduje, na nogama kao stvorenim za trčanje, i približava se krivini. Osoba je još uvek bila dovoljno blizu da bi čula Alis kako je doziva. I ona otvori usta da vikne, ali se zaustavi. Samo je posmatrala, dok ju je obuzimalo neko čudno osećanje.

Ako Rajli želi da trči, Alis je ne može sprečiti. Sve što može da uradi jeste da gleda. I tako je i uradila. Gledala je i pamtila. Bio je to neobično lep prizor.

Te noći Rajli se nije osećala dobro. Ona to nije rekla, ali svi su primetili, a Alis je znala i zbog čega. Džudi je želela da pozove njenog lekara, ali Rajli je odbila. „Nisam mala“, rekla je Rajli i prekinula dalju raspravu.

Alis je kasnije otišla u Rajlinu sobicu i sela na krevet. Gledala je neke stvari koje su tu bile još od pre nego što su prvi put otišle od kuće: slika na kojoj su Alis i Rajli zagrljene na vrhu brežuljka prekrivenog snegom u Central parku, stara fotografija s Rajli i Polom i savladanom ogromnom plavom ribom na ribarskom brodiću u Velikom južnom zalivu. „Danas sam prešla da radim pored jahačke staze“, reče Alis i pogleda Rajli. I Rajli pogleda nju, i obe su znale šta to znači.

Rajli se namršti, a Alis pokuša da smisli kako da na najbolji mogući način to raspravi s njom. Želela je da u isto vreme, na lep način, iskaže i svoju ogorčenost, ali i ljubav. I onda shvati da ne postoji lep način za to. Te dve stvari prosto ne idu zajedno. Ono što prija njoj ne mora prijati i Rajli. Poče da shvata da ona i Rajli verovatno imaju posve različite ciljeve. Ponekad je potrebno prepoznati razdor ako želiš da sačuvaš bliskost.

„Sviđa mi se tamo“ konačno reče Alis. „Sa svim onim psima i konjima.“

Prošlo je nekoliko minuta pre nego što je Rajli shvatila da je to sve što će Alis reći.

Kako je veče prolazilo, tako se i Rajlino lice opuštalo i dobijalo onaj stari dragi izraz. Dok je Alis ležala na krevetu i prelistavala *Njujorker*, Rajli je zaspala prebacivši svoje noge preko njenih.

Polu je trebao minut da prepozna Itanovo lice u predvorju zgrade u Ulici Merser, gde je bila smeštena katedra za filozofiju. U prvi mah se obradovao, ali odmah zatim se rodi sumnja. „Otkud ti ovde?“, upita.

„Nadao sam se da ću naleteti na tebe“, reče Itan. Polu se učini nekako mnogo stariji. Možda zato što nije navikao da ga vidi zimi. Itan je letnji čovek.

„Je li ovo neka zaseda? Koliko dugo si već ovde?“ Itan pogleda na sat. „Dvadeset minuta. Rajli mi je rekla da u ovoj zgradi imaš seminar.“

„Mogao si me jednostavno nazvati na mobilni“, nabaci Pol, osećajući se pomalo licemernim.

„Mogao sam.“

Pol izađe napolje, stežući čvršće svoj kaput oko sebe, a Itan pođe za njim.

„Šta studiraš?“ upita Itan. „Filozofiju.“

Itan je ostao smiren. Istrpeo je već toliko Polovog odbacivanja da se već sasvim navikao. „To sam shvatio. Ali kakvu filozofiju?“ Pol se okrete prema njemu dok su hodali. „Filozofiju morala.“ Itan klimnu glavom. „I političku“, promrmlja Pol.

Setio se kako je Itan pokušavao da ga podučava. Itan je bio taj koji ga je učio da čita u leto između drugog i trećeg razreda, kada su pretili da će ga izbaciti iz škole. Itan je njemu i Rajli pročitao čitavu trilogiju *Gospodar prstenova* jednog veoma kišnog leta posle četvrtog razreda. Iako to ne bi priznao, Pol je to voleo: ležali su na kauču, on i Rajli, njegove noge na jednoj a Rajline na drugoj strani,

dok je Itan sedeo na velikoj smeđoj tapaciranoj fotelji i čitao izmišljajući raznorazne glasove. Polu se nekada činilo da je Itan trebalo da bude glumac.

Čuli su kišu i vetar kako se mešaju sa zvukom okeana. Nekada bi se i Alis uvukla među njih. Pol je gotovo mogao osetiti kako ga bockaju njeni laktovi kada bi se ušuškala između njega i naslona kauča. Uvek se bunio zbog toga, ali je istovremeno to i voleo. Kada bi naišli strašni odlomci, Alis bi pobegla, a Pol bi je posle zadirkirivao.

Pol je tada mislio da ga Itan voli, ali kasnije je promenio mišljenje. Nije Itan bio zainteresovan za njega. Tog leta posle četvrtog razreda je bio tako srećan, a na kraju se sve loše završilo.

„Uživaš li u studijama?“, upita Itan.

„Naravno.“

„Hoćeš li raditi doktorat?“

„Imam u planu“, reče Pol. Itan je odustao od svog doktorata iz američke istorije negde usred disertacije. Jednom je čuo kako Itan na nekom izletu u zalivu opisuje svoju akademsku karijeru kao SOD. Kasnije je saznao da mu je to značilo Sve Osim Disertacije. To baš i liči na Itana: pun volje ali beskoristan.

Šetali su kroz Vašington skver park, ispod trijumfalnog luka. Pol se pitao koliko će ga Itan još pratiti. Nije mnogo verovao u Itanovu odlučnost.

„Jesi li skoro video devojke?“

Sada Pol ubrza korak. Da li to Itan nešto zna? Ta misao mu pre nije padala na pamet, i sada se uznemirio. „Video sam Rajli pre nedelju dana“, reče opušteno.

Nije želeo da Itan sazna za njega i Alis.

„Kako ti je izgledala?“

Pol ga je jedva i čuo. Naglo skrenu u Osmu ulicu. „Slušaj, imam nekog posla, a već kasnim. Zovi me ako ti nešto treba, važi?“

Pol ostavi Itana na Petoj aveniji i odjuri prema Vest Sajdu bez ikakvog razloga. Laknulo mu je što Itan nije ni probao da ga sledi.

Tek kasnije Pol shvati da se, obuzet svojom mrzovoljom i narcizmom, nije ni setio da pita Itana zašto je došao.

Osamnaesto poglavlje

POKIDANA MREŽA

Početkom marta Alis pređe na novi zadatak: čišćenje starog igrališta. Nalazilo se na Ist Sajdu u 84. ulici, malo severnije od muzeja *Metropolitan*. Bilo je to jedno od velikih njujorških igrališta, i Alis ga se dobro sećala. Kada su ih roditelji vodili u muzej, Rajli bi se uvek unervozila, pa joj je na kraju svake posete nagrada bila odlazak na igralište.

Alisin posao je podrazumevao i ribanje kupatila, a to majci nije ni spomenula. Da jeste, ona bi istog trenutka počela da joj probija uši pričom o skupoj fakultetskoj diplomi. Bilo joj je drago što je ovaj posao dobila u martu a ne u avgustu. U avgustu počinje stvarno da smrdi. U avgustu smrdi ceo grad, zato ljudi i odlaze na plažu, barem oni koji to mogu sebi da priušte.

Alis je bila veoma srećna kada se trećeg dana na igralištu pojavila Rajli. Iako je bilo hladno, obradovala se što je vidi.

„Otkud ti ovde?“ upita Alis, ali nije zvučala zabrinuto. Rajli-no lice je bilo previše živahno da bi nosila loše vesti.

„Zamišljala sam kako izgledaš na ovom poslu, pa nisam mogla odoleti“, reče Rajli.

Dok je Alis čistila uvelo lišće, Rajli se ljuljala na konopcu, povremeno ispuštajući razne uzvike.

Mesto je bilo skoro prazno. Zbog hladnoće, pretpostavljala je Alis, a verovatno i zato što je u toku školska godina.

Nakon što se Rajli umorila od ljuljanja na konopcu i penjanja na vrh piramide, sišla je i sela na pesak gde je Alis grabuljala.

„Sviđa mi se pesak na ovom igralištu“, napomenu Rajli. Nije postojalo samo jedno ograđeno mesto s peskom, već su se velike površine peska nalazile i ispod svake konstrukcije za igru. Alis se sećala kako ih je majka terala da skinu cipele da ih ona istrese pre nego što krenu autobusom kući.

Nešto kasnije, i Rajli poče da grabulja. Bez alatke, samo prstima. „Hej, vidi“, reče podigavši parče razbijenog stakla.

Alis ga uze od nje i stavi u vreću za smeće. „Dobro da si ga našla.“

Rajli je vredno radila, i kako bi pronašla i uklonila nešto što bi moglo biti opasno, tako je njeno zadovoljstvo sve više raslo.

Negde oko ručka pojavila se Alisina šefica, gospođa Bokser. Videla je da Rajli pomaže u pesku i na licu joj se pojavi sumnjičavi izraz. „Neću vas obe platiti“, rekla je.

„U redu“, ljubazno reče Rajli.

„Znamo“, reče Alis.

Naredne nedelje vreme se prolepšalo, ali Alis se nije previše nadala. Smatrala je to praznim obećanjem, ili barem malo preuranjenim. Ipak, na njenoj koži kao da se otvorilo milion novih pora da upiju toplotu i blagost vazduha. Kada je osetila sunce na licu, došlo joj je da zaplače. Bilo joj je drago što je igralište prazno i što se Rajli tog dana nije pojavila.

Legla je na pesak i osetila kako joj toplota prožima kosti. Mišići, tako stegnuti ovih meseci, pretvarali su joj se u vodu. Sumnjala je da će moći da nastavi s grabuljanjem, čak nije znala ni kako će se odvući kući.

U te milione otvorenih pora uvuklo se sunce, ali i neki drugi osećaji. Ulazili su i izlazili. Kao da je porozna.

Vazduh je mirisao na plažu. Sunce je mirisalo kao sunce. A toaleti, nekoliko desetina metara dalje, mirisali su na toalete. Čula je kako iza njenih stopala tutnje automobili i autobusi, potpuno u neskladu s nebom iznad njene glave i peskom na kome je ležala.

Razmišljala je o Polu, i kako su mu leđa bila sva od peska kada ga je prvi put zagrlila. Mislila je na Rajli i neravni linoleum i sendviče s jajima i kadicu za pranje nogu i neispravan tuš. Razmišljala je o svemu što je izgubila. Puštala je da misli prolaze kroz nju, unutra i napolje. Osećala se iznemoglo.

Osećala se glupo kada se senka gospođe Bokser nadvila nad njom i kada ju je ova upitala šta to radi. Brzo je sela.

„Samo sam prilegla na minut“, reče Alis brišući oči jednom stranom ruke, a nos drugom.

Kada se vratila u stan, zatekla je Rajli kako na kauču čita knjigu. „Šta čitaš?“

Rajli joj pokaza korice, na kojima se videla žena grimizne kose obučena u pokidanu majicu, a grlio ju je jedan dugokosi razmetljivac. Alis se nasmeja. „*Ana i gusar*“, pročitao. „Je li dobra?“

„Prilično glupa“, reče Rajli. „Ali dobra.“

Alis se nije mogla setiti ni jednog jedinog slučaja da je Rajli čitala knjigu svojom voljom.

Alis sede na kraj kauča. Na površini kože je još uvek osećala sunce. „Danas je predivno. Pomalo se oseća leto.“

Rajli klimnu. Izgledala je umorno. „Bila sam u šetnji.“

Alis je sedela skrštenih nogu dok je Rajli stavila svoje noge na njeno krilo i čitala. Bilo je lepo. U stanu je konačno bilo tiho, bez sirena kola hitne pomoći ili bučnih kamiona na Aveniji Amsterdam.

Nešto kasnije, Rajli je odložila knjigu i pomerila se da napravi mesta za Alis. Alis se ispružila na suprotnoj strani kauča.

Rajli je stopala u čarapama spustila na Alisin stomak, a Alisini nožni prsti su dopirali Rajline sve do brade. Obe su se osećale prijatno.

„Mogu li nešto da ti kažem?“

„Možeš.“

„O tati je.“

Alis klimnu.

„Sećaš se onoga kada je varao mamu pre mnogo godina, a ti si me pitala da li znam ko je ta osoba?“

Alis ponovo potvrdno klimnu. Srce joj jače zakuca.

„Znala sam ko je.“

„Stvarno?“

„Da.“

„Pa, ko je to bio?“

„Lia.“

Alis je čula reč. Ušla joj je u uvo, ali nije joj u potpunosti doprla i do svesti. „Polova mama?“

„Da.“

„Tata je varao mamu s Liom?“ Ta ideja je još uvek lebdela negde izvan njenog mozga. Činilo se kao daje ne može prihvatiti. „Polova mama?“

„Da.“

„Ali to je nemoguće. Tata je za nju uvek govorio da je davež.“

Rajli polako izdahnu. „Možeš mi verovati na reč, Al.“ „Kako znaš?“

Rajli nagnu glavu. Razmišljala je. „Zato što sam ih videla.“

Alis je primetila koliko je Rajli osetljiva, i nije želela da vrši pritisak na nju. „Videla si ih... zajedno?“

„Zajedno onoliko koliko dvoje to mogu biti“, reče Rajli. Delovala je vrlo ozbiljno kada je podigla knjigu radi demonstracije.

„O, ne.“ Ime Lia je ipak nekako pronašlo put do njenog mozga, ali se samo zaustavilo tamo, nesposobno da se rastvori i upije.

„Videli smo ih i Pol i ja.“ Rajli podiže kragu na svojoj košulji. „Bili smo u zalivu, pokušavali smo da mrežom nahvatamo sitnu ribu za mamac. Sećaš se one stare mreže sa zelenom ručkom?“

Alis klimnu. Savršeno se sećala.

„Sećaš se da je na njoj bila rupica? Polu je palo na pamet da bismo mogli da je popravimo lakom za nokte. Rekao je da njegova mama ima lak, pa smo otrčali do njihove kuće i popeli se na sprat da ga uzmemo iz kupatila.“

Alis ponovo polako klimnu glavom. „Kladim se da niste kucali.“

„Ne.“

„O, ne.“ Deo nje je želeo da sazna sve jezive detalje. Ali po izrazu Rajlinog lica, shvatila je da ne treba ni da pita. „Staje Pol uradio?“ Nije pitala šta su uradili tata i Lia.

„Zgrabio me je za ruku i pobjegli smo odatle. Sećam se da mi je bilo muka i vrtelo mi se u glavi. Stajali smo nasred glavnog šetališta. Nismo znali šta da radimo.“

„Pa šta ste uradili?“

„Ja sam otišla kući. On je otišao nekuda drugde. Ne znam gde, ali nije mogao ići kući, zar ne? Tri dana se nismo ni videli niti smo razgovarali.“

„Mislim da se sećam tih dana.“

„Četvrtog dana, on je kao i obično došao na pahuljice, i to je bio kraj.“

„Kako misliš to je bio kraj?“

„Mislim, što se nas tiče. Nikada posle o tome nismo razgovarali.“

„Nikada niste pričali o tome?“

„Ne.“ Rajli slegnu ramenima. „Ne direktno. Nismo mogli.“

„Bože.“

„Tata je pokušao da razgovara sa mnom o tome, ali ja nisam htela.“

Alis klimnu.

„Naterao me je da odem kod školskog psihologa na početku petog razreda.“

„Sećam se toga.“

„Nisam htela da pričam ni s mamom. Verovala ili ne, nikada ni s kim nisam o tome pričala.“

Alis je bila ošamućena i uznemirena. Bar kada ne bi imala milion pora, već samo jednu ili možda čak nijednu. Palo joj je na pamet da pita Rajli zašto je baš ovaj dan izabrala da priča o tome, je li joj za tako nešto trebalo srce koje samo polovično radi, ali nije bila sigurna da zaista želi da zna odgovor.

Ona pažljivo pogleda Rajli. „Ima li još nešto što treba da mi kažeš?“

Rajli malo razmisli, a zatim odmahnu glavom. „Imaš li ti nešto meni da kažeš?“

Alis je bila srećna kada je videla Rajli na igralištu, ali i posete su imale svoju granicu. Uopšte nije bila srećna kada ju je ugledala pod fluorescentnim svetlom *Dvejn Rida*.

„Staje to s tobom i mojim radnim mestima?“ upita Alis Rajli. Bila je ogorčena i zaokupljena mislima o Lii i ocu, i svim ostalim s tim u vezi, što je njenu prošlost pretvorilo u mesto gde joj više nije prijatno da se vraća.

„Proveravam te“, reče Rajli jednoličnim glasom.

„Ozbiljno, otkud ti ovde?“

„Pratila sam te. Našla sam tvoju uniformu, i odmah sam znala da ne pripada ni tati ni mami.“ „Pravo si njuškalo.“

Rajli pogleda oko sebe. „Stvarno sam nesrećna zbog tebe, Al.“ Alis pritisnu neke tipke na kasi.

„Zašto si ovde?“ bila je uporna Rajli. „Zašto gubiš vreme ovde?“

„Zvučiš kao mama.“

„Da li misliš da ovo radiš zbog mene?“

Alis odmahnu glavom.

„Jer, ako to misliš, prestani.“

Alis pogleda svoj nokat na palcu.

„Trebalo bi da nađeš dobar posao. Pravi posao. Ti možeš mnogo bolje od ovoga. Ti bi trebalo da si ona pametna u porodici.“

Alis zaplaka u rukave svoje bluze, koja je bila sašivena od tako veštačkog materijala da uopšte nije upijala njene suze. Nije mogla ništa reći.

Alis je mislila da zna zašto je tu, ali sada je shvatila da ne zna. Mislila je da zna kakav osećaj krivice je prati, ali izgleda da ne zna.

Kada bi mogla, sve svoje sposobnosti bi poklonila Rajli. A ako ne bi mogla, pretvarala bi se da ih ni ona nema, radi obe.

Jedna žena od sedamdesetak godina u zelenom *Fer ajl* džemperu, prišla je kasi s paketom četkica za zube. „Radite li?“

„Da“, reče Rajli. Prošla je iza pulta i pomerila uplakanu Alis u stranu. Uzela je pakovanje četkica.

„To je osam dolara i devedeset devet centi“, rekla je.

„Da li vi radite ovde?“ upita žena.

„Obično ne“, odgovori Rajli. Otprilike je imala predstavu o tome kako radi kasa.

Žena joj predade novčanicu od deset dolara a Rajli joj vrati kusur iz fioke.

„Hvala“, reče Rajli i pruži joj račun. „Laku noć.“

Alis ju je posmatrala. I dalje je plakala, ali ovo ju je i zabavljalo.

„Jednom ću naći dobar posao“, reče Alis brišući nos.

„Pa šta čekaš?“, upita Rajli.

Alis slegnu ramenima.

Vožnja podzemnom železnicom bila joj je poznata i duga. Nekada je Rajli prosto letela tamo na krilima svog uzbuđenja. Njene misli nisu bile opterećene brigom. Verovala je svom srcu. Imala je tada drugačiji osećaj u stopalima.

Otkako je zabranila roditeljima da joj govore o svojoj zabrinutosti, nekako je imala i više vremena i mira za sebe. Stavila je ruku na grudi, kao što je nekada pre ponekad činila.

Na ulazu u akvarijum platila je ulaznicu i prošla kroz obrtna vrata. Blagajnica joj je ponudila mapu, ali ona je ljubazno odbi. Na ovom mestu se odlično snalazila. Prvo je ušla u široki mračni hodnik, do mesta odakle se pod vodom posmatraju delfini.

U početku nije videla nijednog delfina, a zatim se jedan pojavi. To je Marni, pomislila je, iako je njena nekada debela sjajna koža sada izgledala izgrebana i istanjena. I ona stari. Sam pogled na nju rastuži Rajli.

Iz nekog razloga, za Rajli je ovo mesto bilo obmana. Videla je odvodne cevi, mehaniku, rupe i mrlje na malteru. Voda je imala neku prljavu žućkastu boju. Nije mogla preći preko svega toga i verovati da je ovo deo mora.

Polako se šetala oko bazena i paviljona. Bio je utorak ujutru, i mesto je bilo skoro prazno osim jedne prilično neraspoložene grupe učenika. Izgledaju kao sedmaci ili osmaci, pomisli Rajli. Posmatrala je galebove kako kruže, krešte i ljutito jedu zrnca kukuruza sa asfalta. Osim Rajli, oni su jedini bili ovde po svom sopstvenom izboru.

Nekada je Rajli najviše pažnje posvećivala stvorenjima s velikim licima i velikim perajima, ali danas su joj čedne vidre i mor-ževi natečenih očiju delovali tragično zarobljeni i neprilagođeni. Da li im je svejedno kada niko ne želi da ih gleda? Dugo je stajala i proučavala male bazene s mnoštvom stvorenja koja puze ili plivaju, gde se može steći pravi utisak o celokupnom ekosistemu. Ta mala stvorenja su bila zaokupljena sobom; uopšte te ne primećuju i izgleda da im je tako i bolje.

Ranije je prezirala izložbe lokalnog morskog života. Uvek je preovladavalo smeđe. Ali danas je pažljivije gledala i videla je više stvari. Pročitala je i plakate.

Osećala je umor u nogama, a malčice joj se zavrtele i u glavi dok se penjala stepenicama do stare dvorane s delfinima. Bazen je još uvek bio ograđen konopcima, kao u vreme kada su tu priređivali predstave.

Jedan usamljeni radnik je ribao zidove bazena sunderastom metlom s dugačkom drškom. Ona udahnu slani miris haringi i ustajale vode, miris tako vlažan da se lepio za nos. Pogledom je potražila Mamina poznata siva leđa, ali Marni je radije ostajala ispod vode.

„Šta se dogodilo s Turkom?“, doviknu Rajli preko bazena čoveku s metlom.

Čovek podiže pogled. „Uginuo je prošle godine. Trebalo bi da dobijemo novi par.“

Rajli klimnu glavom. Muvala se oko bazena i pitala se kako je to uticalo na Marni. Poželela je da se Marni bar na minut-dva pojavi na površini. To bi bilo tako utešno.

Rajli polako izađe iz akvarijuma i uputi se ka neuporedivoj plaži Koni Ajlend. Umesto da skine patike, prepustila ih je pesku. Prolećni vetar kao da je duvao kroz nju, zavlacio joj se u jaknu i pod kapu. Pesak, more i nebo su ličili na tri jasne, široke, jednolične vodoravne trake.

Izvežbanim pogledom je posmatrala vodu. Osećanja prema Turku su joj bila potpuno izmešana. Bilo joj je žao što ga više nema, ali i drago što se konačno oslobodio. Za Marni je osećala samo tugu.

Pol se iznenadio što Rajli želi da se nađe s njim u kafiću. Ona nije volela kafu, i nikada nije volela da boravi unutra. Kada se pojavila, izgledala je nekako sitno i umorno. „Šta se dešava?“ upita je on.

„Čekaj“, reče ona. Otišla je do šanka i vratila se s dve tople čokolade. Jednu je dodala njemu, iako je ispred sebe već imao solju kafe.

Čudno je izgledala u ovom okruženju, među strancima, brojeći novac. Kao da je kompjuterski naknadno ubačena u ovu scenu, i to nekako nespretno, ne baš najnovijom ili najboljom tehnologijom.

„Je li sve u redu?“, upita je on.

„Pa, o tome sam i htela da razgovaram s tobom.“

On oseti kako u njemu raste uznemirenost, kako ga obuzima odnekud iz dubine stomaka. On spusti obe ruke na svoje butine, čvrsto se stopalima oslonivši o zemlju.

„Trebalo je da ti kažem još pre nekoliko meseci, ali nisam želela.“ Pokušala je da pomeša šlag s vrućom čokoladom. „I Alis je želela da ti kaže, ali joj nisam dozvolila.“

On klimnu. „Dobro.“ Ovo mu je ličilo na situaciju kada si prisiljen da gledaš nešto što ne želiš da vidiš.

„Ne bih baš da ti ispričam svaki detalj, a ne bih ni da odgovaram na pitanja u vezi s tim.“

On ponovo klimnu. Uznemirenost ga sada potpuno obuze.

„Imam reumatsko srčano oboljenje, verovatno već drugi put. Prvi put sam bila veoma mala. Drugi put mi se pojavilo prošlog leta, i to mnogo ozbiljnije.“

On otpi gutljaj kafe. Zatim otpi i gutljaj tople čokolade.

„Iza te bolesti se verovatno krije i neki drugi problem s mojim srcem. U svakom slučaju, stanje mi se veoma pogoršalo.“

On klimnu. Rajli nije volela da sluša uobičajene izraze žaljenja. Delovala je veoma nestrpljivo.

„I to je napravilo čitav haos od mog srca. Eto, o tome se radi. Verovatno mi treba novo.“

Više nije mogao sakriti iznenađenje. „Novo.“

„Novo srce.“

„Šta?“

„Takva je zamisao.“

„Šta?“

„Slušaj, Pole. Svi u porodici su slomljeni. Alis je slomljena. Tebe volim što nisi slomljen, pa mi, molim te, učini toliko. To bi mi zaista dobro došlo.“

On klimnu. Odjednom požele da se negde sakrije, negde gde bi mogao da se slomi. Ali ne sada, sada ne može.

„Hvala.“ Primetio je da su joj se na licu pojavile mrlje, a oči su joj se sjajile. „Ti si mi uvek bio najbolji prijatelj“, reče ona. „Uvek si me najbolje razumeo.“

Šakama je prekrpio usta, da ne bi videla izraz njegovog lica. „I ti mene“, konačno je promrmljao.

Ona je nastavila da priča, skoro čitav minut, nešto o Koni Ajlendu, ali nije mogao da je sluša. Umesto toga, gledao je u mali ožiljak koji joj je presecao obrvu i, kao davljenik za slamku, očajnički se hvatao za misao koja bi mu donela neko olakšanje. Ali nije je bilo, i on je imao osećaj da će se ugušiti. Osećao se kao da će umreti.

Uvek ga je progonio onaj prvi pogled na njenu ranjivost. Jedna od najbolnijih slika utisnutih u njegovu sećanje bila je slika desetogodišnje Rajli, koja trepće od iznenađenja dok joj se krv sliva niz oko i obraz. Da, pokušao je da je povredi, ali nikada nije zaista verovao da je to moguće. Ona za njega nije bila obično ljudsko biće. Ona nije mogla biti povređena. Došlo mu je da joj to vikne u lice, kao da je ona kriva. Ljutio se zbog toga na nju. U tom trenutku nije mogao da je žali.

Ustali su da pođu. Rekla je da mora nekud da ide. On je krenuo za njom, sav ošamućen. Nije mu se išlo nikud sada kada mu je ovakvo saznanje usađeno u glavu. Nije želeo da ona ode i pruži mu priliku da se slomi.

„Hoćeš li uspeti da dobiješ novo?“ pitao je tako čvrstim glasom da ga je i sam jedva prepoznao.

„Nisam sigurna da ga želim.“

Šta? Šta ti to znači? Šta će se dogoditi ako ne želiš? Išao je za njom niz ulicu. Mučila su ga pitanja, a znao je da ona ne želi da ih čuje. Ona siđe niz nekoliko stepenika u podzemnu. „Vidimo se“, reče ona. Ni ona nije želela da vidi njegovu ranjivost, baš kao ni on njenu.

„Kada se to dogodilo?“, upitao je. Glas mu je bio isprekidan i stideo se samog sebe. Onda je na trenutak razmislio.

„Šta?“

„Ništa, nije važno“, reče joj dok mu je nestajala iz vida. Shvatio je da već zna.

* * *

Kasnije te večeri, Pol je nazvao njihov broj. Laknulo mu je što je slušalicu podigao Itan.

„Pol je“, reče on. Sedeo je za svojim stolom i vrteo parče crvenog voska koji se tamo davno rastopio. Koliko god da se selio, uvek je bio vezan za svoj radni sto.

„Zdravo, Pole“, reče Itan. Pokušao je veselim tonom prikriti umor u svom glasu. „S kim bi želeo da razgovaraš?“

„S tobom, molim te.“

Itan je nekoliko trenutaka ćutao. „U redu.“ „Hteo sam ti reći da mi je žao.“

Itan je ponovo ćutao. Bilo je mnogo toga zbog čega je i Polu i njemu moglo biti žao.

„Kada si me pre nekoliko nedelja posetio, nisam te saslušao.“

„Žurio si. U redu je“, reče Itan. „Kao što si rekao, trebalo je da te nazovem.“

„Ne. Trebalo je da ti pružim priliku da kažeš šta imaš.“

Itan uzdahnu. „Dobro. Smatraj da ti je oprosteno.“

Itan je uvek bio previše popustljiv prema njemu. Mislio je, ako bude dobar prema Polu i ako mu oprostí njegovu zlovolju, možda će Pol osetiti grizu savesti i prestati da ga mrzi. Mislio je, ako mu oprostí jednom, pa drugi put, i tako stalno, možda će Pola dovesti u stanje da oprostí i samom sebi.

„To je više nego što zaslužujem“, reče Pol. „Znaš, kada sam te video, mislio sam da si došao da mi nešto ponudiš. Utakmicu *Metsa*, kartu za neki koncert ili nešto treće. Sad shvatam kako si verovatno hteo da me nešto zamoliš. Ako je tako, voleo bih da sam ti to ispunio.“

Činilo se kao da je Itan na trenutak odložio slušalicu. Kada se vratio, glas mu je bio malčice prigušen. „Hvala, Pole. Zaista sam ti zahvalan.“ by voki

Devetnaesto poglavlje

PEĆ I VATRA

Kada je prvog maja konačno otoplilo, Pol je otišao do kuće na Fajer Ajlendu. Za četiri dana je preslušao više od stotinu albuma. Okretao se na očevoj stolici. Sedeo je na tepihu. Stalno je mislio na Rajli.

Četrdeset dva albuma je izdvojio za sebe i pažljivo ih spako-vao u kutiju. To su uglavnom bili oni koji su mu najviše podsti-cali sećanja, kao Džoni Mičel, Ijan i Silvija, *Godspell*. Pogledao je korice albuma Džoni Mičel, na kojima je prikazana gola s leđa. Sećao se kako je, kada je bio mali, zurio u tu sliku. Našao je i album s pesmama delfina i kitova, koji je odvojio za Rajli. Sve ostalo je stavio u kutije. Možda će ih prodati na *Ibeju*, ili ih nekome pokloniti. Nije želeo da i dalje održava ovaj Robijev muzej.

Bacio je sedam kesa za smeće punih starih stvari. Nikada nije bio tako zadovoljan. Što je više vremena provodio među očevim stvarima, postajale su mu sve bliže i tako manje dragocene. Bilo mu je lakše da ih baci. Ovaj trenutak ga je podsećao na onaj trenutak u vezi kada ti u društvu druge osobe postane tako prijatno da možete zajedno da ćutite i ne radite ništa. Jedina šteta je što je to doživeo s očevim stvarima, a ne sa ocem. Ali šta je tu je. Izgubio je oca. Već je bio dovoljno ogorčen zbog toga.

To ga je stalno čudilo. Zamišljao je da bi svako približavanje toj glavnoj tragediji svog života, svako svetio ili dašak vazduha, samo nahranilo njegovu gorčinu. Umesto toga, ona je bila kao botulizam. Trebalo joj je upravo mračno okruženje, bez daška vazduha, da raste.

Na gramofon je stavio *Kosu*. Sećao se kako se njegova majka uvijala u ritmu „*Let the Sunshine In*“. To je bilo tako veselo i potišteno u isto vreme da je seo i počeo da se smeje. *Pustite sunce unutra*.

Kako je moguće da se neko toliko promeni? Ova kuća je nekada bila sva neuredna i prljava, iz nje je stalno tukla muzika, a prijatelji su dolazili i odlazili. Bilo je tu i mnogo droge, bez sumnje. Umesto trpezarijskog stola imali su sto za ping-pong. Nekada su na njemu i jeli. Sada je tu bio lakovani mahagoni, tri police pune porcelana, ugrađene fioke pune lanenih stolnjaka i pravo srebro. Kada je zamišljao majčinu nekadašnju kosu, nikako je nije mogao zamisliti na njenoj glavi sada, već uvek nekako odvojenu od tela. Ona je predstavljala neko davno izgubljeno vreme.

Tom vremenu pripadao je i njegov otac, i s tim vremenom je i nestao. Neki se ljudi, kao Lia na primer, lako menjaju. Drugi ljudi, kao njegov otac, ne.

Pol je bio sentimentalno vezan za ta prošla vremena, iako se rodio prekasno. Delimično je za to zaslužan Itan, jer mu je pričao priče u ono vreme dok ga je Pol još slušao.

Polje pregledao i sačuvao skoro sve fotografije. One rane su prikazivale okupljanja u studentskom gradu i antiratne proteste. Otac je skoro uvek bio bez košulje, s kosom dugačkom do pupka, i uvek je visio na nekom stubu ili urlao u kameru. Bila su tu i dva novinska isečka o tome kada je bio u zatvoru, i policijski snimak da sve potvrdi. Na toj slici je izgledao ponosno kao neki maturant. On u stvari nije ni imao fotografije s mature. Iz škole su ga izbacili mnogo pre toga.

Robi je neko vreme živeo u Okrugu Kolumbija. Radio je na predsedničkoj kampanji Džordža Mekgaverna. To je bio jedan od njegovih brojnih spektakularnih poraza. Prema legendi, hladne zimske mesece je proveo živeći u svojim kolima, a uhapsili su ga dok je sedeo na haubi i drogirao se. Bila je tu i jedna slika gde je na sebi nosio tablu ispred Bele kuće.

Kao i Bitlsi, Robi je otišao u Indiju da nauči nešto više o drogama i kući je doneo nekoliko halucinogenih i eksperimentalnih slika za uspomenu. Njegovo pamćenje je u to vreme verovatno bilo visoko u oblacima.

Liu je upoznao na muzičkom festivalu u Džordžiji kasnih sedamdesetih. Čuvene sandale je kupio od jednog zanatlije u Virdžiniji na povratku kući. Neko vreme su živeli zajedno u Ist Vilidžu. Na venčanoj slici, Lia je imala neobuzdanu kosu i bila je očigledno trudna. Matičar je bio bosonog, a od Polovih dede i babe nije bilo ni traga.

Do tog trenutka sedamdesetima je već bio došao kraj, a s njima se završio i mamurluk. Posle 1982, pojavile su se slike malog Pola, a nestala je bujnost s Robijevih crteža, poezije pisane pod uticajem droga, kao i reči poznatih pesama. Nije više bilo političkih pamfleta, niti isečaka iz levičarskih novina. Pol je zaključio da otac posle toga više nije ni kupovao muziku. Možda jedan ili dva albuma džezera.

Pol nije bio sasvim siguran kada se to dogodilo, ali znao je da se otac u jednom trenu okrenuo bogu. Kada je Pol bio sasvim mali, Robije ponovo otkrio svoj *Godspell* album. Pol nije bio ni svestan koliko pesama zna sve dok nije pustio taj album. Rastužio gaje, naročito umiljati glas glumca-Isusa koji preklinje Boga da spase ljudski rod. Tužan je delom bio i zato što bog izgleda i nije mnogo pomogao Robiju.

Nije mogao reći tačno zbog čega, ali Pol je osećao da se Lii nije naročito dopadala ta faza njihovog života.

Na nekoliko slika koje su preostale, otac je imao kratku kosu. Izgledao je mršavo i zbunjeno, i na većini fotografija je nekako žmirkao. Samo jedna je bila lepa, s Polom na ramenima u zoološkom vrtu Central parka. Pol je pretpostavljao da su pozirali, ali svejedno je bila lepa.

Negde u to vreme su i kupili ovu kuću na plaži. Robi je poznavao jedan komunistički par iz *Vilidž vojsa* koji je kupio kuću u blizini zaliva, a Lia je izabrala veliku kuću s pogledom. Pol je našao jednu sliku na kojoj su bili on i Rajli s Robijem, i čak jednu na kojoj njih troje ponosno drže sićušnu uplakanu Alis. Ponekad bi zaboravio da je otac još bio živ kada se Alis rodila.

Nekoliko godina kasnije, njegovi roditelji su kupili kuću u Bruklin Hajtsu. I nju je Lia izabrala zbog pogleda. Dala je da se sav nameštaj specijalno presvuče savršeno usklađenim materijalima i podigla je čitavu uzbunu oko nabavke ugradne kuhinjske peći. Pol je mislio da se to dogodilo posle očeve smrti, ali proučavajući slike, na jednoj je video oca kako stoji u kuhinji, baš pored te peći.

Itan je rekao daje otac pre smrti skoro u potpunosti ostavio drogu. Rekao je da se često tako dešava.

„Robi je zaista voleo antikulturu“, rekao je Itan njemu i Rajli jedne noći pošto je popio previše piva. „Vama deci je to teško da razumete, jer sada je sve drugačije. Ljudi su nekada pričali o ratu, muzici i politici. Sada razgovaraju o akcijama i nekretninama.“

Kad god bi Pol razmišljao o tome, kada bi pogledao oko sebe, po ovoj kući ili ovom gradu, saosećao bi s ljudima kao što su njegov otac i Rajli, ljudima koji ne umeju da se menjaju. Da li im se divio što su ostajali verni sebi, ili ih je žalio što su zaostajali za drugima?

Na neki način mu bi drago što tata nije tu da vidi u šta se pretvorila njegova žena, ovo mesto, svet.

Iako je bio tek početak maja, vreme je bilo toplo i lepo. Rajli je želela, u stvari zahtevala da idu, a to je želela i Alis, bar većim delom. Onim manjim delom, Alis se plašila razloga zbog kojih je Rajli želela da ide. Taj mali deo Alis nije želeo da pruži Rajli priliku da se od ičega oprašta.

Na trajektu su sedele na gornjoj palubi. Alis uhvati sebe kako se trudi da sve ovo utisne u sećanje.

„Ovde proleće dolazi mnogo kasnije“, primeti Rajli dok su silazile na dok. Grane drveća bile su načičkane žutozelenim pupoljcima, ali lišće se još nije formiralo. Čim su se iskrcale, Alis ode do kola. Stavila je torbe unutra. Laknulo joj je što Rajli nije pokušavala da se umeša. „Čuvam snagu“, reče Rajli pre-nemažući se. Alis se nasmejala, ali nije pitala Rajli za šta se čuva.

Alis je smatrala da jedan dan mogu izdržati bez vode. Mogle bi piškiti u žbunje ili u Gradskoj kući, ako je otvorena. Ali samo sat nakon što su stigle, našla se ispod kuće u Rajlinim čizmama s francuskim ključem u rukama i zurila je u mrežu cevi. Rajli joj je dovikivala uputstva, a Alis se trudila da ih prati. Nije želela da nauči ovu veštinu. Bila je sujeverna u vezi s tim, ali Rajli joj nije ostavila mogućnost izbora. *Nemoj misliti da si se resila ovog posla*, osetila je potrebu da kaže Rajli.

Kasnije, kada je Alis povukla vodu u toaletu i videla da je u redu, bila je prilično ponosna. Povukla ju je još jednom.

Šetale su se po plaži. Rajli je pokazala srednji prst svakom automobilu koji je prošao. „Nije ovo autoput“, vikala je za njima i psovala. Tako je to van sezone.

Do Fer Harbura, Alis je primetila kako se Rajli zadihala. Iz pluća joj je dopirao neki vlažan zvuk, i Alis se unervozila. „Gladna sam“, izjavi Alis. „Umirem od gladi. Moramo da se vratimo.“

Kod kuće je Alis otvorila zamrzivač i započela godišnje odmrzavanje. Mora daje nestajalo struje, primetila je. Izvadila je sok od narandže. Gotovo da se otopio.

„Znaš šta?” reče Rajli, pojavivši se u kuhinji dok je Alis kuva-la sos za špagete. „U Polovoj kući gori svetio.”

„Stvarno? Nova porodica se već uselila?”

„Mislim da to nisu oni. Pol mi je rekao da još nije zaključio ugovor. Stalno to odgađa. Rekao je da prvo mora završiti s čišćenjem.”

„Misliš da bi to mogao biti Pol?” Alis uhvati nervoza i ona oseti blagi bol u stomaku od same pomisli na njega. *Sve smo uništili*, došlo joj je da kaže Rajli. *Sve vreme si bila u pravu.*

„Ili to ili je ostavio svetio kada je poslednji put bio tu.”

„Verovatno je ostavio upaljeno svetio.”

„Za trenutak ćemo saznati”, reče Rajli.

„Hoćemo?”

„Da. Ti kuvaš.”

I upravo tako, pokucao je na kuhinjska vrata i ona se otvoriše baš kada su sele s upaljenom svećom i velikom činijom špageta između sebe. Prizor tako poznat, i tako čudan. „Nisam znao da ćete doći”, reče Pol.

Nekako deluje mirno, pomisli Alis. Izgledao je drugačije nego poslednja dva puta kada ga je videla.

Rajli postavi sto za još jednu osobu i pre nego što je Pol stigao do stolice. „Jeste sigurne da ima dovoljno?”, upita.

„Molim te, Pole, nemoj biti učtiv. Zbunjuješ nas.”

On se nasmeja. Zaista je izgledao učtivo. Ljubazan i oprezan i pažljiv i prilično zreo, primeti Alis.

Alis oseti kako se povlači u sebe. Nije mogla razmišljati o svemu o čemu je trebalo da misli. Poslednjih meseci se udubljavala u veoma malo toga. Mali podsticaji bili su joj sasvim dovoljni da počne da brine, uzrujava se, razmišlja, priželjkuje i da se plaši. Navikla se na malu količinu. A sada, sve je tu, ispred nje, i njene moždane vijuge smesta počеше da pršte i otkazuju.

Nije smela ni usta da otvori, jer bi inače nekako sve odala. Otkrila bi da je Rajli bolesna. Priznala bi da je razuzdano vodila ljubav s Polom i to ne jednom, nego više puta. I da je njihovo staro prijateljstvo razoreno. Nije mogla ni da ga pogleda. Nije mogla pogledati ni sestru. Čak ni svoje sopstvene ruke. Gledala je u viljušku. Jedva je popamtila sve što ne srne da kaže. Mrzela je tajne. I svoje i tuđe.

Međutim, kada je podigla pogled s viljuške i svoje sopstvene nesreće, primetila je da se Rajli i Pol nečemu smeju. Oboje su halapljivo gutali špagete, dok ona svoje nije ni pipnula. Zašto je samo ona nesrećna? To nije pošteno. Nije pošteno ni sada, niti je ikada bilo. Nikada ne uspeva da im bude ravna. Uvek je izostave. Čim ona shvati pravila igre, oni već pređu na sledeću.

„Hajde da igramo poker”, predloži Rajli posle večere. Kad su bili tinejdžeri, skoro svake letnje noći igrali su poker. Dok su druga deca uzimala ekstazi, napijala se i upražnjavala seks, oni su igrali *red dog*, *najt bejzbol ifajv kard stad*.

Rajli je bila šampion u pokeru, dok Alis nije imala pojma. Alis je sumnjala kako su je njih dvoje pogrešno naučili da bi joj uzimali novac.

„Ja ću oprati sudove“, ponudila se Alis.

„Moraš da igraš“, reče Pol.

Alis ga pogleda. Zabacila je glavu. Koliko je primetila, to su bile prve reči koje je cele te večeri uputio neposredno njoj. „Zašto?“, reče ona. Bila je svesna da joj glas zvuči nestvarno i čudno.

„Zato što moraš“, reče on.

„Zato što želite da mi uzmete novac“, pogađala je. „Zato što dvoje nije dovoljno za igru.“ „Možda i jeste“, reče ona.

Na kraju im je, naravno, popustila. Pol i Rajli zapališe vatru u kaminu, a Alis pospremi sto. Nakon toga Pol izvadi karte. Alis je prekrštenih nogu sedela na kauču i dva puta se opekla u *red dogu*. Rajli je pokupila ulog, prilično zadovoljna sobom, kao i obično.

Sve joj je izgledalo strašno, uništeno, bolesno, izmučeno, izdano i beznadežno, i u takvom raspoloženju, Alis pogleda lica svoje sestre i Pola. Napolju, odmah iza prozora, duvao je vetar, okean je besneo, i Alis predade svoj novac. I pored svega, osećala se tako neobično prijatno ovde s njima, jer uprkos pustoši ispod kože, tako se malo toga promenilo na površini.

* * *

Rajli je otišla na spavanje, a Alis je ispratila Pola do vrata. Pre se nikada nisu bavili takvim formalnostima. Jedva su se pogledali dok su se pozdravljali, a tela su im ostala metrima udaljena. Bilo je hiljadu stvari koje joj je želeo reći, ali toliko toga im se dogodilo da se nijedno od njih dvoje nije smelo izjasniti. Šta bi joj mogao reći? Koje bi to reči mogle izraziti ono što oseća? Umirao je za njom. Saosećao je s njom. Konačno ju je razumeo. Njegov bes je nestao, i ostao je samo osećaj srama.

Svih ovih godina, tako ju je nemilosrdno potkopavao. Namerno je udarao po njenoj sigurnosti, identitetu, njenoj veri. I sve to, potpuno izopačeno, u ime ljubavi. Potkopavao je njene ambicije, ljubav prema životu, sve njene mogućnosti. Priznao je on ovo i pre, ali samo u svojoj glavi. Sada je imao osećaj da ga je to smrvilo. Kako je mogao to da joj radi?

Tako se navikao da prezire njenu sigurnost, njenu porodicu, činjenicu da ju je lako voleti, dok je njemu to isto bilo nedostupno. A bog zna da je i sam tome doprineo. Ona ima sve što on nema, uključujući i njegovu ljubav. Ona mu se u poređenju s njim činila tako moćnom, bez imalo truda, pa je mislio da je ništa što on uradi ili kaže ne može povrediti. Ali šta joj je sada ostalo? Na neki bolestan način, dobio je ono za čim je težio. Tako često želiš samo da želiš, a ne i da zaista dobiješ nešto. Potreban ti je nedostatak, ali ne i lek za njega.

Krajem prošlog leta nije se mogao setiti nijednog razloga zbog kojeg bi ona onako nestala. Velikim delom je i sam kriv, jer je bio kreten. Stalno je mislio samo o svojim sopstvenim problemima, pa nije bio u stanju da vidi tuđe. Gadi se sam

sebi zbog toga, ali sada je bar svega svestan. Setio se svojih jadnih pokušaja da napravi Alis ljubomornom i osetio se kao idiot. Bilo mu je lako da pomisli kako je ona okrutna i hladna, i da ga je izdala, ali ni na pamet mu nije palo da njeno povlačenje nema nikakve veze s njim.

On nema vere. To mu je ogromna mana, možda veća od svih ostalih. Tvorac svih ostalih. On preterano sumnja, i nesposoban je da veruje. Alis ima vere.

Sada razumem, želeo je da joj kaže. I ja je volim. I ja se osećam kao ti. Isto bih učinio što i ti.

Onim što su on i Alis zajedno uradili izdali su Rajli. Ispravno ili pogrešno, to je jedina istina. Tada se trudio da ne obraća pažnju na to, ali sada mu je sve jasno. Izbegavali su je, pokušali da joj umaknu bez ikakvog objašnjenja. Možda bi takav postupak i bio opravdan u običnom svetu, prema ustaljenim pravilima, ali njih troje su se dogovorili da žive po nekim drugim pravilima. To mora priznati. Ne može tek tako zaboraviti na njih. Nema te vrste niti količine ljubavi koja bi ih opravdala.

Ali šta je trebalo da on i Alis urade? Šta je bila druga mogućnost? Da li je trebalo celog života da ostanu samo prijatelji? To je izgledalo nemoguće.

Mogao je ostati u Kaliforniji. I to je bila jedna mogućnost. Mogao je zauvek živeti u Kaliforniji i izgraditi potpuno drugačiji život. Kada je prošlog leta ponovo došao na Fajer Ajlend, rekao je sebi kako bi mogao samo da prozuj, da ih pozdravi i ode. Ali duboko u sebi, znao je da je samim svojim povratkom izabrao Rajli i Alis, njegovu prošlost i budućnost. Problem je u tome što te dve stvari ne idu zajedno.

O, Rajli. Setio se kako je večeras nestrpljivo gledala u svoje karte i dobijala ruku za rukom. Jednostavnost njenih misli, jedinstvena nevinost, sve to je uprkos svemu ostalo neprome-njeno. *Ne možemo te povesti sa sobom, a ne možemo te ni ostaviti.* On je tu istinu shvatio i pre nego što su saznali da s njenim srcem nešto nije u redu.

Alis je pokušavala da smiri svoj bučni, razdraženi mozak i da bar malo odspava, kada se Rajli pojavila na njenim vratima.

„Smrzavam se“, reče ona. Izgledala je malo pomodrelo i Alis se zabrinu.

Alis povuče svoje cebe u stranu. „Penji se“, reče.

Baš su par, Rajli i Pol. Uvek su je maltretirali i otimali joj stvari, a onda dolazili da se zgreju u njenom krevetu.

„Nije trebalo da noćas ostanemo ovde“, kajala se Alis, majčinskim tonom.

„Da, trebalo je.“

„Mislim, hladno je.“

„Ovde nije.“

„Ah, dobro.“ Alis dopusti Rajli da zgreje svoje ledene nožne prste uz njene listove. Skupila je Rajline hladne prste na rukama i stavila ih u pregib svoje ruke. Pokušala je da bude ljuta, ali prijala joj je ova bliskost. Nije se mogla odupreti. U sećanje je utisnula još nekoliko slika.

„Hej, Al.“

„Da.“
„Rekla sam Polu.“
„Šta si mu rekla?“ Alis se pribi uza zid da napravi više mesta za Rajli.
„Za moje srce.“
„Stvarno?“ Alisine vijuge još jednom sevnuše i potpuno se ugasiše. „Da.“
„Večeras?“
„Ne. Pre gotovo mesec dana.“

Alis shvati da nikada neće zaspati. Bila je previše ljuta, zbunjena i umorna da bi zaspala. Pol zna za Rajli. Zna već mesec dana. Zašto joj to Rajli nije odmah rekla?

Šta se to tebe tiče?, pitala je Alis samu sebe. *Kakvo ti pravo imaš da znaš?*

Alis nikada više neće spavati. Ali kada je sledećeg jutra otvorila oči, sunce je tako snažno upiralo u njen prozor da je bila sva mokra od znoja. Obukla je farmerke i pogledala na sat. Bilo je skoro jedanaest i Rajli je već izašla.

Glava joj je bila prazna i bila je gladna. Poželela je sendvič s jajima, ali prodavnica se neće otvoriti sve do Dana pomena. Napravila je bljutavu ovsenu kašu, u nju stavila kašiku i zurila u prazno. Pitala se koliko dugo može izdržati a da ne usredsre-di pogled na nešto.

Ponela je knjigu i peškir na plažu. Sunce je pržilo, i iako je mesecima žudela za tim, sada joj je bilo skoro prejako.

Talasi su bili uzburkani, a voda hladna i predivno plava. Plaža nije bila mirna, ali je delovala prijatno umirujuće.

Daleko na pučini, ona ugleda jednu tamnu glavu. Ubrzo primeti da se nedaleko od prve nalazi i druga. Poskakivali su kao foke, povremeno se zaustavljajući da pogledaju oko sebe pre nego što nastave prema svetioniku. Alis ih je dugo čežljivo posmatrala, ali s nekim osećajem olakšanja istovremeno. Ona nije imala želju da bude čak tamo.

Pade joj na pamet da nije videla Rajli otkako je ustala, a nije videla ni Pola. Sigurno su negde zajedno, pomisli. Verovatno pecaju ili traže brodić da malo isplove. Alis se pitala koliko je Rajli bila iskrena s Polom u vezi s bolešću.

On sada bar nešto zna. Rajli mu je ispričala, ali šta mu je tačno rekla? Alis se pitala hoće li ga sada moći pogledati u oči i razgovarati s njim. Mogu li povratiti bar deo starog prijateljstva? Hoće li on razumeti? Ili je možda prekasno?

Lica plivača se približiše obali, i Alis nastavi da ih posmatra. Imala je neko neprijatno predosećanje koje se brzo pretvori u sumnju, a zatim i u brigu. Ona ustade i zakorači. Ubrzala je korak, i gotovo počela da trči. Svetionik je bio udaljen skoro kilometar, ali vreme je bilo tako vedro da je izgledao kao da je odmah tu, ispred nje. Čula je lupanje svog ljutitog srca.

Šta ti to radiš?, pomisli. *Zašto?*

Još uvek nije razaznavala lica plivača, ali dok je žurila prema njima, bila je gotovo sigurna čija su.

Alis se polako vrati do svog peškira i sede na njega. Šta ona tu može? Šta bi mogla da kaže? Nije to njeno srce. Bar ne zvanično.

* * *

Kasnije tog poslepodneva Pol se pojavio na vratima Alisine kuhinje natovaren kesama i kutijama. Raščišćava, rekao je. Konačno se oprašta od velike kuće.

Dva sata ranije, Rajli se vratila s plivanja sva ushićena, ali tako umorna da je jedva stajala na nogama. Odvukla se gore uz stepenice i odmah zaspala. Alis se suočila s Polom sama, uz kranju nelagodu.

„Moram da stignem na trajekt“, rekao je da prekine tu neugodnu tišinu.

„U redu“, reče ona. Nestao je bezobzirni izraz lica koji je imao na venčanju Megan Kuli. U njegovim crnim očima videla se nesigurnost. Izgledao je ili starije ili mlade, ali nije bila sigurna kako od to dvoje.

„Dobro.“

„Dobro. Zdravo.“

On spusti svoje stvari i, na njeno zaprepašćenje, priđe joj, ukočen kao zombi, i zagrlji je. Spojiše se u najbolniji i najnespret-niji zagrljaj do tada. Kako su se nekada njihova tela savršeno uklapala, brzo pomisli Alis. „Žao mi je, Alis.“

Sada je sve drugačije, ali njegovo telo je i dalje povezano s njenim. Znala je tačno šta je želeo da joj kaže. Da sve razume.

Dvanaesto poglavlje

PRVA SAM TE ZAVOEELA

Dan pre početka vikenda kad je padao Dan pomena, Pol je primio ček na tačno tri miliona dolara, za koliko je prodana njegova kuća na plaži. Istog dana dobio je i ček na dvesta sedamdeset jedan dolar za očevu kolekciju ploča. Otac je ovo drugo cenio daleko više nego ono prvo.

Bez mnogo razmišljanja, Pol gurnu oba čeka u novčanik, a novčanik stavi u zadnji džep pantalona. Obuo je cipele i krenuo prema severnoj strani. Kada je stigao do 27. ulice, skrenuo je na istok i stigao skoro do reke. Ušao je u bolnicu *Belvu* na prednji ulaz. Prešavši dvadeset i nešto blokova, prestao je da se ljuti na novac u svom džepu. Osećaj je počeo da mu se dopada.

„Mogu li razgovarati s nekim iz rukovodstva?“, upita. U kancelariji je objasnio svoje namere jednoj prilično strpljivoj ženi koja je sedela za stolom. Ona ga zatim uputi jednoj drugoj ženi koja je radila u administraciji Odeljenja za bolesti zavisnosti. Kada joj je pokazao svoja dva čeka i pokušao da joj ih preda, ona se unervozila.

„Vi to ozbiljno?“, upita kada je videla svotu, zaboravivši na trenutak na svoje profesionalno ponašanje. Bila je to sredovečna žena, iskrenog lica i sa simpatičnim naglaskom Zapadnoindijskih ostrva.

„Da. Moj otac je ovde umro. Možete li ovo primiti?“

Razmišljala je. Odmerila ga je pogledom, od njegovih razgaženih cipela pa sve do razbarušene kose. Pokušavala je da ga razume. „Dobro. Ne vidim zašto ne bih. Ostavite mi vaš broj telefona u slučaju da iskrсне neki problem, u redu?“

„Naravno“, reče on. Kada mu je pružila svoju posetnicu, on je zahvalno prihvati.

Ona zaškilji, još koji trenutak proučavajući čekove. „Sigurni ste da želite ovo da uradite?“

„Siguran sam...“ On pogleda ime na njenoj karti. „Džesmin.“

Mnogo sam razmišljao o ovome, hteo je da kaže, ali to bi bila laž. Ovamo su ga dovele njegove noge, a njima se izgleda moglo više verovati nego njemu samom.

„Nadam se da imaju pokriće?“ upita ona. Sačekala je nekoliko trenutaka pre nego što mu se nasmešila, a kada jeste, i on se brzo nasmeši njoj.

„I ja se nadam.“

Primetio je da nije preterano očarana njegovim novcem. I dalje je bila sumnjičava u vezi s njim, ali zato mu se baš i svidela. „Želite li da razgovarate s direktorom odeljenja?" upita ona. „Mislim da bi vas primio."

„Ne, hvala. Zadovoljan sam što sam se upoznao s vama." Ose-tio je da se nalazi u društvu jedne prave majke. Uvek je uspevao da ih prepozna.

„Vi ste dobar čovek, gospodine..."

„Pol. Zovem se Pol."

Ona mu pruži ruku. „Vi ste dobar čovek, Pole."

„Hoćete li se pobrinuti da to ode ljudima kojima je potrebno? Vi bolje od mene znate ko su."

„Svakako ću to uraditi." Ona se ponovo osmehnu. „Ako su čekovi u redu."

Kada je izašao, šetao je obalom Ist Rivera i gledao kako sunce likujući baca svoje crvene i narandžaste zrake na ispresecane ulice. Iznenada mu pade na pamet nešto zbog čega je bio srećan kako već dugo nije bio.

On ima mnogo novca, a njegovi baba i deda imaju još više. Raspitaće se o transplantaciji srca. Otkriće ko radi najbolja istraživanja. Još večeras će početi da radi na tome. Ne može kupiti novo srce za Rajli, ali daće sve što ima ako bi joj to pomoglo.

Hodao je brzo, poskakujući, baš kao što je Rajli nekada hodala. Možda konačno ide u pravom smeru.

Početakom juna, Alis je ležala na kauču preko puta Rajli, u dnevnoj sobi njihovog stana u Zapadnoj 98. ulici. Primetila je da Rajli čitavog dana nije izašla napolje. Čitala je neki roman i vrlo malo jela i spavala. Alis u kuhinji razmeni zabrinute poglede s majkom, ali ni jedna ni druga nisu ništa rekle.

„Danas mi je nešto palo na pamet", reče joj Alis.

Rajli spusti knjigu na grudi. „Šta to?"

„Mislim da imam ideju kako da uradim nešto što želim."

Rajli se malo bolje namesti. „Pa, reci mi."

Alis je ranije nagovorila Rajli da joj dopusti da joj nalakira nokte u jednu lepu sedefastu boju, i sada ju je Alis videla kroz rupu na Rajlinoj čarapi.

„Ponekad prolazim pored jedne zgrade kada idem u centar. Znaš li gde se nalazi Fakultet za socijalni rad Njujorškog univerziteta, na Vašington skveru? Pre nekoliko nedelja ušla sam unutra i malo razgledala. Jutros sam ponovo prolazila, pa sam odlučila da uđem i uzmem prijavu. Danas po podne sam počela da je popunjavam."

„Stvarno?"

„Da. Sledeće nedelje treba da se sastanem s nekim iz prijemne službe. Mislila sam da bar vidim o čemu se radi. Možda bih mogla raditi s decom i tinejdžerima. Ili da se bavim savetovanjem. Kao što si i sama rekla, izgleda da mi zabrinutost za druge dobro ide."

Rajli joj uputi ozbiljan pogled. „Ti umeš da brineš o ljudima, Al. Uvek si to umela."

„Čini mi se da polovinu vremena provedem pokušavajući da drugima pružim ono što oni ne žele“, reče Alis.

„Žele oni to, Al. Svi želimo. Ali ti si dovoljno velikodušna da nam dopustiš da se ponašamo kao da ne želimo.“

Alis iznenadi Rajlina moć zapažanja. Nikada to pre nije primetila kod nje. *Deca žele*, pomisli Alis, *od svojih majki*.

„U svakom slučaju, zarada nije tako dobra kao kada bih bila advokat, ali mislim da mi se ovo više sviđa.“

Rajli klimnu. Obgrlila je Alisina stopala. „I ja tako mislim.“

„Čak i ako me prime, verovatno neću moći početi pre januara, ali mislim da se vredi potruditi.“

„Znam da će te primiti“, reče Rajli.

„Ali imam jedan problem“ reče Alis. „Bojim se da ću morati da napustim posao u *Dvejn Ridu*.“

Rajli se nasmejala, a Alis se učini da ju je to koštalo truda. „Trebalo se žrtvovati za ono što je dobro.“

Rajli je poželela da se prošeta druge subote u junu i, mada je izgledala veoma slabo, Alis je nije mogla odbiti. Jutro u parku je bilo neobično lepo i Alis je bila zadovoljna što je tu u svom svakodnevnom odelu. U stvari, dan je bio kao stvoren za plažu. I Alis i njeni roditelji su stalno mislili da će Rajli tražiti da ide na Fajer Ajlend, ali ona to nije ni spomenula.

Šetale su se besciljno kroz Stroberi Fields. Nekoliko trenutaka su zajedno stajale u krugu gde je crno-belim pločicama ispisana reč „*Imagine*“. *

Na tezgi pored staze, Rajli im je kupila sladoled koji im je usne obojio u ljubičasto.

„Alis, kako to da ti nemaš dečka?“ upita je Rajli dok su se niz brežuljak spuštale prema stazi.

„Šta?“ Zaustavile su se na terasi s pogledom na fontanu Bete-zda i jezero iza nje.

„Ti si lepa. Lako bi mogla naći dečka kada bi htela.“

Alis se trudila da ne pokaže koliko se iznenadila. Smeškala se svojim ljubičastim zubima. „Rajli, o čemu pričaš? Zašto *ti* nemaš dečka?“

Alis se trudila da zvuči veselo, ali Rajli je pogleda ozbiljnije nego što joj se sviđalo. „Mislim da nemam srce za to“, reče.

Od Rajli se obično moglo očekivati da se uključi u svaku vrstu šale, ali danas je bila sasvim drugačije raspoložena. Ovakav odgovor rastuži Alis. „Onda ga možda ni ja nemam.“

„Mislim da imaš“, reče Rajli. Naslonila se svom težinom na ogradu.

„Ma nemoj.“

„Je li to zbog Pola?“

Alis se trudila da se usredsredi i da ne dozvoli svojim mislima da beže. Trebalo joj je prilično vremena pre nego što je izgovorila ijednu reč, čak i ono što je očigledno. „Kako to misliš?“

„Videla sam vas zajedno prošlog leta.“

---

* EngL: *Imagine - Zamisli*, pesma i istoimeni album Džona Lenona objavljena 1971. godine. (Prim.prev.)

U trenutku izbezumljenosti, Alis htjede da se napravi neve-šta ili bar glupa, ali nije mogla. Ne bi bilo u redu. Pomislila je da prvo ispita šta je Rajli tačno videla, da sazna kolika je šteta pre nego što sve prizna, ali trenutak među njima je bio toliko iskren da nije bilo mesta za takve smicalice. Tako nešto je za ljude koji se nalaze na suprotnim stranama istine, a one to nisu bile. „Žao mi je zbog toga“, konačno reče Alis.

„Zašto ti je žao?“ upita Rajli.

„Žao mi je što se to dogodilo. Žao mi je zbog svega. Vole-la bih da sam ti ja rekla, a ne da sama na takav način otkri-ješ.“

Rajli baci štapić od sladoleda u kantu za smeće. „Ne moraš sve da mi govoriš“, reče.

„Ali to je trebalo da ti kažem.“ Neki smeđi ulični pas se zaustavi da onjuši Alisin članak. Alis ga odsutno pogladi oko ušiju, i Rajli takođe.

„Mislila si da ćeš me povrediti“, reče Rajli.

Alis se okrenu i pogleda sestru u lice. Ono je izražavalo takvu volju da je svaki pokušaj izvrđavanja bio uzaludan. „Jesi li bila povređena?“

Rajli se nalakti na ogradu i nasloni bradu na šaku. Nije unapred znala odgovor. Alis ju je poštovala zbog činjenice što joj Rajli dovoljno veruje da razmišlja o tome tu, u njenom prisustvu. Rajli joj i dalje veruje, posle svega što je uradila.

„Možda i jesam, ali u stvari više sam se plašila.“

Alis klimnu. Pitala se je li ikada pre čula od Rajli da se ona nečega boji. „Čega si se plašila?“

Rajli se ugrize za obraz. Bradu je naslonila na drugu šaku. „Plašila sam se da vas ne izgubim. Da ćete vas dvoje nastaviti dalje bez mene.“

Alis ponovo klimnu. Ona dotaknu Rajlinu tamnu kosu, koja joj je sada već izrasla do ramena. „I ja sam se toga plašila. I žao mi je zbog toga.“

Iskrenost je težak gospodar, zaključila je Alis dok je te noći sedela na svom krevetu s iglama za pletenje i kesom punom vunice. Započela je novi šal za Rajli, ali ništa joj nije rekla, jer bi Rajli mislila kako Alis preterano brine i naljutila bi se. Kada sebi jednom dopustiš da budeš iskren, ne možeš to tek tako ograničiti samo na jedan deo svog života. To je kao otrovni bršljan ili gost koji voli da zapoveda. Jednom kada se pojavi, ne možeš joj govoriti šta da radi. Moraš se zaista boriti protiv nje, inače će te obuzeti celu.

Iskrenost je tražila od Alis da voli Rajli na gotovo opasan način, s obzirom koliko je Rajlino vreme na ovoj planeti ograničeno.

„Ponekad pokušavam da se naljutim na nju“, nekoliko nedelja ranije majka je priznala Alis. „Pomislim na sve ono što radi da bi me izludela. Ali znam da to radi zato da bi meni olakšala.“

Alis je otada mnogo puta razmišljala o tome. I ona je padala u iskušenje da podigne zid između sebe i Rajli. Smišljala je razloge da je ne voli. Jer, što joj je više prijala njihova bliskost, to ju je veći jad čekao iza svetlosti.

Postojalo je još jedno mesto gde se iskrenost ugnezdila i počela da postavlja svoje zahteve. U trenucima iskrenosti prema sebi samoj, nije osećala više udaljenost između sebe i Pola. Iako ga nije ni videla niti razgovarala s njim nakon susreta na Fajer Ajlendu, osećala je njegovo prisustvo. Ponovo joj je bio u mislima. Nedostajao joj je.

Postoje dve mogućnosti: dozvoliti sebi da osećaš ili naći načina da se isključiš. Ali kada jednom daš osećanjima maha, više ne možeš odlučivati o tome šta ćeš osećati. U tome leži glavna muka, kada im jednom popustiš. Naprave ti haos od života.

„Je li ovo tvoja knjiga?“ upita Alis podigavši jedan stari primerak *Haklberija Fina* u tvrdom povezu. Vratila se s posla u staklenoj bašti i na trosedu u dnevnoj sobi zatekla Rajli pokrivenu ćebe-tom iako je u stanu bilo toplo.

„Polova je. Čita mi je. Svratio je danas i pročitao mi nekoliko poglavlja.“

Dok je sedela i plela, Alis ponovo oseti želju za njim. Nedostajao joj je. „Obožavam ovu knjigu“, rekla je. Sela je na mesto gde je zamišljala da je on sedeo. Činilo joj se da oseća toplotu koju je ostavio na kauču. Izula se, skinula čarape i legla na kauč preko puta Rajli kako su običavale.

„Bilo je prijatno. Pričali smo o njegovom ocu. Doneo je sve one stare slike koje je želeo da mi pokaže.“

„Stvarno?“

„Da.“

„On obično ne priča o svom ocu.“

„Nije nikada pre ovoga. Hteo je da mu kažem sve čega se sećam.“

Alis je mogla zamisliti toplinu koju je Pol ostavio na kauču, ali ne i ovo. „I jesi li?“

„Bilo mi je drago da pokušam“, reče Rajli. Gurnula je prst kroz rupu na ćebetu. „Takođe je želeo da zna kako si ti.“

„Stvarno? Šta si mu rekla?“ Alis je prestala da se pretvara kako joj nije važno.

„Rekla sam da si dobro, ali da mislim kako bi trebalo da pronađeš dečka.“

Onako napeta, Alis nije mogla a da se ne nasmeje. „Nisi valjda.“ „Jesam.“

„I šta je on rekao?“

„Bio je prilično iskren. Rekao je da bi on više voleo da to ne uradiš.“

Alis oseti kako joj obrve poleteše uvis. Imala je utisak da su joj nestale negde u kosi. „To je rekao?“

Rajli počuta na trenutak Potom obavi ćebe čvršće oko sebe. „Pol te oduvek voli, Alis. On zna da ja znam. Znam da voli i mene, ali to je drugačije.“

Alis otvori usta, ali prvo nije uspela ništa da kaže. „Nekada me je voleo. Ali mislim da je to završeno“, reče polako.

„Ne, nije. Tek treba da počne.“ Rajli uze Alisino boso stopalo u ruku i stisnu ga.
„Mada, rekla sam mu da mu je bolje da bude dobar prema tebi. Kada si se rodila, obećala sam mu da ćemo te deliti, ali sada sam mu rekla neka zapamti da si ti ipak moja sestra. Ja sam te zavolela prva.“ by voki

Dvadeset prvo poglavlje

UZETO I VRAĆENO

Kada se Alis, kasno noću, vratila kući s posla u *Dvejn Ridu*, potražila je u torbi ključ da otključa vrata i tada shvati da su ona već otvorena. Ispustila je ključ i zažmurila. Nije ni morala ući u stan da bi znala šta se dogodilo.

Stigla je u bolnicu *Kolumbija prezviterijan* nešto malo pre ponoći tog poslednjeg dana. Još uvek se pomalo nadala, ali u suštini je znala.

Roditelji su je čekali u predvorju. Njena nada je bleдела, tražeći bolje izgledе na nekom drugom mestu. I otac i majka je zagrlіše.

„Već je bilo prekasno kada su je doneli ovamo" reče majka.

Naslonjena na očevo rame, Alis klimnu.

„Misle da je bio ugrušak", reče majka. „Uskoro će znatji više."

Zar je važno? Ugrušak, aneurizma, moždani udar, infarkt Očekivali su nešto od toga ili čak i sve zajedno. Nije važno šta je tačno.

„Ništa nisu mogli učiniti."

Alis oseti stari, dobro poznat miris svojih roditelja. Očev šampon protiv peruti, voskasti miris ruže koji se širio od majčinog karmina i onaj redak i neobičan miris njih dvoje zajedno. Nečiji miris se najbolje može osetiti na vratu, razmišljala je nepovezano. Kada bi se potrudila, mogla bi zamisliti i miris Rajlinog vrata.

Ljudi su prolazili pored njih i dovoljan im je bio samo pogled da shvate kako je tu neko umro. Kao u saobraćajnim nesrećama na autoputu, ljudi ponekad teško sakrivaju svoju radoznalost. *Hej, koje umro?*, nemo pitaju njihova lica.

Moja sestra, njihova ćerka. Tek je napunila dvadeset petu, Alis požele da im kaže. Pitala se šta to nije u redu s njom kada razmišlja o drugima usred svoje tragedije. „Dogodilo se brzo", reče majka.

Alis se pitala očekuje li to majka od nje da pita, da traži detaljno objašnjenje o tome kako se sve odigralo. Niti je želela da pita, niti da čuje odgovore. Ljutila se na majku što uopšte pokušava da je navede na to. I odmah se zapita šta to nije u redu s njom kada može da se naljuti na majku u ovakvom trenutku.

Alis je znala da se bol manifestuje na razne načine, ali iznenadila se što ti i dalje ostaje prostora da se baviš sitnicama.

„Jeste li videli?", upita Alis.

„Bili smo tamo", rekao je otac.

„Bar da sam i ja bila", reče Alis i iz grla joj se nesavladivo ote jecaj. „I bila si", reče otac.

Sav u suzama, Itan je drhtao kao dete, a Pol se osećao nekako starim i odraslim. Stajao je u dnevnoj sobi njihovog stana u 98. ulici, svestan da može pružiti utehu. I mada od svoje desete nije Itanu dozvolio gotovo ni rame da mu dodirne, Pol ga je sada obgrlio. Osećao je Itanovu agoniju. I on je bio u agoniji, ali ona je bila samo njegova. Nije želeo da je podeli.

„Znali smo da se ovo može dogoditi. Pokušavali smo da budemo spremni", reče Itan.

„Na tako nešto ne možeš nikada biti spreman", reče Pol.

Pol s čuđenjem pređe pogledom po stanu. Osećao se otupelo i isključeno od onoga što je u njemu, a vrlo živo zainteresovan za ono oko njega. On je kuću na Fajer Ajlendu smatrao njihovim pravim domom, jer je tamo i on pripadao, ali oni su u stvari živeli ovde. S obzirom na to koliko je snažno njegov život povezan s njihovim, nije mnogo puta bio u ovom stanu. Shvatio je da ovde stvari vidi mnogo jasnije nego na Fajer Ajlendu, gde mu je sve izgledalo drugačije. Video je, na primer, da je stan mali i gotovo lišen dnevnog svetla. On je njihove prilike uvek zamišljao romantično, kao da je to njihov izbor i životni stil. Ali po stanju u kom je bio nameštaj, po oštećenjima na plafonu koje je prouzrokovala voda, i iskrivljenim policama za knjige, sada je video njihovu oskudicu.

„Ima stvari koje bih voleo da mogu da promenim", nakon nekog vremena reče Itan. Ma koliko mu neprijatno bilo da gleda Itana kako plače, Polje morao priznati da on to radi elegantno. Plakanje mu je odlično pristajalo. Pol klimnu.

„Voleo bih da sam se u nekim razdobljima svog života drugačije ponašao."

Pol klimnu. Mislio je da zna na koje razdoblje života Itan misli.

„Zbog Rajli. A i zbog tebe", reče Itan.

Pol je razmišljao o Itanovom izboru reči. „Smatraj da ti je oprošteno." Bilo mu je jasno da izigrava boga, ali predosećao je da je Itanu upravo to sada potrebno.

„Ništa od toga više nije važno."

Itan je izgledao previše nesrećno da to u potpunosti prihvati, ali željno je iščekivao trenutak kada će moći.

„Zaista nije", reče Pol, i prvi put oseti koliko su njegove reči istinite.

* * *

Alis nije mogla da ostane u stanu s roditeljima. Nije mogla da ostane unutra. Kada bi mogla, iskočila bi iz sopstvene kože. Što se toga tiče, tu nije imala izbora, ali je, za svaki slučaj, otišla da prošetala sama kroz Rembl* u Central parku.

* Deo Central parka. Prostire se na površini od 38 jutara i poznat je po divljoj prirodi. (Prim.prev.)

Tu se šetala kao i svi ostali, kao da je to sasvim običan dan. *Imaš li predstavu šta se dogodilo?*, u sebi je pitala nebo i drveće i blatnjave barice i svako živo stvorenje, čak i pse i bebe pored kojih je prolazila. Oni danas nemaju svojih problema. *Nemate pojma!*, želela je da vikne. Nije mogla ni zamisliti da bol može biti tako samozadovoljan.

Do podne, nije više mogla ostati ni u parku niti bilo gde napolju. Nije više mogla da bude među strancima, pa je otišla kući, gde joj se takođe nije ostajalo. Kada bi bar mogla zaspati. Je li previše rano ili se može reći da je svanulo? Kako da ga nazove, naredni dan ili dan posle? Volela bi da može prespavati narednih nekoliko dana ili možda čak i celo leto. Ali gubi li vreme moć da leci ako ga prespavaš?

Bacila se na krevet potpuno obučena. Uobičajene promene, kao na primer svlačenje, omogućavaju bolu da te zaskoči potpuno nepripremljenu.

Dok je prolazio pored njene sobe, otac je ugleda kako leži na krevetu. „Pol je bio ovde“, reče otac kada ju je video. „Nadao se da će te videti.“

Pol još nije mogao da plače zbog sebe, ali dok je odlazio iz njihovog stana i hodao Avenijom Kolumbo, on zaplaka zbog Alis. Umesto sopstvenih misli, po glavi su mu se vrtele njene. Bilo mu je teško da oseti sopstveni bol, ali je s lakoćom osećao njen. Dok je zamišljao njeno lice i njenu tugu, skoro istovremeno je te slike pretvarao u osećanja.

Rajli je bila Alisin hrabri zaštitnik, njena brana. Ponekad se pitao je li Alis izrasla u tako slatku devojkicu zato jer je ispred sebe imala Rajli da prima udarce. Nevolje te možda očvrsnu, ali izgleda da te ne usreće.

A i on, takođe. Pomislio je na svoju kuću tamo na dini, šibanu vetrom, kišom, solju i peskom, kako iza sebe zaklanja i štiti njihovu kućicu. Svi su mislili kako je srećan što ima tako veliku kuću odmah pored vode, s pogledom na večnost. Možda i jeste srećan. Ali između tebe i nemilosrdnog neba ničega nema. Za takav pogled ponekad moraš primiti i poneki udarac.

Rajli više nema. Ni kuće više nema. Odgurnuo je Alis i naneo joj bol, uskratio i ono malo utehe koju joj je mogao ponuditi. Pomislio je na njihov poslednji susret. Njene boje su izbledele, pokreti se usporili, glas utišao.

Voleo bi da može učiniti nešto da to popravi. Učinio bi sve što je u njegovoj moći da joj vrati ono što joj je oduzeo, čak i ako to znači da nestane iz njenog života. Svi njegovi pokušaji da je voli samo su je povredili. Možda je to zaista najbolje što može da učini za nju.

Kada je stigao u svoj stan, video je gomile članaka koje je prikupio o istraživanju srčanih oboljenja, transplantaciji i veštačkim srcima. Čitav sto mu je bio prekriven njima. Zapostavio je svoje studije da bi unapredio taj projekat. Već je sredio veći deo papirologije da u Rajlino ime priloži novac za centar u bolnici *Kolumbija prezviterijan*.

Ali sada, dok je sedao na svoj sto, nije više želeo ni da ih pogleda. Sedeo je s bradom oslonjenom na ruku, zureći u zid ispred sebe, na mahove prizivajući Rajli u sećanje. I tada je shvatio da ne želi zauvek da ostane povezan s njenom bolešću. Kada bi pokušao, mogao bi se setiti onoga što bi ona želela: zaštita divljih životinja na Fajer Ajlendu, novo spasilačko mesto da štiti dugački deo plaže iza Kater Voka, sredstva da se sačuva beli delfin.

On stavi glavu u ruke i pusti Rajli u sebe.

* * *

Friport, Merik, Belmor, Vanta, Siford, Amitivil, Kopajg, Linden-herst, Babilon. Zvučalo je kao neka neobična poezija u Polovim ušima. Nikada se nije zaustavljao ni u jednom od tih mesta, samo je prošao kroz njih, ali za njega su ona predstavljala legendu, naročito od trenutka kada je pomislio da kroz njih prolazi poslednji put.

Sišao je s voza kod Bej Šora. Čekao je taksi, ali nije prošao ni minut pre nego što je postao nestrpljiv i krenuo peške. Bio je utorak uveče i sunce je već davno bilo zašlo. Pitao se koliko je još trajekata ostalo. Potrčao je prema pristaništu i stigao taman da propusti poslednji, pa se zato ukrcao na trajekt za Solter i odatle je nastavio peške.

Kao u čudnom snu, prošao je pored svetionika i skrenuo na glavno šetalište, na prolaz koji je tako dobro poznao da nije morao ni da gleda. Umesto toga, večeras ga je video Rajlinim očima. I Alisininim.

Krenuo je pravo prema svojoj kući, usput ubeđujući sebe da o njoj više ne razmišlja kao o svojoj kući. Još jedna neobična smicalica koja se može izvesti uz pomoć novca. Velika svota novca pređe iz jednih ruku u druge, i ti izgubiš svaku zvanič-nu vezu s mestom gde si stekao sva najvažnija iskustva u svom životu. Nekako bi mu bilo lakše da je novi vlasnici sruše. Tako bi njegov život u toj kući na miru počivao u zemlji umesto da ga prekriju nečiji tuđi životi i tuđe uspomene. Jer ona je sada kao telo koje je napustila duša, razmišljao je.

Dok je prelazio poslednji stepenik, pokušao je da pripremi objašnjenje. Ali kada je stigao do vrata i pokucao, niko mu nije odgovorio, pa je i objašnjenje bilo nepotrebno. Probao je i zadnja vrata, ali bez mnogo očekivanja, jer svetio nije bilo upaljeno. Uhvatio se za kvaku, ali vrata su bila zaključana. Isprobao je sva vrata, čak i klizeća. Sve je bilo zaključano.

Kada su oni zaključavali ovu kuću? Ko je uopšte zaključavao kuće ovde? Sećao se kako je van sezone, kada mu je bilo petnaest-šesnaest, ulazio u sve kuće na Djun Voku i slobodno se služio hranom i pićem. Ali to je bilo pre nego što im je cena skočila na tri miliona dolara.

Šta sada da uradi? Bio je usredsređen na jedno. Bilo mu je potrebno da ostane usredsređen. Ne može previše razgledati, a svakako ne može odustati. Ako uspe da ispravi tu jednu stvar, rešiće se i sve ostalo.

Krupnim koracima odšeta do kuće Vajnstinovih, dve staze dalje, i pokuca. Bi mu malo neprijatno kada se gospodin Vajnstin pojavi na vratima u kućnom ogrtaču. „Izvinite što smetam. Je li Barbara kod kuće?”

„Sačekaj.”

Hvala bogu, Barbara još nije bila u pidžami.

„Moram da te zamolim za uslugu”, upita je Pol. „Mogu li dobiti ključ od moje bivše kuće? Moram ući samo na nekoliko minuta.”

Barbara ga čudno pogleda. „Pole.” Pogledala je na sat. „Jedanaest je uveče a ti tražiš da ti dam ključ od kuće koja ti više ne pripada.”

„Izvini. Znam da ti stvaram neprijatnosti. Neću se dugo zadržati, obećavam.”

„Pole. Ne razumeš. Ne mogu to učiniti.”

„Zašto ne?” Shvatio je da izgleda izuzetno neuredno. Danima se nije ni češljao niti brijao. Košulja mu je bila prljava a oči su mu, pretpostavljao je, divlje sijale.

„Kuća nije više tvoja. Nemaš više nikakva prava na nju. Ne mogu ti dati taj ključ baš kao što ti ne mogu dati ni bilo koji drugi.”

Nije želeo da se naljuti. Nije želeo daje podseća daje primila ček na više od dvesta hiljada dolara. „Živeli smo ovde dvadeset tri godine”, rekao je. „Bila je moja do pre tri nedelje.” *Nema više Rajli. Zar ne razumeš?*

„Zao mi je”, rekla je. „Pomogla bih ti da mogu.”

Neće odustati. Otišao je do zadnjeg dela svoje kuće. Nije želeo da gleda prema plaži. Osećanja su ga preplavila. Sve ono što mu se tu dešavalo sada se u njemu skupljalo, i više se nije mogao odupreti. Ideja da dođe ovamo sada je bila veoma opasna.

Ogromno prostranstvo je ponekad zastrašujuće. Svemir koji se prostire iznad njih. Zagonetka okeana koji te povezuje s hladnim i dubokim mestima. Beskrajna priroda vremena pre ove plaže i nemirna večnost koja se pružala posle nje.

Trebalo je uraditi jedno. Popeo se uza zid do prve nadstrešnice. Nadigao se vetar i on je skoro očekivao da će ga oduvati s kuće i baciti u tamu. Da li bi u toj tami pronašao Rajli? Rukama je zgrabio dasku na prozoru na drugom spratu dok mu je levo stopalo skliznulo niz šindru tražeći oslonac. Parče šindre se odlomi i odskoči, i on vide kako se jednom zavrtelo, a zatim palo na zemlju. Ruke su mu se tresle od naprezanja. Konačno je pronašao uporište za stopalo, uguravši vrh patike u uzani rub s koga je otpala šindra. Prebacio se na prozorsku dasku i spustio na kolena da održi ravnotežu. Vrhovima prstiju je pritisnuo drveni stub na sredini prozora ne bi li otvorio okno. Naravno, bilo je zaključano. Šta je ovim ljudima? Šta oni to imaju tako vredno zaštite?

Ako bude morao, razbiće prozor, ali ne još. Penjao se po pročelju kuće od jedne prozorske daske do druge. Čuo je razbijanje talasa okeana iza svojih leđa. A onda, da stvari budu još gore, ču glasove. Dok je on poput nesposobnog pauka bio zalepljen za zid kuće, plažom su prolazili neki ljudi. Primirio se. Čvrsto se držao zida i prsti su mu već drhtali od napora. Zvuk razgovora se približio i posle čitave večnosti, kako mu se činilo, ljudi se udaljiše. Zahvaljivao je bogu što nisu pogledali gore.

Morao je nekako stići do ugla kuće. Hvala bogu, potekao mu je adrenalin, pa nije osećao bol u mišićima. Na uglu je bila odvodna cev. Koliko se on sećao, bila

je dovoljno čvrsta, ali sada je izgledala dosta klimavo. Nije bio siguran da će izdržati njegovu težinu i to u brzom pokretu. Pogledao je na krov ispod. Zamislio je sebe ispruženog na njemu. On jednom rukom zgrabi cev i zaljulja se na njoj. *Sranje*. Ona zacvile, zaškripa i odvoji se od zida, ali on nekako uspe da se odbaci dovoljno daleko da dohvati okvir prozora iza ugla pre nego što se, zajedno sa cevi, sruši na zemlju.

Rajli bi se ovo dopalo, nije mogao a da ne pomisli. *Rajli bi baš volela da ovo sada radi*. Osećao ju je pored sebe, uprkos tome što nije verovao u takve stvari.

Kada se smestio na prozoru, proverio je stanje odvodne cevi, koja je sada bila iskrivljena i istrgnuta. Zapitao se bi li trebalo da vrati kupcima nešto novca.

Sa prozora se popeo na uzani balkon na strani kuće. Stao je na njega. Možda je dva puta u životu stajao na tom balkonu, i svaki put se čudio zašto niko nikada ne stoji na njemu. Ljudi ne stoje na balkonima, zar ne? Ali ono što je zapamtio iz tih vremena jeste da se vrata na njemu nisu mogla dobro zaključati. Kvaka na njima je imala slabu rezu koja, ako je dovoljno jako okreneš, popusti. I zaista, vrata se otvoriše kao u znak dobrodošlice i on uđe u svoju kuću. Koja mu više ne pripada.

Izgleda da ih pljačkam, pomisli on. Može li ti se suditi ako provališ u kuću koja ti je pripadala pune dvadeset tri godine, jer želiš da iz nje uzmeš nešto što je tvoje?

Tiho je otišao do svoje sobe. Čulo se samo poznato pucketa-nje. Nije palio svetio, ali pod mesečinom je video da tamo više nema njegovog radnog stola niti kreveta u kome je retko spavao i mnogo puta s Alis vodio ljubav. Osetio je probadanje, fizički bol u donjem delu trbuha. Sada je tu bio dečji krevetac i sto za presvlačenje i jedrilica i tepih s vilinskim konjicima.

Otišao je do svog plakara i izvukao malu ugradnu fioku, staru i lepljivu od više slojeva boje. Gurnuo je ruku unutra i opipao sve do dna. I bilo je tu, baš kao što je i ostavio pre petnaest godina. U stvari, on nije iz kuće uzimao nešto što je njegovo, palo mu je na pamet dok je taj predmet stiskao u šaci, silazio niz stepenice i izlazio kroz stražnja vrata. Uzeo je nešto što je davno ukrao. Dve pogrešne stvari verovatno ne mogu dati jednu ispravnu, ali u srcu je osećao da je i to nekada moguće.

* * *

Dok se vozom vraćao kući, Polje u oznojenoj ruci stiskao Alisi-nu brojanicu od ružičastih perlica.

Razmišljao je o Bogu u koga, sve do tog trenutka, nije mnogo verovao. Ni u Oca niti u Sina. Ali brojanica je bila topla, i on ose-ti grizu savesti što je takav paganin, pa je ovako nosi sa sobom, a nema pojma čemu ona u stvari služi. Setio se vremena kada je s Alis i Rajli otišao u crkvu i greškom se pričestio.

Nije želeo da bude u svađi s Bogom, ako ni zbog čega drugog onda zato što Alis veruje. Pol se pitao ako ima Boga, bi li on čuo njegovo izvinjenje: *Izvini*, pomislio je za svaki slučaj. Nekako se nadao da ga ima, sada kada je Rajli tamo negde.

Tada pomisli i na svog oca i opet se oseti krivim. *Nisi ti bio kriv*, rekao je Bogu, za svaki slučaj.

Crkva svetog sakramenta u Zapadnoj 73. ulici bila je ispunjena tužnim licima, ali nijedno nije bilo tužnije od njihovih. Uprkos svim događajima i misama kojima su ovde prisustvovali, uvek anonimno, sa zakašnjenjem i nedovoljno dobro obučeni, ni VIP tretman koji su sada kao najožalošćeniji dobijali nije im bio ni najmanje prijatan.

Nekako sve podseća na misu za dete, pomisli Alis. Okupilo se celo selo u kojem su odrasle: porodični prijatelji, uglavnom prijatelji njihovih roditelja; prijatelji iz škole, uglavnom očevi; prijatelji iz detinjstva s Fajer Ajlenda. Došlo je i troje ljudi iz Škole u prirodi, gde je Rajli provela neko vreme, jedan predvodnik i dva bivša studenta. Bio je tu i jedan momak s kojim je radila u restoranu u Džekson Holu one zime kada je tamo bila na skijanju. Rajli nije ni studirala niti radila u okviru neke ustanove. Zato je verovatno i bilo teško stvoriti krug poznanika, naročito kada ne voliš da boraviš unutra.

I tada, kada su već skoro svi posedali, stigli su spasioци. *Eto*, pomisli Alis. To je Rajlina ustanova. I ne moraš biti unutra, zar ne? Oseti kako će joj suze ponovo navreti na oči. Spasilaca je došlo mnogo: najmanje dvadeset petoro, uključujući Caka, Dži-ma i nekoliko veterana. Ostavili su utisak. Oni razumeju koliko je Rajli bila velika.

Alis pogledom potraži Pola. Nadala se da će doći i šesti s njima, ali to nije bio njegov stil. On je bio Rajlin istinski, dugogodišnji prijatelj, njen partner u bezbrojnim pustolovinama. On je jedini, koliko je Alis poznato, kome je Rajli ikada napisala pismo. On je bio takav prijatelj da su svi ostali koji su se pojavili posle njega u poređenju s njim izgledali lažno.

Bilo je tužno davati Rajli poslednji pomen u crkvi. Za nju je bilo gotovo bolno sedeti unutra u mraku nedeljom pre podne, nasuprot Alis, koja je potajno uživala u tome.

Pol je stigao verovatno poslednji. Prišao je porodici, ali ne da sedne. Rekao je da ima nešto za nju. U ruku joj je spustio nekakav lančić. Nije shvatila šta je to sve dok ga nije podigla i pogledala izbliza, a onda su je preplavila sećanja.

On joj je to uzeo. Sada ga vraća. Ona ga upitno pogleda. Lice mu je bilo tvrdo, a oči otečene. „Izvini“, usnama je oblikovao reč. Zatim je nestao da pronade mesto negde u zadnjem delu crkve.

Obema rukama je držala svoju brojanicu. Onda, u ono vreme, smatrala ju je izuzetno lepom. „Je li ovo pravo kamenje, šta misliš?“ pitala je majku tada. Nadala se da jeste.

„Mislim da je to staklo“, odgovorila joj je majka.

Pamtila je noći kada je nebrojeno puta zaneseno ponavljala Zdravo Marijo i Oče naš.

Znači on ju je uzeo. I sumnjala je u ono vreme na njega, ali kao i obično, ostavila je i tu mogućnost da nije kriv.

Kakva šteta, na neki način. Kako je to bilo glupo. A za njega se molila.

Pol je nazvao majku da je obavesti o Rajlinoj smrti. Nije se ni sećao kada joj je poslednji put ušao u trag i okrenuo njen broj. Osećao je da to treba da uradi, a ni sam nije bio siguran zašto.

Kada joj je rekao, tiho se rasplakao u telefon. Zatim je saslušao pitanja koja mu je Lia postavljala, kao i neke njene prigodne komentare. „Kakva šteta. Kakva tragedija za porodicu“, rekla je, i posle kratke, vrlo kratke stanke, započela je tiradu o nekom njenom starom prijatelju koji ju je pokrao.

Pol s čuđenjem odmače slušalicu. Zašto ju je uopšte zvao?

Možda zato što je Lia poznavala Rajli odavno, kada je sve bilo drugačije. Kada je ona bila drugačija Lia, s drugačijom frizurom i drugačijim životom. Možda se u dubini duše nadao da bi mogao dopreti do te izgubljene Lie, i usred ove tragedije, uspeti daje bar na minut vrati u život.

Kada je spustio slušalicu, shvatio je da je pogrešio.

Na neki način, Lia je imala sreću što je Robi otišao onda kada je otišao. Lia je njegovu smrt smatrala tragedijom svog života, ali Polu je sada bilo jasno da je to bio njen spas.

Dok je gledao stare fotografije, Pol je primetio nešto što je već znao. Oni su krenuli potpuno različitim pravcima davno pre nego što je otac umro. Mogao je samo pretpostaviti šta bi se dogodilo i kako bi se sve završilo da je Robi ostao živ.

Ali ovako, Lia je zamišljala da su bili srećni. Zamišljala je kako je sposobna da bude srećna, daje u duši ispravna osoba, i da bi mogla ponovo biti srećna.

I Pol se, na svoj način, prepuštao istoj fantaziji, zar ne? Bio je pasivan i bez vere, sve dok je uspevao da ubedi samog sebe da bi i on bio voljen samo da mu je otac ostao živ. Ali da li je bilo tako? Itan gaje voleo, a on je pronašao razlog da odbaci njegovu ljubav. Uvek je lakše fantazirati o ljubavi nego je doživeti.

Njih dvoje su iskoristili očevu smrt da bi ostvarili tu fantaziju. Njemu mogu da zahvale. On je bio njihov mučenik, koji im je ostavio tu jednu sjajnu, neukaljanu stvar. Možda to i nije mnogo, ali je više nego što neki drugi ljudi imaju.

Dvadeset drugo poglavlje

NIJEDAN ČOVEK NIJE PEPEO

Poslednje nedelje jula Alis i njeni roditelji su zajedno otišli do plaže. Sve do tada su izbegavali plažu. Zajedno su odšetali do svetionika. Skinuli su se u kupaće kostime i zagazili u okean. Voda je bila uzburkana i talasi su se razbijali o obalu. Alis primeti gotovo paničan izraz na majčinom licu. Džudi gotovo uopšte više nije plivala u okeanu. Alis se odjednom oseti sposobnijom i sigurnijom u sebe nego što je u stvari bila. Ona otpliva do majke, spusti noge na dno i uhvati majku za ruku. Otac je išao čvrsto i svečano dok je držao urnu visoko iznad glave.

U kupaćem kostimu se ne može biti naročito svečan, dok izbegavaš talase koji te zapljuskuju. Eto nečeg dobrog u ovoj ideji. Mogli bi se čak i nasmejati. Alis bi volela da je Pol tu. U ovakvoj prilici, mesto mu je uz njih. Ali on je otišao. On ovde više nema kuću. Mogao je ostati kod njih, pomisli Alis. Ali gde bi spavao? U Rajlinom krevetu? U Alisinom?

Pre nego što išta uradi, Itan je želeo da odredi pravac vetra. Obično se kovitla po okeanu, ali danas uglavnom dolazi iz pravca severozapada, zaključila Alis. Okrenuli su leđa vetru. Itan odvrnu poklopac i zastade. Pepeo već počeo da se diže u vazduh. Alis pomisli da će otac nešto reći i pripremi se da ga svečano sasluša. Teško je osećati šta treba u pravo vreme. Kada osećanjima napraviš mesta, ona ne dodu, a zaskoče te kada im se najmanje nadaš, kada, ništa ne sluteći, čistiš zube koncem ili, na primer, jedeš pahuljice iz činije. Ali Itan ne reče ništa. Samo predade urnu majci.

Alis sa žaljenjem pusti majčinu ruku. Mamino lice je izražavalo takav bol da ju je bilo teško gledati. Alis je nikada nije videla tako jednostavnu. Ona, njena agonija, i ništa više. Ali ona ipak hrabro prihvati svoj zadatak. Ona je donela Rajli na ovaj svet i njeno je pravo da je pošalje na onaj drugi. Nije bila u mogućnosti da Rajli, u međuvremenu, pruži mnogo majčinske ljubavi i pažnje.

Pepeo se u isto vreme činio i težak i lagan. Nešto pepela je zaiskrilo, nešto palo. I to je bilo u redu. Okean ga je primio i ne obrativši mnogo pažnje, ali to i jeste njegov zadatak. On se ne meša u tuđe poslove.

Neko vreme pepeo se vrteo na površini vode, a zatim potonu i stopi se s vodenom masom. Alis se pitala je li taj pepeo zaista Rajli. Ali ne može biti. Nijedna osoba nije pepeo. To je nešto što svi znaju, ali ne žele da veruju.

Mamine ruke su bile nepokolebljive, a lice odlučno i ledeno. Na trenutak Alis zaista ugleda Rajlin lik, ali ne u pepelu. Videla ju je u majčinih sklopljenim rukama.

Alis se dobrovoljno prihvatila da ostane i pobrine se za kuću. To je podrazumevalo objavljivanje da se ona prodaje, nalaženje kupca i raščišćavanje njihovih stvari. Nije imala ništa protiv. Svejedno nije imala gde da bude, nije imala o čemu da razmišlja, niti je imala koga da voli.

Život se sastoji od nekog prefinjenog redosleda, malih trenutaka, nekada boljih nekada gorih, životnih priča kojima posvećuješ sate ili minute, a onda naiđe tragedija, proleti kroz samo njegovo središte i ostavi pustoš iza sebe. Nakon toga, uzaludno je pokušavati ponovo povezati preostale parčiće i usredsrediti se na njih, ali šta ti drugo preostaje?

Sutradan ujutru Alis se probudila sama. Iznela je svoje pahuljice napolje na verandu i jela ih uživajući na suncu. Kada izgubiš nekoga koga voliš, moraš da izmisliš neke nove rituale.

S izvesnim osećajem straha je pogledala Polovu nekadašnju kuću. Plašilo ju je da vidi tamo neke nove ljude, čiji život će prekriti sve ono što se tamo dešavalo pre. Osećala se ugroženom pri samoj pomisli na njih, kao da oni imaju moć da joj oduzmu deo života. Sada kada Rajli više nema, nije se nadala ničemu novom. Mora čuvati ono što ima. A vrednost toga je upravo postala neprocenjiva.

Tokom dana se trudila da bude vredna i korisna, ali po podne je završila na plaži čitajući detektivski roman. Njen zadatak jeste bio velik i zlokoban, ali nije joj trebalo mnogo da ga obavi. Do deset ujutro već je obišla i agencije za prodaju nekretnina i sastavila spisak stvari iz kuće. Neverovatno koliko malo vremena je potrebno za događaje koji ti izmene čitav život. Za smrt, na primer. Ili da ti prijatelj postane ljubavnik.

„Ćao, Alis.“

Ona podiže pogled i ugleda Gabrijela Koena. On sede pored nje na peškir. Za manje od minute peškir je već bio sav zgužvan i posut peskom.

„Kako si?“ upita ona. Tamna plava kosa padala mu je u urednim pramenovima preko čela. Porastao je. Ruke i noge su mu bile duže i mršavije. Na telu donedavno malog deteta počela su da štrče kolena, laktovi i zglobovi. Ponekad bi poželela da i odrasli nastave fizički da rastu i menjaju se u istoj meri kao i deca. Tako nikada ne bi zaboravili kakav dramatičan uticaj ima vreme. Kada nešto ne vidiš, zavaravaš se i misliš da se to i ne dešava.

„Napravio sam bazen.“

„Je li?“

„Tamo dole.“ On pokaza na rupu iskopanu rukama u pesku blizu vode.

„Helen mi je pomogla.“ „Koje Helen?“

„Jedna devojčica“, rekao je. „Jesi li ponela nešto za grickanje?“

Alis se nasmeja. Jednom njegova bebisiterka, uvek njegova bebisiterka. „Ne. Ali imam nešto u kući. Hoćeš li da ti donesem?“

„Može.“ Ona ustade, a on pode za njom. „Ideš sa mnom?“ upita ona. „Može.“

„Gde ti je mama? Idi da joj se javiš.“

On otrča plažom do svoje majke, koja je sedela pod suncobranom. Gospođa Koen pogleda u njenom pravcu i mahnu joj, i Alis primeti pogled koji je sada svuda primećivala. Gospođi Koen je bila poznata njihova tragedija. Znala je, kao što su uostalom svi znali. Nije želela da se opire, pošto joj je ta činjenica bila poznata, iako joj je niko nije neposredno saopštio. Namestila je odgovarajući izraz lica iz poštovanja prema Alisinom bolu. Alis s olakšanjem skrenu pogled na Gabrijela, koji od nje nije tražio ništa drugo osim malo hrane.

Gabrijel dotrča, u stopu praćen jednom omalenom plavokosom devojčicom. „Može li i Helen s nama?“, upita on.

„Naravno“, reče Alis. Pretpostavljala je da dozvola gospođe Koen važi za oboje. Helen je imala male debeljuškaste butine koje su se češale jedna o drugu dok je hodala. Imala je vrlo kratko pod-šišanu kosu, žuti jednodelni kupaći i mala napućena usta.

Oboje su bili uvaljani u pesak kao dve pošećerene krofne i Alis proleti kroz glavu da bi trebalo da ih opere pre nego što ih uvede u kuhinju, ali nije se opterećivala time. Setila se kako se njena majka našalila kada su oni pravili gozbu u kuhinji i uprljali svaku šerpu i tiganj. „Hajde da prodamo kuću“, rekla je majka, glumeći Mariju Antoanetu.

„Krekeri ili jabuke ili... sir?“, upita Alis, tražeći po kuhinjskim ormarićima i frižideru. Ljubazni susedi su ostavili poslužavnike s kolačima, ali Alis je želela da im da nešto zdravo. Ako pristanu, naravno.

Helen pogleda Gabrijela. „Krekere“, odgovori on.

„Krekere“, odgovori i Helen. Alis primeti da Helen ne želi da napravi pogrešan potez. Mlađa je i mora da se izbori za svoj status. Gabrijel bi je isto tako lako mogao oterati kao i nastaviti druženje s njom.

„Kako ti je brat?“ upita Alis.

„Otišao je da igra korkbol“, reče Gabrijel dok su mu mrvice krekerja ispadale iz usta.

„Bože. Zar je već toliko narastao?“

„Ima sedam godina“, reče Gabrijel, pun poštovanja, i brzo pogleda Helen da proverii je li ona shvatila da on ima brata od sedam godina.

„Koliko ti imaš godina?“ Alis upita Helen.

„Četiri.“

„A, ja imam pet i tri meseca“, likovao je Gabrijel.

„Znam, jer si prošlog leta imao četiri“ reče Alis, i Gabrijel;se malo pokunji što ga je podsetila na to.

„Ja imam četiri“, ponovi Helen, ovaj put s malo više ponosa.

Izašli su na terasu da pojedu krekere.

„Da li ti živiš ovde?“, upita Helen. Alis začu kako zrnca peska krčkaju pod njenim malim kutnjacima. Pogleda joj ruke i vide da su joj umrljane peskom. Trebalo je da joj ih opere.

„Živim. Gde ti živiš?“

Helen se okrete i pokaza svojim od peska prljavim prstićem na Polovu kuću. „Evo tu.“

Više nije doručkovala sama. Kada je Helen videla koliko; je Alisina kuća blizu i koliko tu ima hrane, ne samo da je došla sama već je povelala i sestru Boni, kojoj su bile samo dve godine.

Dovele bi one i Henrija, njihovog brata, objasnile su, ali njemu je samo sedam meseci i još ne zna da hoda. Pred kraj doručka stigla je i njihova majka, koja se predstavila kao Emili.

„Nadam se da vam ne smetaju“, reče Emili. Došla je s bebom pod miškom i prijatno razbarušenog izgleda: u smeđezelenom šortsu i gornjem delu kupaćeg kostima.

„Ne. Ni najmanje“, odgovori Alis. Ona, Helen i Boni su jele čirioz pahuljice, svaka iz svoje činije, samo što je Boni pola svoje porcije prosula. „Drago mi je što imam društvo.“

„Jeste li sami ovde?“ upita Emili.

Alis je iznenadilo ali i obradovalo ovako neposredno i jednostavno pitanje. Ovde svi koji je poznaju izbegavaju da je išta pitaju. „Da. Za sada. Moji roditelji obično dolaze vikendom, ali nisam sigurna da će ovo leto provesti ovde.“

„Šteta“, reče Emili. „Pa, drago mi je što smo se upoznale. Radujem se što ćemo biti susedi.“

Alis je zamišljeno pogleda. Emili je kosu vezala u spuštenu rep, onako kako to mame inače rade, i delovala je kao osoba čiji život ima svrhu. Alis pokuša da se seti zašto se spremala da bude negostoljubiva prema njoj. Zašto joj se ova osoba ne sviđa? Nije se uspela setiti ni jednog jedinog razloga.

„Hajdemo, devojčice“, reče Emili.

„Ostaćemo kod Alis“, reče Helen.

„Dušo. Alis ima svog posla“, reče Emili.

Ne, nema. Alis iznenada požele da Helen i Boni ne odu. Boni može prosuti šta god hoće u kući ako želi. Alis će joj pomoći. „Neka ostanu“, reče Alis Emili. „Stvarno volim što su tu. Vрати-ću ih kući pre ručka.“

Emili joj dobaci jedan zahvalan pogled dok je odlazila prema šetalištu.

Alis iseče lubenicu i pokaza im kako da s terase ispljunu semenke na zemlju. „Imaćemo čitavu šumu lubenica!“ uzviknu Helen.

Alis je izvadila svoje stare bojice i nacrtala jedan podvodni pejzaž. Smišljeno su nacrtali sva stvorenja kao veoma druželjubiva, čak i ona zubata. Alis je nacrtala delfina.

Pronašla je svoju zbirku slikovnica i čitala im je svoje omiljene knjige Vilijama Stajga i doktora Susa. Posmatrali su kolibrije kako lebde oko narandžastih cvetova. Podigla je Boni uvis da bi mogla da vidi, uživajući u dodiru njenog malog bucmastog tela.

„Dobro, maleno stvorenje broj jedan i broj dva“, reče im. „Vreme je da se ide kući.“

Pošto su se bunile, morala je smisliti neki mamac. „Pođite za mnom i pokazaću vam nešto veoma važno“, rekla je.

Pokazala im je put iza kuće i kroz trsku se, zajedno s njima, odšunjala do njihovih zadnjih vrata. „Ovo je tajna prečica“, rekla im je malo glasnije od šapata. „Ovim putem je moj najbolji prijatelj dolazio da poseti mene i moju sestru.“

Narednog jutra Alis uze činiju i kutiju s pahuljicama, i baš kada se namestila da na terasi uživa u jutarnjem suncu, dve male plave glave izroniše kroz trsku, s tajne staze. Život ide dalje, pomisli ona.

Mesec dana je Alis čitala i zabavljala svoje malo jato. Nisu dolazile samo Helen i Boni, već i Gabrijel, pa i neki drugi. Shvatila je da voli da ih podučava. Učila ih je kako da hvataju krabe, kako da traže buve u pesku, kako da stoje na dasci na talasima. Tradicija ne sme da se zaboravi. Pokazala im je kako da ubiju srebrnu bubu i kako da ubijaju komarce.

Naučila je Helen, Gabrijela i još jednog petogodišnjaka po imenu Bo kako da voze bicikl. Boni je naučila kako da vozi tricikl. Posle toga, sve ih je naučila kako da voze bez ruku. *Oni koji ne umeju nešto da urade sami, podučavaju*, pomislila je.

Ponovo je počela da primećuje koliko je ovo mesto lepo. Nije nužno videla lepotu u lepim stvarima, već više u običnim, kao što je, na primer, red telefonskih stubova duž glavnog šetališta i odbijanje sunca o viseće kablove. Dopadalo joj se drveće koje je stvaralo luk iznad šetališta što se pružaju pravo od okeana do zaliva. Kada stojiš leđima okrenut okeanu, gledaš pravo kroz zeleni tunel na okrugli plavi zaliv na drugom kraju. Primećivala je kako trska brzo raste kroz pukotine na drvenom šetalištu i kako se, samo za jednu sezonu, nove narandžaste daske pretvaraju u odgovarajuću sivu.

Jednog dana stajala je na plaži pre oluje, a voda se toliko povukla od obale da je ugledala temelje i ognjište jedne stare kuće koja se već odavno nalazila pod vodom.

Ponekad je gledala svoje malo jato i osećala je potrebu da ih upozori: *Pazite se, maleni*. Ovo mesto ume da te zgrabi i ne pušta. Mogli bi provesti ostatak života čeznući za jednim jedinim idea-lizovanim trenutkom koji se možda čak nije ni dogodio.

Do večeri, Alis je isplela šal ni za koga. Počela ga je za Rajli, i nekako joj se činilo šteta da ga ne završi. A onda, posle nekog čudnog, grozničavog razmišljanja, negde oko druge nedelje avgusta, odlučila je da ga napravi za Emili. Čak iako ne skupi hrabrost da ga pokloni Emili, uvek je dobro znati kome je pletivo namenjeno. by voki

Dvadeset treće poglavlje

IZ SNA NA JAVU

Prvog dana septembra se ispod senice od cvetnih trubica pojavilo jedno veliko i lepo lice. Zauzeo je prostor nekoliko puta veći nego njeni uobičajeni gosti. Alisino telo se ukoči u veoma čudnom položaju. Helen i Boni podigoše pogled prema njemu.

„Ko si ti?“ upita Helen, pomalo ljuta što taj odrasli stranac prekida njihovo crtanje.

„Ja sam Pol. Ko si ti?“

„Helen“, reče Helen. „Ja živim tamo preko.“ Ona pokaza na svoju kuću.

Alis je posmatrala Polovo lice u iščekivanju njegove reakcije.

„Stvarno?“

„Da.“

„Dopada ti se?“ upita on.

„Volimo da dolazimo kod Alis“, odgovori Helen. Bila je iznenađena i zadovoljna kada se Pol nasmejao.

„Ja takođe“, rekao je.

„Ovo je Boni.“

„Zdravo, Boni“, reče Pol.

Boni nastavi da škraba plavom bojom. Crtala je vodu. „Ona je moja sestra.“

„Au, blago tebi.“

„Mi znamo tajnu prečicu“, izlete Helen. Ona zatim pogleda u Alis, zabrinuta da je rekla previše. „U redu je“, reče Alis. „I on zna za nju.“

Pol sede za drveni sto na tremu Alisine kuće i pogledom isprati dve plavokose glavice koje su nestajale među trskom. Plašio se da pogleda u Alis, koja je sedela preko puta njega, stopala podignutih na stolicu, ruku obavijenih oko kolena i obučena u njegov omiljeni šorts i belu majicu koja je nekada verovatno bila njegova. Njene boje su se vratile. Sunce je njenom tenu vratilo boju sirupa od narandže kakvu je samo ona imala, na licu su joj se ponovo pojavile pegice, kosa dobila bronzanu crvenkastu boju, a zelenilo njenih očiju oživeo je zlatni odsjaj. Pupela je kao cvet gotovo zaslepljujući posmatrača. Ali ona toga nije ni svesna, pomisli on. Po njenom držanju je zaključio da ona nema pojma. Znao je to po njenim iskrzanim noktima.

Tog trenutka vrati mu se dobro poznato osećanje. Otvorilo se pred njim kao hodnik koji ga priziva da uđe. Vređala ga je njena lepota. Osećao se ponovo ugroženim zbog nje. Osećao se ugroženim zbog činjenice da je Alis već osvojila divljenje dve male devojčice koje sada žive u njegovoj kući. Njegov životni put nije u potpunosti originalan. Ko bi mogao živeti pored Alis a da se ne zaljubi u nju? I onda, pošto je nju tako lako voleti, je li joj zaista potrebna i njegova ljubav? Šta bi ona s njom? I šta on to ima da ponudi?

Ta njegova potreba da je slomi bila mu je dobro poznata. Želja da zahteva nazad stvari koje nije ni dao kako treba. Ali ovaj put neće dozvoliti da ga ta težnja savlada. Radije će ustati i otići niz šetalište prema trajektu i nikada je više neće videti. Vratio se jednom. Vratio se i drugi put. Još jednu priliku nije zasluživao. Obećao je samom sebi da joj se neće približavati ako nije u stanju da je voli bolje.

Mora joj verovati. Tako savršena, mogla bi uzeti od sveta šta god želi. Mogla bi ustati i zahtevati. Ali ona ne uzima već daje. On mora verovati da bi svoje moći, čak i da ih je potpuno svesna, uvek upotrebljavala da čini dobro.

Najteže od svega, mora joj verovati da ga voli. Znao je da nije Alis, koja je tako nadarena da voli i bude voljena, ta koja je na probi. Ovo je pre proba za njega kome ni jedno ni drugo, ni pružanje a ni primanje ljubavi, ne polazi za rukom.

„Hoćeš li prespavati?“ upita ga ona.

„Ne znam“, odgovorio je. Nije želeo da je uplaši. „Možda odsednem kod Kulijevih ili Lobsovih. Dopotovao sam trajektom zajedno s Frenkom. Koliko sam shvatio, imaju slobodnih soba otkako su im deca otišla. Jesi li primetila kako su mu uši dlakave?“

Ona se nasmeja. Zatim nastupi tišina.

„Hoćeš li da pođeš u šetnju sa mnom?“, upita on. „Jednu dugu, vrelu i napornu?“

Ona se nasmeši i klimnu, ali njemu bi jasno da sad sledi pitanje: „Zašto si došao?“

Nekoliko raznih odgovora mu je padalo na pamet: *Treba da obavim neki posao u vezi sa kućom. Tom Kuli me gnjavi da igram na softbol turniru. Nemam ništa pametnije da radim a i vreme je lepo.*

„Da vidim tebe“, reče.

Dok je šetala pored Pola, Alis ga je posmatrala. Držao se nešto uspravnije nego pre. Konačno se ošišao, primetila je. I to profesionalno. Izgledao je kao normalna odrasla osoba. Kao čovek. Iako su mu oči bile tamnosmeđe kao u njegovog oca, a i vilica mu je bila sličnog oblika, ona pomisli kako Pol uopšte ne liči na onog Robija sa slika.

Pokušala je da odgonetne kakvog je raspoloženja. Je li ljut? Je li mu žao? Da li joj oprašta? Je li ovo postmortem? Hoće li se ona čitavog života osvrutati na ono što su danas izgovorili znajući da je to njihova poslednja epizoda?

Kako ju je pogledao... bilo je nečega iza tog pogleda. Neki treperavi upitni deo njega koji je želeo da joj se otvori, pomislila je. Pojavljivao se i nestajao. Želi nešto da je pita, ali ne može.

„Pre tačno godinu dana sam te tražio, a ti nisi bila tu“, rekao je dok su šetali.

Alis klimnu. I ona se toga sećala, ali iz drugog razloga.

„Čekao sam kod tvoje kuće. Otišao sam do Koenovih da vidim da li još uvek radiš. Otišao sam i do jaht-kluba, terena, plaže. Nisam mogao da te nađem, ni tebe ni Rajli. Satima sam sedeo sam u tvojoj kuhinji. Samo sam čekao.”

I ona je znala ponešto o čekanju. Možda je to bilo prvi put da je čekao on a ne ona. „Tamo sam te i zatekla kada sam se vratila”, rekla je ona.

On klimnu.

„Znaš li gde sam bila?” Delimično je i dalje osećala odgovornost za čuvanje tajne.

„Mislim da znam. Sada znam.”

„Rajli nije želela da znaš. Nisam ti mogla reći.”

„Znam.”

Dugo potiskivano sažaljenje poče da navire. Sažaljenje koje je osećala prema njemu jer je bio isključen bez ikakvog objašnjenja. Sažaljenje prema njima dvoma, njoj i Polu, jer se vole. I možda najteže od svega, sažaljenje koje je osećala prema sebi samoj, zbog godine pune teškoća, zbog gubitka i ispaštanja. Mislila je da može da pomogne. Mislila je da može poboljšati stvari, ali to nije bila istina.

Prolazili su pored Lonlivila, pored kućica i bungalova poredanih pod čudnim uglovima. Od svih gradova, činilo se da se ovaj nikada ne menja.

On potraži njenu ruku. Njegov dodir je bio tako neobičan u početku. Kao da se u njega skupilo hiljade drugih prilika, a svaka je značila nešto drugo.

„Nije se zbog nas razbolela”, reče on. „Znam da nam se tako činilo, ali nije zbog nas.”

Ona potpuno nesvesno čvrsto stisnu njegovu ruku. Jedva je videla kuda ide. Proguta knedlu i pokuša da progovori. „Da, tako se činilo.”

„Alis, znam.” On se okrete prema njoj i uhvati je i za drugu ruku. Povukao ju je nadole da sedne na pesak i zagrlio je obema rukama. Mazio ju je. Sklanjao joj je kosu s lica i brisao suze kao da je beba. Ona oseti čvrstinu njegovog tela oko sebe, i nije se bunila. Brisao joj je suze, iako su mu se i samom sliva-le niz lice.

„Osećala sam se kao da smo je napustili. Izdali smo je.” Klimnuo je, svojom glavom naslonjenom na njenu. „Znam.”

„Zbog toga smo kažnjeni.”

Pol ponovo klimnu. Osećala je pritisak njegove brade na svojoj glavi. Zavladała je duga tišina i nije se čulo ništa osim talasa i povremenog uzvika jednog plivača. „Šta misliš, ko nas je kaznio?” upita on polako, kao neko ko ne zna odgovor unapred. „Je li to bila Rajli?”

Alis se ispravi izmičući glavu. „Ne, ne. Nije to bila ona.”

Polovo lice poprimi zamišljen izraz. „Kako znaš?”

„Jer nas je volela. Malo smo je uplašili, priznala mi je jednom. Ali rekla je da je oduvek znala.”

„Ko je onda želeo da nas kazni?”

Alis skloni kosu iza ušiju. „Ne znam. Bog. Sudbina. Ja. Možda smo sami sebe kaznili.”

Neko vreme su tako sedeli i posmatrali vodu. Ona se nasloni ramenom na njegovo rame. Pored njih prođe neki pas bez povoca i vozilo hitne pomoći. Alis

se seti kako je Rajli psovala automobile na plaži. Ipak, ne možeš psovati kola hitne pomoći.

Pol prvi ustade, pruži joj ruke i povuče je prema sebi. „Dozvoljeno ti je da odrasteš“, reče joj.

Nastaviše sa šetnjom pored Lonlivila, ali Alis je ćutala sve dok nisu došli do nasipa kod Oušn Biča, gde je obuze želja da priča. Od svega što je imala da mu kaže, i sama je bila iznenađena onim što je izgovorila.

„Ovog leta neprestano razmišljam: znam da se trenutno suzdržavam. Znam da čekam. Znam da se plašim da krenem napred. Ali ne znam kako da stignem tamo odavde.“

On je ćutao i ona nastavi. „Ponekad mi to izgleda kao nesigurni planinski prolaz između dve doline. Nekom drugom prilikom kao opasni moreuz koji povezuje dva kopna. Delimično me plaši samo putovanje, čini mi se, a delimično se plašim da se neću moći vratiti. Okrenuću se, a oblaci će se spustiti preko vrha planine. Ili će se voda podići i nadoći, i povratak kući neće biti moguć.“

Pol klimnu. Ponovo je uze za ruku i ona shvati da joj to prija. „Ali to ipak nije ono čega se najviše plašim.“

On joj se upitno nasmeši. Ne naročito veselo, ali s ljubavlju. „Čega se najviše plašiš?“

„Da neću želeti da se vratim kući.“

„Kuća je data na prodaju, znaš“, rekla mu je kada su se našli istočno od Sivjua. Nije žurila da mu to saopšti.

Lice mu je odavalo nevericu. „Vaša kuća? Ovde?“

„Da. Trebalo bi da ja ovde pomažem oko pokazivanja i sređivanja, ali nešto sporo ide. Za mesec dana samo jedna osoba je bila da je vidi, i otišla je a da se nije ni popela na sprat. Pitala je bi li se mogla srušiti i na tom mestu izgraditi veća kuća.“

Pol je izgledao kao da ga svrbi brada. „Ne razumem zašto je tvoji prodaju.“

„Pa“, ona nakrivi glavu. „Ti si prodao svoju.“

„Ali vaša kuća je drugačija. Ona zaista nešto vredi.“

„Reci to našem agentu za prodaju nekretnina“, reče Alis.

„Šta oni znaju o pravim vrednostima.“

Alis je povlačila stopala po pesku, ostavljajući nožnim prstima tragove iza sebe.

„Jesu li tvoji ozbiljni u vezi s tim, šta misliš?“, upita Pol.

„Ne žele da budu ovde bez Rajli“, objasni Alis. „Verovatno to shvataš.“

„Ali ovo mesto je bilo njen čitav život. Čini mi se da će vam tako uvek biti blizu.“

Alis se priseti dana i noći provedenih ovde. Bolno je osećala Rajlino odsustvo, i još bolnije njeno prisustvo. „I ja tako mislim.“ Ona slegnu ramenima. „Ali kakav nam se izbor nudi? Da se okružimo sopstvenim bolom ili da ga izbegavamo a on da nas sustigne onda kada pokušavamo da se bavimo nečim drugim?“

„Jesu li su to jedine mogućnosti?"

Alis slegnu ramenima. „Da li tebi pada na pamet nešto drugo?"

„Zar ne možete jednostavno nastaviti sa životom?"

Alis je razmišljala o tome dok su prolazili pored parka u Oušn Beju. Pade joj na pamet činjenica da nikada pre nije svraćala u ta mesta, samo je prolazila pored njih.

„U svakom slučaju, žena koja se interesovala za kuću dala je ponudu za njeno rušenje, kako je ona to nazvala, ali moji su to odbili. Rekli su da ne žele da je iko ruši, ali naša zastupnica je rekla da oni tu svejedno ne bi ništa mogli učiniti. Ona tvrdi da će je, ko god da je kupi, verovatno srušiti."

Pol odmahnu glavom. „Svake godine kada se vratimo, nekoliko kuća nestane."

„Gotovo da mi je drago što Rajli nije tu da to vidi", reče Alis.

* * *

Na plaži Point O'Vudsa Pol joj ispriča jednu priču.

„Moj otac je imao jednog prijatelja koji je izgubio nogu u nesreći s motorom. Jednom prilikom, kada sam bio veoma mali, mislim da mi je bilo četiri godine jer mi je otac još bio živ, on je došao u našu kuću ovde na plaži, i dok su moji roditelji bili u drugoj sobi, pokazao mi je mesto gde su mu je doktori odsekli."

„Bože. Zašto je to uradio?", upita Alis.

„Pa, pretpostavljam da nije bio čovek koji je živeo po nekim razumnim merilima."

„Izgleda da nije", reče ona.

„I tako, ja sam sve vreme mislio na to. Kasnije sam godinama, kada bih ležao u krevetu, brinuo da ne dobijem motor i nastra-dam u nekoj saobraćajnoj nesreći."

„Nisam to znala."

„Mrzeo sam motore. Mami sam rekao: 'Nikada neću kupiti motor.' A ona je odgovorila: 'Nikada ne možeš znati šta ćeš žele-ti kada odrasteš.'

„Nakon toga me više nije plašio sam motor, već da ću se ja pretvoriti u osobu koja će želeti da ga ima. Bojao sam se da ću postati neka potpuno drugačija osoba, samom sebi stranac."

„Razumem."

„Zato sam, kada mi je bilo devet godina, samom sebi napisao pismo. Kada sam u maju čistio kuću, pronašao sam mnogo stvari, i među njima i to pismo."

Dopao mu se veseli izraz koji njeno lice poprими. „Šta je pisalo u njemu?"

„Naslovio sam ga na budućeg sebe. Pisalo je: 'Koliko god možda misliš da želiš motor, molim te nemoj ga kupiti.' A zatim sam napisao velikim štampanim slovima: 'SETI SE HENDERSONOVE NOGE'."

Ona malo razmisli pa upita: „Jesi li ikada poželeo motor?"

„Nikada."

„Na jesen se vraćam na fakultet", reče Alis dok su šetali dugačkom peščanom stazom koja je vodila do Sanken Forista.

„Stvarno?", reče on. Trudio se da zadrži neutralan izraz lica. Već je samom sebi održao lekciju na tu temu. Deo njegovog plana da je voli bolje podrazumevao je nenametanje svog mišljenja i svojih predrasuda. Ako ona želi da postane advokat, on se u to neće mešati.

„Da. Rajli me je naterala." On se nasmeja. „Je li?"

„Uhvatila me je kako radim u *Dvejn Ridu* na Jedanaestoj aveniji. Rekla mi je da se od mene očekuje da budem pametno dete u porodici. Stvarno se iznervirala."

„Pa, kao što si i sama rekla, za pravni fakultet zaista moraš biti pametan." Trudio se da mu glas zvuči raspoloženo.

„Neću studirati prava."

„Nećeš?"

„Ne. Prijavila sam se na Fakultet za socijalni rad na Njujor-škom univerzitetu. Bili su prilično ljubazni i dozvolili su mi da se prijavim naknadno. Primila sam njihov odgovor sedmog avgusta."

„Opa. Vidi ti to. Pa, čestitam." Baš kao što se trudio da za sebe zadrži svoje mišljenje o njenoj sposobnosti za pravničku karijeru, sada je osećao potrebu da sakrije radost povodom ove vesti.

„Kada smo bili mlađi, verovali smo u sebe", zamišljeno reče Alis negde između Sanken Forista i Sejlors Hejvena. „Zar ne?"

„Rajli jeste", reče Pol. „A i mi smo, samo malo manje."

„Verovali smo u Rajli."

„Da."

„Mada nismo želeli da odrastemo. Tada smo mislili kako smo mi pametniji."

Pol se zamisli, a zatim odmahnu glavom. „Odrasli koji su nas okruživali nisu nam bili baš najbolji uzor. Dali su nam toliko loših primera da nam je bilo teško da shvatimo koje mogućnosti su nam preostale."

Ona potraži na njegovom licu tragove gorčine ili oprostaja, ali nije primetila ni jedno ni drugo.

„Znaš, ja znam za Itana i Liu."

„Da. Rajli mi je rekla da znaš."

„Nisam imala pojma pre toga."

Nastavila je da hoda u tišini, osećajući sunce na vratu, vlažni pesak pod stopalima, bol u nožnim mišićima. Iznenada joj pade na pamet jedna ideja koja joj se izuzetno dopala. „Znaš li šta ja mislim?"

„Ne." On joj stisnu ruku. „Možda."

„Mislim da je Rajli pokušavala da nam kaže kako je znala da ćemo nas dvoje biti zajedno i smatrala je da ćemo u tome i uspeti."

„Vidim mesec", reče Alis kada su stigli do Talismana, nešto pre Voter Ajlenda. Na tom mestu odlučio je da se okrene i krene prema zapadu. „Ali sunce se još ne predaje, pa pretpostavljam da se to ne računa."

„Mislim da treba da produžimo. Trebalo bi da se šetamo sve do zore", reče on. Sunce počeo skromno da zalazi nad zalivom. Noć se nije činila naročito lepom.

„Nemamo vode za piće", reče ona. Noć je bila topla. Osećala je vlažni znoj na vratu i leđima.

„Imaš pravo. Ali ja sam poneo novčanik." Po tome su se prepoznavali izletnici. Samo su oni ovde nosili novčanike.

„Možemo kupiti vodu u Čeri Grouvu."

Uradili su nešto bolje od toga. Popili su svako po dva martinija i gledali transvestitski šou u Ledenoj dvorani, gde je specijalni gost bio pobednik izbora za mistera kože Fajer Ajlenda. „Glavni fetiš ove godine su očnjaci i ugrizi", obavestio ih je barmen.

„Kad god nekome spomeneš da ideš na Fajer Ajlend, ljudi misle da se zabavljaš na taj način", reče Pol kada su se ponovo stigli do plaže.

„Ma šta oni znaju", reče Alis.

Još uvek su bili desetak kilometara udaljeni od kuće, pesak pod njihovim nogama bio je mek, mesec se razbaškario na nebu, a oni su oboje bili pijani.

„Mi smo budući roditelji. Ovo je nepristojno", reče Alis, spuštajući se pored njega na pesak blizu vode.

„Ovo je tolerantno mesto", reče Pol. Spustio je glavu na grudi, čvrsto grleći Alis dok su tonuli u san.

Kada je Pol ponovo otvorio oči, sunce je obasjavalo površinu mora, iako je još uvek bilo ispod obzorja. Na trenutak nije znao ni gde se nalazi niti kako je tu dospao. Ali tada pored sebe primeti Alis.

Ona oseti kako se on meškolji i otvori oči. Obožavao je da je posmatra. Osećao se povlašćenim što može da je posmatra kako prelazi iz sna na javu. Osećao je da će svaki put saznati nešto više o njoj. Uživao je čak i u maloj tačkici njene pljuvačke na svojoj ključnoj kosti.

„Je li svanulo?" prošaputa ona.

„Jeste."

Osećao se izlomljeno ali lepo kad su ustali, protegli se i nastavili svoju šetnju na zapad, prema kući. Uhvatio ju je za ruku. Nisu nikud morali da idu, nisu imali ništa da rade, niko ih nije čekao. Pesak se pružao kilometrima ispred njih, ali praznina koju je još juče doživljavao kao usamljenost danas mu je već izgledala drugačije.

Ista plaža, isti okean, isto sunce. Ista košulja i pantalone. Ista devojka koja hoda pored njega. A ipak sve nekako drugačije.

Dvadeset četvrto poglavlje

NE TREBA MI MOTOR

Ispostavilo se da ih neko ipak čeka. Dve osobe, u stvari. „Nismo doručkovale“, reče Helen ispruživši ručice dlanovima nagore. Alis nije bila sigurna je li to bio zahtev, žalba ili prosto iznošenje činjenice. „Mislim da je Boni gladna.“

„O, dobro. I ja umirem od gladi“, reče Alis.

„Hoćete čirioz?“

Helen pokaza na Pola. „On je još ovde.“

„Jeste, zaista“, reče Alis dok je išla prema kuhinji. Iznela je četiri činije i četiri kašike u jednoj ruci, a kutiju pahuljica i pakovanje mleka u drugoj. Bila je rođena da brine o drugima, stvorena da bude majka. Voleo je to. Uvek je bila takva. Od samog početka. Samom sebi se smejao kada bi razmišljao o tome. Izabrao je bebu da mu bude majka.

Seli su ukrug na tremu. Daske su im utiskivale tragove na noge.

Pol podiže pogled. „O bože. Pogledajte ovo. Pojavili su se leptiri.“

Obe devojčice skočiše na noge.

„Alis! Pogledaj cvetove na svojoj lozici. Da li ih je ikada bilo ovoliko?“

Alis je posmatrala prizor s iskrenim strahopoštovanjem. Bilo ih je stotinu, i izgledalo je kao da će se svi odjednom spustiti. Dok su njih četvoro posmatrali ostavši bez daha, lepršanje krila se zaustavilo i svi leptiri odjednom počinuše.

Devojčice su skakale okolo pokušavajući da vide.

„Šššš, budite tihe da ih ne uplašimo“, prošaputa Alis.

Bio je to jedan od najveličanstvenijih prizora koje je Pol ikada video. Narandžasti cvetovi prekriveni oblacima narandžastih leptirova.

„To su monarsi“, šapnu Pol devojčicama. „Ovde se veoma retko viđaju.“

Pol primeti kako se one naprežu da vide. Ponekad je stvarno bio veliki nedostatak biti niži od metra. On zato jednom rukom podiže Helen, a drugom Boni. Dirnula ga je njihova uzbuđenost i kako su se strašno trudile da budu tihe.

Svi leptiri zajedno poleteše i on ču kako Alis ispusti uzdah divljenja zbog lepote mnoštva narandžastih krila naspram plavog neba. Ona potraži njegovu ruku dok su svi četvoro okretali lica naviše. Devojčice takođe krenuše kući da ispričaju majci šta su videle.

Nakon toga, Alis i Pol su dugo ležali na tremu, izmoreni od sunca i pod dubokim utiskom. Kada je zažmurio, video je samo krila.

Najzad je seo. „Imao sam veoma čudan osećaj. U stvari, možda i nije bio čudan. Verovatno je sasvim prirodan. Samo što je meni čudan.“

„Kakav osećaj?“ upita Alis, namestivši se pored njega.

„Držao sam te dve devojčice, i za to kratko vreme koliko je leptirima trebalo da dođu i odu, počeo sam drugačije da razmišljam o njima. Od dece kakav sam možda i sam nekada bio, one su odjednom za mene postala deca kakvu bih jednog dana mogao imati. Misliš da prošlost može takvom brzinom da se pretvori u budućnost?"

* * *

Pol je spavao na starom, poznatom kauču. Mrzeo ga je, ali mrzeo je i činjenicu da mu je ovo poslednji put.

Nije mogao da zaspi. Izašao je na trem. Pogledao je svoju bivšu kuću. Pogledom je potražio mesec. Setio se leptira. Da li Alis može da spava? Zamišljao ju je kako spava. Popeo se na vrhovima prstiju do njene sobe. Vrata su bila otvorena. Dok je tiho ulazio unutra, srce mu je udaralo kao ludo.

Oči su joj bile zatvorene. Kosa joj je prekrila gotovo celo lice. Hoće li pogrešiti ako je probudi? Ali imao je nešto da joj kaže i nije imao nameru da ponovo bude kukavica i šapne joj to onda kada zna da ne može da ga čuje. On joj nežno skloni pramen kose s lica. Ona otvori oči i okrete se prema njemu.

„Hej, Alis?"

Ona mu se nasmeši. „Da?"

On kleknu na pod pored njenog uzglavlja. Želeo je da je gleda u oči, ali tako da ona ne mora ustati. „Moram nešto da ti kažem."

„Dobro." Njena pospanost nestade u treptaju oka. Gledala ga je u iščekivanju.

Doveo je sebe u krajnje nezgodnu situaciju, ali to mu je i bila namera. „Hej, Alis?"

„Da." Ona je bila tako ljupko strpljiva.

„Volim te", reče on. Pošto je to osetio milion puta, bilo je tako dobro to konačno glasno izgovoriti.

Ona se ponovo nasmeši. „Znam."

„Dobro", reče on. „Pa, laku noć." Sišao je niz stepenice do svog kauča i legao na njega. Možda će sada moći da zaspi.

Pre nego što je svanulo, ona tiho side dole. Nasmejala se kada je ugledala Pola ispruženog na kauču. Kauč je bio prekratak za njega. U spavaćici i bosonoga, ona se spusti na stolicu preko puta njega. Posmatrala ga je kako spava. Zbacio je sa sebe tanko ćebe koje mu je pronašla da se pokrije, pa su mu grudi, ramena i ruke bili goli. Jednu ruku je ispružio tako da mu se videla svetlija strana podlaktice i ručnog zgloba. Videla mu je pod kožom bledoplave vene, ali videla je i nešto drugo. byvoki

Ona ustade i priđe bliže da vidi. Već dok se naginjala, počela je naslućivati šta bi to moglo biti. S unutrašnje strane ruke, odmah iznad zgloba, imao je malu

plavu tetovažu. Tetovaža je izgledala nova, kao da se još uvek namešta i zaceljuje, ali jasno je videla sliku delfina.

Alis sede na trem. Sela je na jedno određeno mesto na ogradi, odakle se pored Helenine i Bonine kuće mogao videti izlazak sunca nad okeanom. Dugo je sedela tako, čvrsto se držeći rukama za ogradu, spuštenih stopala, dok joj se ivica drveta utiskivala u butine. Pre nego što je ušla u kuću, sačekala je da se sunce oslobodi i otisne od vode i u potpunosti smesti na nebu koje je postajalo sve plavlje.

Pol se probudio. Sedeo je na kauču, stopala spuštenih na pod, i pridržavao je glavu rukama. Sa simpatijama je posmatrala kako mu je kosa s jedne strane spljoštena od spavanja, a s druge podignuta uvis. Pogledao ju je kada je ušla.

Ona mu se ponovo približi. On ispruži ruke prema njoj i ona mu skliznu na krilo. Još uvek su se sećali kako se to radi. Ona mu nasloni glavu na rame i čvrsto ga obgrli. Bila je srećna što je ponovo u njegovom zagrljaju.

S njenim nogama oko sebe, teško je prikrivao stanje u svom međunožju. Ona se još čvršće obavi oko njega i tada i sama oseti njegovo raspoloženje.

„Izvini, Alis“, reče on, gušeći se od smeha. „Ne mogu ništa protiv toga. Možda ćeš morati da se pomeriš.“

„Ne želim da ti olakšam“, reče ona. „Neću se pomeriti.“

Nije znala da li se on seća, ali upravo ovako su poslednji put vodili ljubav pre više od godinu dana.

Ona se malo podiže da mu svuče bokserice. On joj skide spa-vaćicu preko glave i privuče njeno golo telo uz svoje.

„Možemo... ovde?“, prošaputa, širom otvorenih očiju punih nežnosti.

„Mislim da moramo na najbolji mogući način iskoristiti ove trenutke pre nego što kuću sruše“, uzvratila i ona šapatom, iako za to nije bilo potrebe.

Izgledao je kao čovek koji je takvom brzinom poletio unapred da se sada plaši da poveruje gde je sleteo. Nasmejala se njegovoj žudnji.

Osetila je kako joj povlači gaćice, ali onda se iznenada zaustavio.

„Nemamo.“

Nije želela da stane, ali znala je na šta je mislio. Bilo joj je drago što je odgovoran. „Sačekaj trenutak. Stani samo.“ Odvojila se od njega. „Mislim da imam jedan.“

„Ti?“ Izgledao je samo delimično oduševljen.

„Da. Od pre. Ti si ih ostavio.“

„Jesam.“

Ona se ponovo nasmeha. „Svuda si ih držao. Samo što ih iz ušiju nisi vadio.“ „Istina, zar ne?“

„Odmah se vraćam.“ Ne samo da je pronašla kondom, već je iskoristila priliku i da zaključa vrata za slučaj da neka od devojčica porani na doručak

On je nestrpljivo čekao da se ona vrati. Zgrabio ju je istog trena kada se na vrhovima prstiju vratila u sobu i sa žarkom odlučnošću je svukao. Ležao je na kauču i vodio ljubav s njom. Lice mu je bilo ozbiljno, a telo gorelo od sreće.

Ovaj put je bilo drugačije. Imala je utisak da se nisu oblačili još od prošlog leta. Pitala se da li se i on tako oseća. Prošli put su se sakrivali u svom sopstvenom paralelnom svemiru, kao begunci ili oprezni zaverenici. Prošli put su napravili puč. Sada su opet pomireni sa svetom. Možda su manje povlašćeni, ali barem imaju budućnost pred sobom.

* * *

Ukrcao se na trajekt sa Alis. Neprestano je mislio kako se poslednji put vozi ovim trajektom, i poslednji put boravi na ovom ostrvu, ali onda bi iskrsla neka nova prilika, i on odlučio da tu stranicu svog života ipak još neko vreme ostavi otvorenu.

Bio je to uobičajeni oproštajni brod, Praznik rada, kasno po podne. Videvši sve te mlade oko sebe kako se grle i plaču, pokušao je da se uživi u opšte raspoloženje.

Ali ovaj put on ima Alis. Držao ju je za ruku, u stanju potpune neverice. Bio je gotovo ošamućen činjenicom da će se i popeti na brod i sići s njega držeći Alis za ruku. Nikada pre nisu ostrvo napustili zajedno. Još uvek nije mogao da prihvati tu ideju, to zadovoljstvo što neće morati da joj kaže zbogom. Ono što je najviše voleo na ovom ostrvu sada vodi sa sobom. Dobro, pomisli čežnjivo, vodi jednu od dve. Ta misao mu donese bol. To nije bio oštar bol, već više onakav na čije se prisustvo navikneš.

Popeli su se na gornju palubu i pronašli mesto pozadi, pored ograde. On stavi ruku na Alisinu butinu. Bio je presrećan što na tako nešto ima pravo. Pogledao je nebo, jasno plavo, i potražio blede obrise mladog meseca, koji nikada nije primetio ni na jednom drugom mestu. Samo ovde.

Dok su se motori trajekta zahuktavali, ljudi vrzmali oko njih, a Pol joj držao ruku, Alis je neprestano razmišljala o prelazu iz jednog dela života u drugi. Nije joj izlazilo iz glave: *Da lije ovo to? Hoću li znati ako jeste? Hoću li biti spremna? Hoću li uspeti da pređem? Hoću li se uplašiti? Hoću li prepoznati trenutak kada se opraštam zauvek? Ako se osvrnem, hoću li i dalje moći videti ono što ostavim iza sebe?*

Mislila je da će znati kada se to dogodi. Ali sada, dok je gledala oko sebe, pitala se da li je zaista tako. Možda se to desi na milion raznih načina, i onda kada razmišljaš o tome ali i onda kada ti to nije ni na kraj pameti. Možda praznina i ne postoji. Ni skok, niti ponor. Možda ne zaboraviš na sve odjednom. Možda samo jednom ili dvaput pogledaš oko sebe i pomisliš: „Hej.“ I tu si.

Pol i Alis su stajali dok se uzburkano more penilo oko trajekta koji se teško i sporo otiskivao od pristaništa. Alis je posmatrala tinejdžere na brodu kako uzbuđeno mašu svojim prijateljima, koji viču i vrište sa ivice pristaništa.

Pol svojim rukama ušuška Alisinu ruku i privuče je na grudi. Posmatrali su kako grupa dece, okupljena na pristaništu, diže ruke uvis i skače u more.

